A

1427

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI

1965

FOTO:
N.I.

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST
KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1917.

ΠΟΛΥΤΑΣ

Banszky János de [illegible]

kollegygyzibe

1916 [illegible] februar 26 [illegible]

1916		Tel	Levelet	Kiadás
	Ahozat			[illegible]
[illegible] 18	Nyomtatvan tárgyban Szent-Endre vu-roshoz	7		33
	Nyomtatvan tárgyban Losonoz vuros-hoz	8		33
20	Nyomtatvan tárgyban a gorogkeleti-zoman egyhaz vonduokahoz	9		10
21	Gróf Andrássy Gyula enes ugyben level a hetbizományi uradalmak igazgatóhoz a halasztás megadásáról	10		33
27	Kostyán Ferenc nagyatéki ugyben sürgető level dr. Beresz Sernatne orokoshoz a 900 kor. hagyomány befizetése iránt	11		36
[illegible] 6	Nyomtatvan level a lenz lőérkezterol dr. Bereszinenek			10
7	Szemtay Ferenc nagyatéki ugyben level Barnosonyi János dr. végrendeleti végrehajtónak a nagyomány megküldése iránt	13		35
8	Gróf Andrássy Gyula enes ugyben level [illegible] a kiutalt [illegible] megküldésének az [illegible] [illegible] sürgetése iránt	15		33
9	[illegible] nagyatéki ugyben level [illegible] [illegible] [illegible] az [illegible] nagyatéki [illegible] [illegible]	14		[illegible]
	[illegible] Ferenc ugyben level [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]			
	Ahozat			

1916				
	Utóval			131 [illegible]
	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			[illegible]
dec. 21	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]		0	110
23	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			
	[illegible]			1
	[illegible]			10
	Összesen			[illegible]

szóval: Hetszázhegyvenvégy korona 45 fillér.

Kelt Budapesten 1916 évi diczember 31-én

[illegible]

Átvizsgáltam és figelemmel a magyar földhitelintézet-nek 1917 május 8-ikai 18140/b. értentésére rendben találtam.

Kapott 1917 junius 2-án

Dr Kohlfanden

i. ést. tag.

Érk. 1917. február 28.

203
1917

Banszky János de
akadémiai ugyész
kollnyugyzéke
[illegible]

Feladó

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

című

számú ajánlott küldeményről.

Feladó

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

című

számú ajánlott küldeményről.

Feladó

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

című

számú ajánlott küldeményről.

Feladó

Postai feladóvevény

czímu

számú ajánlott küldeményről.

K f

Postai föladó-vevény

(Czímu) Dr Stromp Ignácz

-nak Rozsnyó -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 30 K f-ről szóló

1062 számú postautalványról.

Frankojegyekben

- levelt utalványdíj K f
- díj kifiz. érlesítvényér 20
- expresszdíj 60
- lavirati díj

Mérjegyzést lásd a hátoldalon.

A fölvevő postaórnak

Fölvevő közeg aláírása

156. sz. ugyanlatvány. Postai föladó-vevény utalványról.

916-MÁR.10-E.6 B 13 B

2 Folyó szám

Feladó

Postai feladóvevény

czímu

számú ajánlott küldeményről.

Frankódíj		Utalványdíj	
K	f	K	f

Gróf Andrássy Dénes, nyugtabélyegek 45 K.
az adihivatalhoz " 2 " 50
47 " 50

Gróf Andrássy Dénes nagyben nagyvédi díj levélbeli felszámítás szerint

Reklamáltatott: 19 évi hó -n.

A postai közeg alairása

Bélyegzőkeld bélyegző.

Tájékozásul: 1. A fölszólalás (reklamáczió) czen vevény bemutatása és a foladó tüzetes czímének bejelentése mellett bármely kir. postahivatalnál eszközölhető.

2. Ha az eredeti utalványlap elvész, a pénzösszeg a czímzettnek a Postai Tarifák és Postaüzleti Szabályzatában foglalt szabályok szerint fizettetik ki.

3. Mihelyt az utalványlap czímzettnek helyesen kezbesittetett, megszánt a posta szavatolása. Ha czímzett az utalványt nem kapta meg, feladónak az utalványozott összeg visszafizetésére igénye van, ha a foladástól számitott egy éven belül reklamált, illetve a vevény elvesztése esetén kérvényét az illető posta- és távirdaigazgatósághoz ez időn belül beadta.

4. Ha eme határidő elmulasztatott, az utalványozott összeg az utalvány befizetésétől számitott három évi határidőn belül csak az esetben fizettetik vissza a foladónak (ki, ha vevényét elvesztette, ebbeli minőségét okmányokkal avagy tanukkal igazolni tartozik), ha a még meglevő eredeti számadásokból megállapitható, hogy az utalvány összege a postapénztárba csakugyan befolyt, de onnan még ki nem fizettetett.

Megjegyzés: A díjlerovás bejegyzésére szánt rovatoknak keresztvonással való áthuzása azt jelenti, hogy a küldemény bérmentetlenül adatott fel.

Nagybánya " " "

Folyó-szám

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

czímű

számú ajánlott küldeményről.

Folyó-szám

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

czímű

számú ajánlott küldeményről.

Postai feladóvevény

Frankódíj K f | Utánvétel K f

Szent Endre város alapítva [illegible] szerzete Két [illegible]
Kamathatr befiz. vaut

Losoncz város alapítva [illegible] szerzete Két [illegible] Ka
mathatr befiz. vaut

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

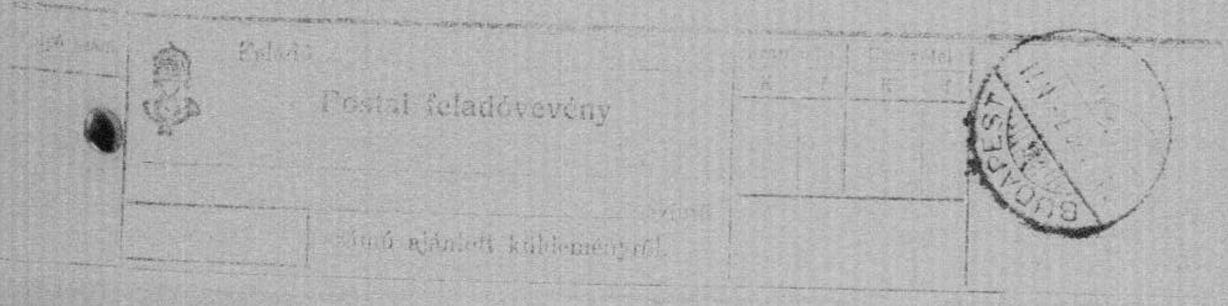
Postai feladóvevény

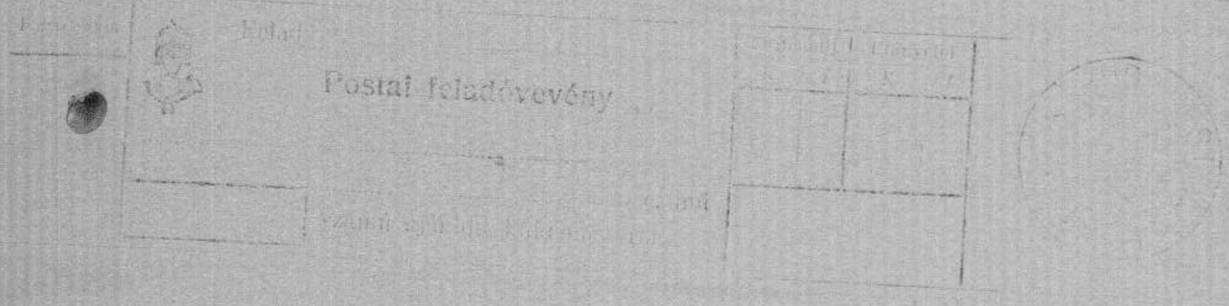
Postai feladóvevény

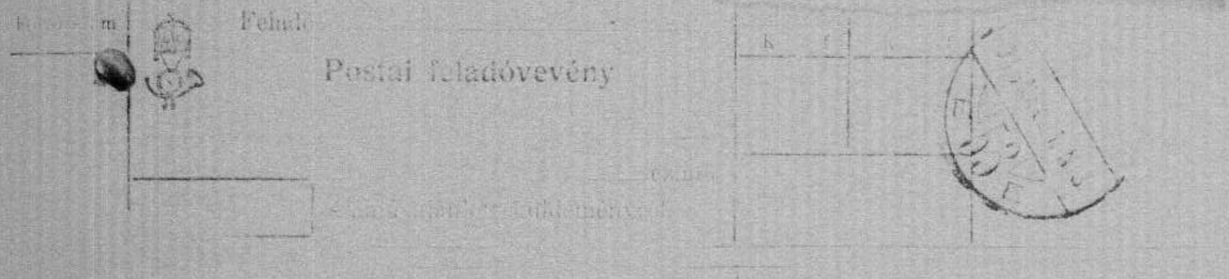
Postai feladóvevény

Feladó

Postai feladóvevény

számú ajánlott küldemény

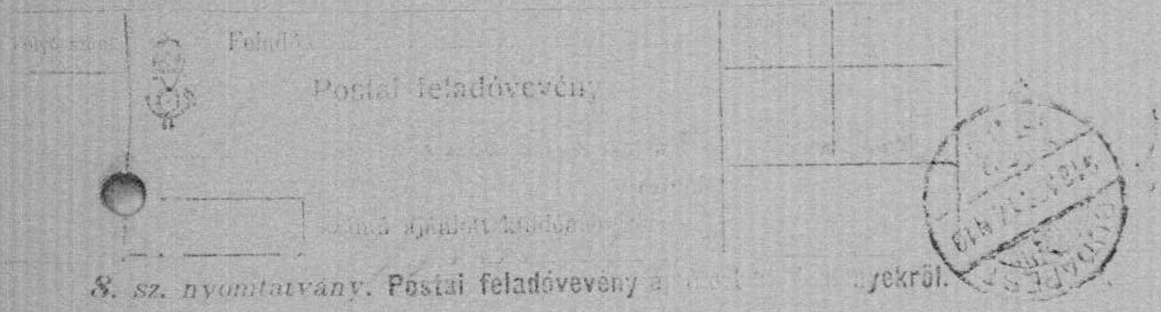

8. sz. nyomtatvány. **Postai feladóvevény** a[illegible]yekről.

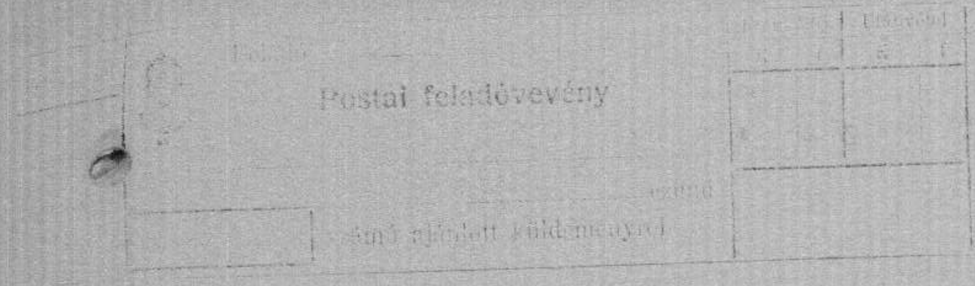

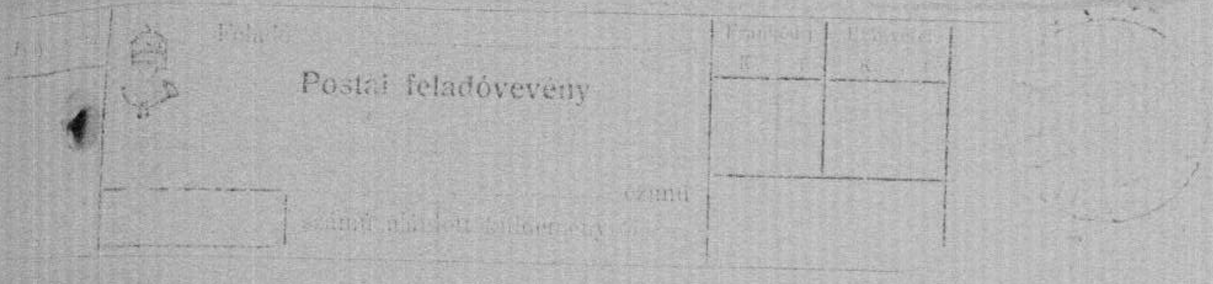

Feladó

Postai feladóvevény

Frankóvi

Utánvétel

K f

K f

számú

számú ajánlott küldeményről

Feladó

Postai feladóvevény

Frankóvi

Utánvétel

K f

K f

számú

számú ajánlott küldemény

Feladó

Postai feladóvevény

czímű

számú ajánlott küldeményről

Fuvarkódíj		Utánvétel	
K	f	K	f

H

Feladó

Postai feladóvevény

czímű

számú ajánlott küldeményről

H

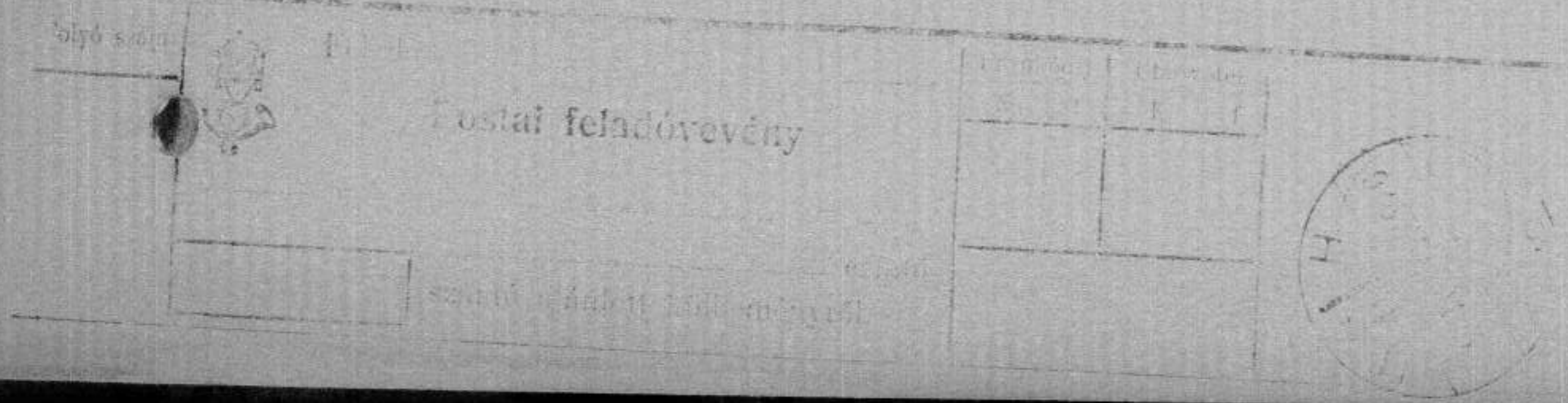
Postai feladóvevény

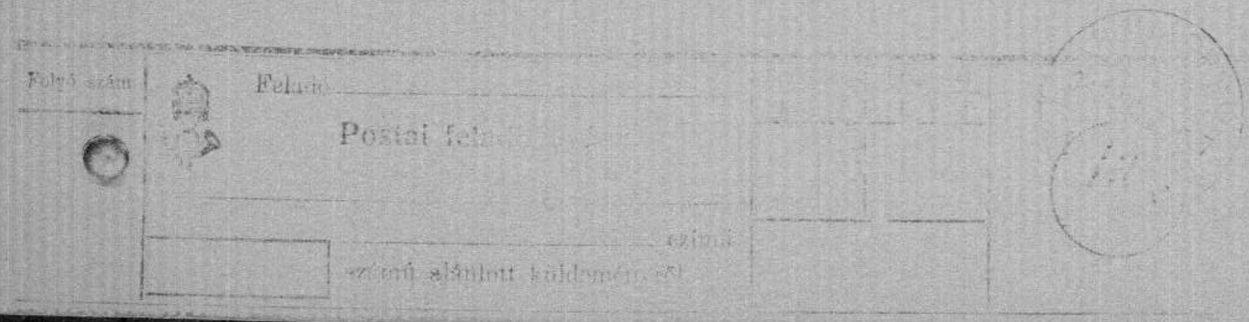

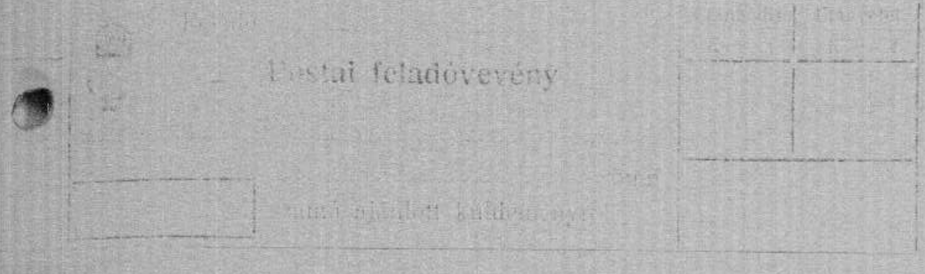

Folyó szám

Feladó

Postai fel[illegible]

[illegible] czímű

számú ajánlott küldeményről

Folyó szám

Feladó

Postai feladóvevény

[illegible] czímű

számú ajánlott küld[illegible]

Postai feladóvevény

[illegible] czímű

[illegible] ajánlott küldeményről

Folyó szám

Feladó

Postai feladóvevény

czímű

számú ajánlott küldeményről.

Frankódíj		Utánvétel	
K	f	K	f

BUDA

Folyó szám

Feladó

Postai feladóvevény

czímű

számú ajánlott küldeményről.

Frankódíj		Utánvétel	
K	f	K	f

Feladó

Postai feladóvevény

czímű

számú ajánlott küldeményről.

Frankódíj		Utánvétel	
K	f	K	f

Postai föladó-vevény

(Ozim:)

nak

készpénzben befizetett, K

ra ozimzett

f-ről szóló

számú *postautalványról.*

A 22 A

916 OKT 23 N 5

156. [illegible] Postai föladó-vevény utalványról.

Postai feladóvevény

számú ajánlott küldeményről

Postai feladóvevény

K f K f

számú ajánlott küldeményről

Postai föladó-vevény

Rekvenyió Orkor

(Czím)

-nak Topolya -ra czímzett,

készpénzben befizetett 10 K f-ről szóló

1/3 számu postautalványról.

15

Frankovegyi

- d-j kifiz. évesdvenger
- expresszd-j
- tavirai d-j

Mindenkor a hiánytalan

Folyó közeg. aláírás

156. sz. nyomtatvány. Postai föladó-vevény utalványról.

Folyó zsám

Felado

Postai feladóvevény

Érték		Súly		Utánvétel		Frankódíj	
K	f	kg.	gr.	K	f	K	f

czímű,

ról.

(tárgy)

ISK [illegible] 916. sz.

Posta utján való fizetésnél erre a számra hivatkozni kell.

191

Fizetési meghagyás.

A bélyeg- és jogilletékek iránti törvények és szabályok [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

Érk. 1916. nov. 21.

815 3852/II

1916. 110

110

Egyszerű

6. XII. 19

Kiadatik Dr. Bánszky János úrnak, a M. Tud. Akadémia ügyészének.

Budapest, 1916. nov. 21.

Hennyel
tátitkár

3

2

Sz. [illegible] sz.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHEQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK PÉNZTÁRNÁL: 16115. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ ÖSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL

Nagyságos

Dr. Bánszky János akadémiai ügyész urnak

B u d a p e s t.

Budapest, 1917. május 8.

Szóbeli kívánságára van szerencsénk közölni, hogy néhai dr. Medveczky Antal ügyész ur :

1/ néhai Gillming Ferencz hagyománya fejében 1916. május 15-én K 2500.- at

2/ néhai Györgyei Kálmán által tett alapítvány fejében 1916. máj. 23-án K 6000.- tőkét és K 192.48 kamatösszeget /melyből az eljáró közjegyző 20.- koronát nyugtabélyegre levont/ összesen K 6192.48 ft

1916. május 4-én

Dr. Heinrich Gusztáv főtitkár ur pedig Gróf Andrássy Dénes alapítványára K 13679.15 tőkét és 645.57 kamatot, összesen K 14324.70 ft fizetett le pénztárunknál a Magyar tudományos Akadémia javára.

Nyugtabélyegre kifizetés részünkről egyik ügyben sem történt.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

2

204
1917

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY UTCZA 7. SZ.

E. sz.

CHÉQUE-ÉS VÁLTÁRINGSZÁMLA A MAGYAR POSTATAKARÉK PÉNZTÁRNÁL 1917. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIANAK

B U D A P E S T.

BUDAPEST, 1917 február hó 28.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Magyar általános hitelbank gróf Széchényi Aladár ur, Rinyatamási x) miatt megtéritett nekünk

K. 2,828.78 ft f. hó 27.-i értékkel, mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia folyószámadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

x) Gr. Andrássy ~~Szaszy~~ Dénes
alapi. Zamata

Erk. 1917. ~~fol~~ mérium 1

205
1917

An die löbliche
k. k. Berg- und Hütten-Verwaltung

St. Joachimstal

Im Auftrage des Präsidiums beehre ich mich beiliegend den Empfang des gütigst für unsere Bibliothek eingesendeten Werkes von Dr. Max Kraus „Das staatliche Uranpecherz Bergbau-Revier bei St. Joachimstal" und ersuche Löblichst, unseren verbindlichsten Dank auch höheren Orts gefälligst vermitteln zu wollen.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Budapest, 1. März 1917.

Der Generalsekretär

Nr. 207. St. Joachimsthal, am 1[illegible]. Februar 1917.

An

die Königl. Ung. Akademie der Wissenschaften

[illegible]

Ueber Auftrag des k.k. Ministeriums für öffentliche Arbeiten vom 21. Jänner 1917, Zl: [illegible]/1917 beehrt sich die gefertigte Verwaltung 1 Exemplar der montangeologischen Arbeit des k.k. Bergkommissärs Dr. Max K r a u s " Das staatliche Krappacherz-Bergbaurevier bei St. Joachimsthal in Böhmen" für die dortige Bibliothek zu übermitteln.

K. k. Berg- u. [illegible]
in ST. JOA[illegible]
Der Amtsvorstand:

[illegible] Bergrat.

St. szám.

Cheque és leszámoszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
16117. szám
Giroszámla az Osztrák-Magyar Bánknál

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv úrnak

Budapest
Magyar Tudományos Akadémia
Budapest, 1917 február 28-án.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Méltóságod

megbízásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

774 kor. 13 fill' fizetett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Érk. 1917. március 2.

208
1917

AR 1 - 0 - 3

TÁVIRAT.

9

Vezetés száma: = magyar tudomanyos akademia bp

BUDAPEST 42.

forroencs (23) 12 1 3/5.5.- sr

= atyam csoma jozsef ma reggel meghalt = csoma istvan .+

A czím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért, fizetett válasz nyelvi csak belföld
= **TC** = Összeolvasandó
= **PC** = Távirati vételjelentés
PCD = Sürgős távirati vételjelentés
= **PCP** = Vételjelentés postán
FS = Utánkérdezés
PR = Postán a Válva
XP = Küldöncz fizetve
XPT = es = **XPP** = küldöncz fizetve távirati, [illegible] postar és [illegible] csak küldöncz
= **XPx** = Fizetett x szózegű küldöncz díjjal (csak küldöncz)
MP = Saját kezéhez
= **TR** = Távirban nyelvendő

= **GP** = Postán átveendő
= **GPR** = Postán átveendő sjántva
= **TMx** = X szinimet
= **CTA** = Minden czím közlendő
= **LT** = Távirattevel
= **LCO** = A [illegible] ország valamely nyelven
= **LCD** = A rendeltetéshonban valamely nyelven
= **LCF** = Francia nyelven
} szerkesztett kedvezmenyes dun kabeltávirat
Postával (Lettre)
Exprés [illegible] csak külföldre
Nyitottan (Ouverte)
Nappal (Jour)
Éjjel (Nuit)
} (kezbesítendő)
Telefon [illegible] telefonon bemondanok

tolcsvai és ragyolci CSOMA JÓZSEF

1

209

1917

Magyar tudományos académia

Budapest

12

1911 [illegible] Lengyel Magyar [illegible] Erdélyi Gyula [illegible]

[illegible]

1912 [illegible] [illegible]

[illegible]

1914 [illegible] [illegible]

1897 [illegible] Csernátony Sándor [illegible]

1899 [illegible] [illegible]

1900 272 l. Rácz Imre [illegible] 335 l.

1903 463 l. Szerdahelyi János [illegible] 843 l.

(1905. 700 l. kiadva)

1908. 281, 357 l. Zorád István [illegible] Magyarországon

1909 278 l. Kerkáti Sándor [illegible] formája, [illegible] [illegible] munkáscsaládot

1912 299 l. Nyílt pályázat, a pályadíj [illegible] (mérőállás termelés)

1915 426 l. Weiser István [illegible] monográfiája — Megbízás

94-96	cyclus	Zöldmüv jutalom kiadatott	97-ben
97-99	"	pályadíj	900-ban
900-02	"	jutalom	903 "
903-05	"	pályadíj	906 "
906-08	"	jutalom	909 "
909-11	"	pályadíj	912 "
912-14	"	jutalom	915 "
915-17	"	pályadíj	918 "
918-20	"	jutalom	921 "
921-23	"	pályadíj	924 "

Jutalom:	Pályadíj:
94-96	97-99
900-02	903-05
906-08	909-11
912-14	915-17
918-20	921-23

Kezdő [illegible] Magyary Dietz Sándor rendszerelőd 1907. III. ü. de 11½ órakor

Fröhlich

Ad: Forster Gyula pályázat

ORSZAGOS ERDÉSZETI
EGYESÜLET
Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.

ORSZAGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Érk. 1917. március 2.

210
1917

Kiadatik a III.
osztálynak.
Budapest, 1917. márc. 2.

Henrich
főtitkár

Érk. 1917. március 2.

2 ii
1917

FŐVÁROSI KÖZSÉGI TANÍTÓI ISKOLAI SZAKFELÜGYELŐ

szám

191

Érk. 1917. március. 3.

212
1917

MAGYAR SZAKÍRÓK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
BUDAPEST VII. KER.
DOHÁNY-U. 76
TELEFON
15-00

101 szám
1917

Tekintetes Elnökség!

A tekintetes Elnökség előtt bizonyára nem lesz ismeretlen a körülmény, hogy nyomdáink a háboru folyamán tetemes áremelkedésen mentettek életbe. Tagtársaink véleménye szerint ezek az áremelések, melyek a beszámlákhoz képest 300 százalékig terjedtek, és melyeket részben a fennálló szerződések egyoldalu megváltoztatásával léptettek életbe, mensze meghaladták a nyersanyagárak és munkabérek emelkedése által megokolt mértéket. Ennek nézve azonban még ennél is fontosabb az a körülmény, hogy az áremelkedések olyan többletkiadást jelentenek lapjainkra nézve, melyek a mai háborus viszonyok közöti a szaklapok közönségére át nem háríthatók az immár kérdésessé teszik egyik-másik szaklap további fennállását is.

A budapesti grafikai és rokonipari főnökök egyesületével való, eddig megegyezésre irányuló tárgyalások meddőknek bizonyulván, egyesületünk lapkiadó tagjaink egyhangu határozata alapján kénytelen a kormányhoz fordulni és attól a háborus viszonyok által tényleg megokolt, méltányos értőrelet koncedálása mellett, a szaklapok nyomdai előállítási árának maximálását kerelmezni.

Amennyiben ez a lépésünk sikertelen maradna, szaklapjaink egész sora lesz kénytelen megjelenését beszüntetni. Hogy ez a fordulat milyen nemzeti értek elpusztitását jelentené, milyen csorbitását az általunk ápolt kulturális és gazdasági érdekeknek, ezt a tekintetes Elnökség előtt nem kell bővebben fejtegetnünk.

Mivel pedig közös érdekről van szó, és a mi erőnk egyedül gyenge az általunk annyira óhajtott eredmény eléréséhez, tiszt[illegible] kérjük a tekintetes Elnökséget, hogy ennek feladatunk elérésében bennünket támogatni szíveskédjék.

Tájékozásul küldjük mégis tárgyban a kormányhoz intézett emlék-

iratunk másolatát és kérjük, hogy [illegible] kiratunkban előadottakat magyarázteva, óhajunkat a magyarászeról [illegible] miniszterelnökeur, valamint a kereskedelmi miniszter ur előtt partosni kegyeskedjék.

Kérjük egyben, hogy [illegible] bennünket értesiteni [illegible] kedjék.

Csak igy lehet reszünk arra, hogy sőlt erünk, hogy megmenthetjük szakszitonkat a musztulástól, az ország gazdasági és kulturális erdekeit pedig a tetemes karosodastól. Bizunk abban, hogy a tekintetes Elnökség, már a gondjaira bizott fontos erdekek megóvása szempontjából is, eleget fog tenni kerésünknek és maradtunk

kiváló tisztelettel

kész hívei

a Magyar Szakirók Orsz. Egyesülete nevében

[illegible]
Egyesületi elnök

Sergár Ottó
Lapkiadó szakoszt. elnök

[illegible]
Ibáno.

Érk. 1917. március 8.

213

1917

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur!

Kegyelmes Urunk!

A nyomdai árak aránytalan emelése folytán a magyar szaklapkiadás, minden túlzás nélkül állítva, válságos helyzetbe került. E helyzet sürgős, egyetértő fellépésre készt te a Magyar Szakirók Országos Egyesületében tömörülő szaklapkiadókat, miért is megkísereltük azt, hogy a Budapesti Grafikai És Rokoniparosok Főnökegyesületével tárgyalásokba bocsátkoztunk sérelmeinknek békés uton való orvoslása iránt. E tárgyalások meddőknek bizonyulván, a nagyméltóságu kormány elé járulunk azon tisztelettel jes kérésünkkel, hogy méltóztassék a háborus viszonyok által tényleg megokolt méltányos ártöbblet koncedálása mellett, a szaklapok nyomdai előállítási árának maximálását elrendelni.

Jól megfontolt kérésünk a kérdés tüzetes, minden oldatról való tárgyilagos megvizsgálását igényli, miért is szabadjon azt minden aprólékos részletében ismertetnünk, elsősorban a felmerült helyzet előzményeire terve ki.

A Budapesti Grafikai És Rokoniparosok Főnökegyesülete 1907-ben egy ugynevezett minimális nyomtatványárszabályt állapitott meg, a ugyanakkor egy kollektiv bérszerződést kötött a nyomdai munkásokkal. A szóbanforgó minimális nyomtatványárszabályzatnak nevezett kartelltárifa nemcsak egységes, de egyben igen magas árakat állapitott meg a nyomtatványok előállitására nézve, s egészen egyedülálló az a mód, amellyel a kartell megteremtőinek sikerült annak betartását a nyomdák részerőt biztositani. E kartell ugyanis nem szerződés formájában kötötték, melynek a szerződést kötő elek, miként ez más esetekben szokás, magukat kötbér fizetésének terhe mellett önként alávetik, hanem a fentemlitett Főnökegyesület választmánya fogadta a minimális nyomtatványárszabást, s azt octroyálta az egyesület összes tagjaira, kikötvén azt, hogy a szóbanforgó árszabályzat be nem tartóira egy bizottság itélettileg a legsulyosabb birságot és kártérítést kötelezettséget rótatja ki, s az árszabályzat ellen vető nyomdat szenfelni egyneve-

zett blokált nyomdának minősítheti. A munkásság, mely a kollektiv bérszerződés útján a legkülönbözőbb előnyökhöz jutott, ezen előnyök ellenében kötelezettségként vállalta azt, hogy a szervezett munkásság csakis a minimális nyomtatványárszabást betartó nyomdában hajlandó dolgozni, s a blokált nyomdákat a maga részéről is bojkottálja. Hasonló bojkottáló álláspontot sikerült a blokált nyomdákkal szemben elfogadtatni a papirgyárosok, betűöntők és egyéb nyomdai anyagszállitók legtöbbikével is.

Közbevetőleg jegyezzük meg azt, hogy a nyomdai munkásság fentemlitett kollektiv bérszerződésével foglalkozott az 1908. január hó 5-ére összehivott IV.szakszervezeti kongresszus, mely beható, két napig tartó vita és a nyomdász-küldötteknek a szavazás elől való távozása után, egyhangulag kimondotta, hogy „semmi körülmények között sem köthetők olyan szerződések, amelyek a szervezetek szavatosságával, vagy beleegyezésével drágitják az illető iparág termékeit, vagy amelyek ilyen módon okozati kapcsolatot teremtenek egyrészt a munkások kereseti és munkaviszonyai, másrészt a munkáltatók anyagi helyzete és vállalkozói nyeresége között. Az egyes szakmák a megkötendő kollektiv szerződéseket aláirás előtt a szaktanácsnak bemutatni tartoznak annak elbirálására, hogy a szerződések alapelvei a kongresszus határozatának intencióival nem ellentétesek-e?" Ezt a határozatot a szavazás elől kivonult nyomdásznág magára nézve kötelezőnek el nem ismerte.

A fentemlitett minimális ártarifa életbeléptetése és a kollektiv bérszerződés megkötése után történt az, hogy a vidéki nyomdaiparnak egyik képviselője ráterelte a szaklapkiadók figyelmét azokra az anyagi hátrányokra, miket az elkként teremtett helyzet a szaklapkiadókra nézve feltüntetett, s arra ösztönözte a szaklapkiadókat, hogy részint oly budapesti nyomdákba tereljék át lapjuk előállitását, mely nyomdák tagjai kivül állanak a Budapesti Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesületének kötelékén, részint vidéki nyomdákat foglalkoztassanak, mert úgy az előbb emlitett kartellen kivüli budapesti nyomdák, mind pedig a vidéki nyomdák szervezetlen, olcsóbb munkabérért dolgozó munkásokkal dolgoztatván és következésképen megrendelőiket is olcsóbban tudják kiszolgálni. Egyetlen egy szaklap kiadója meg is fogadta a tanácsot, a legtöbbre nézve azonban ez a megoldási mód kivihetetlennek mutatkozott, mert egyrészt

a budapesti kartellen kívüli nyomdák oly kiszorításának, hogy azok a jelentékenyebb munkát adó szaklapok készítését már nem vállalhatják, másrészt valamelyik Budapesten szerkesztett szaklapnak vidéken való előállítása a lap tartalmának időszerűségét és a lapnak idejében való megjelenését veszélyezteti.

Ma, amikor a nyomdai munkásoknak példásan szervezett szakegyesülete alapításának huszéves fordulóját ülli meg, még kevesebbe várhatunk segítséget a szervezetlen munkásoktól, illetve az olyanokkal dolgoztató blokált nyomdáktól, mert Budapesten, miként a Typographia nemrég megjelent 1916. évi 50. száma mondja, a nyomdai munkásoknak több, mint 96 %-a, a vidéken pedig körülbelül 91 %-a a munkásságnak van szervezve.

Az említett minimális nyomtatványárszabályzatot általában megfelelőnek tartottuk, a különösen sérelmesnek ismertük fel azt a körülményt, hogy az árszabályzat elkészítésénél nem voltak tekintettel a szaklapok gyenge teherviselő képességére, valamint nem vették tekintetbe a szaklapok előállításának egészen különleges sajátosságát, nevezetesen nem voltak tekintettel azokra a szaklapokra, melyeknél a hirdetési oldalak száma meghaladja a szöveges oldalak számát, s a hirdetések jórészt álló szedés. Az ilyen szaklapokra nézve is az árszabás betűszerinti értelmezése mellett csaknem olyan árakat kell alkalmazni, mint az oly nyomdai termékekre, melyeknél a nyomdászra nézve a szóbanforgó speciális munkamegtakarítás fenn nem forog. Sérelmesnek ismertük és ismerjük a kalkulációnak azt a módját, mely nemcsak bizonyos minimális regie- és haszontétel számítását írja elő kötelezőleg az önköltségek után, hanem a nyers munkabér és papirbeszerzési költségekhez még ezenkívül kulcsot is hozzáut „üzleti pótlék" címen egy jelentékeny nyereség-rovatot. A minimális nyomtatványárszabás nemzsog a józan észszel is ellenkező, s a nyomtatványfogyasztó anyagi érdekeit sértő, a munkások kívánságának megfelelő intézkedésektől. Az utóbbiakra vezethetők vissza, hogy a nyomdák, a munkásokat a fogyasztókkal szemben szövetségesüknek akarva megnyerni magukuak, a kollektiv bérszerződésben a munkások különben szélsőséges kívánságait is teljesítették, s e kívánságok teljesítésének terheit végeredményben a fogyasztóval fizettetik meg.

Vigasztaló volt mindenesetre az a körülmény, hogy a szóban-

forgó minimális nyomtatványárszabályzat, nem tévén összhangban általában az önköltségekkel, legkevésbbé pedig a szaklapok terjedelme előállítási költségével, a gyakorlatban a minimális nyomtatványárszabályzat életbeléptetése előtt már vállalt szaklapokra nézve terjedelem nem nyert alkalmazást, s a szaklapkiadók kivétel nélkül 40-60 % engedményt élveztek a minimális nyomtatványárszabályzat áraitól.

A nyomdák ezen engedményt szívesen-örömest nyujtották, mert így is eleget kerestek.

Nem volt azonban mód arra, hogy ha valamelyik szaklapkiadó nyomdát akart cserélni, úgy ezen engedményt tovább is élvezhesse, mert az uj nyomdának, a legsúlyosabb következmények terhe mellett, kötelessége volt már a hozzá átpártolni akaró szaklapkiadóval szemben a minimális nyomtatványárszabást teljes szigorával alkalmazni.

Ugyanolyan ár mellett vállalkozó más nyomdához akkor sem lehetett átpártolni, ha attól szebb és pontosabban elkészülő munka volt várható s ma utólag sajnálnunk kell azt, hogy a szabad versenynek a nyomdai iparból való teljes kiküszöbölése ellen, a szellemi javak terjesztésének ezen megkötöttsége ellen, annak idején nem emeltük fel a kormánynál hangos tiltakozásunkat.

Az élvezett engedmény csak ideiglenes jellegű volt, amennyiben a nyomdák kötelezettséget vállalatak arra nézve is, hogy régi megrendelőikkel szemben az engedményt időről-időre csökkenteni fogják s az idők folyamán, még pedig lehetőleg minél előbb, megközeliteni igyekeznek a régi rendelőkkel szemben is, a minimális árszabás előirásait.

A nyomdák, a saját jólfelfogott érdekükben, ezen vállalt kötelezettségüknek eleget is tettek, s a minimális ártarifa életbeléptetése óta minden olyan szaklapkiadónak, akinek nem volt hosszabb időre szerződése a lapját előállitó nyomdával, időről-időre el kellett tűrni és bele kellett törődni abba, hogy a lap előállitási árát régi nyomdája vele szemben fokozatosan felemelj.

A háboru kitörésével, a nyomdák ezen árfelemelő törekvése természetes lapot nyert azáltal, hogy részint a beállott papirdrágaság, a munkabérek emelkedése és egyéb költségek megnövekedése következtében, a nyomdák rokonszorúbb tertekben emelték a szaklapok előállitási árát.

Csupán ujabban, egyes kivételes esetekben történt meg az, hogy egyik-másik közhatóságunk hajlandónak mutatkozott bizonyos szerény felárnak kiutalására. A szóbanforgó közszállitási szerződések lejártakor a nyomdák renderen olyértelmü felhivást kaptak, hogy ha szerződésüknek, árlejtés kiirása nélkül való meghosszabbitására, igényt tartanak, ugy le kell mondaniok minden felár követeléséről, s a szerződés meghosszabbitása csakis a régi árak elfogadása mellett történhet meg. A legtöbb esetben a megoldás az volt,hogy a nyomdák a szerződés meghosszabbitását szerényebb felár mellett vállalták, tekintettel arra, hogy a szóbanforgó közhatósági munkákban nagyértéku nyomdai anyag van beruházva, melynek amortizációja csak hosszabb idő multva várható, s türelemmel vár azokra az időkre, amikor a közszállitásokon megint többet lehet keresni.

Ilyen körülmények között érthető az, hogy például a régi nyomdai árakat tizező „Közgazdasági Értesitő"- a kereskedelmi minisztérium hivatalos lapja - bár hetenkint egy kötetnyit nyujt előfizetőinek, ezentul is csak évi 10 koronába kerül, s a földmivelésügyi miniszter részéről kiadott „földmivelési Értesitő" nevü hetilap ezentul is mindössze évi 4 koronáért fizethető elő a magánosok részéről.

A nyomdák a közszállitásoknál elmaradó haszonért egyébütt keresték rekompenzációt, a aránytalanul drágitották a nyomtatványok árát a magánmegrendelőkkel szemben. A magánmegrendelők egyrésze igyekezett nyomtatványszükségletét ezek után redukálni, bizonyos nyomtatványokról /árjegyzékekről, körlevelekről stb./ egyáltalában lemondott. A szaklapok kiadói azonban nem voltak abban a helyzetben, hogy hasonlóképen segithessenek magukon, a szaklapok megjelenésének folytonosságát, a kiadóknak meg előfizetők árán is, biztositani kellett,jövőbeli existenciális érdekeik miatt.

Szabadjon már most ezek után közelebbről vizsgálnunk azt a kérdést, hogy miképen állanak a szaklapoknak nyomdáik aránytalan árdrágitásával szemben védekezniök.

Felmerült azon eszme, hogy a szaklapok megjelenésének időpontja szempontjából: a hetenkint megjelenő szaklapok ezentul csak havonkint egyszer, a havonkint kétszer megjelenő szaklapok ezentul csak havonként egyszer jelenjenek meg. Ezt a megoldást választották egyes szaklapok ki-

adó egyesületek, de ezen remedium általános alkalmazása nem ajánlatos, mert ez az előfizetők tömeges elmaradását vonná maga után a legtöbb esetben.

Hasonlóképen nem ajánlható a lapok terjedelmének megszorítása sem. A lapok terjedelme annyiban mindenesetre összezsugorodott, amennyiben a hirdetési oldalak száma lényegesen csökkent a háboru alatt, köztudomásu, hogy akárhány szaklapnál a hirdetési bevételek jelentékenyebb faktort jelentettek, mint az előfizetési bevételek. A lapok szerkesztői részének korlátozása veszedelmes kisérletezés volna. A mai mozgalmas időkben, amikor nap-nap után jelennek meg a kormánynak a kivételes intézkedésekről szóló törvényekre alapitott intézkedései, amikor egymásra torlódnak a közönséget érdeklő érdekes események, a feldolgozásra váró szerkesztői anyag, nagyobb mint rendes körülmények között, a annak felismerésével nem lehet kevesebb oldalt szánni, mint ahány oldalt szánt a kiadó lapja szerkesztői részének békés időkben. A szerkesztői résznek korlátozása azzal a veszedelemmel járhat, hogy még azt a kevés számu előfizetőt is elveszitjük ki a háboru alatt az egyes szaklapok körül megmaradtak.

Az előfizetési és hirdetési dijaknak felemelése /a hirdetések nagyságának redukálása/ csak mérsékelt korlátok között mozoghat és távolról sem nyujthat teljes fedezetet a nyomdák mai nagymérvü áremelésével szemben. A nyomdák nagy áremelését az előfizetőkre és hirdetőkre a maga egészében már csak azért sem háritathatják át a szaklapok, mert különben előfizetőink és hirdetőink száma lényegesen megapadt.

A nyomdák aránytalan áremelésével szemben a leginkább célravezető ellenszernek az látszik, ha ut és mód kerestetik arra, hogy ez az aránytalan árfelemelés az elviselhető határok közé visszaszoritassék.

Bizonyitani akarva azt a tételt, hogy mennyiben nevezhető aránytalannak a nyomdák áremelése a szaklap-kiadókkal szemben a nyomdák önköltségeinek megszaporodásához képest, rá kell mutatnunk mindenekelőtt arra a körülményre, hogy az aránytalan áthárítás, melyet a nyomdák egyes rendelőikkel szemben tanusitanak, meg a közszállitásokkal elfoglalt nagy nyomdáknál is kifejezést talál, nevezetesen kifejezésre jut ez a nyilvános számadásra kötelezett nyomdavállalatok mérlegeinek nyereségtételében, annak daczára, hogy a nyomdák elfoglaltsága ma kétségtelenül jóval kisebb

mint volt rendes körülmények között.

A nyomdák elfoglaltságának csökkenése természetes kifolyása a munkáshiánynak, de előny a nagy munkáshiány a nyomdákra nézve annyiban, amennyiben a minimális nyomtatványárszabályzat intézkedéseihez fűződő ugynevezett „Kundenschutz" ma a nagy munkáshiány következtében, minden buntető szankció nélkül is, a viszonyok kényszerítő hatása folytán, a legnagyobb mértékben biztosítva van.

Valamelyik szaklapnak egyik nyomdából a másikhoz való átterelése természetesen magával hozná azt, hogy az uj nyomda egynéhány uj munkást fogadjon föl. Minthogy pedig munkanélküli a szakmában ma ugy szólván egyáltalában nincsen, csakis arról lehetne szó, hogy valamely más nyomdában lévő munkást kellene felfogadni, a munkás bérének feljavitása mellett. Ez azonban ma tilos. A Budapesti Grafikai És Rokoniparosok Főnökegyesületének választmánya és másrészről a könyvnyomdai betű- és tömöntőmunkások szakszervezete között ugyanis 1916 évi november hó 24-én, az eddig fennállott megállapodás helyébe, a munkaidő- és munkabér-szabályzatban szabályozott felmondási jogra nézve ujabb megállapodás jött létre. Ezen ujabb megállapodás 2.pontja világosan kimondja azt, hogy „munkásrészen a felmondás nem célozhatja a megállapodás tartama alatt a kondicióinak fölcserélését a munkabér feljavitása végett."

A nagy munkáshiányt bizonyitja az a körülmény, hogy, mikánt a bővárosi statisztikai hivatalnak a napokban megjelent legutolsó havi füzete igazolja, a budapesti m.kir.állami munkaközvetitő hivatal legutolsó feldolgozott havi kimutatása szerint a sokszorositó iparban mindössze tizenkilencen kerestek munkát és tizennyolcnak kináltak állást. Még jellemzőbb e részben az a kimutatás, melyet a szakegyesület kiadásában megjelenő 1917. évre szóló, most megjelent „Nyomdász Evkönyv" mond el a nyomdaiparban a munkaközvetites körül vezető szerepet vivő szakszervezeti munkaközvetitő intézményről, mondván, hogy mig 1914-ben még 372 szedő és 96 gépmester volt munka nélkül, 1916-ban csak 94 szedő és 4 gépmester kapott munkanélküliségi segélyt.

Ilyen viszonyok között a szaklapkiadó a régi nyomdától meg akkor sem válhat meg, ha más nyomdának bármily magas árat kinál is, mert hiszen az uj nyomdának nincs is elég munkása, hogy az uj lapot vállalja.

	1914	1915	1916
Szedők	46.80	47.19	53.27
Gépmesterek	47.29	49.19	56.66

Ezerint a szedők átlagos keresete 1914. és 1915 között meg egy koronával sem, a gépmestereké majdnem két koronával, viszont 1915.és 1916 között a szedőké 6.98, a gépmestereké 7.47 koronával emelkedett; a szedők a háború alatt mindössze 15 %, a gépmesterek mindössze 19 % bérjavitáshoz jutottak. Ez, mondja a Nyomdász-Évkönyv, kétségtelenül - tekintve az általános drágulást - igen szerény összegü többkeresetet jelent, még akkor is, ha a régi és az ujabb havi drágasági pótlék összegeit hozzáadjuk.

A drágasági pótlékot illetőleg a tárgyi igazság az, hogy 1915 julius haváig egyáltalában nem kaptak a nyomdai munkások drágasági pótlékot. Ekkor lépett életbe az első drágasági pótlék, mely átlag a fizetés 2.5 %-ának felel meg mindössze. 1916 december 15-én emelték fel a drágasági pótlékot, melynek legkisebb mértéke /fiatal segédmunkásoknál/ heti 2 korona 25 fill., legnagyobb mértéke /az 50 koronánál kisebb heti fizetésü szakmunkásoknál/ heti 10 korona. A mai drágasági pótlék átlag 15 %-ra tehető. Ezzel szemben álljon itt példának néhány szaklap nyomdaárának háborus emelkedése:

A beérkezett válaszok a következők voltak:

A Hitel	emelkedése	127 %
Az Üzlet	"	83 %
Állatorvosi Lapok	"	65 %
Bányászati és Kohászati Közlöny	"	80 %
Borászati Lapok	"	71.66 %
Épitő Ipar	"	61.4 %
Fakereskedelem	"	100 %
Gazdasági Lapok	"	35 %
Gyógyszerészeti Hetilap	"	97.5 %
Gyógyszerészeti Közlöny	"	170 %
Iparegészségügyi	"	160 %
Magyar Ipar	"	55 %
Magyar Iparművészet	"	100 %
Magyar Malomközlöny	"	300 %
Magyar Vaskereskedő	"	70 %
Magy.Vendeglős- és Kávésipar	"	20 %
Orsz.Közp.Hitelszöv.Értesitő	"	35 %
Pénzügyi Hirlap	"	43 %

Az emelkedés százaléka tehát 35 és 300 /!/ százalék között váltakozik.

A lejárt szaklappal szemben mult év december havában ujabb áremelést leptettek életbe a nyomdák, ami kifolyása annak a körülménynek, hogy a Budapesti Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesülete, mult év de-

cember hó 11-én tartott választmányi ülésében elhatározta, miszerint az 1910-ben megállapitott minimális nyomtatványszabályzatot igen lényegesen felemeli, nevezetesen, miként ez az egyesület Hivatalos Közleményeinek 1916 évi 51. számában olvasható, a szedésnél, kikészitésnél 50 %-os áremelést, az egyengetésnél és nyomásnál 60 %-os áremelést, a tömöntésnél 70 %-os áremelést ir elő tagjainak a már amugy is tulmagas minimális nyomtatvány-árszabás tételein felül. Azt is hangsulyozza az emlitett választmányi határozat, hogy a fentiekben emlitett emelkedések csak alsó határnak tekinthetók s az egyesület tagjai meg is fogadták e tanácsot.

Ezen a tagoknak előirt szertelen áremelés alaposan véget vetett annak az állapotnak, amikor a szaklapok az 1910. évi tarifából átlag 40 % engedményt elveztek. Pénzüggel nincs összhangban a munkabéreknek a háboru alatt történt csekély emelkedésével és még kevésbbé áll összhangban a szaklapkiadók teherviselési képességével, mely oly gyönge, különösen a mai viszonyok között, hogy meg az arányos fölemelést sem viselik el a szaklapok mai bevételei.

Ezek az abnormis állapotok teszik érthetővé az olyan esetet, hogy egy eddig magyar nyomdában előállitott szaklap /oest.-ungar.Maschinenmarkt/ a magyar nyomdák óriási áremelése folytán kénytelen volt egy osztrák nyomdába költözni.

Amikor a csekély munkabéremelkedéssel párhuzamosan akad nyomda, mely 200 %-kal is képes egy nála készülő lap előállitási árát emelni és már nyomdánál is szertelen áremelés állapitható meg, hivatkoznak a nyomdák elsősorban a papirosnak megdrágulására.

A papirdrágulásra történő hivatkozás annyiban helytálló, hogy a papir árának fantasztikus emelkedésével tényleg számolni kell nyomdáinknak. Különösen azóta drágult meg óriási módon az ugynevezett simapapirosnak, vagyis annak a papirosnak az ára, melyen a szaklapokat készitik, amióta az Ujságpapirközpontot felállitották nálunk, vagyis 1916. márc. 1-ike óta.

Az Ujságpapirközpont felállitásával egyidejüleg ugyanis a papirgyárosok itt, nálunk, mint Ausztriában kötelezettséget vállaltak, a kormányok erélyes nyomásának engedve, arra, hogy az év végéig szállitási árukat árszabályozásunknak további áremelés iránt tett javaslatát fogják tárgyalás alá venni. A papirgyá-

rosok igéretüknek - tudvalevőleg - csak egyik felét tartották meg, nemzetesen tartózkodtak a rotációs papír árának további emelésétől, az elvállalt mennyiségeknek azonban már csak körülbelül a felét szállították, a legkülönbözőbb mentségekre hivatkozva. Ugyanazok a papírgyárosok azonban, akik igéretük folytán elestek attól a lehetőségtől, hogy a rotációs papír árának további emelésével hasznukat meg óriásibb módon emeljek, hőséges kárpótlást találtak abban, hogy az általuk gyártott egyébfajta papírosok az ugynevezett simapapírosok árát, az Ujságpapírközpont felállításának ideje óta, annál nagyobb mértékben és annál sűrűbben emelték. Legutoljára mult év október havában, nem is egyszer, hanem kétszer emelték a monarchiabeli papírgyárosok a sima papír árát.

A helyzet az, hogy míg a rotációs papír ára rendes időben kilónként 21-26 fillér volt, addig ma 41-45 fillérért adják azt a monarchiabeli papírgyárosok. Az áremelkedés tehát a rotációs papírnál körülbelül 100 %. Hogy ez mit jelent, elég ideznünk az Ujságpapírközpontnak Nagyméltóságodhoz mult évi december hó 7-én intézett emlékiratát, mely többek közötti azt mondja, hogy a papíros ára ma Németországban majdnem 50 %-kal olcsóbb, mint nálunk, dacára, hogy különösen a szászországi papírgyárak a nyersanyag jelentékeny részét - fát és cellulóset - Ausztriától és Magyarországtól kapják.

Ugyanekkor a sima papírosok áremelkedésével ugy állunk, hogy a famentes papíros, mely rendes körülmények között átlag körülbelül 55-60 fillérbe került kilónként, ma átlag körülbelül 190-210 fillérbe kerül, a felfamentes papíros, melynek ára bédeldőben kilónként átlag 44-54 fillér volt, ma 170-200 fillér. Az áremelkedés tehát a sima papírosoknál nem kevesebb, mint körülbelül 300 %-nak felel meg.

El kell ismernünk azt is, hogy a papíroson kívül erősen megdrágult a nyomdák által igénybevett egyéb anyagoknak ára is.

Ilyen viszonyok között a magunk részéről rokonszenreznünk kell azzal a törekvéssel, mely úgy a papír, mint pedig a nyomdák részéről igénybevett egyéb anyagok árának a kormány részéről való maximálását kívánja, és pedig annál is inkább, mert ezen cikkek ármaximálásának sem technikai, [illegible] szempontokból különösebb akadálya nincsen.

A papírmaximálást ínlétőleg [illegible] szabad utalnunk Nagyméltóságod-

gon arra, hogy Svájcban a szövetségtanács intézkedett a minap a papírárak maximálására iránt. A szövetségtanács intézkedései azért érdekesek, mert nálunk a papírgyárosok azt szeretik hangoztatni, hogy az ezer fajta minőségben, nagyságban, súlyban és színben készülő papír árát lehetetlen maximálni. A példának ránk nézve fontos svájci intézkedések szerint a szaklapokra nézve tekintetbe jövő famentes, félfamentes és simított nyomó papírosoknál az ár 1917. december 31-ig legfeljebb 80 %-kal lehet magasabb, mint volt 1914. augusztus 1-én. Az addig érvényben volt szállítási feltételeket nem szabad megváltoztatni. A hatóságok felhatalmaztatnak arra, hogy a belföldi fogyasztók részére szükséges papirminőségeknek a kellő mennyiségben való gyártására a gyárakat kötelezzék.

Azt is el tudjuk képzelni, hogy miként az Ausztriában nem rég megtörtént a sima papir közös beszerzésére, annak Németországból való olcsó importálására a kormány részéről egy papirbeszerző egyesület alakittassék meg a szaklapok illetve a nyomák számára. Egy ilyen papirbeszerző egyesülés létesitését azonban lényegtelennek tartjuk; magának a papir árának és egyéb nyomdai anyagok árának ármaximálása is - s ezt alá kell huznunk - egyedül célhoz nem vezetnek magának a nyomtatvány árának ármaximálását kell a nagyméltóságu kormánytól kernünk.

Valószinű ugyanis, hogy a kormány beavatkozása nélkül a sima papiros árának további áremelkedésére lehetünk elkészülve. Különösen akkor számithatunk erre, ha sikerül a napilapoknak a rotációs papir árának ujabb áremelkedésének meggátlását a háboru további tartama alatt elérni. Ennek megint csak a sima papir árának ujabb emelkedése lenne a következménye.

Hangsulyozni kell azonban azt, hogy a szaklapok előállításánál, tekintettel azoknak többnyire alacsony példányszámára, a papirbeszerzési árak alárendelt szerepet játszanak. Hasonlóképen mindmálig szerepet játszik ugyancsak a csekély példányszám folytán a festék és egyéb segédanyagok drágulása. Az ugynevezett egyéb költségek között pedig elsősorban azok szerepelnek, mint helyiségbér, világitás, adó stb., melyeknek tétele a háboru alatt inkább csökkent, mint emelkedett.

Szakértő részről származik az a becslés, mely szerint a szaklapok nyomdai önköltségi árában körülbelül csupán 10 %-ot tesz ki a papir

ára, körülbelül 60 %-ot tesz ki viszont a munkaber es végül körülbelül 30 %-ra becsülhetők az egyéb költségek.

A kérdés megoldásának sarkpontja a szaklapokat illetőleg, nem a papirárak maximálásán, sem az egyéb nyomdai anyagok maximálásán, hanem magának a nyomtatvány árának maximálásán múlik.

Ehhez több mód is kínálkozik.

Szó lehetne arról, hogy az ugynevezett minimális nyomtatvány-arszabalyzathoz viszonyitanók a megengedhető maximális árakat. Ez a megoldási mód azonban annyit jelentene, hogy legalisnak ismernók el a minimális nyomtatvány-árszabást, holott annak életbe léptetése a Budapesti Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesületének választmánya részéről, az ipartörvényben, s az egyesület alapszabályaiban körvonalozott jogkörnek sulyos áthágását jelenti voltaképen. A maximálásnak a minimális nyomtatványárszabáshoz való viszonyitása ugy volna elképzelhető, hogy amekkora összeggel kevesebbet fizetett valamely szaklap kiadója a háboru kitörésekor az 1910. évi nyomdatarifával szemben ugyanakkora összeggel fizessen kevesebbet a mai felemelt tarifával szemben abból a feltevésből indulva ki, hogy az arány igy egyforma marad.

Szó lehetne azután arról a megoldási módról, hogy a nyomdák a szaklapok kiadóitól az 1914. augusztus 1-én, tehát a háboru kitörésekor érvényes árakon felül bizonyos százalékkal kérhessenek csak többet. Ez a maximális felár abban az átlagos százalékkulcsban nyerhetne kifejezést, mely felár a közszállitásoknál a nyomdák részére a békeárakkal szemben egyik-másik esetben el volt érhető. Nem kérünk ajándékot a nyomdáktól, de gavallérabbak sem akarunk lenni, mint az állam.

Ez a megoldási mód, természetesen, hatályon kivül helyezné az ezen merteket már ezidő szerint meghaladó áremeléseket, es e kulcs arányos kiigazitásáról kellene gondoskodni azokkal a szaklapokkal szemben, melyek 1914. augusztus 1-e után indultak meg.

A legegyszerűbbnek látszik annak a kimondása, hogy a háboru tartama alatt a nyomdák a szaklapok kiadóitól nem követelhetnek a szaklapok nyomdai előállitásáért többet, mint amennyi a lapnak előállitási ára 1916. december 1-én volt. Az árdrágitás a nyomdák részéről aránytalan volt a

háboru eddigi folyamán már eddig is, a további szertelen árdrágitásnak meg állást kell parancsolni: ez az alsó határa annak, amit kérhetünk. Ez a megoldás analógiája volna annak az intézkedésnek, melyet a kormány a házbérek további emelkedésének meggátlása érdekében elrendelt.

Hasonló rendelkezés van a különböző papirtáruk maximálása érdekében az 1916 évi december hó 18-án 3790/1916 M.E. számu rendeletben, melynek 6 §-a kimondotta, hogy a szabadon elárható raktáron levő árukért nem követelhető magasabb ár, mint amilyent a rel azokert az árukért a szóban forgó rendelet életbeléptetése előtt kapott. Rá akarunk mutatni az analógiák során a mult év május hó 1-én 431/1916 M.E. számu rendeletre is, mely a lenfonalak árát maximálta, anélkül, hogy maga a nyersanyag maximálva volna. A nyomdai termékek maximálása is elképzelhető tehát, anélkül, hogy a papir és egyéb nyomdai nyersanyagokára előzetesen maximáltatnának.

A nyomdai árumaximálás természetesen csak akkor birna a szaklapokra nézve gyakorlati értékkel, ha a nyomdák kötelesek volnának eddigi szaklapjaikat a maximális áron tovább is kiszolgálni. Analog rendelkezést tartalmaz a jól ismert házbermaximálási rendelet.

Igen fontos volna a nyomdák közötti verseny/szabadság visszaállitása, s bár e részben éppen a rendkivüli intézkedésekről szóló törvények nyujtják ma a legkényelmesebb jogalapot, a kérdés ezen oldalának bolygatását a rendesebb viszonyok visszatéréig elhalaszthatjuk, amikor ebbeli keresünknek több gyakorlati jelentősége lesz.

A német kormány rögtön a háboru kitörésekor a lapkiadóknak visszatérítette a papirgyárosok részéről követelt felárat, ami a legutóbbi kimutatás szerint havi egymilliónégyszázezer márkára rugott, s egyéb intézkedéseket is tett a német sajtónak megvédése érdekében.

A magyar napilapok a háború óta milliókra menő támogatást élveznek a portómentesség formájában.

A magyar szaklapok a háború alatt nemcsak teljes önfeláldozással végezték közérdekü feladatukat, hanem igen sulyos viszonyok között a legmesszebbmenő áldozatkészséggel törekedtek a gazdasági, kulturális és szociális érdekeket szolgálni. Méltán hazafias és kötelességtudó eljárásuk dacára sem kaptak sem a kormánytól, sem más hatóságtól támogatást, hanem a türhetetlen viszonyok folytán, melyek a nyomdai áru

Ad 213/1917

szakadatlan és méltánytalan emelkedése által támadtak, egyenesen exisztenciális érdekké vált rájuk nézve a kormány hathatós és sürgős közbenlépése. A magyar sajtónak a szaklapok ma már oly nagyérdekű tényezői, hogy kétségük sem lehet az előterjesztendő kérelmek teljesítése felől.

Összefoglalva ezek után az eddigi, a tárgyilagosság legmesszebbmenő szemelőtt-tartásával előadottakat, kérésünket a következőkben terjesztjük elő:

A Magyar Szakirók Országos Egyesülete, arra kéri a nagyméltóságú kormányt, hogy a szaklapok nyomdai előállítási árát maximálja, kötelezve egyben az egyes szaklapokat eddig előállító nyomdákat arra, hogy a maximális áron, a kiadó kívánságához képest, további intézkedésig a lapot ezentúl is köteles előállítani.

Kérve ez ügyben Nagyméltóságod sürgős intézkedését, maradunk Budapesten, 1917 február 21-én

Nagyméltóságod alázatos szolgái

a Magyar Szakirók Orsz. Egyesülete nevében:

Katona Béla s.k.
az egyesület elnöke

Sugár Ottó s.k.
a lapkiadói szakosztály elnöke

Dr. Radványi László s.k.
előadó.

CONSULAT GENERAL IMPERIAL OTTOMAN
EN HONGRIE

N° G.
N° S.

Budapest le 5 mars 1917

Monsieur le Président,

Votre Excellence sait que les relations entre mon Pays et le Royaume de Hongrie prennent naturellement une grande extension satisfaisante.

La jeunesse de la Turquie met de l'empressement dans son désir de profiter de la science de la nation hongroise. Les élèves aux les étudiants turcs en Hongrie envoient à leurs familles, mentionnent avec reconnaissance, le bon accueil dont ils étaient l'objet de la part de leurs professeurs et camarades, augmentent et empressement. Les belles lettres ingénieux produisent plus d'effet que les grands rapports des diplomates. Elles vont rehausser davantage l'enthousiasme fraternel que les peuples turcs professent à l'égard de la Hongrie. Le Gouvernement hongrois a épargné non plus

Son Excellence
Albert de Berzeviczy,
Président de l'Académie Royale des Sciences hongroise
à Budapest

des sacrifices matériels et moraux par "Kölcsey kultúr közhont" qui a été institué expressément pour ce noble but.

Encouragé par ce fait, le Ministère Impérial de l'instruction Publique en a récemment fait une proposition au sujet du legs de feu Féridoun Bey. J'ai l'engagé à être l'interprète de ce qui suit auprès de Votre honorable Académie.

Comme l'action des héritiers du défunt a provoqué la diminution du montant de son legs de 500,000 à 214,439 francs, les intérêts de cette dernière somme ne suffisaient naturellement pas à pourvoir à l'exécution de toute la volonté du généreux testateur.

Ainsi, pour satisfaire à une partie du désir du défunt, l'honorable Académie des sciences hongroise, d'accord avec les héritiers, a dû se borner provisoirement par un prix littéraire annuel et laisser les bourses des quatres étudiants jusqu'à ce que l'intérêt du capital y afférent atteigne la somme suffisante pour leurs études.

A cause du manque d'organisation

les écrivains turcs n'ont pas pu, malgré la bonne volonté de l'Académie, profiter de ces prix littéraires.

Le susdit Ministère vous serait donc reconnaissant si Vous vouliez bien surseoir, pour quelques années, les prix littéraires à l'effet d'en ajouter la contrevaleur au capital du legs en question et, par ce moyen, faire venir un moment plus tôt, à Budapest les quatre boursiers ottomans sans léser l'augmentation du capital.

L'Académie Royale comprendra aisément la situation et le désir de mon Gouvernement concernant le progrès intellectuel de son peuple, et aura l'obligeance d'aller à la rencontre du plus pressé et d'aider à l'instruction sacrée de ses frères de races et de ses fidèles alliés.

En considération de ce qui précède, le Consulat Général aime à espérer que Votre Excellence aura recours à un moyen pour résoudre cette affaire à la satisfaction de mon Gouvernement.

Veuillez bien agréer, Monsieur

Érk. 1917. mars 8.

le Président, l'assurance de ma considération la plus distinguée

Le Consul Général de Turquie

[illegible]

219
1917

Nagyságos

dr. Czettler Jenő

~~mi~~ úrnak

Budapest

Szerencsém van értesíteni, hogy az 1916. évi nagygyűlés megbízta Önt „A belső telepítés története" cz. kérdés kidolgozásával. Minthogy úgy halljuk, hogy első értesítésünket nem méltóztatott megkapni, ide csatoltan megküldöm a 1916. évi akadémiai értesítő májusi [füzetét, melynek 416. [lapján megbízatása nyomtatásban olvasható.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1917. március 8.

[és junius juliusi

főtitkár.

[~~itt~~ és 508

220

1917

[illegible]

[illegible]

[illegible]

220

1917

221
1917

Nagyságos Úr!

Hogy f. évi február 26.-án kelt nagybecsű levelére mielőbb érdemleges választ adhassunk, szerencsém van tisztelettel fölkérni Nagyságodat, hogy a család levéltárában levő átadási jegyzőkönyvről költségünkre hitelesített másolatát készíttetni s azt ~~lemásoltatni s az eredetivel együtt~~ honánk elküldeni szíveskedjék.

~~A~~ kézirattár ugyanis most van rendezés alatt s legnagyobb sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy a nálunk levő átvételi jegyzőkönyvet ~~az igen~~ nagyszámú még rendezetlen anyagtól most előkeresztessem. Azonban a nálunk levő fogalmazványtól kitűnik, hogy az átadási és átvételi jegyzőkönyv szó és betű szerint egyezik s ~~[illegible]~~ így az ügy mielőbbi elintézése czéljából ~~szükséges~~ a legajánlatosabb volna a család példányának lemásoltatása s a szükséges hitelesítési záradéknak, valamint annak, hogy alapító okirat hiányában ez tekintendő adománylevélnek, a másolatra való ráverelése. Tisztelettel kérem tehát Nagyságodat, hogy a hitelesített másolatot, ~~valamint a hitelesítés czéljából az eredeti jegyzőkönyvet~~ az Akadémia Főtitkári Hivatalába megküldeni méltóztatták s intézkedni fogok, hogy a [illegible] ~~ügy az eredeti, mint a hitelesített s a szükséges záradékkal ellátott záradék mielőbb~~ Nagyságod kezéhez jusson.

Kiváló tisztelettel

Bp. 1927. márc. 8.

Nagyságos Thurzóbányai Elischer Vilmos dr. ügyvéd úrnak Bp.

elnöl

K. 8/3.

221

1917

Méltóságos Uram!

Még két Kázmayádát
bátorkodom Riege
szitésül küldeni
s a vele kapcsolatos
Simai-féle okiratot.
Esetleg méltóztassék
őket az Akadémia
irattárában elhelyez-
tetni.

Még egy nagy dolog-
ban bátorkodom Kegyes-
séget Kikérni.
Még a háboru előtt
az Akadémia Közveti-
tésével felküldtem
Szilády Áron úvnak
Kassa város jegyzőkönyv-
et, amelynek táblájá-
ba Gálszécsinek volt
egy unicum munkája
beragasztva. A jegyző-
könyv régen visszá-
került, de a Gálszécsi

Érk. 1917. március 9.

222
1917.

Ele nyomtatvany
még mindig
Szilády úrnál van.
Mivel a nyomtatvany
miatt Zoványi kérdést
tett, igen kérem, ke-
gyeskedjék ez ügyben,
mely az Akadem[illegible]
is érintheti, szilády
úrnál Rozbenjárni.
Alázatosan bocsana-
tot kérve az alkal-
matlankodásért, maradtam
Méltóságodnak

Kiadatik Csinár [illegible]
Budapest, 1917. március 9.
[illegible]

Kassán
Városháza
1917 márchely

Galázatosabb szolgája
[illegible]

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

223/1917

Főmagasságú

Báró Hornig Károly úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Veszprém

Attest

zur Bestätigung dessen, dass Herr Schulinspektor, Dr. Bernhard Munkácsi als Anerkennung seiner wissenschaftlichen literarischen Wirksamkeit im J. 1910 zum ordentl. Mitglied der Ungarischen Akademie der Wissenschaften erwählt wurde.

Budapest, am 10-ten März 1917

(Akademie)

Obersekretär der Ungar. Akademie d. Wissenschaften

223

1917

Budapest, 1917. március 10.

Tisztelt Barátom !

Egy kis számítás ügyében alkalmatlankodom Önnek.

A Ferlin bey hagyatékából négy ösztöndíj á 3200 K, tehát összesen 12.800 K alakítandó,- 3200 K pedig évente az Akadémiának jut tudományos célokra.

A török császári kormány már most azt kéri az Akadémiától, hogy mondjon le a maga részeltetéséről és csatoltassa kamatait mindaddig az ösztöndíjalaphoz, míg az oly nagy lesz, hogy évi 12.800 koronát jövedelmez.

Kérdés, mikor lesz ez ?

Hány évi kell az Akadémiának a maga évi 3200 koronájáról lemondani, hogy az ösztöndíjalap, melyhez ez a kamat csatolandó évi 12.800 koronát jövedelmezzen.

A számítás kiinduló pontjául szíveskedjék 1918. január 1-jét venni.

Természetesen fillérekről nincsen szó, - csak nagyjában óhajtjuk az eredményt.

Nagyon lekötelezne, ha szíves válaszát március 20-ig juttathatná hozzánk.

Szíves üdvözlettel

készséges híve

224
1917

Budapest, 1917. márcz. 10

Tisztelt barátom!

Egy kis számítás rigyében alkalmat kaptadom Önnek.

A Feridun bey hagyatékából nagy ösztöndíj à 3200 k., tehát összesen 12.800 k alakirandó, – 3200 k pedig évente az Akadémiának jut tudományos célokra.

A török császári kormány már most azt kéri az Akadémiától, hogy mondjon le a maga részeltetéséről és csatolnassa kamatait mind addig az ösztöndíjalaphoz, míg ez oly nagy lesz, hogy évi 12.800 kor. jövedelmez.

Kérdéj, mikor lesz ez?

Hány évig kell az Akadémiának a maga évi 3200 kor. vonájáról lemondani, hogy az ösztöndíjalap, melyhez ez a kamat csatolandó, évi 12.800 kor. jövedelmez.

A számítás kiinduló pontjául szivesedjék 1918. január 1-jét venni.

Természetesen fillérekről nincsen szó, – csak nagyjában szabjuk az eredményt.

Nagyon lekötelezne, ha szíve válaszát márczius 20-ig juttathatná hozzám.

Szíve, advöglettel

Készséges hive

[illegible]

224
1917

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS IDEGENFORGALMI HIVATALA

TEKINTETES ELNÖKSÉG!

BUDAPEST SZÉKESFOVAROS TANACSA megfeleloen értékelni kivánván azt az érdeklödést, amelyet jelenleg nemzetünk, hazánk és fövárosunk iránt a velünk baratságos hajlandóságban élö külföld napról-napra mutat s amely idegenforgalmi érdekeink fokozott és állandó ápolását teszi kötelességünkké: a Törvényhatósági Bizottság hozzájárulásával s a Nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszter Ur jóváhagyasával Idegenforgalmi Hivatalt létesitett, amelynek feladatául tüzte ki többek között azt, hogy megismertesse úgy a belföldi, mint a külföldi közönséggel azokat a természeti, néprajzi, müvelödési és egyéb értékeinket, amelyek az utasok mentül nagyobb számát tudják idevonzani, továbbá hasson eszközeivel oda, hogy az itt megforduló s még inkább a huzamosan itt tartózkodó utas elönyösen ismerje meg viszonyainkat; örködjék afelett, hogy az idegenforgalmat bármilyen vonatkozásban befolyásoló jelenségek gyors és gyökeres orvoslást nyerjenek s ezekben a tenykedéseiben álljon az utasközönségnek mindenkor készséggel és dijtalanul rendelkezésére.

Az Idegenforgalmi Hivatal helyiségei a föváros középpontjában, a Belvárosban, Harisbazár 1. sz. félemelet 2. szám alatt megnyiltak, feladata teljesitésére megfelelöen felszerelve és csinnal berendezve átadattak a forgalomnak és személyzete, élén az igazgatóval, ZILAHY DEZSÖVEL, immáron a közönség rendelkezésére áll.

Amikor a Címedet arra kérjük, hogy ezt szives tudomásul venni méltóztassék: megtoldjuk még eme kérésünket azzal, hogy figyelmébe ajánljuk eme intézményünket. Méltóztassék vele az idegenforgalom minden vonatkozásában az érintkezést a kölcsönösség gyakorlata szerint megkezdeni, ezt fenntartani, ápolni; s igy állandóvá tenni a Budapest Székesföváros Idegenforgalmi Hivatala vezetöségének lesz feladata.

Amikor végül arra kérjük Címedet, hogy méltóztassék hatáskörében és azon a területen, amelyen belül hatása kiterjed, a belsö és külsö idegenforgalom emelésére megszervezett intézményünkröl hirt adni, ajánljuk magunkat szives hajlandóságába és maradunk

Budapest, 1917. február havában

szolgálatra kész tisztelettel

Budapest Székesföváros
Idegenforgalmi Hivatala:

igazgató

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
TANÁCSA.

6597
1917—XV szám

TEKINTETES ELNÖKSÉG!

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának megnyitása és a forgalomnak való átadása alkalmából e Hivatal köriratát azzal a kéréssel nyujtjuk át, hogy szíveskedjék Budapest Székesfőváros eme új és közhasznú intézménye irányában a legmesszebbmenő jóindulatot és támogatást tanusítani, hogy hivatását már ennélfogva is hatással és eredménnyel gyakorolhassa.

Budapest, 1917. február havában.

Budapest Székesfőváros Tanácsa:

alpolgármester.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
tekintetes Elnökségének,

BUDAPEST.

Erk. 1917 mdoz.

225

1917

Cathedra Zoologica Reg. Hung. Polytechnici-Josephini, Budapest.

Budapest 1917 márcz. 6.

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv

förendi házi tag, tud. akad. Főtitkár

stb. úrnak

Budapest.

Igen tisztelt Mélts. Főtitkár Úr!

Úgy értesültem, hogy a m. tud. Akademia III-ik osztálya a nagyjutalomra pályázó beküldött két munkámat, mert idegen nyelven jelentek meg, kizárta a pályázatból.

Mély tisztelettel kérem az igen tisztelt Mélts. Főtitkár Urat, kegyeskedjék intézkedni, hogy beküldött két munkámat és a melléjük csatolt és mertetéseket visszakapjam.

Kiváló tisztelettel

igaz hive

Daday Jenő

műegyet. tanár

Évk. 1917. márc. 10.

226
1917

ORSZAGOS ERDÉSZETI
EGYESÜLET
Budapest, V., Alkotmány-utcza 6. sz.

Érk. 1917. márc. 12.

228
1917

Kiadatik a III. ontálmaz.

Budapest, 1917. márc. 12.

Heinrich
főtitkár

Fr.Gerstberger v.Gerstberg FM.i.

Érk. 1917. március 12.

K. u. k. Militärkommando Pozsony

[illegible] Nr. [illegible]

[illegible]

[illegible]

A magy. tudományos akadémia nyolvkutatása.

229/1917

An

Die ung. Akademie der Wissenschaften

A magy. Tudományos Akadémiának

in

Pozsony, am [illegible] März 1917.

[illegible]

Auf Nr. 161/1917:

Zur gef. Kenntnisnahme.

Die Fabrik Schlick-Nicholson wurde ersucht, das Eintreffen der Kgf. der ung. Akademie der Wissenschaften in Budapest mit Berufung auf Nr. 161/1917 bekanntzugeben.

161/1917 számra:

Szives tudomásvétel végett.

A Schlick-Nicholson-féle [illegible] megkeresték, hogy a hadifoglyok érkezését a Magyar Tudományos Akadémiával 161/1917 számra hivatkozással [illegible].

[illegible]

Hohe

Königlich Ungarische Akademie
der Wissenschaften

Budapest

V.
Margarethenstraße
No 56

Wien, 9. März 1917

F. 7

Hohe Königliche Ungarische
Akademie der Wissenschaften
Budapest

Érk. 1917. márc. 12.

230
1917

Nagyságos Elnökség!

Mindenek előtt bocsánatot kérek, hogy
soraimmal bátorkodom terhelni a tisz-
telt Elnökséget. A háború által mostohán
változott viszonyok késztetnek erre. Boldo-
gult édesatyám Toldy Ferenc 42 év előtt
halt meg s az óta harmad éve fordultunk
elősször Beöthy Zsolt ő Méltósága révén a tud.
Akadémiához mostoha helyzetünk fel-
tüntetése céljából. Beöthy ő Méltósága jósá-
gos pártfogása által juttat a tud. Akadémia
kettőnknek fejenként évi 300 korona se-
gélyt. Ezt az összeget nagy köszönettel és há-
lával fogadjuk, de mivel a háboru okozta
drágaság rettenetes gondokba sodort, tisz-
telettel kérem a Nagyságos Elnökséget mél-
tóztassék nekem a tud. Akadémiában va-
lamely olyan elfoglaltságot juttatni, mely-
nél 63 évem nem képez gátat. Szakképzett-
ségem ugyan nincs, de a mit vállalok
annak minden körülmény közt ponto-
san és lelkiösmerettel eleget teszek. Boldo-
gult édesatyámnak mondhatnám szellemi
otthona volt ez a tud. intézet, ezért bátor-
kodom bizalommal a Nagyságos Elnök-
séghez fordulni s tisztelettel kérni méltóz-

Lassék kérésemnek teljesítésével, mely nagy
gondok közt élünk
Teljes tisztelettel vagyok

Budapesten 1917. márc. 10-én
A Nagyságos Elnökség alázatos szolgája

Kozmáné
Faloly Jolán

Ivánvi u. 9.

Érk. 1917. márc. 12.

Feldlet: nem lehet.

Utalvány 300.- k

7

5

7

13

4

3

3

4

3

4

4

3

3

4

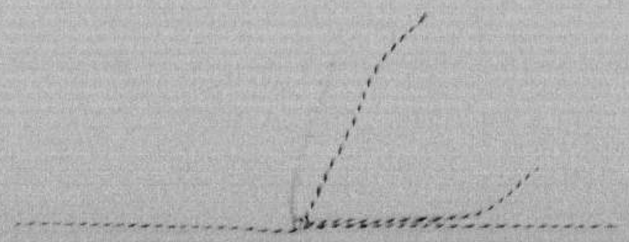

3

4

7

15

15

5

A Magyar Tudományos Akademia részére 1916.december 31.-én a következő érték-papirokat őrizzük intézetünknél letétben:

az Akademia saját letétje:

I.

Magyar földhitelintézeti záloglevelek:

4% kor.ért.záloglevél			1917.jan.l.lej.szelv.
609.4340.5867.6811.7431.			
7451.7458.8396/7.8433.			
9500.9939/48.15332.18048/52			
18855/9.23726/53.23928.	61 drb.á K.10000.-	K. 610000.-	
50159.51557.55556/7.	4 drb.á K. 2000.-	K. 8000.-	
15895.20370.21911.33296.			
33297/8.	6 drb.á K. 200.-	K. 1200.-	K. 619200.-
4½% kor.ért.záloglevél			1917.máj.l.lej.szelv.
1260.	1 drb.á K.10000.-	K. 10000.-	
1634.2595/9.	6 drb.á K. 2000.-	K. 12000.-	
1979/82	4 drb.á K. 200.-	K. 800.-	K. 22800.-
4% szab.tálajj.záloglevél			1917.ápr.l.lej.szelv.
508.665.737/47.749.752/59.			
788.791/805.812.814.816.877.			
907.910/93.1058/63.1065/75.			
1078.1085.1087/90.1101.1263.			
1266/70.1276/78.1414.1606.			
2003/4.2094/98.2133/34.2139.			
	172 drb.á K.20000.-	K.3440000.-	
21420.	1 drb.á K. 2000.-	K. 2000.-	
7447.	1 drb.á K. 200.-	K. 200.-	K. 3442200.-
3½% kor.ért.záloglevél			1917.ápr.l.lej.szelv.
23621.23651/52.	3 drb.á K. 2000.-	K.	K. 6000.-

Egyéb értékpapirok:

Egyes.bpest.főv.takptár 4½% k.é.zlglevél			1917.máj.l.lej.szelv.
5802.6000.16411.	3 drb.á K. 2000.-		K. 6000.-

1914.é.6% m.k.adóm.á.jár.kölcs.kötv./szabad drbok/ 1917.máj.l.lej.szelv.

8421/30.24475. 11 drb.á K. 10000.- K. 110000.-

1914.é.6% m.k.adóm.á.jár.kölcs.kötv.zárolási elismervénynyel 1917.máj.l.lej.szelv.

60839/48. 10 drb.á K. 10000.- K. 100000.-

1915.é.5½% m.k.adóm.á.jár.kölcs.kötv. 1917.jun.l.lej.szelv.

4325/44. 20 drb.á K. 10000.- K. 200000.-

III.6% m.k.adóm.á.jár.kölcs.kötv./szabad drb./ 1917.máj.l.lej.szelv.

101435/54. 20 drb.á K. 10000.- K. 200000.-

IV.6% m.k.adóm.á.jár.kölcs.kötv. 1917.máj.l.lej.szelv.

219545/64. 20 drb.á K. 10000.- K. 200000.-

a Magyar Földhitelintézet elismervénye 200000.- K.
V.6% m.kir.adóm.á.jár.kölcs.kötv.

Magyar 4% koron járadék kötvény 1917.jun.l.lej.szelv.

2 drb.á	K. 5000.-	K. 10000.-	
31 " "	K. 2000.-	". 62000.-	
12 " "	K. 1000.-	12000.-	
15 " "	K. 200.-	" 3000.-	
8 " "	K. 100.-	" 800.-	

K. 87800.-

Kötményezett magy.4% kor.jár.kötvény 1917.jun.l.lej.kamattal

8091. K. 1900.-

Magyar 4% földtehermen t.kötvény 1917.máj.l.lej.szelv.

15315. 1 drb.á F. 1000.- F. 1000.-

2817.4959.5870.22334.22336. 5 drb.á F. 500.- F. 2500.- F. 3500.-

Kisbirt.orsz.földhit.alapitv.okmány 1917.jul.l.lej.szelv.

A.213. F. 5000.-

C.94.III.sorozat K. 10000.-

A. 127. K. 1000.-

Kisbirt.orsz.földhit.4% k.é.zálogl evél 1917.máj.l.lej.szelv.

3742/46 5 drb.á K. 2000.- K. 10000.-

6383/84.6395.6576.8623. 5 drb.á K. 200.- K. 1000.- K. 11000.-

Pesti házai első takptár egyesületi részvény 1916.évi oszt.szelvény

9 drb.á F. 1000.- F. 9000.-

Első bpesti gőzmalom részvény 1917.ápr.l.lej.szelv.

3 drb.á K. 500.- K. 1500.-

Tiszaszabályozási sorsjegy 1917.ápr.l.lej.szelv.

14 drb.á F. 100.- F. 1400.-

Belvárosi takarékpénzjár részvény 1916.évi oszt.szelvény

50 drb.á K. 500.- K. 25000.-

1 drb.H[illegible]zi bank r.t.kecskeméti utcai fiók betétkönyv,kiállitva "Akademia perjogi pályadija" névre. 784.sz. K. 4000.-

Roman Ferenc alapitványához tartozik:

2 drb. Berg munkácsi tptár részvény 1917.marcz.1.lej.szelv. é K. 1000.- K. 2000.-

néhai Opitzky János hagyatéka:

Bécsvárosi sorsjegy 1 drb.á F.100.- F. 100.-

Osztrák vörös kereszt sorsjegy 1 drb. F. 10.- F. 110.-

1 drb. Magy.vörös kereszt egylet sorsjegy után nyereményszelvény.

özv. Fejos Jánosné alap:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.zálogl[illegible] 1917.jan.1.lej.szelv.

29211. 1 drb.á K. 200.- K. 200.-

Lehr Albert alapitványa:

Első magy.ált.biztositó társaság 330291.R.sz.életbiztositási kötvénye,Lehr Albert nevére kiállitva 6150.- koronáról.

Lehr Albert alapitó levele 6140.-

Alapitványokra vonatkozó iratok:

Nyiregyháza város alapitványára vonatkozólag alapitványi levél 1857 junius 5.ről 1 drb.bor.

Gróf Széchenyi Pál " " levelek 1 " "

Albrecht főherczeg " " Moson vármegye nyilatkozata Károly főherczeg 10000.- frt.alapitványáról 1 drb.bor.

Andrássy Aladár gróf " " kötelezvény 1 " "

Buda szab.kir.város " " 2000 frtos kötelezv. 1 " "

Csáky Lajos " " kötelezvény 1 " "

Görög oláh egyház " " " 1 " "

Losoncz város " " örök-alapitvány 1 " "

Nagybánya város " " kötelezvény 1 " "

Hajdunánás város " " jkvi kivonat 1 " "

Szt.Andre város " " levél,mely a város határozatát tartalmazza 1 drb.bor.

Kralovanszky György " " Kralovánszky végrendelete és Hakker Rozália hagyományára vonatkozó iratok a székely kivándorlás megszüntetésére 1 drb.bor.

Glatz József " " kötelezvény 1 " "

Korméli Sándor " " végzés 1 " "

Udvarnoki Gyula " " " 1 " "

Schwartzer Alajos 6000 frtos alapitványa 1 " "

Amizoni alapitványi levele 1 " "

Biztositási kötvények:

221345.sz. /palota/ 1912 febr.11.

220693. sz. /Wesselényi utczai ház/ 1911.szept.15.

109714. sz. /Irány János utczai ház/ 1920.okt.26.

119088. sz. /néhai Zichy Antal örökösei ügyében/ 1917.szept.15.

123288. sz. /Palota/ 1918.febr.11. 1 drb.bor.

147045. sz. /Tüzkár/ 1924.ápr.28.

68222. sz. /Baleset/ "Providentia" által kiáll.Heinrich Gusztáv ur részéről érkezett be.

Petőfi Sándorra vonatkozó iratokról szóló elismervény 1 drb.bor.

Greg Blaskovich Bertalan 2000.- frtról szóló kötelezvényére és ugyanezen ügyben egy aláirási ivre vonatkozó elismervény Ir.Brachfeld Manó aláirásával 1 drb.bor.

Szerződések:

19 drb.Román Terézia féle birtok eladásáról szóló elismervény és levél

1 " Kisdobronyi " " " " " "

1 " Bodolai birtokra vonatkozó/1886.okt.26./ " " "

Haszonbéri szerződés Gross Jánossal az ilinyi birtokról,illetőleg erre vonatkozólag Szemenyei János elismervénye 1 drb.bor.
1 " "

Hornyánszky Viktorral kötött szerződés /akadámiai kiadványok/ 1 " "

Révai testvérekkel kötött szerződés 1 " "

néhai Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány,az alapitó levele és az értékpapirok jegyzéke 1902.márcz.18.kelettel. 1 " "

Providentia Egyl.biztositó társaság 10486.sz.biztositási kötvénye baleset ellen az épületben,lejár 1913.márczius 2. 1 " "

Szerződés a m.kir.vallás és közoktatásügyi ministeriummal 1 " "

Ti Seid Mehemed Feridun Bey alapitványára vonatkozó alapitó levél /1906.jan.21./ 1 " "

Krammer Miksa és Kiss cég pincebérletére vonatkozó levél /a bérlet lejár 1919.julius 31.-én./ 1 " "

Schreiber Ignácz által néhai Kautz Gyula emlékére 10000.- K.-ról kiállitott alapitványi okirat 1 " "

Udvardy/Czerna/Iparjassy féle jubilária alapitványi okirat 600.- koron ról 1 " "

1 drb. "Vitéz alapitvány könyvecske.

1 drb.fizetési könyv az országos képtár összes helyiségeinek bérlete ügyében.

Külön kezelendők:

II.

Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány:

Magyar földhitelintézet 4% kor.ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.szelv.

22497/9.22574/5. 5 drb.á K. 10000.- K. 50000.-

44896.409.1690.11755. 4 " " K. 2000.- K. 8000.-

24899.34672. 2 " " K. 200.- K. 400.- K. 58400.-

Magy.földhitelint.4% szab.talajj.záloglevél 1917.ápr.1.lej.szelv.

676.2147/51. 6 drb.á K. 20000.- K. 120000.-

5/51.7527.7537/3.7940.

20952/56.21444.21448.

21480.21657. 13 " " K. 2000.- K. 26000.-

12307/9. 3 " " K. 200.- K. 600.- K. 146600.-

Borsod-miskolczi és debreczeni "Istvan"gözmalom r.t. részvány 1917.jun.1.lej.szelv.

20 drb.á K. 200.- K. 4000.-

Szepesi takarékpénztar részvány 1917.máj.1.lej.szelv.

6 drb. á K. 400.- K. 2400.-

Badische Anilin u. Soda Fabrik részvány 1916.évi osztszelvény

2 drb.á M. 1200.- M. 2400.-

12 " fél " " 600.- M. 7200.- M. 9600.-

Württembergische Vereinsbank részvány 1916.évi osztszelvény

12 drb. á M. 600.- /:az uj szelvényiv beszerzés alatt van:/ M. 7200.-

Okmányok:

1 drb. Dr.Fabriczy Kornél által kiallitott alapitványi okirat.1907.jun.5.kelettel.

1 " 10000.- M.-ról kiallitott 1901.aug.6-án kelt és Min Vianiska szül. Ruff, Márta Vianiska és Andreas Vianiska által aláirt kötelezvény.

Dr. Ortvay Tivadar alapitványa:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.szelv.

2292.24482/83.18956. 4 drb.á K. 10000.- K. 40000.-

1915.évi 5½% magy.kir.adóment.III.jav.kölcs.kötv. 1917.jun.1.lej.szelv.

75203/4.75207.75259.

86050.88197/9. 8 drb.á K. 1000.- K. 8000.-

141956/7.171077/81.

233615/16.233646.

233660/63.233748/49.

233774/77. 20 " " K. 100.- K. 2000.- K. 10000.-

Fraknói Vilmos alapitványa:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.szelv.

1044.1919.18312.18505. 4 drb.á K. 10000.- K. 40000.-

16048.29413. 2 " " K. 2000.- K. 4000.- K. 44000.-

Magy.földhitelint.4½% kor.ért.záloglevél 1917.máj.1.lej.szelv.

607. 1 drb.á K. 10000.- K. 10000.-

528.2170.2490. 3 " " K. 2000.- K. 6000.- K. 16000.-

Magy.földhitelint.4% szab.talajj.záloglevél 1917.ápr.1.lej.szelv.

1624/26.1815.1817. 5 drb.á K. 200.- K. 1000.-

néhai Gróf Andrassy Dénes alapitványa:

Magyar 4% koronajáradék kötvény 1917.jun.1.lej.szelv.

21 drb.á K. 5000.- K. 105000.-

2 " " K. 1000.- K. 2000.-

1 " " K. 500.- K. 500.-

2 " " K. 200.- K. 400.-

1 " " K. 100.- K. 100.- K. 108000.-

Dr. Heinrich Gusztáv bekülditte Gróf Andrassy Dénes hagyatékára vonatkozó "Hagyatékrendezési megállapodás illetve osztályegyezség eredeti példánya.

Rozsnyói tkptár r.t. 29581.sz.betétkönyv a Magyar Tudományos Akademia nevére kiállitva,fentartással K. 7050.74 f.-ról.

Gömöri tkptár r.t. Rozsnyó, 2529.sz.betétkönyv,a Magyar Tudományos Akademia nevére kiállitva,moratorium alatt fel nem mondható kikötéssel Kor. 7714.20 f.-ról.

Feridun Kiamil Zade összbudai alapitvány:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.záloglevél 1917.jun.1.lej.szelv.

1436.16890/900.16902/11.17688.

25165. 15 drb.á K.10000.- K. 150000.-

584.3121.9183.12554.12637.

12930/31.29411/12.33012.33586.

36804/5.42938.44709.44717.

44723.52275/6.52280.52282/3.

52796.55508.55509.55510.

55626.55774/5. 29 " " K. 2000.- K. 58000.-

4656.26184.26764.29673.30812/3

30496/7.30874.31309/10.31312/18.

32743/5.32874.34057.34179. 28 " " K. 200.- K. 5800.- K. 208800.-

Magy.földhitelint.4½% kor.ért.záloglevél 1917.máj.1.lej.szelv.

1044.1919.18312.18505. 4 drb.á K. 10000.- K. 40000.-

16098.29413. 2 " " K. 2000.- K. 4000.- K. 44000.-

Magy.földhitelint.4½% kor.ért.záloglevél 1917.máj.1.lej.szelv.

607. 1 drb.á K. 10000.- K. 10000.-

528.2170.2490. 3 " " K. 2000.- K. 6000.- K. 16000.-

Magy.földhitelint.4% sz.b.talajj.záloglevél 1917.ápr.1.lej.szelv.

1624/26.1815.1817. 5 drb.á K. 200.- K. 1000.-

néhai Gróf Andrassy Dénes alapitványa:

Magyar 4% koronajáradék kötvény 1917.jun.1.lej.szelv.

21 drb.á K. 5000.- K. 105000.-

2 " " K. 1000.- K. 2000.-

1 " " K. 500.- K. 500.-

2 " " K. 200.- K. 400.-

1 " " K. 100.- K. 100.- K. 108000.-

Dr. Heinrich Gusztáv beküldte Gróf Andrássy Dénes hagyatékára vonatkozó 'Hagyatékrendezési megállapodás illetve osztályegyezség eredeti példánya.

Rozsnyói tkptár r.t. 29581.sz.betétkönyv a Magyar Tudományos Akadémia nevére kiállitva,fentartással K. 7050.74 f.-ról.

Gömöri takptár r.t. Rozsnyó, 2529.sz.betétkönyv,a Magyar Tudományos Akadémia nevére kiállitva,moratorium előtt fel nem mondható kikötéssel Kor. 7714.20 f.-ról.

Feridun Kiamil Zade ösztöndíj alapitvány:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.szelv.

1436.16899/900.16902/11.17688.

25165. 15 drb.á K.10000.- K. 150000.-

584.3[illegible]1.9183.12554.12637.

12930/31.29411/12.33012.33586.

36004/5.44938.44709.44717.

44723.52275/6.52280.52282/3.

52796.55508.55509.55510.

55626.55774/5. 29 " " K. 2000.- K. 58000.-

4656.26184.26764.29675.29812/3

30496/7.30814.31309/10.31312/18.

32743/5.32874.34057.34179. 24 " " K. 200.- K. 4800.- K. 208800.-

Magy.földhitelint.4½% kor.ért.záloglevél 1917.máj.1.lej.szelv.

520/21.529.1787/8.2167/9.

2081. 9 drb.á K.2000.- K. 18000.-

13.14.732/3.1885/6.2092/4.

2448.2523/6.3041/2.3720/27.

24 " " K. 200.- K. 4800.- K. 208 .-

Feridun elpitv ny

1 drb. közjegyzői nyilatkozat

Akademiai rész:

Magy.Földhitelint.4% kor.Ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.részv.

13005.16395/99.16897.16898. 8 drb. á K. 10000.- K. 80000.-

Budapesten,1916.december 31.-én.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

520/21.529.1787/8.2167/9.

2081. 9 drb.á K.2000.- K. 18000.-

13.14.732/3.1865/6.2092/4.

2488.2523/6.3041/2.3720/27.

24 " " K. 200.- K. 4800.- K. 22800.-

Feridun alapitv ny

1 drb. közjegyzői nyilatkozat

Akademiai rész:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.záloglevél 1917.jan.1.lej.szelv.

13008.16395/99.16897.16898. 8 drb. á K. 10000.- K. 80000.-

Budapesten,1916.december 31.-én.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

13

13

3

3

[illegible] a Tudományos Akadémia

Jóváhagyom

Különféle adások 9/6 December 31-én

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Könyvkiadó bizottság	[illegible]
[illegible]	[illegible]	4000
[illegible]	[illegible] hagyatékából [illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] hagyatékából [illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Harbérhatralék	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Roman Ferenc alapítvány	[illegible]
[illegible]	[illegible]	
	Szerencsi	Ft [illegible]

917 évet illető kiadások.

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Szerencsi	Ft [illegible]

[illegible] December [illegible]

A Magyar Tudományos Akadémia [illegible]

Magyar [illegible]

K I M U T A T Á S

A Magyar Tudományos Akadémia letétjében Feridun alapítvány elnevezés alatt 1916. december 31-én a következő értékpapirokat őrizzük intézetünknél letétben:

I. Akadémiai rész:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.zálogleveél 1917.jan.1.lej.szel.

13005.16396/99.16897.16898. 8 drb.á K. 10000.- K. 80000.-

II. Feridun Kiemil Zeke ösztöndij alapitvány:

Magy.földhitelint.4% kor.ért.zálogleveél 1917.jan.1.lej.szelv.

1436.16899/900.16902/11.17688.

25165.

15 drb.á K. 10000.- K. 150000.-

584.3321.9183.12504.12637.

12930/31.29411/12.33012.33586.

36004/5.42938.44709.44717.

44723.52275/6.52280.52282/3.

52796.55508.55509.55510.

55626.55774/5.

29 " " K. 2000.- K. 58000.-

4656.26184.26764.29673.29812/3.

30496/7.30874.31309/10.31312/18.

32743/5.32874.34057.34179. 24 " " K. 200.- K. 4800.- K. 206800.-

Magy.földhitelint.4% kor.ért.zálogleveél 1917.jan.1.lej.szelv.

529/32.529.1787/8.2167/9.

2081.

9 drb.á K. 2000.- K. 18000.-

13.14.732/3.1855/6.2092/4.

2448.2523/6.3041/2.3720/27.

24 " " K. 200.- K. 4800.- K. 22800.-

összesen: K.311600.-

Budapesten.1916.december hó 31-én.

a Magyar Tudományos Akadémia vagyonának

kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Tartozik

Lejárat | Vipők | kamatszámok

Követel

Kelet

Kelet	Lejárat Napok	Tartozik			Követel		
19		kamatszámok	kor	fill	kamatszámok	kor	fill

MAGYAR FÖLDUTTELINTÉZET

Kelet

19

Lejárat Napok

Tartozik

Követel

Számlaszámok

Számlaszámok

٦٥

Kelet	Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
19			kamatszámok	kőv	fill	kamatsrámok	kőv	fill

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PENZTÁRNÁL 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest

Budapest, 1917 március 5-én.

Van szerencsénk a Magyar Tudományos Akadémiának 1916 évre vonatkozó

1. mérlegét
2. Veszteség és nyereség-számláját
3. Értékpapirok letéti kimutatását, ugyanitt felsorolva az intézetünknél őrzött okmányokat.
4. Értékpapirok kimutatását
5. Be nem folyt alapitványok és ezek kamatainak kimutatását
6. Költségkiadások állását kitüntető kimutatást, egy darab melléklettel
7. Különféle hitelezők kimutatását
8. Különféle adósok kimutatását
9. Hagyományok és adományok kimutatását
10. Feridun alapitvány értekpapirjainak kimutatását
11. Feridun alapitvány / akadémiai rész / utáni kamatelszámolást
12. Feridun kiamil Zádé ösztöndij alapitvány kamatelszámolását
13. Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány kamatai elszámolásának kimutatását 1916 deczember 31-én lezárva
14. Bevételezések állásának kimutatását
15. Alapitványok kimutatását és végül

Vigyázó Sándor alapitvány kimutatását csatoltan átnyujtani és kérni, hogy ezeknek megvizsgálása után részünkre a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék.

Teljes tisztelettel
MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

2

233

1917

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Mellésages Politikai Ur!

Záczára a vilanhálóra okozto tetemes ármulta díjeknek, nemcsak hogy nem léptük túl az ögazgató Tanácstól engedélyezett összesen 32,095 koronát hanem sikerült még némi megtakarítást is elérnünk.

Tekintetel a még mindig dúló háborúra és a vele járó nagy drágaságra az idén rajta leszünk, hogy az esetleges károkat hibákat a szükséghez képest a rendes kiadások keretén belül javítgattassuk és hozhassuk helyre úgy a hogy lehet.

Mégis tekintetel az előre nem látható de ilyen két régi épületnél könnyen előfordulható nagyobb károkra bátrak vagyunk e ezelből előzetes költségvetés bemutatása és utólagos elszámolás kötelezettsége mellett ötezer 5000 koronát kérni rendkívüli kiadásokra.

A Rendes kiadások az eddigi keretben mozognak és pedig:

1. A szolgákat kezelő orvos t. díja	1 500
2. Az építész t. díja	800
3. Gádrges vízvezetéki csatornatisztmunkák és a közp. fűtőkemencék kurbantartása	2143.30
4. Fűtésre és világításra	9000
5. Kálghásmunkákra	794
6. Kárrítosmunkákra	1678
7. Palatódési	230
8. Kéménysepresi	700
9. Üveges	843.52
10. Vízfogyasztásra	500
11. A két alagút bérlete	160
12. Kisebb asztalos munkákra	360
Áttétel	1 [illegible]

	Áthozat	K 18670.22
13	Kisebb körnives munkákra	250
14	" lakatos "	450
15	légszesz- és vill "	400
16	" szobafestési	200
17	Kafekötő csakozókra	125.52
18	Gondnoki (házi) kiadásokra	
	a) Újévi ajándékok	500
	b) A házmester bére és a fahordó napszáma	1080
	c) A tüzjelző	50
	d) Patkány- és egérirtó átalány	80
	e) Hó-szemét- és szénsalak kitudarozása	200
	f) Vízár elleni védekezési munkák és anyagok	300
	g) Törülköző, vertörlő s.t.b. ruhák mosása és beszerzése	500
	h) Petroleum, szaspan, pyertya, fertőtl. anyagok s.t.b.	904.89
	i) Tisztogatási munkákra	500
	j) A portás tütési átalánya	60
	k) Villamos és légszeszégők karbantart. átalány	550
	l) Órás munkákra	40
	m) Köpöcsészékre átalány	200
	n) Nádszékek Jonására	150
	o) Előre nem látottakra	500
	Összesen	25710.63

Budapest, 1917 márczius 1.

Kitűnő tisztelettel

Jónás Károly

gondnok

Évk. 1917. März 12

234

1917

AZ ORSZ. M. KIR. SZINMUVESZETI AKADEMIA IGAZGATOSÁGA.

szám.

191

Erk. 1917. márc. 13.

235
1917

Szerdy Kiszsás vejét
Mell. Tőkzkár ürhez.
Szerdy

AKADEMIE der WISSENSCHAFTEN

Stiftung Heinrich Lanz

Philosophisch-histor. Klasse,

Heidelberg

Ich beehre mich für Ihr Beileid anläßlich des Hinscheidens unseres Ehrenmitglieds Professor Dr. [illegible] v. Bonor ich wärmsten Dank der Ungarischen Akademie der Wissenschaften zum Ausdruck zu bringen.

Budapest, 15. März 1917.

Mit ausgez. Hochachtg.

[illegible]

Generalsekretär

Akademie der Wissenschaften

Stiftung Heinrich Lanz

Philosophisch-histor. Klasse.

Heidelberg, den [illegible] 19[illegible]

1

2

érk. 1917. márc. 13.

236
1917

2

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Főmagasságú

Báró Hornig Károly úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Veszprém

Elismerem Nagy Jörgei Arthur
fényképet valamint vétrinyi-
Sakóbárának festett képet
a Magy. Tud. Akadémia tiszkári
pivatalában átvettem

Nagy Lenke.

Budapest Márczius 13 – 1917

237

1917

1 a. Goethe kéziratok alczím és 1-34 folyószámok alatt;
b. Kortársak kéziratai alczím 1-144 folyószámok alatt.
Arczkének poczím

365/1917.sorszám

Hogy ezen másolat a Dr. E l i n c h e r V i l m o s ügyvéd ur részéről felmutatott két ivbol álló bélyegtelen eredeti jegyzőkönyvvel mindenben megegyező tanusitom azzal, hogy a 2. oldal 23.sorban † jelnél " Goethe kéziratok alczim és 1-34.folyó számok alatt, b., Mortársak kéziratai alczim 1-144 folyó számok alatt" Arczképek főczim " szavakat és számokat felvettem.-

Budapesten 1917 ezerhilenczszáztizenhetedik évi márczius hó 13. tizenharmadik napján.

Dij s bély .60

[illegible]
lin. nagyvi

ÉR. 1917. março. 14.

Feridun bey öztöndij alapítvány.

	Értékpapír	Kamatjövedelem
Az alapítvány mai értékpapírállaga: (1916 dec. 31 én)		
212.800.– kor. n. é. 4%ok. m. fh. alyl	212.800 –	
22800.– " " 4½%ok " "	22.800 –	
	235.600 –	
megyek évi kamatja 1917. évre		9.538 –
1917. évi papírulat	10.000 –	
1918. évi kamat-többlet		450 –
		9.988 –
1918. évi papírulat	10.000 –	
az akadémiai 3.200.– kor.-ból	3200 –	
1919. évre kamat papírulat		594 –
		10.582 –
1919. évi papírulat 10.600.– + 3.200.–	13.800 –	~~621~~
1920. évre kamat többlet		621 –
		11.203 –
1920. évi papírulat 11.200.– + 3.200.–	14.400 –	
1921. évre kamat többlet		648 –
		11.851 –
1921. évi papírulat 11.800.– + 3.200.–	15.000 –	
1922. évre kamat többlet		675 –
		12.526 –
1922. évi papírulat (az Akadémia 3.200.– koronája nélkül)	12.400 –	558 –
1923. évben lép az öztöndij alapnak kamatja.		K 13.084 –
Értékpapírállag:	K. 314.400 –	

I. E tero perint az Akadémia a maga 3.200.– koronáját 1918–1921 években 4 éven át nélkülözni.

II. A rendes tőkésítés mellett az alapítvány csak 1923. év végével ben érné el a kellő nagyságot.

[illegible]

MAGYAR TUDOMANYOS AKADEMIA

szám

1,61
2440

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 11 - 7 30 S

Lapszám: 53

Vezeték száma: 71

Elvette:

[illegible]	hó és nap	óra, percz	napszaka

TAVIRAT

magyar tudományos

akadémia budapest =

BUDAPEST 42

[illegible]	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	[illegible]
	budapest 42-		5067	22	[illegible]		6/11	s

[illegible] janos leanya [illegible] [illegible] tamutese

[illegible] en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] = [illegible]

Érk. 1917. március 15

241
1917

†

Garay Ákos

GARAY GIZELLA

VIII., Rökk Szilárd-utcza 35. szám alatt

Áldás és békesség legyen vele!

Magy. Kir. tud. Akademia

Tek. Igazgatóságnak.

Budapest.

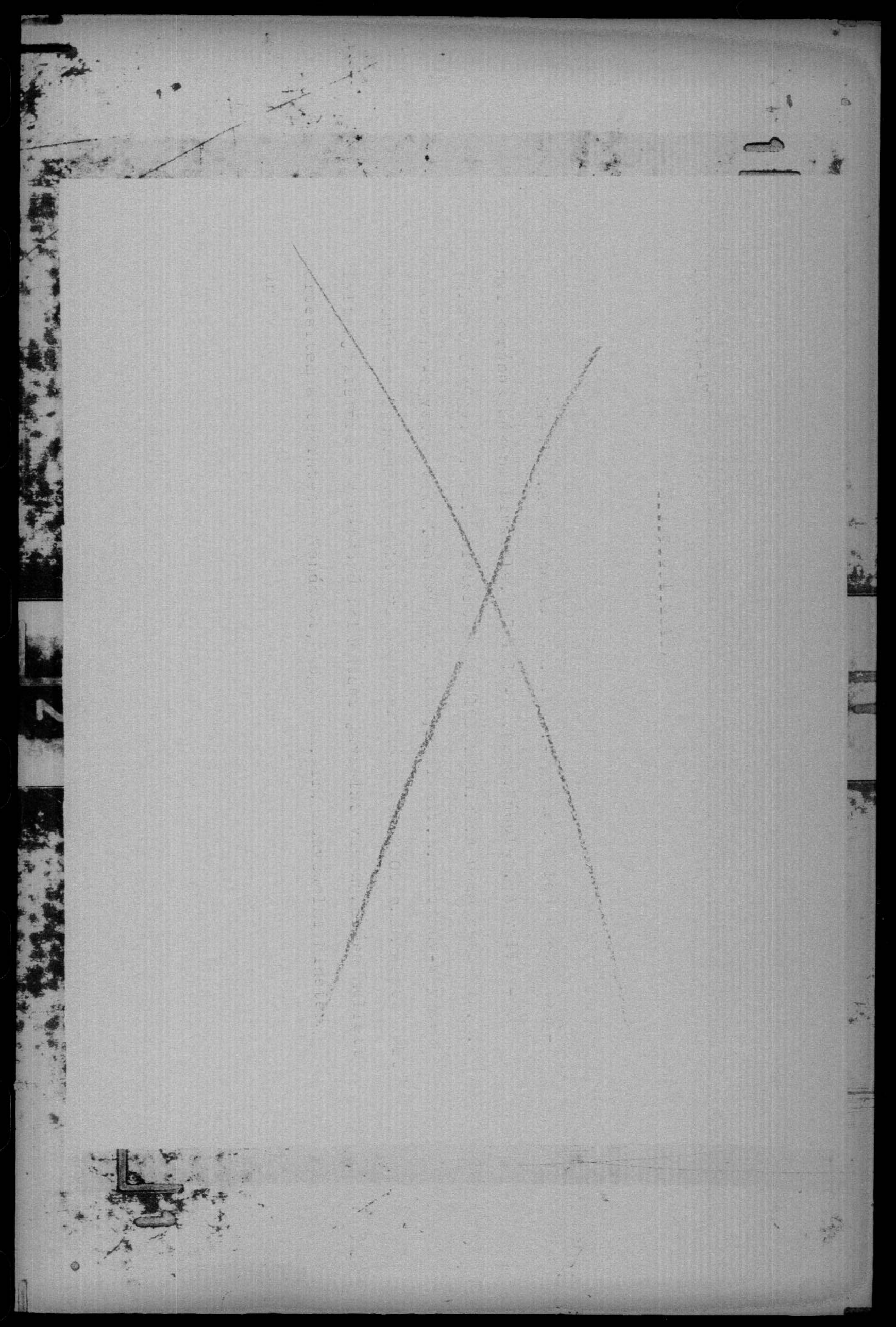

Jegyzőkönyv

a Magy Tudományos Akadémia III osztály Forster Bizottságának 1917 márczius hó 16 án az egyetemi növénytani intézetben tartott üléséről

Jelen voltak Dr. Magocsy Dietz Sándor rendes tag elnöklete alatt,

Dr. Istvánffy Gyula levelező tag

Dr. Sigmond Elek levelező tag mint a III osztály

1917 február hó 19-i ülésében megválasztott bizottsági tagok

Szilassy Zoltán orsz. gyül. helyettes mint az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület

Kraan Károly min. tanácsos mint az Orsz. Erdészeti Egyesület választott tagja

Elnök a bizottság tagjait üdvözli és Dr. Sigmond Elek t. tagot kéri fel a jegyzőkönyv vezetésére. Majd ismerteti az ülés tárgyat mely az idei nagygyűlésen kitűzendő Forster Gyula pályázat megszövegezését célozza. Ismerteti a pályázat ügyrendjének idevonatkozó sonfjait.

1) Elnök elsősorban azt a kérdést terjeszti elő, hogy a pályakérdés kitűzése zárt ill. nyílt pályázat vagy megbízatás alakjában történjék?

A bizottság a nyílt pályázat kurása mellett döntött olyhoppen hogy a pályázok a kitűzendő kérdésről a szokásos munkatervezet és próbatejezetet 1917 december hó 31-ig küldjék be, és az 1918 nagygyűlés a beérkezett munkatervezet alapján a legmegfelelőbb pályázot bízza meg a pályázat kidolgozásával és megírásával

2) A bizottság a felett folytatott eszmecseréi hogy egy vagy több határozott tárgyat vagy általánosabb tárgyhírt tűzzön ki pályakérdésnek?

A bizottság egy, határozott tétel kitűzése mellett döntött

3) A kitűzendő pályakérdésnél Dr. Sigmond Elek 1. tag következő tételt ajánlja el fogadásra

Milyen körülmények között érhet el hazánkban a burgonyatermelés legnagyobb eredményt?

Fájékozásul.

Állapítassék meg, hogy hazánk különböző termelővidékein mitéle talajmivelési, tragyazási, ápolási és védekezési eljárásokkal és mitéle burgonyafajtákkal érhetünk el katasztrális holdanként legnagyobb halonatermelést

A bizottság a javaslatot élénk ismeresére után egyhangulag elfogadta.

Elnök az ülést bezekeszti

Vétt Budapesten 1917 március hó 16 án

a Förster-Bizottság elnöke

Dr. Sigmond Elek

a Förster Bizottság jegyzi

Dr. Magony Dietzfeld

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

Telefon: Orsz. Magyar Gazd. Egyesület József 31-05. és 48-85. szám

SOCIÉTE NATIONALE D'AGRICULTURE DE HONGRIE
Budapest, IX., Köztelek-utcza 8. sz.

Táviratczím: Köztelek, Budapest.

Folyószámla: „Magyar Földhitelintézet"-nél, Bálvány-utcza 7. sz. és a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete"-nél, Alkotmány-utcza 24. sz.

521-1
1917 szám.

Budapest, 1917. március 14.-

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
nagytekintetü Pótitkári Hivatalának,
Budapest.-

Egyesületünk igazgatóvá sztránya folyó hó 13-iki gyülésének határozatából van szerencsénk tudatni, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviseletében a Forster József-féle alapitványból kitüzendő pályakérdés indítványozására és a beérkező pályamunkák megbirálására összehivott 5 tagu bizottságba Kerpely Kálmán gazd.akadémiai igazgató urat / lakik : Debrecen, Verbőczy u. 2./ egyesületünk tiszteleti tagját küldöttük ki.-

Kiváló tisztelettel
az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
nevében :

igazgató

Érk. 1917. március 15.

242
1917

Kiadatik a III. osztálynak.
Budapest, 1917. március 15

[illegible]
fötitkár

NB. Meghívó a jan. 16.-i ülésre
azonnal postára [illegible] (márc.
15. reggel 10. órakor).

K. und k. Hofmarschallamt in Ungarn.

An

Seiner k. und k. Apost. Majestät Hofmarschall in Ungarn,

k. und k. geheimen Rat und Kämmerer,

Herrn **Nikolaus Grafen Szécsen** von Temerin

Ritter des Ordens vom Goldenen Vliesse,

etc. etc. etc.

Excellenz,

Z. _____

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tonow Török (Thurewitz), den
ich vor vielen Jahren an der Wiener Philologen
Versammlung kennen gelernt hatte, mein
Beileid ausdrücken zu wollen, oder vielleicht
an der Akademie das zu tun.

Der Verstorbene war mein Altersgenosse,
das mahnt mich, auf die Reise vorbereitet
zu sein.

Erk. 1917. März. 15.

243
1917

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Nagytekintetü Elnökségének,

BUDAPEST.

A Petőfi Társaság 1917. március 18-án vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében, amelyen Arany János születésének százados évfordulóját ünnepli meg.

A Társaság elnöksége megtiszteléséből van szerencsém a Nagytekintetü Elnökséget ez ünnepi ülésünkre meghivni.

Fogadja a Nagytekintetü Elnökség mély tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1917. március 15.

titkár.

Érk. 1917. március. 16.

244
1917

Másolat

Vallás és közoktatásügyi
m. kir. miniszterium.

a tárcza { fokönyv 46 + köt. 20 lap zitételén
számlakönyv — köt. — lapján

az utalványozott összeget a vallás és közokt. minist. számvevőség XVI. osztálya (V. Báthory-utca 12. sz. III. em. 18.) számfejti.

18.442/1917 nám
IV.

Nagym. Elnökúr!

Folyó évi 28. és 129. námok alatt kelt nagybecsü beadványaira van szerencsém tisztelettel értesíteni Nagyméltóságodat, hogy a Magyar Tudományos Akadémia által Szerbia, Albánia és Montenegro tudományos átkutatására az 1917. évben kiküldendő expeditio költségeire egyidejüleg 20.000 (huszezer) korona államsegélyt engedélyeztem és ugyanezen szám alatt utasítottam a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárt, hogy ezt az összeget Nagyméltóságod által aláírt kellően bélyegelt nyugtatványra fizesse ki.

Fogadja stb.
1917. március hó

A minister helyett
Ilosvay
államtitkár

Nm. Berzeviny stb.

Bp.

Magyar Tudományos Akadémia.

250
1917

A Magyar Tudományos Akadémia ez idei ünnepélyes közülését május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját disztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre házafiás mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 április.

elnök.

Méltóságos Uram!

Elmult év április 25. én a Kolozsvári Tanárjelöltek Segítő Egyesülete nevében 80% os kedvezményű könyvrendelést küldöttem a tek. Főtitkári Hivatal címére és ugyanaznap 531 koronát tettem postára a könyvek fejeben. Méltóságod 1916 április 26. án kelt levelében tudatott a rendelés megérkezteről és annak elintézését mult év október havára helyezte kilátásba. Én ezt egy válaszlevélben köszönettel tudomásul vettem.

Azonban a megrendelés óta már csak nem egy év telt el és a könyvek meg mindig nem érkeztek meg. Mivel felelősségteljes helyzetem napról napra kínosabbá válik

kérem Méltóságodat, szíveskedjek intézkedni, vagy legalább is engem néhány sorral meg nyugtatni. A Méltóságodtól vett levél hiva talos záma $\frac{234}{1916}$ volt.

Méltóságod szíves közbelépését mégegyszer kérve, maradok kiváló tisztelettel

Kolozsvár, 1917. március 6. án

Kajka László
gimn. h. tanár
Kolozsvár, Tókai u. 25.

Érk. 1917. március 17.

248
1917

Feldet: pénit magkap
tuk, [illegible]
[illegible]

251

1947

St. 1057 szám.

Cheque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv urnak

Budapest

Budapest, 1917 március 17-én.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

900 kor.----fill' fizet ett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1916. XII/19. 1000

2

Érk. 1917. márczius 19

252

1917

Budapest 1917. március 1.

Méltóságos Min. Tanácsos Főlevéltár úr!

Négy évvel ezelőtt bátorkodtam benyújtani a Magyar Tudományos Akadémiának az észtek nemzeti eposzának, a Kalevipoegnak fordítását kiadás végett. Minthogy eddigelé választ nem kaptam, kérem Méltóságodat, kegyeskedjék értesíteni ezen fáradságával készült munkám sorsáról.—

Legmélyebb tisztelettel:

dr Bálint Sándor
tanár, a Magy. Néprajzi Társaság főtitkára.
I. Bercsényi-utca 5.—

Érk. 1917. március 20.

253
1917

Mielőbbi értesítést kérve
kiadom az I. osztálynak.
Vszeg 1917. márcz. 20.

Heinrichel
főtitkár

Érk. 1917. március 20.

Expo.

254
1917

Kiadatik a Kelleti-Bizottságnak.

Budapest, 1917. március 20.

Heinrich
főtitkár

II

Szavazatszedő bizottsági tagok

Sz.	Név	Adás	Kor	Mult	Vall.	Lakóhely	Foglalkozás	Mióta szavazatszedő [illegible]
1	Torkoly Lőrincz	ig. t.	57	[illegible]	ag.	[illegible]	[illegible]	23
2	Kemre Károly	ig. t.	61	42	[illegible]	[illegible]	[illegible]	32
3	Lőrsz Dániel	ig. t.	55	37	[illegible]	Upcsi	[illegible]	23
4	[illegible] András	ig. t.	57	36	[illegible]	Brassó	Brassó	1
5	Havas Pál	ig. t.	58	35	rk.	[illegible]	[illegible]	28
6	Ezeghy Sándor	ig. t.	50	30	[illegible]	[illegible]	[illegible]	30
7	Ungy Gusztáv	ig. t.	52	28	rk.	[illegible]	Pest [illegible]	62

Táblázat

a Wodianer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
1907–1915 [illegible]

Ev	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1907	1			1			[illegible] – [illegible]
1908	1		1				[illegible] – [illegible]
1909	1	1					[illegible] – [illegible]
1910	2						[illegible] – [illegible]
1911	1		1				[illegible] – [illegible]
1912	1			1			[illegible] – [illegible]
1913	1						[illegible] – [illegible]
1914	1	1				1	[illegible] – [illegible]
1915	1		1				[illegible] – [illegible]
1916	1				1		[illegible] – [illegible]
	11	2	3	2	1	1	

II

Tavaslatba korott nem allami tanitok

F. #	Neve	Allas	Elet kor	Mult. éve	Val. las	Lakohely	Vannegye	Mind. Eresult. Allas [illegible]	[illegible]
	I. Rom. kath. iskolakhol								
1	Littomericky Janos	ig. t.	65	44	rk	Gyor	Gyor		
2	Szeller Karoly	ig. t.	59	38	rk	Nikinda	Torontal	59	1898 all.
3	Bodonyi Nandor	ktan	55	36	rk	Baranyaselhje	Baranya	5	
4	Mihalicska Janos	fotan	52	34	rk	Porsony	Porsony	46	
5	Stampay Janos	ktan	53	31	rk	Kobolkut	Esztergom	18	
	II. Ref. iskolakhol								
1	Levay Imre	ig. t.	58	41	ref.	Hboszomeny	Hajdu	26	1897 ref.
2	Vegh Istvan	ig. t.	56	39	ref.	Vamosladany	Bars	6	
	III. Ag. ev. iskolakhol								
1	Ruhmann Andor	ig. t.	62	42	ag.	Nyirsaykara	Kalocsa	50	1911 rk
	IV. Kors. iskolakhol								
1	Marcsa Gyorgy	e. ig. t.	61	43	ref.	Komarom	Komarom	35	1899 kors. 95 rk
2	Szutty Bela	ig. t.	54	34	rk	Versecz	Temes	64	
3	Mate Jozsef	ig. t.	52	33	"	Batanch	Tolna	57	
	V. Ursulati iskolakhol								
1	Poranik Gyorgy	ig. t.	66	48	rk	Salgotarjan	Nograd	42	
2	Kaplay Istvan	ig. t.	60	38	gör.	Ozd	Borsod	13	

Ad 255/1917

1

Mar [illegible]

Mindenfeleti	Nev	Elet kor	Mikor	Vallas	Zakolhe	Kerulete	Allas	A [illegible]
52	Wenne Karon	60	42	[illegible]	Szek	[illegible]	all ig [illegible]	
50	[illegible]	52	37	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
38	Havas [illegible]	58	35	[illegible]	Gyongyos	[illegible]	all ig [illegible]	
62	Jozsa Daniel	55	37	ref	Ujpest	Pest P.S.	all ig [illegible]	
35	[illegible] Gyorgy	51	43	ref	Komarom	Komarom	kors [illegible]	[illegible] kors [illegible]
[illegible]	[illegible]	52	28	[illegible]	[illegible]	Pest P.S.	[illegible]	
[illegible]	[illegible] Gyorgy	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Ruhman Andor	62	42	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	57	36	[illegible]	Brasso	Brasso	[illegible]	
[illegible]	[illegible] Karoly	[illegible]	38	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Torkoly Jozsef	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible] Istvan	55	39	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Gully Bela	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Versecz	Temes	kors [illegible]	

II

Javaslatba hozott allami tanitok

F.	Nev	Allas	Elet-kor	Mukeve	Vallas	Zakohely	Varmegye	[illegible]
1	Torkoly Izsel	igt	67	48	ag	Rimaszombat	Gomor	23
2	Kencze Karoly	igt	60	42	[illegible]	[illegible]	Bolnok Dobota	52
3	Lazsa Daniel	igt	55	37	ret	Uxest	Pest	62
4	Sara Anaras	igt	57	36	[illegible]	Brasso	Brasso	14
5	Javas Pal	igt	58	35	rk	Gyongyos	Heves	28
6	Csighy Sandor	igt	50	30	ret	Algyogy	Hunyad	3
7	Onody Gusztav	igt	52	28	rk	Erzsebetfalva	Pest P.S.	62

Tablazat

a Wodianer jutalomdijban reszesult tanitokrol iskola jellegi es kerület foltüntetesevel
1907–1916 (10 evi)

Ev	Allami	Horv	Okath	Ret	Ag	Ser	Mely megyekben
1907	1			1			[illegible] – [illegible]
1908	1		1				[illegible] – [illegible]
1909	1	1					[illegible] – [illegible]
1910	2						[illegible] – [illegible]
1911	1		1				[illegible] – [illegible]
1912	1			1			[illegible] – [illegible]
1913	1					1	[illegible] – [illegible]
1914	1	1					[illegible] – [illegible]
1915	1		1				[illegible] – [illegible]
1916	1				1		[illegible] – [illegible]
	11	2	3	2	1	1	

III

Tavaslatba korott nem állami tanítók

T.	Név	Állás	Élet kor	Muk. évé	Vál. las	Lakohely	Vármegye	Mint ötöd tétel	Beszerzett és a megy-ből valak
	I. Róm. kath. iskolakból								
1.	Littomericzky János	ig. t.	65	[illegible]	rk.	Győr	Győr	24	
2.	Killer Karoly	ig. t.	59	38	rk.	Nikinda	Torontal	59	1888 áll.
3.	Bodonyi Nándor	ktan.	55	36	rk.	Baranyaselye	Baranya	5	
4.	Mihalicska János	fő tan.	52	34	rk.	Porsony	Porsony	46	
5.	Kampay János	ktan.	53	31	rk.	Kobolkut	Esztergom	16	
	II. Ref. iskolakból								
1.	Lévay Imre	ig. t.	58	41	ref.	Ilbosiörmény	Hajdu	26	1897 ref.
2.	Végh István	ig. t.	56	39	ref.	Vámosladány	Vars	0	
	III. Ág. ev. iskolakból								
1.	Ruhmann Andor	ig. t.	62	42	ag.	Nyiregyháza	Szabolcs	50	1911 rk.
	IV. Kor. iskolakból								
1.	Maresa György	e. ig. t.	61	43	ref.	Komárom	Komárom	35	1909 kor. 1915 rk.
2.	Szutty Béla	ig. t.	54	34	rk.	Verseir	Temes	04	
3.	Mate József	ig. t.	52	33	[illegible]	Bataszek	Tolna	57	
	V. Tarsulati iskolakból								
1.	Pirárik György	ig. t.	66	48	[illegible]	Salgótarján	Nógrád	42	
2.	Kablay István	ig. t.	60	38	[illegible]	Oza	Borsod	13	

3

L55
1917

J E L E N T É S.

Az id. Kapriórai Wodianer Albert báró nemeszívű hagyatékából esedékes, két egyenként 1000 koronás jutalomdíjra a Vallás és Közokt. miniszter ur rendeletére ez évben 72 vármegyei és kirendeltségi kir. tanfelügyelő közül 67 tanfelügyelő 68 érdemes tanférfiut hozott javaslatba.

A számokból kitünik, hogy az alapitó-okirat intenciójának és az akademiai Egyrend 145.§-nak megfelelően minden tanfelügyeloi tankerületből csak egy tanitó jelöltetett ki, kivévén egy vármegyét ahonnan ezuttal két tanitó hozatott javaslatba.

Tavaly 63 tanfelügyelő 63 tanitót hozott javaslatba a így a kijelöltek száma 5-el emelkedett.

Nemleges jelentés a mult évi kilenczel szemben ezuttal csak öt van; és pedig: a kecskeméti kirendeltségtől és Szilágy-, Turócz-, Udvarhely és Vas vármegyék kir. tanfelügyeloitől.

Az ajánlott 68 tanférfiu hozott van:

a/ felekezeti iskolai tanitó	7	tavaly	10
b/ felekezeti iskolai igazgató . . .	10	"	7
c/ községi iskolai tanitó	1	"	-
d/ községi iskolai igazgató	3	"	3
e/ állami iskolai tanitó	2	"	-
f/ állami iskolai igazgató	43	"	41
g/ társulati isk. igazgató	2	"	2

A most javaslatba hozottak között 12 uj névvel találkozunk, kik közül 5 a tavalyi nemleges jelentések helyére került, 2 a mult évben jutalmazottak és 5 a mult év óta valószínűleg nyugdíjba lépettekkel cserélodott fel.

A végrendelet szerint a jutalomnak odaitélésénél figyelembe veendő a néptanitónak a gyermekek nevelése és tanitása körül kifejtett gyakorlati munkássága és buzgalma, a gyermekekkel való gondos és szerető bánásmód az iskolában és ezen kivül, tanitásának helyes módszere és erkölcsi hatása; továbbá a tanitónak az iskolán ki-

vül a felnött nép erkölcsének, értelmiségének és anyagi helyzetének javitása körül kifejtett gyakorlati fáradozása; végre egyéb, a tanitó értékét és közbecsülését a társadalomban emelő tevékenysége.

Figyelemmel ezen követelményekre, az előző éveknez hasonlóan állitottam össze a javaslatba hozottakról a "Minősitési Táblázatokat", melyeknek 8 rovatában dolgoztam fel a kir. tanfelügyelők nyilatkozatait.

Megállapithatom örömmel, hogy a tanfelügyelői fölterjesztésekben sok érdem domborodik ki a 45 állami és 23 nem állami tanitó működéséről, mely érdemek mérlegelésével bőven akad olyan tanitó, aki az elsők közé sorozható volna. Épen azért az igazság és méltányosság lehető érvényre juttatása végett bizonyos irányelveket bátorkodom fölidézni és eljárásunk követésére szives figyelembe ajánlani.

Nevezetesen méltóztassék kimondani, hogy:

1. az eddigi gyakorlat szerint ezúttal is egy állami és egy nem állami tanitó részesüljön ebben a kitüntetésben;

2. a nem állami tanitóknál évről-évre változzanak a felekezetek iskoláinak tanitói /ideértve a közs. és társulati iskolákat is/;

3. lehetőleg vétessenek figyelembe a területek is, azaz más és más vármegye tanitója részesüljön a jutalomban.

Előadói javaslatomhoz ezek szerint készitettem azokat a táblázatokat, melyek segitségével a minősitések meghallgatása után a m.t. Bizottságnak ugy vélem könnyű lesz a döntést közmegelégedésre biztositani.

/ Kisérő iratok: 1 drb. minősitési könyv és 4 féle táblázat/.

Budapesten, 1917. március hó 1.

Szakfelügyelő, igazgató,
előadó.

Érk. 1917. március 20.

255
1917

detmény teljesen helyes időben lesz kitázve: de jelzi, hogy az előbbi években az alapitvány-nyal kapcsolatos hirdetmények körül bizonyos pontatlanságok merültek fel. Egyébként ismerteti e § szorgos áttanulmányozásából -az alapitványozó czélzata szerint- pontosan összeállitott alábbi táblázatot, mely e tárgyban a jövőre nézve minden félreértést kizár. Ugyanis:

AZ ÜGYREND 107.§-a szerint:

I. A földmivelési jutalom évi cyklusai és esedékessége:

A jutalmazandó müvek megjelenésének hat évi cyklusai:	A jutalmat kitevő kamatösszeg három évi cyklusai:	A jutalomdij kiadásának /esedékességének/ éve:
1891 - 1896 évi cyklus	1894 - 1896 évi cyklus	1897.év
1897 - 1902 " "	1900 - 1902 " "	1903."
1903 - 1908 " "	1906 - 1908 " "	1909."
1909 - 1914 " "	1912 - 1914 " "	1915."
1915 - 1920 " "	1918 - 1920 " "	1921."
1921 - 1926 " "	1924 - 1926 " "	1927."
1927 - 1932 " "	1930 - 1932 " "	1933 "

II. A pályadij évi cyklusai és esedékessége.

A pályadijat kitevő kamatösszeg három évi cyklusai:	A pályadij kiadásának /esedékességének/ éve :
1897-1899 évi cyklus	1900.év
1903-1905 " "	1906. "
1909-1911 " "	1912. "
1915-1917 " "	1918. "
1921-1923 " "	1924. "
1927-1929 " "	1930. "
1933-1935 " "	1936. "

Az Osztály e helyesbitő összeállitást tudomásul veszi és utasitja titkárát, hogy a főtitkárságnál gondoskodjék e sorozatoknak az alapitvány ügyrendjébe való felvételéről.

detmény teljesen helyes időben lesz kitűzve;
de jelzi, hogy az előbbi években az alapitvány-
nyal kapcsolatos hirdetmények körül bizonyos
pontatlanságok merültek fel. Egyébként ismerte-
ti e § szerinti áttanulmányozásával -az alapit-
ványozó czélzata szerint- pontosan összeállí-
tott alábbi táblázatot, mely e tárgyban a jövő-
re nézve minden félreértést kizár. Ugyanis:

AZ ÖGYESND 107.§-a szerint:

I. A földmivelési jutalom évi cyklusai és esedékessége:

A jutalmazandó művek megjelenésének hat évi cyklusai:	A jutalmat kitevő kamatösszeg három évi cyklusai:	A jutalomdij kiadásának /esedékességének/ éve:
1891 - 1896 évi cyklus	1894 - 1896 évi cyklus	1897.év
1897 - 1902 " "	1900 - 1902 " "	1903."
1903 - 1908 " "	1906 - 1908 " "	1909."
1909 - 1914 " "	1912 - 1914 " "	1915."
1915 - 1920 " "	1918 - 1920 " "	1921."
1921 - 1926 " "	1924 - 1926 " "	1927."
1927 - 1932 " "	1930 - 1932 " "	1933 "

II. A pályadij évi cyklusai és esedékessége.

A pályadijat kitevő kamatösszeg három évi cyklusai:	A pályadij kiadásának /esedékességének/ éve :
1897-1899 évi cyklus	1900.év
1903-1905 " "	1906. "
1909-1911 " "	1912. "
1915-1917 " "	1918. "
1921-1923 " "	1924. "
1927-1929 " "	1930. "
1933-1935 " "	1936. "

Az Osztály e helyesbitő összeállitást tudo-
másul veszi és utasitja titkárát, hogy a fő-
titkárságnál gondoskodjék e sorozatosnak az
alapitvány ügyrendjébe való felvételéről.

256

1917

a

s/ Ivvel kapcsolatban a bizottság elnöke, Mágócsy-Dietz Sándor r.t. szóvá teszi a pályázati alapitvány ügyrendje zavaros fogalmazását és jelzi, hogy az 1918.évben esedékes földmivelési jutalomnij nem fordittatott rendeltetése czéljára.

Osztálytitkár jelenti,hogy ez alkalomból behatóan foglalkozott az Akadémia Ügyrendje ide - tartozó 107§-aval és ugy látja,hogy e jegyzőkönyv megelőző 8.pontjában részletezett pályázati hir -

MEGHÍVÓ

a M. KIR. JÓZSEF-MŰEGYETEMNEK 1917. évi március hó 25.-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor a műegyetem dísztermében

Megdicsőült I. FERENC JÓZSEF

Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének

emlékezetére tartandó

GYÁSZÜNNEPÉLYÉRE.

PROGRAMM:

1. *Bognár:* Végső búcsú. Gyászkar. Előadják az Egyetemi Énekkarok.
2. *Dr. Kürschák József* e. i. rector magnificus gyászbeszéde.
3. *Mozart:* Gyászzene. Előadja a Műegyetemi Zenekar.

PESTI LLOYD-NYOMDA

Érk. 1917. március 20.

257
1917

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

_____ szám.

260

1917

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Méltóságos Pólitkár Úr!

Szerencsém van a M. T. Akadémia palotáját és bérházát illető 1916. évi elszámolásomat 100 Drb. eredeti tanusítmányugal együtt azzal a kéréssel bemutatni, hogy annak átvizsgálta tasa után részemre a fölmentvényt megadatni méltóztassék.

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta száma	Kiadás Kor	Kiadás Fill
1916	Kiadási többlet 1915-ről		261	03
Január 1	Újévi ajándékokra	1.	501	
" 11	Villamos számla	2.	48	72
" 13	Légszesz- "	3.	6	80
" "	5 liter petróleum Rüger bemulakó zolgának	4.	2	40
" 16	A házmesternő bére 1916. január II. felére	5	30	—
" 31	Salubritas köpöcdényvállalatnak 1915. nov. – 1916. jan.	6.	45	48
" "	97 Drb. ruha mosása	7	9	70
Febr. 1	A takarítónőnek januárra	8	10	—
" "	Az alapítótabla tisztántartása 1915. nov. – 1916. jan.	9.	4	—
" "	A fa- és szénkordó napszáma januárra	10.	120	—
" "	A vörös- és díszlépcső súrolásáért januárra	11.	10	80
" "	A házmesternő februári bére	12.	60	—
" 11	Légszeszgyújtóért	13	3	—
" "	8 Db. gázégő	14.	1	60
" "	Villamos számla	15.	51	18
Márcz. 1	Lépcsők súrolásáért februárra	16.	10	80
" "	A takordó napszáma "	17	120	—
" "	94 Db. ruha mosása	18	9	40
" "	A takarítónőnek	19	10	—
" "	A házmesternő bére márcziusra	20.	60	—
" "	Légszeszszámla	21	14	15
	Áttétel		1390	06

Hó és nap	A tárgy megnevezése	Nyugta szám	Kiadás kor	Kiadás fill
	Áthozat		1390	05
Márcz. 1	Villamos számla	22	50	22
" 6	5 liter petroleum Rieger bennlakó szolgának	23	2	40
" 15	Ablaktisztításért	24	18	—
" 18	Biztosítási díj a „Providentia"nak	25	42	54
" 23	A tüzjelzőért 1916-ra	26	45	10
" "	Vízdíj	27	40	20
Ápr. 1	A házmesternő bére áprilisra	28	60	—
" "	A tahordó napszáma márcziusra	29	120	—
" "	A takarítónőnek "	30	10	—
" "	103 db ruha mosása	31	10	30
" "	Lépesők súrolásáért "	32	10	80
" 8	Villamos számla	33	41	16
" 15	A fa- és szénhordó napszáma április I felére	34	60	—
Május 1	Az alapító-tabla tisztántartásáért febr.-ápr.-ra	35	4	—
" "	Lépesők súrolásáért áprilisra	36	10	80
" "	109 db ruha mosása	37	10	90
" "	A takarítónőnek áprilisra	38	10	—
" 2	A házmesternő bére májusra	39	60	—
" 9	Nagytakarítási munkákért	40	286	—
" 10	Villamos számla	41	27	24
Jún. 1	A takarítónőnek	42	10	—
" "	112 db ruha mosása	43	11	20
" "	Lépesők súrolásáért májusra	44	10	80
" "	A házmesternő bére júniusra	45	60	—
" 9	Villamos számla	46	18	84
" 30	99 db ruha mosása	47	9	90
Július 1	Lépesők súrolásáért júniusra	48	10	80
" "	A házmesternő bére júliusra	49	60	—
" "	A takarítónőnek júniusra	50	10	—
" 26	Egy kétágú létra a könyvraktárba	51	42	—
" 31	91 db ruha mosása	52	9	10
Aug. 1	Az alapító-tábla tisztántartásáért, máj.-júl.	53	4	—
" "	A takarítónőnek júliusra	54	10	—
" "	A házmesternő bére augusztusra	55	60	
	Áttétel		2686	36

Kiadás Kor	Kiadás fill	Hó és nap	A tárgy megnevezése	Nyugta szám	Kiadás Kor	Kiadás fill
1390	06		Áthozat		2636	36
50	22	Aug. 1.	Lépesők súrolásáért júliusra	56	10	80
2	40	" 14	Express-levél, lakásügyben, Gleichenbergből	57		95
18	—	" 26.	" " " a házmesternőnek	58	1	86
42	54	" 31.	98 db. ruha mosása	59	9	80
45	10	Szept. 1.	A házmesternő bére szeptemberre	60	60	—
40	20	" "	A bérház II. em. Dr. Kiss-féle (most bérbeadott) lakás kitisztításáért	61.	40	—
60	—	" "	Lépesők súrolásáért augusztusra	62	10	80
120	—	" "	A takarítónek augusztusra	63.	10	—
10	—	" 7.	Villamos számla	64.	5	94.
10	30	" 12	Auer számla	65	4	48
10	80	" "	Salubritás köpöcsésze-vállalatnak (máj-jul)	66	45	48
41	16	" 21.	Szobabecresztési munkákért	67	120	—
60	—	" "	A házmesternő adója	68.	11	16
4	—	" "	Rieger szolgának 5 liter petroleum	69	2	40
10	[illegible]	" 25.	5 göngyöleg gyújtó-gyertya	70	5	—
10	90	Okt. 1.	Lépesők súrolásáért szeptemberre	71	10	80
10	—	" "	A házmesternő bére októberre	72.	60	
60	—	" "	A takarítónőnek szeptemberre	73.	10	—
286	—	" "	A napszámosnőknek őszi (általános) tisztog. munkákért	74.	295	—
27	24.	" "	112 db ruha és 30 db ablakpárna-huzat mosása	75	29	20
10	—	" 7	Villamvilágítási számla	76.	23	10
11	20	" 12	Köporért	77	10	—
10	80	" 20	Egy closet olajlábazat mázolásáért	78	24	—
60	—	Nov. 1.	A házmesternő bére novemberre	79	60	—
18	84	" "	Salubritas fertőtl. vállalat számlája	80	45	48
9	90	" "	A fa- és szénhordó napszáma okt-re	81.	120	
10	80	" "	A takarítónőnek októberre	82	10	—
60	—	" "	106 db ruha mosása	83	10	60
10	—	" "	Az alapító-tábla tisztántartásáért (aug-szept)	84	4	—
42	—	" "	Lépesők súrolásáért októberre	85	15	
9	10	" 9.	Villamos számla	86	24	—
4	—	" 27	Névmutató a lakók és cselédek nyilvántartására	87	3	—
10	—	Decz. 1.	A takarítónőnek nov-re	88	10	—
60		"	109 db ruha mosása	89	10	90
		"	A fa- és szénhordó napszáma nov-re	90	120	
2636	36		Áttétel		3870	11

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta szám	Kiadás Kor	Kiadás fill
	Áthozat		3870	11
Decz 1	Lépcsők súrolásáért nov-re	91	15	—
" 4	Villamos számla	92	33	60
" "	A házmesternő bére decz-re	93	60	
17	Legszeszszámla	94	7	70
" 31	91 dC. ruha mosása	95	9	10
" "	Lépcsők súrolásáért decz-re	96	15	—
	A fahordó napszámja decz-re	97	120	—
"	A takarítónőnek "	98	10	—
" "	A házmesternő bére 1917. januárra	99	60	—
" "	Villamos számla	100	57	60
	Összesen	K	4258	11

E kiadások fedezésére fölvettem 3700 koronát,

Igazolom. Eladott tárgyakért bevettem 110 " " 3810 —

Marad kiadási többlet K 448.11

Főtitkár

Budapest, 1917 február 15.

[illegible]
főtitkár.

Mély tisztelettel
Tónás Károl
gondnok

Az 1915 évi kiadási többlet 261.03 K és így a folyó évi számadás 3810 K. bevétellel és 4258 K. 11 fillér kiadással helyesnek találtatott. A kiadási többlet ennek megfelelőleg 448 K. 11 fillér.

Bpest V/2 1917

Forstergyi
Ig. tag

Érk. 1917. március. 22.

262
1917

Gondnoki elszámolás

1916-ról.

Újévi ajándékok.

1916.

Kinek	Összeg Korona
Miller Hengerkötő inasai	4.
Ranschburg Károly fogsága	2
Szabad. Kolozs	160.
A kaszárnyának	20
a vizsgának	10
„Alkotmány" kihordója	2
„Uzdakötő" „	1.
„Hagyaromány" „	2
V. ker. dolgozós kézbesítő	2.
Franklin-fogyik	18
Gyakornoki fiúknak	4
V. ker. pedellusnő	2
IV. rendőrnek és 4	16
Külföldi postaszolgák	6
„Budapest" kihordója	2
„Az Ujság" „	2
„Esti Kurir" „	2
„Pester Lloyd" „	2.
„Ország Világ" „	1.
„Pesti Hirlap" „	2.
Sakkbarátos emberei	3.
„Magyar Hirlap" kihordója	2.
„Pester Lloyd" „	2.
Asztalos inasok	1
„Politisch. Volksbl." „	2.
Pécsi Kihord fogsága	2
„Esti Ujság" kihordója	2
Lakatos inasok	4
Kihun fogsága	2
A. Pester Journal kihordója	2
Központi kézbesítő	2
„Pesti Hirlap" kihordója	2.
„Pesti Napló" „	2
1. Levélvivőknek	20
(ennek korcsa)	2
2. Levélvivőknek	4
Átvitel	317

Kinek	Összeg Korona
Átvitel	317
Kárpáti Lőrinc emberei	4
A tiszteletes asszonyoknak	5
A takarítónőknek	10
„Az Est" kihordójának	2
Közp. pályaudvari portásoknak	6
„Pesti Hirlap" fogsága	2
„A Világ" kihordójának	2
Károlyi-nyomda fogsága	2
Az „Athenaeum"-nyomda személyzetének	17
A Hangyánszky nyomda „	15
Kézbesítő nyomdába inasának	2
Az „Ujság" kihordójának	1
A „Pesti Hirlap" „	1.
Zsinórmesterőknek	4.
Általános biztosító kihordó fogsága	2.
A „Budapesti Ujság" kihordójának	1
A „Nap" „	1.
„Esti Kurir" „	1
„Magyar Hirlap" „	1
„Budapest" „	2.
Pécsi kihordó fogsága	2
„Grill" „	2
Könyvtári inasainak	4
Lóportai fogsága	6
„Pesti Napló" „	2.
„Nap" „	2
3 „gyászos" levélhordónak	12
Templom Pótos fogsága	2
Palota és bérházi személyzetének	8
A ta- és szenlerakóknak	5
Strobentz fogsága	2
Palatinusoknak	4
Légnyomólámpa-gyújtónak	4
Légnyomócsőrendőrnek	4
A „Napkelet" kihordójának	2
Pécsi kihordó fogsága	2
Singer és Wolfner „	2
Átvitel	463

Kinek	Öszeg Korona
Athoxat	463
Bolond Istók Kihordó	1
Soldi Kkedő szolgájának	2
Kókai " "	2
Kályhásmunkásoknak	4
Bádogos és szerelőknek	6
Eggenberger Kkedő szolgájának	2
Katz Kkedő szolgájának	2
Kis Ujság Kihordója	2
Tessa Testv. Könyvkeresk. szolga	2
Neues Pol. Volksblatt Kihordója	2
A vallásalap. tarektár emberei	3
Nagel C. Kkeresk. szolgája	2
Központi Antiqu. "	2
Ramsetburg "	2
Eisler testv. Kkeresk. "	2
Törvényszéki kézbesítő	2
Összesen	501

1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII, Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

FILLER

Számla

T. Magyar Tudományos Akadémia
Akadémia utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár	Fizetendő összeg
		decz 27 n	nov 25 n				fillér	korona fillér
házv	4256	1468	1219			249	6	1494
könyvtár	4257	580	576			4	6	24
								1518

Budapest, 1915. decz hó 31 n.

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII, Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

Vagys dr Heinrich Gusztáv úr
Akademia-utca 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása decz 27-n	Az árammérő állása nov. 25-n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
	4258	25268	24709		×	559	6	33	54
					×				
					×				
					×				
					×				

Budapest, 1915. decz hó 31-n.

Felszerelési számlaszám

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

TELEFON 14–05 FELSZERELÉSI IRODA TELEFON 14–05

Budapesten, 191

V. Aranykéz utca 6.

SZÁMLA

…l, előzetes értesítés mellett fogadok el.

5. Liter Petroleum
közönetel át vetem
Rieger Péter

…tvitel

Felszolamlasokat csak az áru érkezése…

Nyugtalvány

harmicz (30) koronáról hogy

azt. Nyas. János Károly gondnok

urtol 1916 január

2-ik felesz/esö berem

fejében megkaptam

1916 január 16

Hajdu Josefne

haz-mesterne

Telefon 114-35.
"SALUBRITAS"
Budapest, VII. kerület, Gizella-út 43. szám.

2704 szám.

Budapest, 1916 jún 31

T. c. Magyar Tudományos Akadémia úr / úrnő / cég / intézet

Budapest,
V ker., Akadémia utca / út / tér 2 szám

Ezennel elismerem, hogy 50 db hygienikus köpőedénynek november-dec-jan. hóra való kölcsönzési és karbantartási díj fejében 45 kor. 48 fillérnyi összeget fizetett.

Kiváló tisztelettel

SALUBRITAS
[illegible]

Franklin Társulat nyomdája

Kossás.

97 darab ruha darbja 10 fillér

Összesen 9K. 70.

1916. január 31.

Keller Jánosné

Nyugta

10 koronároly mely összeget fo. év. Január hora az árnyékszékek zsurulásáért köszönettel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Február ha. elsön

Klell Istvánné

Nyugta

4 koronárolt mely összeget a mult év November
Deczember és jelen évben Január hora
az ucai diszkép tisztitásért köszönetel felvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Február ho. elsön

Klell István
szolga

Nyugta

120. koronarolz melz öszeget /o. év Január hora
fa és szénhardás. ért, a mai napon köszönetet felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1916 Február hó elsőn

Bartók András,

Nyugta

10 korona es 80 filérőly mely összeget fo. év. Január hora a vörös és fehérlépszők zsurulásáért kifizetés kép. átvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Februar ho elsőn

Klell István
kolga

Nyugtatvány
hatvan. 60 koronáról hogy
azt. Bas. Jónas Károly
gondnok urtol 1916 február berem
fejeben megkaptam
1916 február. 1.

Hajdu Josefné
házmesterné

LYSOFORM

idealis fertőtlenítő szer
a mindennapi használatra

SZAGTALAN, ÍZTELEN
OLCSÓ
MINDENÜTT KAPHATÓ

A nők egészségéhez

és tisztaságához tartozik a rendszeres öblítés (irrigáció), mely a mindennapi intim toalettnek kiegészítőrészétképezi. Az öblítéslegcélszerűbben langyos vízzel, kevés

LYSOFORM

hozzáadásával történik. A lysoform, mely az egész világon elismert fertőtlenítő szer, tudvalevőleg **ártalmatlan és kellemes illatu**, míg a többi fertőtlenítő szerek, mint pl. a sublimat, carbol, lysol, hypermangán stb. többnyire igen mérgező szerek és a kezet, a fehérneműt is tönkre teszik. A lysoform megszünteti a havi tisztulás után fellépő kellemetlen szagot.

Tegyen vele mielőbb kisérletet!

Eredeti 100 grammos üveg 60 filler használati utasitással

Kapható minden drogueriában és gyógyszertárban.

Jegyzék

916 II 11

5 drb. Gazgyujtó a 60. K. 3—

BUDAPEST

2871. Hunnia nyomda rt.

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

T. Nagyar Tudományos Akademia
Akademia utca 2

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása jan 26 n	Az árammérő állása dez 27 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
házvil	4242	1700	1468			232	6	13	92
könyvtár	4243	605	580			25	6	1	50
								15	42

Budapest, 1916. jan hó 31 n.

POSNER BUDAPEST

71

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári csekk- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

Nagys. pr. Heinrich Gusztáv úr
Akademia-utcza 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó fogyasztó	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona fillér
		jún. 26-n	dec. 27-n					
	244	25864	25268			596	6	35 76

Budapest, 1916. jan. hó 31-n.

1 2 3

9

Nyugta

10 korona és 80 filérőly mely összeget fa év Február hora a vörös és fehér lépesők zsurulásáért kifizetés, kép átvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Marczius ho. elsőn

Kloll István
szolga

9

Nyugta

120 koronaroly mely öszeget fo. év. Februar hora
fa és szénhordás ért. köszönettel felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Márczius ho. elsőn

Bartók Andras,

Rosas

94 darab rubel darabja 10 fillér

összesen K 9.40.

1916. február 29.

Keller-Jánosné

Mosás.

9 darab ruha darabja 10 fillér

összesen K 9.40.

1916. február 29.

Keller Jánosné

Nyugta

10 koronárolj mely öszeget fo. év. Február hore
az árnyékszékek zsurulásáért köszönetel felvet

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Marczius ha elsön

Klell Istvánné

Nyugtatvány

hatvan. 60 koronarol hogy

azt. Nyas. Jonas Karoly

gondnok urtol 1916 marczius berem

fejeben megkaptam

1916 marczius 1

Hajdu Josefné

hazmesterné

Felszerelési számlaszám 121

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

TELEFON 14-03 FELSZERELÉSI IRODA TELEFON 14-03

Budapesten, 191

IV. Aranykéz utca 6.

SZÁMLA

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utca 17. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3–52, 3–53, 3–54.

Számla

T. Magyar tudományos Akadémia
Akademia utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása febr 24-n	Az árammérő állása jan 26-n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
házvil	4242	1931	1700			231	6	13	86
komptán	4243		605				6		
								13	86

Budapest, 1916 febr hó 29-n.

1

2

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

Wagys dr Heinrich Gusztáv
Akademia utca 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár	Fizetendő összeg	
		febr 24 n	jan 26 n				fillér	korona	fillér
	4244	26470	25864			606	6	36	36

Budapest, 1916 febr hó 29 n.

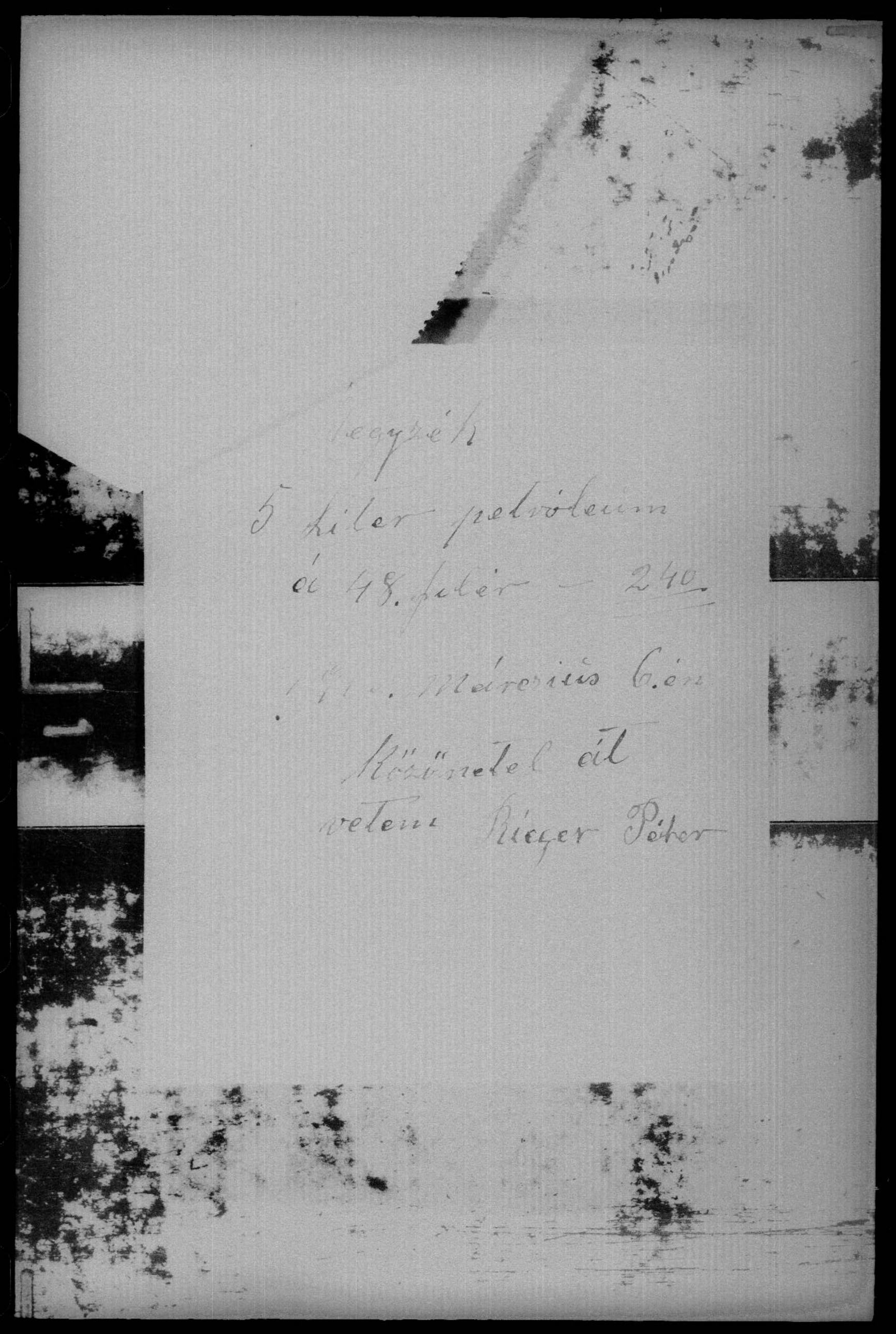

Tegyzék

5 liter petróleum

á 48. filér — 240

19[illegible]. Márczius 6.én

Közönetel át

vetem Rieger Péter

Nyugta

18 koronáról mely öszeget fo. év Márczius hoban az ablakok tisztitásáért kifizetéskép átvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Márczius ho 15 kén

Klell István
Bolya

PROVIDENTIA,
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG

ALAPITOTTÁK A CS. KIR. OSZTR. HITELINTÉZET ÉS A CS. KIR. SZAB. ÁLTALÁNOS OSZTR. FÖLDHITELINTÉZET
MAGYARORSZÁGI FIÓK: BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCA 12. III.

TELEFON SZÁM: 161—13.
Postatakarékpénztári szám: 15463.

Szavatossági-osztály

kötv.szám:68222

*Budapest, 191*6,március 18.

Tekintetes

Magyar Tudományos Akadémia,

Budapest

Jonás Károly gondnok úruk f.hó 17-én kelt b.sorai birtokában,van szerencsénk kivánságuknak megfelelően ezuton is elismerni,hogy fenti számu kötvény után járó 42 korona 54 fillérnyi dijat Önöktől hiány nélkül megkaptuk.

Kitünő tisztelettel

PROVIDENTIA
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG
MAGYARORSZÁGI FIÓKJA

2 1

Budapest székesfőváros számvevősége.

1916 évi Tűzj könyv 305 lap 1 tétel.

Intő.

Magyar Tudományos Akadémia ~~urat~~ ~~nenőt~~

(7 ker. Akadémia ~~út, tér~~ utca 2 sz.) ezennel fölhívjuk, hogy a tűzjelző állomás 1916 évi fenntartásáért fennálló

a 45 korona — fillért tevő **tartozását**

~~az 191 évi hó óta~~ fölmerült járulékaival együtt.

~~különben való megzál volás terhe mellett.~~ **nyolc napon belül** a székesfőváros központi pénztárába fizesse be.

Budapest, 1916 III. 20.

A székesfőváros számvevősége:

Prinkus

számtanácsos.

Tájékoztató a túlsó oldalon!

Közp. nyomt. XXIV. cs. 50. sz.

Székesfőváros házinyomda 1914.

1 2

2

1

Tájékoztató.

1. Fizetés előtt ezt az utót, vagy a már kiadott fizetési meghagyást számfejtés végett a számvevőségnél (Központi városháza, III. emelet, 119. szám alatt) be kell mutatni.

2. A fizetés **csakis a központi pénztárnál** (I. emelet, 120. alatt) teljesíthető.

3. A kézbesítőnek fizetést közvetíteni vagy elfogadni [illegible]

4. Az esedékes összeg **„Budapest székesfőváros központi pénztárának"** címzéssel postautalványon is beküldhető, de ebben az esetben a fejezett számfejtőkönyvi lapszámot és azt, hogy a fél az összeget milyen címen küldi, a postautalvány szelvényén föl kell tüntetni.

5. Intési díj címén 100 koronáig terjedő összegnél 10 fillért, ezen felül levő összegnél 20 fillért, valamint a befizetni kívánt összeg után az **intő szövegében megjelölt lejárati időponttól** kezdve a postai feladás [illegible] **5 százaléka késedelmi kamatot** is be kell küldeni.

6. A fogonatosított végrehajtás után a hátralék minden koronája után egyszerű behajtási illeték címén 2 fillér, a fokozott illeték fölszámíthatásakor pedig ezentőtől még 3 fillér jár, melyet szintén be kell küldeni.

7. Ha a fél ezeket a járulékokat be nem küldi, ezeket a pénztár az elszámolás alkalmából a **beküldött összegből elsősorban vonja le** és a fönnmaradó hátralék befizetéset a számvevőség tovább fogja **végrehajtás** útján szorgalmazni.

8. A telekkönyvi törlés iránt csak az **egész tartozás és az összes járulékok befizetése után** történik intézkedés.

191 6 évi ..... könyv 305 lapszám ..... tétel.

Bevételezendő a községi alapnál a LXVI fejezet javára a I 4 naplóban

a Tűrjelző állomás 1916. évidija 45 K f

5% késedelmi kamat címén ..... K f

intési díj címén ..... K 10 f

végrehajtási díj címén ..... K f

Összesen 45 K 10 f

azaz: Negyvenöt korona 10 fillér

26

Budapest, 191 6 március 23

A székesfővárosi számvevőség IX ügyosztálya:

[signature]

Befizettetett:

45 K 10 f, azaz: Negyvenöt

korona 10 fillér a I 4 napló 1314 tétele alatt.

Budapest, 1916 március 23. án

A székesfőváros központi pénztára:

[signature]

1

2

Budapest székesfőváros V ker. elüljárósága.

Főkönyvi lap V ker. 295 sz.

Sutó 10 l.

Vizdíjintés.

T. c. Magyar Ludmanyos Aranin urat/úrnőt V ker. Akovémi utca/tér

2 szám, ezennel hivatalosan felszólítjuk, hogy 40 K - f vizdíjhátralékot járulékaival

együtt 8 nap alatt a székesfőváros V ker. tének pénztáránál (V ker. Valay u. 8.

szám) különben való végrehajtás terhe alatt f sse be.

Budapesten, 1916 évi III hó 19 n.

A V ker. elüljáróság számvevőségi osztálya.

Figyelmeztetés. A fizetést csakis a fent megjelölt ...rnál kell teljesíteni, a kézbesítő közegek a pénz felvételétől szigorúan el vannak tiltva, miért ...netán nekik teljesített illetéktelen fizetésekből eredhető károk kizárólag a fizető felek terhére esn...

Az elülj. szolg. ut. 680. sz. mintája.

Székesfőv. házinyomda. 191.

295

Budapest szőkesfővárosi a kér. [illegible]

[illegible]

A. [illegible] 13 [illegible] 10 –

[illegible] 10 – 10

szaz [illegible] – 10

[illegible] – 10

40 k. 20 h

Poval Negyvenkor 20 h

916 III/31

27

L/3: 1364

Negyven 40 20

b. március 31

Budapest [illegible]

A [illegible] kezelőtisztára

[illegible]

Nyugtatvany
hatvan 60 koronárol hogy
azt Nyas Jonas Karoly
gondnok urtol 1916 aprilies
berem fejeben megkaptam
1916 aprilies 1

Hajdu Josefne,
Hazmesterne

Nyugta

120 koronáról mely összeget fa. év. Márczius hora fa. és szénkordas ért köszönetel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kolt Budapest 1916 Április ho. elsőn

Bocrlok András,

Nyugta

10 koronáról mely összeget fo. év. Mássus hora az árnyékszékek tisztitásáért köszönetel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Április ho elsőn

Klell Istvánne

Skosás

103 drb ruha

darja 10 fillér

összesen 10 K 30 f.

1916. március 30.

Keller-Sanotné

Nyugta

10 korona és 80 filérölz melz összeget fo, év. Márczius hora a Vörös és fehér lépcsők zsurulásáért kifiszetéskép átvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Április ho elsőn

Klell István
Szolga

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLÉR

T. Magyar tudományos Akadémia
Akadémia utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár	Fizetendő összeg	
		máuz 24 n	febr 24 n				fillér	korona	fillér
	4242	2122	1931		× c	191		1146	
	4243				× c				
					× c			1146	
					× c				
					× c				

Budapest, 191 hó n.

FELVETTEM
LŐS GYULA

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII, Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096 szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

Nagys. dr. [illegible] Gusztáv
Akadémia utcza 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása márcz 27	Az árammérő állása febr 26	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár fillér	Fizetendő összeg korona fillér
	4244	26965	26440		× c	495	0	29 70
					× c			
					× c			
					× c			
					× c			

BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG PÉNZTÁRA

Budapest, 1916 márcz hó 31 n.

FELVETTEM
LŐ[illegible]

Nyugta

60 koronárolj mely öszeget fo. év. Április ha. elsőtől 15 kéig terjedő időre fa, és szénhordás ért köszönettel felvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1916 Április ha. 15 kén

Bartók András,

Nyugta

4 koronaroly mely öszeget fo.év. Február Márczius és Aprilis hora az uczai diszkép tisztitásért körönetel felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kolt Budapest 1916 Május ho elsöi

Klell István
Szolga

Nyugta

10 korona és 80 filérály mely öszeget fa. év.
Márczius hora a vörös és fehér lépczök
Zsurulásáért hifiszetés kép átvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Május ho elsön

Klell István
Szolga

Mood

109 drb. ruha 1 darab 10 f.

összesen 10 Kor 90 f.

916. május 1

Kellerné

Nyugta

10 koronárolj mely öszeget fo. év. Márczius hora az árnyékszékek Zsurulásáert köszönetel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Május ho elsön

Klell Istvánné

Nyugtatvány

hatvan (60) koronáról hogy
azt. Nyas. Jonas Károly gondnok
urtol 1916 Majusi hóra esö
berem fejében megkaptam

1916 Majus. 2.

Özv Hajdu Józefné
Házmesterné

Nyugta

286 koronárely mely öszeget fo. év tavaszi nagy takarítás és szőnyekek porolása ért les fehordás a pincseből kifiszetés kép átvetten

Nagyságos Tonás Kárly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Május ho 9 kér

Klell István
szolga

Nyugta

286 koronárely mely öszeget fa, év tavaszi nagy takarítás és zsönyekek porolása ért les fehordás a pincseből kifiszetés kép átvetten

Nagyságos Jonás Kárly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Május ho 9 kér

Klell István
szolga

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR.
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

T. Magyar tudományos Akadémia
Akadémia u. 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár	Fizetendő összeg
		ápr. 26 n.	márcz. 27 n.					
házvet	4242	2192	2122			70	6	420
fen. 26 tól	4243	629	605			24	6	144
								564

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁG

Budapest, 1916 ápr. hó 30 n.

FELVETTEM
LŐB GYULA

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

T. Magyar tudományos Akadémia
Akadémia u. 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása ápr. 26 n	Az árammérő állása márcz. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár	Fizetendő összeg
házvil	4242	2192	2122			70	6	420
jan 26 tól	4243	629	605			24	6	144
								564

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁG
PÉNZTÁRA

Budapest, 1916 ápr. 16 30 n.

FELVETTEM
LÓB GYULA

1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

Fagyi de Heinrich Gusztáv
Akadémia u. 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása ápr. 26 n	Az árammérő állása márcz 27	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár filler	Fizetendő összeg korona filler
	4244	27325	26965			360	6	21 60

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁG
[illegible]

Budapest, 1916 ápr. hó 30 n.

1 2

Nyugta

10 koronárolj mely öszeget fa év. Május hora az árnyékszékek szurulásáért köszönetel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kolt Budapest 1916 Junius ha, elsőn

Kell Istvánné

Mosás.

112 drb ruha 1 darb 20 fillér

öszesen 11 kor 20 fillér

916. junius 1 én. Feller Sánosné

Nyugta

10 korona és 80 fellérőly mely összeget fo. év.
Május hora a vörös és fehér lépszök
Zsurulásáért kifizetés kép átvettem

Nagyságos Tónás Károly gondnok urtol

Kelt Budapes 1916 Junius ho. elsőn

Klell István
Szolga

Nyugtatvány

hatvan (60) koronárol hogy azt Nyas. Jonas Karoly gondnok urtol. 1916. juniusi hora. eső berem fejeben meg kaptam

1916. junius. 2.

Özv Hajdu Josefné
Hazmesterné

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

FILLER

Számla

Magyar tudományos Akadémia ár
Akadémia utcza 2

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása máj 26 n	Az árammérő állása ápr 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár fillér	Fizetendő összeg korona fillér
	4242	2224	2192			32	6	192
	4243	—	629			—	6	—

Budapest, 1916 május hó 31 n.

1 2 3

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári csekk- és clearing-számla 3409. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

T. Nagyságos Dr. Heinrich Gusztáv
Akademia palota 2. T.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó fogyasztás	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár	Fizetendő összeg
		május 26-án	április 26-án					
	4244	27607	27325			282	6	1692

Budapest, 1916. május hó 31-én.

Masás.

99 drb. ruha 1 drb 10 filler

[illegible]szesen 9 kor 90 f.

916. junius [illegible]

Keller Janosné

Nyugta

10 korona és 80 filérőly mely összeget fo. év.
Junius hora a vörös és fehér lépes ök zsurulás
sáért kifizetés kép átvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Julius ho, elsőr

Klett István
szolga

Nyugtatvány

hatvan (60) koronárol

hogy azt. Nyas. János Károly

gondnok urtol 1916 Julius. 1.

berem fejeben megkaptam

1916 Julius. 1. Cz Hajdu Josefné

hazmesterné

Nyugta

10 koronárolg melg öszeget fo év. Junius hova az árnyékszekek zsuvulásáért köszönetel felvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Julius ho. elsőn

Klell Istvánné

9

A fél ezzel kitendő kl. — Durch die Partei aus

069 Szelvény Coupon

Szám Nummer

Elismervény
Empfangs-Bestätigung

über den Betrag von 42 korona Kronen

Negyvenkettő — korona Kronen

összegről, mely mai napon a m. kir. postatakarékpénztárnál
welcher am heutigen Tage auf das Scheckconto

Empfangs-Bestätigung

A ... K ... f.
über ... Kr. ... H.
rót szóló

Elismervény

elküldetett
gesendet an

tennálló Nr. 8161 sz. der kon.

befizettetett
sparkasse eingezahlt wurde

A csekkszámla tulajdonosának neve
Name und Adresse des Conto-Inhabers

MÁTRAI ANTAL és TÁRSA
részvénytársaság, BUDAPEST

A postaciklám

BUDAPEST 1916-JUL 26 14 R 53 R

Budapest, 1916 julius 17.

...nyos a Kerlémia
...a Budapest

...tésénél b. számláját alanti felállitás

2 korona — fillérrel

...el tisztelettel felkérni, hogy fenti
befizetési lap felhasználásával, bir-
eskedjék.

Kiváló tisztelettel

f.—

" " "

" " "

" " "

1 Befizetési lap.

FA-SZIJK
MÁTR
NAGY R.
TECHNI
Központi i
VI., TERÉ

2

„HUNGÁRIA"
FA-SZIJKÖRÖNG- ÉS LETRA-GYÁR
HOLZRIEMENSCHE.
MÁTRAI ANTAL és TÁRSA RÉSZVÉNYTÁR
NAGY RAKTÁR MINDENNEMŰ
TECHNIKAI CZIKKEKBEN
GROSSES LAGER IN SÄM.
TECHNISCHEN ART.
BUDAPEST
Központi iroda: — Central-Bureau:
VI., TERÉZ-KÖRÚT 33. SZÁM.
TELEFON 22-26.
Gyár Fabrik:
I., FEHÉRVÁRI-ÚT 110 E. SZ.

Sürgönyczím: — Telegramm-Adresse:
22—26 MÁTFEIK BUDAPEST.

Budapest, 1916 julius 17.

Magyar Tudományos Akadémia
tek. Gondnoksága
I. Pest

Könyveink áttekintésénél b. számláját alanti felállitás szerint

42 korona — fillérrel

találjuk megterhelve.

Bátorkodunk ezennel tisztelettel felkérni, hogy fenti összeget csatolt postabefizetési lap felhasználásával, birtokunkba juttatni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

1915 Felállitás:
IX/30 számla K 42 f.—
" " "
" " "
" " "

1 Befizetési lap.

Mosás.

91 darab ruha

1[illegible] [illegible]lius 31

Keller Jánosné

Nyugta

4 koronárolg mely öszeget fo. év. Majus Junius es Julius hora az ucaidiszkép tisztitásért koszonettel felvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 19.. Augustus ho elsöz

Klell István
szolga

Nyugta

10 koronárolg melg öszeset fo. év. Julius hora az árnyékszékek zsurulásáért köszönetel felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Augustus ho. elsön

Klell Istvánné

Nyugtatvány

hatvan 60 koronáról hogy

azt. Nyas. Simon Károly

gondnok. urtól 1916 Augusztus

berem fejében megkaptam

1916 Augusztus .1.

Özv Hajdu Józsefné

Házmesterné

Nyugta

10 korona és 80 filérőly mely öszeget fa év. Julius hora a vörös és fehér lépezők zzurulásáért kifizeteskép átvetten.

Nagyságos Jonás Károly gondnok [illegible]

Kelt Budapest 1916 Augusztu ha elsőn

Klell István
szolga

Aufgabe- Schein.

Gegenstand: Nr.

an

in

Wert		Gewicht		Nachnahme		Gebühr	
K	h	kg	g	K	h	K	h

EICHENBERG 1/9 b

Aufgabe- Schein.

Gegenstand: Nr.

an

in

Wert		Gewicht		Nachnahme		Gebühr	
K	h	kg	g	K	h	K	h

EICHENBERG 1/9 b

Aufgabe- Schein.

Gegenstand: Nr.

an

in

Wert		Gewicht		Nachnahme	Gebühr
K	h	kg	g	K h	K h

EICHENBERG
15/5
B

Aufgabe- Schein.

Gegenstand: Nr.

an

in

Wert		Gewicht		Nachnahme	Gebühr
K	h	kg	g	K h	K h

EICHENBERG
D

Mosis

98 darab ruha 107

[illegible]

19 [illegible] augusztus 81.

folvetem

Keller [illegible]

Nyugtatvány

hatvan (60) koronáról hogy azt. Nyas. Janas Karoly gondnok urtol 1916. Szeptember. 1. hára. esö. berem fejebén megkaptam

1916 Szeptember. 1.

Öv Hajdu Josefné
Hazmesterné

Nyugta

40 koronárolg melg összeget fo. év. Augustus hoban a bérházban egy lokás takarításért kifizetés kép átvetten

Nagyságos Tonás Kárlg gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Szebtember ho. elsön

Klell István
holga

Nyugta

10 koroma és 80 filérölz mely öszeget fo. év. Augustus hora a vörös és fehér lépesök zsurulásáért kifiszetes kép átvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kell Budapest 1916 Szebtembes ho elsön

Kell István
Szolga

Nyugta

10 koronáról melyt összeget fo. év. Augustus hora az árnyékszékek zsurutásáért köszönetel felvetten

Nagyságos Tonas Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1916 Hebtember hó elsőn

Klell Istvánné

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Kazinczy utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

T. Magyar tudományos Akademia úr
Akademia u. 2.

Jegyzet	Számlaszám	Az árammérő állása aug. 26 n	Az árammérő állása máj. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egységár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
házirb	4242	2280	2224			56	6	3	36
komyster	4243	672	IV. 26 629			43	6	2	58
								5	94

Budapest. 1916 aug hó 31 n.

FELVETTEM
LÓB GYULA

1 2 3

"AUERFÉNY" MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. KERÜLET, VÁCZI-KÖRÚT 3. SZÁM.

1.60 könyvelési szám

TELEFON: 16—50, 16—54, 20—50, 12—90

Budapest, 1916 július 31

FILLER

SZÁMLA

T. Magyar tudományos akadémia bérlőnek

b. k. Gondnoksága ~~ur~~ részére

V. ker. Arany János u. 1 sz.

Munka-utalvány	Drb		á	korona	fillér	korona	fillér
4740	1	"C" tülipán 101 sz.	1.80			1	80
	1	"C" csillagos golyó	2.68			2	68
				Korona		4	48

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

010 sz. szelvény

„Elismervény" elküldetett

010 sz.

Elismervény

4 korona 48 fillér, azaz

Négy korona 48 fillér összegről

mely mai napon a m. kir. postatakarékpénztárnál

fennálló 3372 sz. csekk

számlára befizettetett.

Magyar gáz-izzófény részvénytársaság

BUDAPEST

BUDAPEST 9/6 SEP 12 M4 R 53 R

Átvitel

912 XII. HEDVIG VAL. TELEFON 1-20

Telefon 114-35.
"SALUBRITAS"
Budapest, VII. kerület, Gizella-út 43. szám.
Telefon 114-35.

3204 szám. Budapest, 191 6 Július 31.

T. c. Magyar Tudományos Akadémia úr / úrnő / cég / intézet

Budapest,

V ker., Akadémia utca 1 szám

Ezennel elismerem, hogy 50 *db hygienikus köpőedénynek* Május junius és julius *hóra való kölcsönzési és karbantartási díj fejében* 4 50 *kor.* 48 *fillérnyi összegel fizetett.* 1/4 évre

Kiváló tisztelettel

SALUBRITAS hygienikus [illegible]

Franklin Társulat nyomdája

Budapest September 1916. 25°

Számla

A magyar t. akademia részére

Őszi munka beeresztes és felkefeles

Fő titkari hivatal	beerestese es felkefelese	8
Titkari		9
Telefon		2
Fő Titkari Elő szoba		4
Mikszád szoba	felkefelese	2
Kis faludi		4
Patko		6
Kis szoba		2
Képes terem		8
Elnök elő szoba		4
Elnöki terem		12
Könytár		30
Könyvtari irada		8
Irattar		7
Olvaso terem		14
		120 Kor

Összeg

~~Szászhósönöt Koron~~ egyszázhusz korona

Köszönettel felvettem
fontlatto összeget

Hauer Károly
szoba beerestő

10 Fillér

Kap. m. kir. adóhivatal 113/1 adófőkönyvi tételszám.

~~[illegible]~~ (város).

Adóiv

az 1915 évre.

(név) Hajdú Józsefné

(foglalkozás) háromesztenő szamára.

V kerület. Arany János utcza (tér, út). 1 házszám.

Az adóiv kiállittatott

Kapest 1919 év Szept hó 5 napján.

[illegible]

Jegyzet:

(A jegyzetben a fizetési halasztások, az adóiv szemelyének vagy lakásában beállott valtozások stb. tüntetendők fel.)

109. rakt. szám. Kis-fogalmi. (Egyenes adó A.) Adóiv.

M. kir. állami nyomda, Budapest, 1918. — 3215

Tartozás

Tárgy	Egyenes adók K f	Országos Befegi ánolási pótadó K f	Hadmentes egy díj K f	Uladó K f	Vármegyei pótadó K f	Községi pótadó K f	K f	K f	K f	Naplóteli Kelet hó nap	Egyenes adó: tőke K f	Egyenes adó: kés. delmi kamat K f
Mult évi hátralék										Mult évi tulfizetés		
Folyó évi előirás:												
1. Földadó										Fr 26	1116	
2. Házbéradó												
Adópótlék												
3. Házosztályadó												
Idrigleussen adómentes helyiségekre eső házadó K f												
4. Tőkekamat és járadékadó												
5. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója												
6. I. osztályu keresetadó	5											
7. II. osztályu keresetadó												
8. III. osztályu keresetadó												
9. IV. osztályu keresetadó												
10. Bányaadó												
11. Általános jövedelmi pótadó:												
a) föld- és házadó után												
b) tőkekamatadó után												
c) nyilv. számadásra köt. váll. és egyl. adója után												
d) III. oszt. keresetadó után												
e) IV. oszt. keresetadó után												
f) bányaadó után		40		12		264				Összesen		
A folyó évi előirás együtt												
Mult évi hátralék és folyó évi előirás együtt												
Szaporodás: (Rendelet száma és adónem)												
Összes tartozás												
Törlés: (Rendelet száma és adónem)												
Helyesbitett tartozás												
Ezzel szemben a lerovás												
Mutatkozik az év végén: hátralék												
Mutatkozik az év végén: tulfizetés												

Lerovás

| Lerovás | | |

Figyelmeztetés.

1. Az adóívért vagy annak kiállításáért és kezbesítéséért *díj nem szedhető.* (1909: XI. t.-cz. 22. §. 7. pont.)

2. Az együtt könyvelt egyenes adók *négy egyenlő részben*, e. pedig *minden évnegyed első napján*, tehát januárban, április, július és október hó 1-én esedékesek és *az illető évnegyed lezárultával* fizetendők.

A fizetés határnapja, ha az vasárnapra, vagy Gergely-naptár szerinti ünnepre esik, a legközelebbi köznapon jár le.

Addig, míg a folyó évre történt adókivetés eredménye az adózó adóívébe bejegyezve nincsen, az évnegyedi részletek a megelőző évi adókirovás szerint fizetendők.

A netalán különbözetek az adóív kiállítását követő első részletfizetés alkalmával egyenlítendők ki. (1909: XI. t.-cz. 26. §.)

3. Az az adózó, aki a megállapított fizetési határidők lefolytáig (azaz az évnegyed második hónapjának 15. napjáig) tartozását le nem rója, *az évnegyed kezdetétől a befizetés napjáig* járó évi 5%-os késedelmi kamatot fizet. (1909: XI. t.-cz. 27. §.)

4. Az adófizetés alkalmával az adóívet minden adóköteles magával hozni tartozik. (1913. évi 50.000. számú utasítás 80. §-a.)

5. Az adót beszedik és az adó befizetésének megtörténtét az átvett összegnek beírása és nevek bejegyzése mellett az adóívben jegyérvényesen igazolják:

a) kisközségekben a pénztárnok és a körjegyző, illetőleg ott, hol pénztárnok nincs, a bíró és a körjegyző;

b) nagyközségekben a bíró (pénztárnok) és a jegyző; ha azonban a községnek pénztárnoka és ellenőre van, a pénztárnok és ellenőr;

c) rendezett tanácsú és törvényhatósági jogú városokban a városi adóhivatal pénztárnoka és ellenőre;

d) királyi adóhivatalokkal (állampénztárnokkal) a pénztárnok és ellenőr.

Az adó átvételére jogosított tisztviselők tevési és akarási a hivatali helyiségnek valamely szembetűnő helyére kifüggesztendő hirdetmény útján a közönség tudomására hozandó. (1909: XI. t.-cz. 29. §.)

6. Az adózók adótartozásaikat *postai utalvány* is beküldhetik a községi előljáróságnak (városi adóhivatalnak). Ez esetben a pénznek postára történt feladásával egyidejűleg az adóív is mindjárt beküldendő.

Az adóknak a posta útján történő befizetéséből származó összes költségeket, tehát az adóív visszaküldésének költségét is, az adózó tartozik fizetni. (1913. évi 50.000. számú utasítás 50. §-a.)

7. A közvetlen adónemek adójukat posta útján, illetve a postatakarékpénztár csekk- és clearing-forgalmának igénybevételével is beküldhetik a kir. adóhivatalhoz, az ily küldemények után járó postailletékeket azonban ők tartoznak fizetni.

A kir. adóhivatal a befizetési lajstrom, illetve átutalási és kiutalási értesítések szükségelt mennyiségben az adózóknak, kívánságukra, díjtalanul beosztja rendelkezésre, illetve posta útján, mint portóköteles levelet, küldi meg. (1913. évi 50.000. számú utasítás 93. §-a).

8. A községnél (városnál) kézbesítendő *hivatalos* iratok *vagy dobszó útján, vagy írásbeli hirdetmény függesztése által* teendők közhírré. (Ezekre nézve tehát írásbeli intésnek nincs helye.)

Posta útján kézbesítendő írásbeli megintés után hivatnak fel hátralékaik befizetésére mindazok, kik adóikat a kir. adóhivatalnál (állampénztárnál) fizetik.

Az írásbeli megintésért csak a postadíj jár. (1909: XI. t.-cz. 16. §.)

9. A végrehajtási összes költségek fedezésére, ideértve a zálogtárgyak szállítási költségeit is, a végrehajtást szenvedő *utólagosan* tartozik.

Ezen behajtási illeték két fillér minden korona után, ha a *zálogolás tényleg foganatosíttatott* és további három fillér minden korona után, ha *az árverés is tényleg megtartatott.* (1909: XI. t.-cz. 68. §.)

Jegyzék

5 liter Petroleum

a 48= 2.40=

=========

=========

=========

STESSEL NÁNDOR ÉS TÁRSA

gyertya, szappan, illatszer, pipere és vegyészeti cikkek nagybani raktára

BUDAPEST, IV., KAMERMAYER KÁROLY-UTCA 1. (Ezelőtt SÜTŐ-U.)

TELEFON 79—18. (Központi városház.) TELEFON 79—18.

STESSEL NÁNDOR ÉS TÁRSA BUDAPEST

Nyugta

10 korona és 80 fillérőly mely összeget fa év.
Szeptember hora a vörös és fehér lépesők
zsurulásáért kifizetes kép átvétten

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtól

Kélt Budapest 1916 Öktober ha elsőn

Kell István
Szolga

Nyugtalvány

hatvan (60) koronáról

hogy azt Nyas. Jónas Károly

gondnok. urtol 1916 Oktober

berem fejebén megkaptam

1916 Oktober. 2.

Hoydu Josefné

hazmesterné

Nyugta

10 koronárolj melj öszeget fo. év. Szeptemberhora az árnyészékek Zsurulasáért körönetet lelvettem

Nagysága Tonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1916 Oktober ho elsön

Kell Istvánné

Nyugta

295 koronárolt mely összeget fa év. Ösz nagy takarításért kifizetés kép átvettem

Nagyságos Jonás Károly gandnok urtol

Kelt Budapest 1916 Oktober ho. elsön

Kiell István
szolga

Mes

12 drb ruha

öszesen

30 darab jablak vánkoshuzat

1 darab 60 f. öszesen

Fölvetem 29 K 20 f

1916. szept. 30. Keller

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla.

T. Magyar tudományos Akadémia úr
Akadémia utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása szept. 26 n	Az árammérő állása aug. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
házvil	4242	2340	2280		×	60	6	3	60
könyvtár	4243	687	672		×	15	6	—	90
					×			4	50

Budapest, 1910 szept. hó 30 n.

TELVETTEM
LÓB GYULA

118. 1916. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST.

1 2 3

1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII. Karmelyi-utcza 19, sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096 szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

Tragys dr Heinrich Gusztáv
Akadémia u. 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása szept. 16	Az árammérő állása máj. 16	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár (fillér)	Fizetendő összeg (korona) (fillér)
	4244	27917	27607			310	6	1860

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG PÉNZTÁRA

Budapest, 1916. szept. hó 30 n.

FELVETTEM
LÓB GYULA

1 2

Nyugta

tiez. (10) koronáról

köparért

1916 Október – 12

Hajdu Josefné

Hazmesterné

BLOCH ÉS HOLITSCHER
épitészek és épitőmesterek
Budapest, VII., Akáczfa-utcza 50.
Telefon 29—12.

Sztrájk, bőrkött, munkázarlat
vismajort képez.

S Z A M L A :

a Magyar Tudományos Akadémiánál végzett munkáról.

1 drb.	Closet-olajlábazat mázolása	24.00
	Összesen Korona:	24.00

Budapest, 1916. október hó 31. -

épitőmesterek. -

Nyugtatvány

hatvan (60) koronáról

hogy azt. Nyas. Jónas Károly

gondnok urtol 1916 November

berem fejeben megkaptam

1916 November. 1.

Öz Haydu Josefné

Hazmesterné

Telefon 114-35.
"SALUBRITAS"
Budapest, VII. kerület, Gizella-út 43. szám.

3104 szám. Budapest, 1916 október 31

T. c. Magyar Tudományos Akadémia
úr / úrnő / cég / intézet

Budapest,

V ker., akadémia utca úr / ür 2 szám

Ezennel elismerem, hogy 50 db hygienikus köpőedénynek augusztus-szeptember-október hóra való kölcsönzési és karbantartási díj fejében ——— 4 5 ——— kor. ——— fillérnyi összeget fizetett.

Kiváló tisztelettel

„SALUBRITAS" hygienikus
forgalmazó osztálya.

Nyugta

120 koronárolg melg öszeget fo. év. Oktober hora fa és szénhordásért köszönetel felvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok ur.

Kelt Budapest 1916 Novenber ho elsön

Bartok András,

Nyugta

120 koronárolg melg összeget fo. év. Oktober hora fo és szénhordásért köszönetel felvetten

Nagyságos Tonás Károly gondnok ur.

Kelt Budapest 1916 November ho elsön

Bartok András,

Nyugta

10 koronároly mely összeget fo. év. Oktober hova az árnyékszékek szurulásáert köszönetel felvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 November ho. első

Klell Istvánné

Mocas

106 darab ruha egy 10,

öszesen 10 I 00

Teller Janosz

1916. október 31.

Nagyta

4 koronárolj mely összeget fo. év. Augustus
Szeptember Oktober hora az ucai
disszkép tisztitásért köszönetel felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 November ho elsön

Klett István
Szolga

1

Nyugta

15 koronáról mely összeget fo. év. Oktober hora a fehér és vörös lépszök zsurulásáért kifizetés kép átvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1916 November hó elsö

Klett István
Volga

2

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096 szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla

FILLER

T. Magyar tudományos Akademia
Akademia u. 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása okt. 26 n	szept. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár filler	Fizetendő összeg korona	filler
házvil	4242	2435	2340		×	95	6	5	70
konyvtár	4243	702	687		×	15	6		90
					×			6	60
					×				
					×				

Budapest, 1916. okt. hó 31. n.

[illegible]
LÖB GYULA

1 2 3

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096 szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla.

FILLER

Nagys. dr Heinrich Gusztáv úr
Akademia utca 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása okt. 26. n	Az árammérő állása szept. 26. n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
	4244	2820 /	27917			290	6	17	40

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
[illegible]
[illegible]
[illegible]
LOB GYULA

Budapest, 1916 okt. hó 31. n.

1

2

3

LEITNER M. L. és FIA
Papirkereskedés, cs. és kir. katonai nyomtatványok kiadói
BUDAPEST, V., Vilmos császár-ut 18.
Telefon szám 27—82.

Budapest

LEITNER M. L. és FIA

Nyugta

10 koronároly mely öszeget fo. év. November hora az árnyékszékek szurulásáért köszönetell felvetten

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Deczember ho. elsőn

Klell Istvánné

Mosás

109 db ruha 1 darab

őrzésen

Keller

Nyugta

120 koronárolg mely összeget fo.év. November hora fa és szénhordaért köszönettel felvettem

Nagyságos Tonás Károly gondnok urtol

Kelt Budapest 1916 Decsenber ho. első

Bartok András.

Nyugta

15 koronárolg mely összeget fo. év. November hora a fehér és vörös lépesök zsurulásáért kifiszetés kép állvetter

Nagyságos Jonás Károly gondnokurtol

Kelt Budapest 1916 December hoelsön

Ktell István
Szolga

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096 szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla.

FILLER

T. Magyar tudományos Akadémia
Akadémia - utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása nov. 25 n	Az árammérő állása okt. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
házvil	4242	2635	2435			200	6	12	–
konyvtár	4243	712	702			10	6		60
								12	60

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁG RÉSZVÉNYTÁRSASÁG PÉNZTÁRA
FELVETTEM
LÓB GYULA

Budapest, 1916 nov. hó 30 n.

1 33 60

1 2 3

1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság.

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3—52, 3—53, 3—54.

Számla.

Nagyságos dr Heinrich Gusztáv úr
Akademia utca 2. I.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása nov. 25 n	Az árammérő állása okt. 26 n	Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár fillér	Fizetendő összeg korona fillér
	4244	28557	28207			350	6	21 —

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG PÉNZTÁRA

Budapest, 1916 nov. hó 30 n.

FELVETTEM
DÓB GYULA

1 2 3

Nyugtatvány

hatvan (60) koronáról

hogy azt. Nyas. Jónas Károly

gondnok urtol 1916 Deczember

berem fejebén megkaptam

1916 Deczember. 1.

Cz. Hajdu Jaszefné

hazmesterné

Felszerelési számla 2414

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

TELEFON 14-05 FELSZERELÉSI IRODA TELEFON 14-05

Budapesten, 191

SZÁMLA

FELÜLVIZSGÁLVA

94

Nosás.

91 db. darabja 10 fillér

ruha

összesen 9 K 10 fil.

Keller Jan[illegible]

Nyugta

15 koronárolt mely összeget fo. év. Dessenber hora a fehér és vörös lépcsok zsurulásáért kifizetés kép átvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1917 Január elsön

Kl. M. István
Szolga

Nyugta

120 koronáról mely összeget fa. év. Decsenber hora,
fa és szénhardásért köszönetel felvettem

Nagyságos Jonás Károly gondnok urtól

Kelt Budapest 1917 Január elsőn

Bartok András.

Nyugta

10 koronárolz melz öszeget fa. év. Deczember hora az árnyékszékek kurulásáért köszönetell felvetten

Nagysagos Jonás Károly gon nok urtol

Kelt Budapest 1917 Január ho elsön

Klell Istvánné

Nyugtatvány

hatvan (60) koronáról

hogy. azt. Nyas. Jonas Karoly

gondnok urtol 1917 január

.1. berem fejebén meg kaytom

1917 január .1.

Cz. Hajdu Josefné

Hazmesterné

2 1

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy-utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3-52, 3-53, 3-54

Számla

T. Magyar tudományos Akadémia
Akadémia utca 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egy-ség ár	Fizetendő összeg	
		dec. 27 n	nov. 25 n				fillér	korona	fillér
házv.	4242	2910	2635			275	6	16	50
konyvtár	4243	867	712			155	6	9	30
								25	80

Budapest, 1916. decz. hó 31. n.

FELVETTEM
LÓB GYULA

1 2 3

Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság

IRODA ÉS PÉNZTÁR:
VII., Kazinczy utcza 19. sz.

M. kir. postatakarékpénztári cheque- és clearing-számla 34096. szám.
TELEFON: 3–52, 3–53, 3–54.

Számla

Nagyságos Dr Heinrich Gusztáv úr

Akademia utcza 2.

Jegyzet	Számla-szám	Az árammérő állása		Hektowatt-óra különbözet	Állandó tényező	Fogyasztás hektowatt-órákban	Egység ár fillér	Fizetendő összeg korona	fillér
		dec. 27-n	nov. 25-n						
	4244	2908	2855		×	530	6	31	80

Budapest, 1916. dec. hó 31-n.

FELVETTEM
LÓR GYULA

Érk. 1917. márcz. 22.

262
1917

Gondnoki elszámolás

1916 ról

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

..... szám.

260/1911

8. sz. nyomtatvány. Postai feladóvevény ajánlott küldeményekről.

St.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY UTCZA 7. SZ.

CHEQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉKP. PÉNZTÁRNÁL: 1012. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest

Budapest, 1917 március 21-én.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Magyar kir. Honvédelmi Ministerium 6/a csekkszámla osztályától f. hó 15-én postatakarékpénztár utján hozzánk érkezett

K. 4,500.-t nevezett osztálytól ma vett értesülésünk szerint a Hadtörténeti bizottságnak 1916/17 év II.felére esedékes pénzsegélye fejében a Magyar Tudományos Akadémia folyószámlája javára átvezettük.f. hó 16-iki értékkel

Teljes tisztelet el

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Erk. 1917. március 23.

267
1917.

[illegible]

1890-tól szolgál, tehát 27 év óta.

10 év: 40% 3600 a [illegible] 45%-a 1440.- kor
17 év: 34% 3600 k 34%-a 1221.-
[illegible] 1200 k

2664.- kor

Lakbérmentes [illegible] (2600-2800 k-ig) 600

3264.- k

Szerintes [illegible]

Kb. 50 év óta szolgál, mint kincsvezett
[illegible] 70, [illegible] 47 év óta
[illegible] 4080 korona
Lakbér [illegible] 760
4840

Összesen Korona

Ad 268/1917

Tiringer Béla

1890-tól szolgál, tehát 27 év óta. —
Nyugdíj igénye az új állami nyugdíj törvény szerint

10 év	40%	3 600 k fizetés után	1440.—
17 év	34%	" " " "	1224.—
~~Lakbérnyu~~		Összesen	2664.—k

Lakbérnyugdíj (2600 – 2800 k fizetés után) 600.—

Összesen 3 264.—k.
háromezerkétszázhatvannégy k

Szentes Károly

Kb. 50 év óta szolgál, — mint kinevezett tiszt: viselő 1870., tehát 47 év óta.

Fizetése	4080 k	Nyugdíja (teljes fizetés)	4080.—k
Lakbére	1200 k	Lakbérnyugdíj (az új állami nyugdíj törvény táblázata szerint)	760.—
			4840.—k

négyezernyolcszáznegyven k

Magyar Tudományos Akadémia.

Az

A Magyar Tudományos Akadémia ez idei ünnepélyes közülését május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját disztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 aprilis.

elnök.

1917
69 = 892

J e g y z ő k ö n y v

az Elnökök, Titkárok és Pénzügyi Bizottság 1917.március 22-én tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak:

Ilosvai Lajos másodelnök.

Concha Győző osztályelnök, Fejérpataky László és Szinnyey József osztálytitkárok.

Gróf Dessewffy Aurél, báró Kötvös Loránd, báró Forster Gyula, gróf Széchenyi Béla, Szily Kálmán pénzügyi bizottsági tagok.

Jónás Károly akadémiai gondnok és Sipőcz László M.földhitelintézeti könyvelő.

Távolmaradásukat kimentették: Goldziher Ignácz osztályelnök és Fröhlich Izidor osztálytitkár.

1. Főtitkár előterjeszti javaslatát az 1917.évi költségvetésről, melyet a bizottság jelentéktelenebb, inkább formai módositásokkal elfogad. A javasolt lényegesebb módositások a jövő évi költségvetésben lesznek foganatositandók, igy a Fabriczy- és Vigyázó-alapitványok állagának és kamatai felhasználásának kimutatása és a vagyonmérleg activáinak s passiváinak teljesen valósághu megállapitása.

2. Főtitkár bemutatja a budapesti Ottomán csász. Főkonzulátusnak f.évi március 5-én kelt beadványát, melyben a főkonzul ur kormánya megbizásából a Feridun bey-hagyaték ösztöndij - alapjának mielőbbi életbe léptetését sürgeti. E célból arra kéri

az Akadémiát, nem volna-e hajlandó a hagyatéknak őt megillető részéről addig lemondani, mig az ösztöndij-alap a megkövetelt 12.800 korona kamatot meghozza. Ez az 1918-1921. éveknek kamatait igényelné. Az értekezlet -tekintve az alapitótól kitüzött nemes czélt és azt a benső baráti viszonyt, mely minket a rokon török nemzethez csatol,- melegen ajánlja az Igazgató-Tanácsnak, hogy az Ottomán-kormány óhajához járuljon hozzá. E szerint az Akadémia 1918-tól kezdve 4 éven keresztül lemond az irodalmi Feridun-alapitvány kamatairól, melyeket az ösztöndij-alap tőkéjéhez csatol.

3. Főtitkár bejelenti, hogy az Igazgató-Tanács régebbi elvi elhatározása értelmében elérkezettnek látja az időt, hogy Tiringer Béla és Szentes Károly, régi érdemes, de elbetegesedett tisztviselőit nyugdijazza. Az állami nyugdij-törvény szerint jár

Tiringer Bélának 3264 K /ebben lakbérnyugdij 600 K/

Szentes Károlynak 4840 " / " " 760 "/

Az értekezlet ily értelemben ajánlja az Igazgató-Tanácsnak a nevezett tisztviselők nyugdijaztatását /f.évi május hó 1-től/.

4. Főtitkár bemutatja özv. Berecz Károlyné Fabianek Jozefa kérvényét, melyben kegydijának további folyósitását kérelmezi. Az értekezlet a kérés teljesitését a f.évre javasolja, de továbbra nem tartja indokoltnak.

5. Főtitkár bemutatja a II. osztály beadványát, melyben 1916. évi tulkiadásainak levonását mellőztetni kéri. Az értekezlet a kérést ily értelemben nem tartja teljesithetőnek, de készséggel fog az osztály óhajának megfelelni, ha a f.év végén e czélra elegendő fedezet fog az Akadémia rendelkezésére állni.

6. Főtitkár bemutatja Dr. Trócsányi Zoltán irodaigazgatónak 1916. november 28-án kelt és az elnökséghez intézett beadványát, melyben eddigi czime helyett a segédtitkári czim adományozását kéri.- Az értekezlet ajánlja a kérés teljesitését.

Hitelesítésül:

[illegible]

Jegyzte [illegible]

főtitkár

270

1917

J e g y z ő k ö n y v

az Elnökök, Titkárok és Pénzügyi Bizottság 1917.március 12-én tartott üléséről.

Barzeviczy Albert akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak:

Ilosvai Lajos másodelnök.

Concha Győző osztályelnök, Fejérpataky László és Szinnyei József osztálytitkárok.

Gróf Desewffy Aurél, báró Kötvös Loránd, báró Forster Gyula, gróf Szechenyi Béla, Szily Kálmán pénzügyi bizottsági tagok.

Jónás Károly akadémiai gondnok és Sipőcz László M.földhitelintézeti könyvelő.

Távolmaradását bejelentették: Goldziher Ignácz osztályelnök és Frohlich Izidor osztálytitkár.

1. Főtitkár előterjeszti javaslatát az 1917.évi költségvetésről, melyet a bizottság jelentéktelenebb, inkább formai módositásokkal elfogad. A javasolt lényegesebb módositások a jövő évi költségvetésben lesznek foganatositandók, igy a Fabriczy- és Vigyázó-alapitványok állagának és kamatai felhasználásának kimutatása és a vagyonmérleg activáinak s passiváinak teljesebb valósághu megállapitása.

2. Főtitkár bemutatja a budapesti Ottomán császár. Főkonzulátusnak f.évi március 5-én kelt beadványát, melyben a főkonzul ur kormánya megbizásából a Feridun bey-hagyaték ösztöndij-alapjának mielőbbi életbe léptetését sürgeti. E czélból arra kéri

az Akadémiát, nem volna-e hajlandó a hagyatéknak őt megillető részéről addig lemondani, míg az ösztöndíj-alap a megkövetelt 12.000 korona kamatot meghozza. Ez az 1918-1921. éveknek kamatait igényelné. Az értekezlet -tekintve az alapitótól kitüzött nemes czélt és azt a benső baráti viszonyt, mely minket a rokon török nemzethez csatol,- melegen ajánlja az Igazgató-Tanácsnak, hogy az Ottomán-kormány óhajához járuljon hozzá. E szerint az Akadémia 1918-tól kezdve 4 éven keresztül lemond az irodalmi Feridun-alapitvány kamatairól, melyeket az ösztöndíj-alap tőkéjéhez csatol.

3. Főtitkár bejelenti, hogy az Igazgató-Tanács régebbi elvi elhatározása értelmében elérkezettnek látja az időt, hogy Tiringer Béla és Szentes Károly, régi érdemes, de elbetegesedett tisztviselőit nyugdijazza. Az állami nyugdij-törvény szerint jár

Tiringer Bélának 3264 K /ebben lakbérnyugdij 600 K/

Szentes Károlynak 4840 " / " " 760 "/

Az értekezlet ily értelemben ajánlja az Igazgató-Tanácsnak a nevezett tisztviselők nyugdijaztatását /f.évi május hó 1-től/.

4. Főtitkár bemutatja özv. Berecz Károlyné Fabianek Jozefa kérvényét, melyben kegydijának további folyósitását kérelmezi. Az értekezlet a kérés teljesitését a f.évre javasolja, de továbbra nem tartja indokoltnak.

5. Főtitkár bemutatja a II. osztály beadványát, melyben 1916. évi tulkiadásainak levonását mellőztetni kéri. Az értekezlet a kérést ily értelemben nem tartja teljesithetőnek, de készséggel fog az osztály óhajának megfelelni, ha a f.év végén e czélra elegendő fedezet fog az Akadémia rendelkezésére állni.

6. Főtitkár bemutatja Dr. Trócsányi Zoltán irodalmi az Akadémiának 1916. november 28-án kelt és az elnökséghez intézett beadványát, melyben eddigi czime helyett a segédtitkári czim adományozását kéri.- Az értekezlet ajánlja a kérés teljesitését.

270
1917

Jegyzőkönyv

az Elsőkök-Titkárok és Pénzügyi Bizottság 1917. március 22. tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad. elnök úr elnöklete alatt jelen voltak:

Ilosvai Lajos másodelnök.

Concha Győző osztályelnök, Fejérpataky László és Szianyei József osztálytitkárok.

Gróf Dessewffy Aurél, báró Eötvös Lorand, báró Fosser Gyula, gróf Széchenyi Béla, Szily Kálmán pénzügyi bizottsági tagok.

Jónás Károly akadémiai gondnok és Sipöcz László m. tölhitelintézeti könyvelő.

Távolmaradásukat kimentették: Goldziher Ignácz osztályelnök és Fröhlich Izidor osztálytitkár.

1. Főtitkár előterjeszti javaslatát az 1917. évi költségvetésről, melyet a bizottság jelentéktelenebb, inkább formai módosításokkal elfogad. A javasolt lényegesebb módosítások a jövő évi költségvetésben lesznek foganatosítandók, így ~~kimutatás kérítendő~~ a Fabriczy-és Vigyázó-alapítványok állagának és kamatai~~nak~~ fe chasználásának kimutatása. és a vagyonmérleg aktiváinak s passiváinak teljesen valósághű megállapítása.

2. Főtitkár bemutatja a budapesti Ottomán császár. Főkonzulátusnak f. évi március 5.-én kelt beadványát, melyben a főkonzul úr kormánya megbízásából sürgeti a Feridun bey-~~alapítvány~~ hagyaték ösztöndíj-alapjának mielébbi eletbe léptetését. E czélból arra kéri az Akadémiát,

nem volna-e hajlandó a hagyatéknak őt megillető részéről addig lemondani, míg az ösztöndíj-alap a megkövetelt 12.800 k kamatot meghozza. Ez az 1918–1921. éveknek kamatait igényelné. – Az értekezlet – tekintve az alapítótól kitűzött nemes célt és azt a benső baráti viszonyt, mely minket a rokon török nemzethez kapcsol, – melegen ajánlja az Igazgató-Tanácsnak, hogy az ottomán-kormány óhajához járuljon hozzá. E szerint az Akadémia 1918.-tól kezdve 4 éven keresztül lemond az irodalmi Feridun-alapítvány kamatairól, melyeket az öntöndíj-alap tőkéjéhez csatol.

3. Főtitkár bejelenti, hogy az Igazgató-Tanács végebbi elvi elhatározása értelmében elérkezettnek látja az időt, hogy Tiringer Béla és Szentes Károly, régi érdemes, de elbetegesedett tisztviselőit nyugdíjana. Az állami nyugdíj-törvény szerint jár

Tiringer Bélának 3.264 k (ebben lakbérnyugdíj 600 k)
Szentes Károlynak 4.840 (ebben lakbérnyugdíj 760 k)

Az értekezlet ily értelemben ajánlja a nevezett tisztviselők nyugdíjazását (f. évi május hó 1.-től) az Igazgató-Tanácsnak.

4. Főtitkár bemutatja özv. Berecz Károlyné Fabianek Józefa kérvényét, melyben kegydíjának további folyósítását kérelmezi. Az értekezlet a kérés teljesítését

a f. évre javasolja, de továbbra nem tartja indokoltnak.

5. Főtitkár bemutatja a II. osztály beadványát, melyben 1916. évi túlkiadásainak levonását mellőztetni kéri. – Az értekezlet a kérést ily értelemben nem tartja teljesíthetőnek, de készséggel fog az osztály óhajának megfelelni, ha a f. év végén e czélra elegendő fedezet fog az Akadémia rendelkezésére állni.

6. Főtitkár bemutatja Dr. Trócsányi Zoltán irodaigazgatónak 1916. november 28-án kelt és az elnökséghez intézett beadványát, melyben eddigi czíme helyett a segédtitkári czím adományozását kéri. – Az értekezlet ~~[illegible]~~ ajánlja a kérés teljesítését.

Kárpáti

[illegible]

Magyar Tudományos Akadémia.

270
1917

A Magyar Tudományos Akadémia ez idei ünnepélyes közüleset május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját disztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 aprilis.

elnök.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET
BUDAPEST, [illegible]
TELEFON [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Érk. 1917. március 24.

272
1917

1917. 12

A M. Földhitelintézet
t. Pénzügyi osztályát

Tisztelettel fölkérem, hogy
a M. T. Ak. részére az új hadadó-
nemek bevallására nézve
a szükséges intézkedéseket
kellő időben megtenni s ezek
megtörténtéről engemet
értesíteni szíveskedjék

Kitünő tisztelettel

1917 márin. 24

Jötitkár

273

1917

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI KARA.

839-1916/17.

Méltóságos H e i n r i c h G u s z t á v úrnak, a M.T.
Akadémia Főtitkárunak

B u d a p e s t.

Van szerencsém értesiteni Méltóságodat, hogy karunk folyó hó 14.-én tartott ülésében hozott határozatával a M.T.Akadémiától karunk hallgatói számára felajánlott könyvjutalmakkal való kitüntetésre a magyar történelmi szakból Gyöngyösi Rozália IV.éves, a magyar nyelvészeti szakból pedig Popovits Margit IV.éves bölcsészetkari hallgatót ajánlja.

Előre is hálás köszönetünket kifejezve a szives adományért, maradtam

kiváló tisztelettel

Kolozsvár, 1917.március 22.-én.

[illegible]
e.i.dékán.

Érk. 1917. má ver. 26.

274
1917

Méltóságos Uram!

Mellékelve vagyok bátor egy rekonvalescentet csatolni, melyet az akadémia balkán kutató expeditiójára vonatkozólag az ünnepi kommandoknak és kerületi hatóságoknak kinátunk. Ami az egyes urak utazátának megkezdését illeti azt tudnám ajánlani, hogy azok, kik a kutatás alá vaendő terület északi részét szeretnék bautazni, április elejével kezdhetik meg munkájukat, mert úgy klimatikus mint közlekedési szempontból ez az idő felel meg legjobban.

Az urak megérkezéséről vagy a Gouvernement-ot, vagy pedig engem személ esen kérném értetiteni, hogy a megfelelő intézkedésekt megtehessem.

Ami Szerbia történetének [illegible]

illeti sajnálkozással jelenthetem, hogy az bizony lassan halad, mert annyira elvagyok foglalva különösen Tallóczy halála óta közigazgatási és legislativ teendőkkel, hogy a forrás olvasáson tul alig juthatok. Körülbelül két fejezet készen van a többi is fel van már dolgozva tekintettel arra, hogy az itteni közigazgatási kurzusban a szerb historiát adom elő, csak leirni jelenleg időm nincs. Mindazonáltal remélem, hogy ez év folyamán elfogok készülhetni vele.

Az expeditiora vonatkozó rendeletünket kérném gróf Teleky Pál őméltóságával is közölni.

Méltóságos urannak kiváló tisztelettel és nagyrabecsüléssel

Belgrad, 1917 március 24.

készséges hive

Djungerth

Érk. 1917. márc. 26.

Szerbia

275

1917

Tárt.

A mellékelt rendelettel
erzütt kiadatik Gr. Teleki
Pál biz. előadónak.

Budapest, 1917. március 26.

[illegible]
főtibrár

Ut. [illegible] szám.

Cheque- es clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
[illegible] szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv úrnak

Budapest

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest, 1917 március 6-án.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Méltóságod

megbízásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

893 kor. 38 fill' fizet ki pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

2

Erk. 1917. március 7.

217
1917

2

5

3

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

3

4

5

Anl. 4. Militärgouvernement in Serbien

Laufende №	Name	Beruf	Gegenstand	Anwesen[illegible]
1	Dr. Graf Paul Teleki, Leiter der Expedition	Professor der Handelsschulen, Lehrerbildungsanstalt, Reichstagsabgeordneter	Wirtschaftliche u. Bevölkerungsgeographie, Landwirtschaft	
2	Dr. Josef Andrasovszky	Praktikant der kgl. ung. Staatsforstinstitut Ungarisch-Ostrau	Botanik	
3	Dr. Ernst Csiky	Direktor – Kustos des ungarischen Nationalmuseums	Zoologie	Kgl. ung. Akademie Wissensch[illegible]
4	Dr. Arpad Buday	Kustos des Siebenbürgischen Museums	Prähistorische Archäologie	
5	Dr. Eugen Cholnoky	öffentlicher ordentlicher Professor der Geographie an der Kolozsvárer Universität	Physische und politische Geographie	
6	Dr. Albert Pecsi	Professor einer höheren Handelsschule	Physische und Handelsgeographie	
7	Dr. Karl Layer	Hilfskustos des ungarischen Landeskunstgewerbe Museums	Byzantinische Archäologie, Kunstgewerbe	Kgl. ung. [illegible] terium [illegible] Kultus [illegible] Unterricht
8	Dr. Josef Ernyei	Inspektor des ungarischen National Museums	Ethnographie	

Beilage zu [illegible]

Absicht

	Aussender	Richtung	Zeitdauer	Anmerkung
[illegible]		Das ganze Gebiet	Tief die ganze Zeitdauer 1/III – 30/XI	Entsprechende Bedeckungsdetachements, gesattelte Redpferde, Lastpferde mit Tragtierführern, 1–2 spännige Landesfuhren sind über direkte Anforderung vom M. G. G. Belgrad, bezeichnungsweise vom M. G. G. Telesye 19 Korps Kmdo und komd. General in B. H. nach Bedarf bereitstellen.
	Kgl. ung. Akademie der Wissenschaften	Belgrad – Uskub – Mitrovica – Novipazar und Ipeker Kreis, nordalbanische Alpen	1/III – 30/XI	
		Djakova – Drinital Skutari und ganz Montenegro. Entweder auf demselben Wege oder über Bosnien zurück	1/III – 31/X	
			1/IV – 31/X	
[illegible]			1/III – 31/X	
[illegible]		Belgrad – Uskub – Mitrovica, Ipeker Kreis Novipazar – Sjenica – Lim – Ibar und Drinotal	1/III – 31/X	
[illegible]	Kgl. ung. Ministerium für Kultus und Unterricht	Belgrad – Uskub – Mitrovica – Novipazar Sjenica – Ipeker – Kreis und Skutari	1/III – 31/X	
[illegible]			1/III – 31/X	

Érk. 1917. március. 26.

275
1917

J e g y z ő k ö n y v

a Wodianer-jutalmak ügyében működő bizottságnak 1917.március hó 19-én tartott üléséről.

BERZEVICZY ALBERT akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak: az Akadémia részéről: Ilosvai Lajos másodelnök, Fejérpataky László, Frohlich Izidor, Goldziher Ignácz és Szinnyei József r.tagok; a Vallás- és Közoktatásügyi Ministerium részéről: Szüts István és Wolff Nándor osztálytanácsosok; a Tanitók országos bizottsága részéről: Moussong Géza és Rékos István igazgató-tanitók.

Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

Távolmaradásukat kimentették: Concha Győző és Rát Géza osztályelnökök.

1/ Moussong Géza igazgató-tanitó bemutatja a tanfelügyelői jelentések alapján készitett Minősitési Táblázatot és jelenti, hogy az idén 67 tanfelügyelő 68 érdemes tanferfiut ajánlott a Wodianer-jutalmakra. Nemlegest jelentést csak öt tanfelügyelő /tavaly kilencz/ küldött be.

2/ Moussong Géza igazgató-tanitó mint előadó egyuttal a következő javaslatot terjeszti elő: indítványozza,

a/ hogy az eddigi gyakorlat szerint ezuttal is egy állami és egy nem állami tanitó részesuljön a Wodianer-jutalmak kitüntetésében;

b/ a nem állami tanitóknál egyről-egyre változzanak a felekezetek iskoláinak tanitói /ideértve a községi és társulati iskolákat is:/ ;

c/ lehetőleg vétessenek figyelembe a testületek is, azaz

más és más vármegye tanitója részesüljön a jutalomban.

A bizottság e javaslatokat mint eljárásának és döntésének kötelező szempontjait nem fogadhatja el, mivel a Wodianer-alapitvány /Ügyrend 145§/ minden megszoritás nélkül szól két érdemes tanférfiuról és világosan hangsulyozza, hogy a jutalom "az illető néptanitó vezette iskola vagy osztály jellegének, ill. felekezetiségének tekintetbe vétele nélkül" itélendő oda. Minden tekintetben egyforma minősitésü tanférfiak esetében azonban a Bizottság a fenti javaslatokban foglaltakat figyelembe vehetőknek tartja.

3/ A bizottság részletesen tárgyalja a Minősitési Táblázat alapján a tanfelügyelői jelentéseket és hosszabb eszmecsere után a következő két érdemes tanférfiut ajánlja a f.évi Wodianer-jutalmakra:

PORÁZIK GYÖRGY salgótarjáni ~~rom.kath~~, társulati iskolai igazgató tanitót, a ki 66 éves és 48 év óta működik a tanügy terén és

THÖRKÖLY JÓZSEF ~~ig. hitvallásu~~ rimaszombati áll. iskolai igazgató-tanitót, a ki 67 éves és 48 év óta működik a népoktatás terén.

4/ Elnök ur végre kijelenti, hogy a jutalom az Ügyrend szakasza értelmében az Akadémia április havi összes ülésén fog a jutalmazottaknak kiadatni.

5/ Egyéb ügy nem lévén, Elnök ur köszönetet mond a megjelenteknek szakavatott közreműködéséért és különösen Moussong Géza előadó urnak a kellően tájékoztató, részletes Minősitési Táblázat megszerkesztéséért és bezárja az ülést.

Kelt mint fent.

(Vezrenyelezzen elnök)

Jegyette
Heinrich [illegible]
főtitkár-i

276

1917

Jegyzőkönyv

a Wodianer-~~[illegible]~~ jutalmak ügyében működő bizottságnak 1917 március 19. tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad. elnök elnöklete alatt jelen voltak: az Akadémia részéről: Ilosvai Lajos másodelnök, Fejérpataky László, [Goldziher Ignácz és Szinnyei József r. tagok; a Vallás- és Közoktatási Minisztérium részéről: Szüts István és Wolff Nándor osztálytanácsosok; a Tanítók Országos Bizottsága részéről: Moussong Géza és Rédnos István igazgató-tanítók. — Jegyző Heinrich Gusztáv főtitkár.

Távolmaradásukat kimentették Concha Győző és Entz Géza osztályelnökök.

Z Fröhlich Izidor, (bemutatja Minősítési Táblázatát és)

1. Moussong Géza igazgató-tanító jelenti, hogy az idén 67 tanfelügyelő 68 érdemes tanférfiút ajánlott a Wodianer-jutalmakra. Nemleges jelentést csak öt tanfelügyelő (tavaly kilencz) küldött be. ~~[illegible]~~

3. ~~[illegible]~~ A bizottság részletesen tárgyalja a Minősítési Táblázat alapján a tanfelügyelői jelentéseket és hosszabb elmeszere után a következő két érdemes tanférfiút ajánlja a f. évi Wodianer-jutalmakra:

a) Porázik György igazgató-tanítót, a ki 66 éves és 48 ~~[illegible]~~ év óta működik a tanúgy terén, és

b) Thörköly József rimaszombati ~~[illegible]~~ állami iskolai

Z salgó-tarjáni (róm. katholikus társulati iskolai)

ág. hitvallású igazgató-tanítót, a ki 67 éves és 48 év óta működik a népoktatás terén.

2. Moussong Géza igazgató-tanító ~~[illegible]~~ mint előadó egyúttal a következő javaslatot terjeszti elő, indítványozza,

a) hogy az eddigi gyakorlat szerint ezúttal is egy állami és egy nem állami tanító részesüljön a Wodianer-jutalmak kitüntetésében;

b) a nem-állami tanítóknál évről-évre változzanak a felekezetek iskoláinak tanítói (ide értve a községi és társulati iskolákat is);

c) lehetőleg vétessenek figyelembe a tesületek is, azaz más is más vármegye tanítója részesüljön a jutalomban.

A Bizottság e javaslatokat mint eljárásának és döntésének kötelező szempontjait nem fogadhatja el, mivel a Wodianer-alapítvány (Ügyrend 145-E.) minden megszorítás nélkül szól két érdemes tanférfiúról és világosan hangsúlyozza, hogy a jutalom „az illető néptanító vezette iskola vagy osztály jellegének, ill. felekezetiségének tekintetbe vétele nélkül". Minden tekintetben egyforma minősítésű tanférfiak esetében azonban a Bizottság a fenti javaslatokban foglaltakat figyelembe vehetőknek tartja.

3.

4. Elnök úr végre kijelenti, hogy a jutalom az Ügyrend id. szakasza értelmében az Akadémia ápvilis havi összes ülésén fog a jutalmazottaknak kiadatni.

5. Egyéb ügy nem lévén Elnök úr köszönetet mond a megjelentekhez szakavatott közreműködésükért és különösen Mönszang Géza előadó úrnak a kellően tájékoztató, részletes minősítési táblázat megszerkesztéséért és bezárja az ülést.

K. m. f.

Ad 276
1917

J e g y z ő k ö n y v

a Wodianer-jutalmak ügyében működő bizottságnak 1917.március hó 19-én tartott üléséről.

BERZEVICZY ALBERT akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak: az Akadémia részéről: Ilosvai Lajos másodelnök, Fejérpataky László, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz és Szinnyei József r.tagok;
a Vallás- és Közoktatásügyi Ministerium részéről: Szüts István és Wolff Nándor osztálytanácsosok;
a Tanitók országos bizottsága részéről: Moussong Géza és Rákos István igazgató-tanitók.
Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.
Távolmaradásukat kimentették: Concha Győző és Entz Géza osztályelnökök.

1/ Moussong Géza igazgató-tanitó bemutatja a tanfelügyelői jelentések alapján készitett Minősitési Táblázatot és jelenti, hogy az idén 67 tanfelügyelő 68 érdemes tanférfiut ajánlott a Wodianer-jutalmakra. Hemleges jelentést csak öt tanfelügyelő /tavaly kilencz/ küldött be.

2/ Moussong Géza igazgató-tanitó mint előadó egyuttal a következő javaslatot terjeszti elő: inditványozza,

a/ hogy az eddigi gyakorlat szerint ezuttal is egy állami és egy nem állami tanitó részesuljön a Wodianer-jutalmak kitüntetésében;

b/ a nem állami tanitóknál évről-évre változzanak a felekezetek iskoláinak tanitói /ideértve a községi és társulati iskolákat is:/ ;

c/ lehetőleg vétessenek figyelembe a testületek is, azaz

más és más vármegye tanitója részesüljön a jutalomban.

A bizottság e javaslatokat mint eljárásának és döntésének kötelező szempontjait nem fogadhatja el, mivel a Wodianer-alapitvány /Ügyrend 145§/ minden megszoritás nélkul szól két érdemes tanférfiuról és világosan hangsulyozza, hogy a jutalom "az illető néptanitó vezette iskola vagy osztály jellegének, ill. felekezetiségének tekintetbe vétele nélkül" itélendő oda. Minden tekintetben egyforma minősitésü tanférfiak esetében azonban a Bizottság a fenti javaslatokban foglaltakat figye - lembe vehetőknek tartja.

3/ A bizottság részletesen tárgyalja a Minősitési Táblázat alapján a tanfelügyelői jelentéseket és hosszabb eszmecsere után a ko - vetkező két érdemes tanférfiut ajánlja a f.évi Wodianer-jutalmakra:

PORÁZIK GYÖRGY salgótarjáni róm.kath. társulati iskolai igazgató tanitót, a ki 66 éves és 48 év óta működik a tanügy terén és

THÖRÖLY JÓZSEF ~~[illegible]~~ igazgató-tanitót, a ki 67 éves és 48 év óta működik a népoktatás terén.

4/ Elnök ur végre kijelenti, hogy a jutalom az Ügyrend szakasza értelmében az Akadémia április havi összes ülésén fog a jutal - mazottaknak kiadatni.

5/ Egyéb ügy nem lévén, Elnök ur köszonetet mond a meg - jelenteknek szakavatott közreműködésükért és különösen Mousson Géza előadó urnak a kellően tájékoztató, részletes Minősitési Táblázat meg - szerkesztéséért és bezárja az ülést.

Kelt mint fent.

276

197

Méltóságos Főtitkár Úr!

Szentes Károly kollegám betegsége következtében Méltóságod a raktár kezelésével megbízott. Egyelőre az utasításhoz tartom magamat, s csak a nyomdából érkező kiadványok átvételére, s a könyvkiadó hivatal által kért munkák kiadására szorítkozom.

Azonban mihelyt az idő annyira enged, hogy a hideg raktár-helyiségekben dolgozni lehet, lassankint az igazgató tanács által már elhatározott leltározást is megkezdem. A leltározás azonban nehéz feladat lesz. E munkát nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a kiadványok ott helyen vannak elrakt[illegible]; másrészt az egyik helyiségben nincsenek állványok, ennek következtében a kiadványokat a földön kell elhelyezni, úgy jelentékeny hely marad kihasználatlanul. Kívánatos volna e helyiségben állványok felállítása; ezt kérdésessé teszi az anyagnak és munkadíjnak mai nagy drágasága; úgy hogy e nélkül a rendezés s a könyvek elhelyezése nagy bajjal történhetik.

Tisztelettel

Budapest, 1917 március 26

Hellebrant Árpád

Érk. 1917. márc. 26.

277
1917

A REF. FŐGIMNÁZIUM
KÖNYVTÁRÁTÓL
KISKUNHALASON.

1917. márc. 20.

Igen tisztelt Kolléga Úr!

Ma beszéltem főtiszt. Szilády Áron úrral. Az eredmény a következő:

Kemény Lajos még a mult évben írt neki, hogy egy őszi útja alkalmával Pestről lejön hozzá Halasra. A főtiszteletű Úr várta őt, de hiába!

A kérdéses jegyzőkönyv tábláját a főtiszt. Úr kiáztatta, s belőle több német, latin és magyar nyomtatvány — nemcsak Gálszécsi, hanem egy Dévai B. Mátyás is — került elő. Mindezek és a kötés bőrfödele biztos helyen vannak; én ~~tegnap~~ ma vala —

nemnyit láttam. A betegsége eddig megakadályozta Sz. Á. urat a részletes tanulmányozásban, de most már jobban van, s szándékát talán megvalósíthatja. Különben pedig az Akadémia és Kemény L. úr „rendelkezzék a lelkület tetszése szerint."

Ennyi az, amit írhatok. S még azt, hogy nyomtatvány címen innen csomagot nem vesz föl a posta; én pedig látva e tárgyban főtisztt. úr langulatát, legnagyobb sajnálatomra nem vállalkozhatom az esetleg kívánt visszaszállításra. Sz. úr magától nem bízta rám a kiáztatott

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

Érk. 1917. május. 26.

278

1917

Tekintetes magyar tud. Akadémia Elnöksége.

Bátor vagyok legyabb bölcsészeti munkámat ezen utázatos körülmenet tisztelettel teljesen benyújtani, hogy méltoztassék azt kiadásra kegyesen ajánlani, vagy engemet kiadására anyagilag támogatni.

Én most már 85 éves vagyok. Életemet a tudományok szentelem. Megjelenttőlem Lipcsében 3 munkám: Die Unsterblichkeit der Seele, Der Freiheitskampf der ung. Nation (1848) Geschichte der Filosofie des Judentums. A magyar tud. Akadémia támogatása mellett közre bocsátottam 2 munkát. Szigaretmagok tablettel nélkül (1858) és Héber bölcsészet (1885) cz. munkákat. Ezen nyelvül még többféle munkáte jelentek meg tőlem. Ezen reményben hogy utázatos körösemet vissza nem utasítja maradtam.

Legmélyebb tisztelettel

utázta szolgája

Budapest 1917 március 11.

Dr. Spiegler Gyula Sámuel

többféle bölcsészeti és történelmi munkák szerzője

Budapest VII Murányiutcza 34 III em. 15.

Érk. 1917. március 27

279
1917

A mellékelt „A lélek halhatatlansága" cz. kézirattal kiadatik a II. ontárnak.

Budapest, 1917. március 27.

36/II. o. sz.

Heinrich
főtitkár

A csatolt jegyzőkönyvi pont elsőjén a T. Főtitkári hivatal a kézirat visszaküldésére kéretik meg.

Kp. 1917 II/18

Jegyzőkönyvi
osztálytitkár

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

szám. 280
1917

Az 1916. évi Teleki-jutalom

nyertesének jelzés tárgyában.

Érk. 1916. szept. 2.

1. sz. Teleki = pálzamű.

Vélyce: „Az női szív mi lejt meg tegulet?"

Ozíme: Az ősi átok. Szomorújáték

5 felvonásban.

Selige: „Oh nói szív, ki fejt meg tegedet?"

Polgár József II ker. Szív u. 42. II 5

Ad 281/1917

~~A Kominta~~

Vagy.

Holló Barnabás szobrászművészeti intézete

Budapest

Költségvetés

1 db Ferenc József király mellszobor kent lécen kalapáccsal
1.00 : 0.80 : 0.45 márvány kőtalapzattal faragva
kővel együtt — — —

Köpfen sárga mavén

A tekintetes
Magyar Tudományos Akadémiának,

Budapesten.

Az elmegőgyintézetben levő Holló Barnabás nejétől vett értesítés szerint a tekintetes Akadémia a nevezett művész által bemutatott gypszminták szerint dicsőült I. Ferenc József király és Erzsébet királyné mellszobrainak márványban leendő kivitelére 12000 korona tiszteletdíjért vállalkozott és ezen tiszteletdíjból az időközben megbetegedett művész neje 2000 koronát már fel is vett.

A münek márványban kifaragása iránt Dávid István kőszobrász ./. alatt fekvő előirányzatában tett ajánlatot, mely szerint a két mellszobrot 2475 – 2475 koronáért, a két talapzatot esztergommegyei kőpitei köből, melynek mintája 2/. alatt csatoltatik, 400 – 400 koronáért, összesen tehát 5750 koronáért hajlandó elkészíteni.

Ezen összeg a következő részletekben fizetendő. A kő beszerzésekor első részletül 2000 korona. A munka előrehaladása szerint második részletül 1000 és 3-ik részletül 2750 korona a mellszobrok teljes elkészülte, az Akadémia palotájába szállítása és megfelelő helyre felállítása után, mely utobbinak költségei fejében Dávid István részére legfölebb 100 korona költség külön fog megtérittetni.

A nevezett művész számára, illetőleg neje kezeihez az általa már felvett 2000 koronán kívül a 12000 korona tiszteletdíjból hátralevő részletből 2000 korona akkor fizetendő, midőn Dávidnak a második részlet fog kiutalványoztatni. Míg a fennmaradó 2250 korona a két mellszobornak Dávidtól leendő átvételekor fog esedékessé válni.

A két mellszobor és alapzatai a kőanyaggal együtt, a kivitel és kifaragás minden állapotában a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonát képezi.

Tekintettel Holló Barnabás betegségére, alulírott Telcs Ede művésztársi érzéstől indíttatva, készséggel elvállalja tisztán szivességből a szobrok kifaragása fölött a felügeletet és saját művészi nevével vállal a Magyar Tudományos Akadémia irányában felelősséget a művészi kivitel iránt.

Őszinte tisztelettel

Budapest 1917. márczius 24-én.

Telcs Ede
szobrász.

A fent elősoroltakban foglalt feltételeket elfogadjuk és azok értelmében magunkat kötelezzük.

Holló Barnabásné

Dávid Ottmár
kőszobrász

Előttünk br. Forsteggyel
Henrich Ott

Érk. 1917. március 27.

281
1917

A király és királyne
szobrai.

Mellékelve:
1) [illegible]ségvetés,
2) rajz,
3) Kőminta.

286

1917.

Igen tisztelt Igazgató Ur !

Örömmel értesitem, hogy a M.Tud.Akadémia f.hó 26-án tartott összes ülésében az egyik br.Wodianer-jutalmat /1000 kor./ tekintettel a népoktatás terén szerzett kiváló érdemeire, igen tisztelt Igazgató urnak itélte oda.

Midőn e szép sikerhez őszinte szerencsekivánataimnak adok kifejezést, egyszersmind legyen szabad kérlést intéznem, személyesen óhajtja-e a f.é.április 30-án tartandó összes ülésen a jutalmat felvenni, vagy pedig póstán küldjük meg az odaitélt jutalomösszeget?

Szives választ sürgősen kérve, vagyok

Budapest, 1917. március 26.

kiváló tisztelettel

főtitkár.

Tekintetes

T ö r k ö l y J ó z s e f

áll.iskolai igazgató-tanitó urnak

Rimaszombat

Jegyzőkönyv

a Bajtársi Szövetség II. Felolvasó Osztályának
1917. március 17. tartott üléséről

~~1. Heinrich Gusztáv~~ 1. Az osztályelnök megnyitja az ülést, szivesen üdvözli a szép számmal megjelenteket és tudatja, hogy a f. évi március 5. tartott szakosztályi ülés határozatából f. évi március 6. kelt körlevélben fölkérte a szakosztály tagjait, hogy a mai ülésen megjelenni és esetleges felolvasásukat bejelenteni szíveskedjenek.

2. Az osztályelnök fölkiválása a következő tagtársak hajlandók a bejelentett kérdésről előadást tartani:

I. Alexander Bernát, A magyar drámáról. —

II. Angyal Dávid, Magyar-német szövetségek. — A magyar huszárok.

III. Cholnoky Jenő, Aktualis földrajzi kérdések.

IV. Fellner Frigyes, (csak szeptemberben áll rendelkezésre.)

V. Hatvany Lajos, A magyar irodalom irányai, (lehetőleg Berlinben és Münchenben).

VI. Kövesligethy Radó, 1) A csillagászat Magyarországon (Regiomontanus, Hell Miksa, Sajnovics). 2) Geo~~grap hiai~~ physikai munkálatok Magyarországon (modern vizsgálatok mellett Kitaibel érdemei).

Berzeviczy Albert,

Heinrich Gusztáv szakosztályelnök elnöklete alatt jelen voltak: Alexander Bernát, Angyal Dávid, Fellner Frigyes, Pekár Gyula, Rédai Mór, Térey Gábor, Tóth Lajos, Weigelsberg Hugó, Wildner Ödön.

Távolmaradásukat kimentették: Hatvany Lajos, Kövesligethy Radó, Lócsy Lajos, Meller Simon, Rados Gusztáv, Riedl Frigyes, Szterényi József, ~~Vitár Béla~~.

VII. Pekár Gyula, ~~IIII~~, Magyar vitézség.

VIII. Rados Gusztáv, Bolyairól.

IX. Révai Mór, A magyar ügy Németországban.

X. Térey Gábor, A Szépművészeti Múzeum kincseiről.

XII. Vikár Béla, 1) Deutsche Volksdichtung in Ungarn (Énekmutatványokkal). — 2) Wirkungen der Analogie in der Volksdichtung. — Nem Lipcsében és Drezdában.

XIII. Wildner Ödön, Német idealismus Magyarországon. (Május elején óhajtja).

E bejelentések a Központtal közöltetni fognak. Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

elnök

x. Szterényi József. Németországban vagy a Vatican-attamokban gazdasági természetű előadást.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a Kisfaludy Szövetség II. Felolvasó Osztályának 1917. március 17-én tartott ü l é s é r ő l .

Heinrich Gusztáv szakosztályelnök elnöklete alatt jelen voltak:

Alexander Bernát, Angyal Dávid, Herzeviczy Albert, Fellner Frigyes, Pekár Gyula, Révai Mór, Tárey Gábor, Tóth Lajos, Veigelsberg Hugó, Wildner Ödön.

Távolmaradásukat kimentették:

Hatvany Lajos, Kövesligethy Radó, Lóczy Lajos, Meller Simon, Rados Gusztáv, Riedl Frigyes, Szterényi József, Vikár Béla.

1/ Osztályelnök megnyitja az ülést, szívesen üdvözli a szép számmal megjelenteket és tudatja, hogy a f.é. március 5-én tartott szakosztályi ülés határozatából f.évi március 6-án kelt körlevélben felkérte a szakosztály tagjait, hogy a mai ülésen megjelenni és esetleges felolvasásukat bejelenteni szíveskedjenek.

I. Alexander Bernát, A magyar drámáról.-

II. Angyal Dávid, Magyar-német szövetségesek.-

A magyar huszárok.-

III. Cholnoky Jenő, Aktuális földrajzi kérdések.-

IV. Fellner Frigyes, /csak szeptemberben áll rendelkezésre/

V. Hatvany Lajos, A magyar irodalom irányai /lehetőleg Berlinben és Münchenben/.

VI. Kövesligethy Radó, 1/ A csillagászat Magyarországon /Regiomontanus, Hell Miksa, Sajnovics/

2/ Geophysikai munkálatok Magyarországon /Modern vizsgálatok mellett Kitaibel érdemei/.

VII. Pekár Gyula, Magyar vitézség.

VIII. Rados Gusztáv, Bolyairól.

IX. Révai Mór, A magyar ügy Németországban.

X. Szterényi József, Németországban vagy a Balkánállamokban /gazdasági természetu előadás/

XI. Térey Gábor, A Szépmüvészeti Muzeum kincseiről.

XII. Vikár Béla, 1/ Deutsche Volksliehtung in Ungarn. /Énekmutatványokkal/

2/ Wirkungen der Analogie in der Volksliehtung.- /Ne Lipcsében és Drezdában /.

XIII. Wildner Ödön, Német idealismus Magyarországon. /Május elején óhajtja/.

A bejelentések a Központtal közlötetni fognak.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent.

e l n ö k .

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a Bajtársi Szövetség II.Felolvasó Osztályának 1917.március 17-én tartott ü l é s é r ő l .

Heinrich Gusztáv szakosztályelnök elnöklete alatt jelen voltak:

Alexander Bernát,Angyal Dávid,Berzeviczy Albert,Fellner Frigyes,Pekár Gyula,Révai Mór,Tercy Gábor,Tóth Lajos,Veigelsberg Hugó, Wildner Ödön.

Távolmaradásukat kimentették:

Hatvany Lajos,Kövesligethy Radó,Lóczy Lajos,Weller Simon,Rados Gusztáv,Riedl Frigyes,Szterényi József,Vikár Béla.

1/ Osztályelnök megnyitja az ülést,szivesen üdvözli a szép számmal megjelenteket és tudatja,hogy a f.é. március 5-én tartott szakosztályi ülés határozatából f.évi március 6-án kelt körlevélben felkérte a szakosztály tagjait,hogy a mai ülésen megjelenni és esetleges felolvasásukat bejelenteni szíveskedjenek.

I. Alexander Bernát, A magyar drámáról.-

II. Angyal Dávid, Magyar-német szovetségek.- A magyar huszárok.

III. Cholnoky Jenő, Aktualis földrajzi kérdések.

IV. Fellner Frigyes, /csak szeptemberben áll rendelkezésre./

V; Hatvany Lajos, A magyar irodalom irányai/lehetőleg Berlinben és Münchenben/.

VI. Kövesligethy Radó, 1/ A csillagászat Magyarországon /Regiomontanus, Heli Miksa, Sajnovics/

2/ Geophysikai munkálatok Magyarországon /Modern vizsgálatok mellett Kitaibel érdemei/.

VII. Pekár Gyula, Magyar vitézség.

VIII. Balás Vilmos, Bolyairól.

IX. Horvai Mór, A magyar ügy Németországban.

X. Térey Gábor, A Szépművészeti Muzeum kincseiről.

XI. Vikár Béla 1/Deutsche Volksdichtung in Ungarn /Énekmutatványokkal/.-

2/Wirkungen der Analogie in der Volksdichtung.- Ne Lipcsében és Drezdában/.

XII. Wildner Ödön, Német idealismus Magyarországon.

/Május elején óhajtja/.

A bejelentések a Központtal közöltetni fognak.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kelt mint fent

elnök.

X. Szterényi József, Németországban vagy a Balkánállamokban gazdasági és müvelődési előadást.

288
1917

289

1917.

Hochverehrter Herr Kollege !

Im Auftrage der Ungarischen Akademie der Wissenschaften beehre ich mich Ew.Hochwohlgeboren für den Ausdruck Ihres Beileids beim Hingang unseres Ehrenmitgliedes Wall Thewrewk von Ponor den tiefgefühlten Dank unserer Akademie zu übermitteln.

Mit ausgezeichneter Hochachtung

Budapest, 27. März 1917.

Generalsekretär.

Hochwohlgeboren Herrn Professor Wratislav von Jagic,
Mitglied der Ungarischen Akademie der Wissenschaften

Wien

289

1917

M Á S O L A T

H O R V Á T H M I H Á L Y szuletett 1809ki october 20kán Csongrád megyében fekvő Szentes mezővárosban. Az elemi nevelést és alsóbb tanulmányokbani oktatást Szegeden nyerte, hova szuleivel ötödik évében átköltözött. 1825ben Váczon a novendék papok közé fölvétetvén, a philosophiai s theologiai tudományokat csaszosan hat évig Váczon tanulta;, s mielőtt az utóbbiakat bevégezte volna, Pesten a tudományok egyetemánél a szokott kisérletek után a szép müvek és bölcselkedés tanárává emeltetett.

Iskolai pályáját végezvén s pappá szenteltetvén, 1833ki nov. 8kán az egyház-megyei hivatalnál Actuariusi tiszteségbe lépett; innét egy év mulva a gyakorlati lelkészkedésre térvén, abban Dorosmán Kis-Kunságban három, Kecskeméten két, Nagy-Kátán Pest megyében másfél évig segédpapként foglalatoskodott.- Ezen évek lefolyta alatt, hazáját ontapasztalás után ismerni vágyván, időnként annak nagy részét beutazta s Bécset is sokféle intézeteivel megtekintette. Utolsó segédpapi állomásáról Nagy Mltgu Gróf Keglevich Gábor ur, Kommenor s Kamaraelnöktő fia neveltetésére hivatván, uj hivatalában másfél évig fáradozott.- E közben, 1839ki novemberben választá őt a tek.m.t.társaság levelező tagjává.- Végre 1840ki junius elején nevelői hivataláról lemondván, Nagy-Acsonyban, Pest-megyében ismét a gyakorlati lelkészkedés pályájára lépett.

Mi irói munkálatait illeti:

1. Lelkészi hivatalánál fogva számos egyházi beszédeket készite, mik még mind kéziratban vannak.

2. Kedvencz tanulmányiul a történetirást, kivált a hazait választván, 1833tól kezdve magát főleg abban törekvék kimüvelni. Első dolgozata ebben egy pályairat, mellyet a Marczibányi-féle alapitvány kezeléséhez s különösen Horváth István urnoz még 1836ban beküldött, mellynek sorsa azonban, mint tudva van, még nincs eldöntve.

3. 1837ben egy versenyiratot készitett a m.t.társaság történeti kérdésére: "Minő állapotban volt a müipar és kereskedés

hazánkban az Árpád- és vegyes házakból származott királyok alatt; mi történt fejedelmeink s törvényhozásunk részéről azoknak előmozditására; mik voltak azoknak emelkedését hátráltató akadályok; s végre minő befolyásuk volt nemzetünk értelmi s erkölcsi kiművelésére"; - melly munkája a m.académiától tiszteletdij mellett kiadatni határoztatott; de eddig még meg nem jelenhetett.

4. 1837ben két alkalmi magyar ódát készitett e czimek alatt: 1. "Koszoru Mltsgos buzini gróf Keglevich Gejza halálára". Pest 1837. 4 rét - 2.Örömdal Mtsgos Ürményi László és Keglevich Alexandra Grófhölgy házassági ünnepére. Pest 1839.4 rét- ez utóbbi névtelenül jelent meg.

5. 1838ban közzé tette e biographiát:"Gróf Nádasdy Tamás élete,némi tekintettel korára.Irta Horváth Mihály,Vácz megyei pap a sz.müv.és bölcs.doctora." Budán 1838" n.8 rét 148 lap.

6. 1840ben kiadta e czimü munkáját: Az ipar s kereskedés története Magyarországban a három utolsó század alatt. Irta Horváth Mihály,váczmegyei pap,a szép müvek és bölcselk.tanára, a m.t.t.lev.tagja. Budán 1840." n.8 rét XIV és 390 lap.

7. Az Athenaeum folyóiratban több értekezései jelentek meg; nevezetesen a két utoljára emlitett munkából mutatványokon kivül,miknek elsője "Nádasdy Tamás,a nádor czimet visel s a nevezett folyóirat 1838ki második félévi folyamában áll; másik: "Ipar és kereskedés" czim alatt az 1840ki folyam első félévében közöltetett,- még ezek is tőle vannak: 1/ "Gondolatok a történetirás theoriájából" Wachsmuth után 1839.első félév 22 szám,337.és köv.lap.- 2/ "A szükség és szabadság a történetben" 1838ki folyam másod.félév.- 3/ "Vázlatok a magyar népiség történetéből a török uraság korszakában" 1839ki első félév 28dik és 27dik sz.401 s köv.lap.- 4/"Mikor és miért fosztatott meg a porosztály szabad költözési jogától s mikor nyerte vissza azt?" U.o.689 köv.lap.- 5/ Vázlatok a magyar népiség történetéből Buda visszavételétől II.Józsefig" 1839.más.félév

417 kovv s 465 s kovv lap.- 6/ Europa belviszonyai a franczia forradalo óta." Németből.U.o. 595 kovv.lap.- 7/ Vázlatok a magyar népiség történetéből. II.József kora." 1840ki lső félév.

8. A szion egyházi folyóirat szerkesztőjétől felszólíttatván, ennek első évi vagy is 1836ki folyamában egy eredeti értekezést e czim alatt:" Az isteni gondviselés nyilatkozása az emberi életben" - s egy fordíttattat "Az ember" czim alatt-, továbbá az ANASTASIA mellóklapoan számos egyházi énekeket s versezeteket közlött.

9. Kéziratban bir: 1/ egy értekezést: "Az országtani theoriák eredete, kifejlése s befolyásáról az újabb Európában" Heeren után - mi a Tudománytárba volt szánva, is a könyvvizsgálat által a nyomtatástól elmozdittatott. 2/ Egy másik értekezést:"Az európai országok viszonyai s politicája a XVIdik században" czim alatt.

10. Sajtó alá készül: "A magyarok történetei,az alsóbb iskolák számára."

293
1917

894

1917.

[illegible]

[illegible] Igazgatóságnak

[illegible]

Szerencsémvan az [illegible] Igazgatóságot [illegible]ni, hogy ez évi közgyűlésükön a [illegible] Tud. Akadémia [illegible] korona adományukat Igazgató-Tanácsunknak f. évi [illegible] hó 29-én tartott ülésének bejelentettem.

Az Igazgató-Tanács [illegible] kötelességemmé tette, hogy a [illegible] Igazgatóságnak a nagylelkű adományáért a [illegible] Akadémia [illegible] tolmácsoljam.

Budapest, 1917. ~~[illegible]~~ 31.

[illegible]

[illegible]

294

1917

MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG
BUDAPEST, MAGYAR NEMZETI MUZEUM.

47. n.
1917.

A
Magyar Tudományos Akadémia
Nagytekintetű Elnökségének,
Helyben.

A Magyar Néprajzi Társaság f. é. március 28-diki XXIX. r. évi közgyűlésén hálás köszönetet szavazott a Magyar Tudományos Akadémiának az 1916. évre nyújtott 500 (ötszáz) kor. segélyért, valamint azon készségért, mellyel ülésteremeit Társaságunk céljaira a mult évben átengedni méltóztatott. E nagybecsű jóindulatot a jövőre is kér jük Társaságunk részére.

Legmélyebb tisztelettel:

Budapest, 1917. március 29.

N. Csánki Dezső
ügyvivő alelnök

Dr Bárdosi Dezső
főtitkár

MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG

Érk. 1917. március 30.

298

1917

299
1917

Nagyméltóságú Főkonsul Úr!

Szerencsém van ide csatoltan mély tisztelettel megküldeni ~~a~~ legújabb török tárgyú kiadványunkat, a Török-magyar történelmi emlékek II. ontólyabb ~~Trák.~~ V. ~~III~~ (Török történetírók III. k.), melyet néhai Karácson Imre hagyatékából, Dr. Szekfű Gyula vendezett sajtó alá. Mellosztassék az egyik példányt könyvtára számára megtartani, a másikat pedig a cs. Ottomán Kormánynak Konstantinápolyba elküldeni.

Fogadja Nagyod stb.

Bp. 1917. márczius 29.

[illegible]

elnök

b. a. M. [illegible]

Nagyméltóságú

Achmed Hikmet

~~tö~~ cs. ottomán főkonsul úrnak

Budapest

299
1917

299

1917.

Nagyméltóságu Főkonsul Ur !

Szerencsém van ide csatoltan mély tisztelettel megküldeni legujabb török tárgyu kiadványunkat "A török-magyar történelmi emlékek II.osztályából: Török történetirók III.kötet, melyet néhai Karácson Imre hagyatékából a M.Tudományos Akadémia megbizásából Dr.Szekfü Gyula rendezett sajtó alá. Méltóztassék az egyik példányt könyvtára számára megtartani,a másikat pedig a cs.Ottomán Kormánynak Konstantinápolyba elküldeni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest,1917.márczius 29.

e l n ö k .

Nagyméltóságu

A c h m e d H i k m e t

cs. ottomán főkonsul u r n a k

B u d a p e s t

297

1917

Kedd.

Kegyelmes úr!

Kimondhatatlan örömünkre tegnap távirat kaptunk fiverentől úr Denghy Janostol Nizsnij-Novgorodból, hol eddig kórházban fekudt, melyben arról értesített, hogy egy egyetemen való munkálkodása megengedtetett és erre a célra Tomsk sibériai egyetemi város jelöltetett ki részére, hova a legköseletbi napokban már indul is.

Amidőn a Tudományos Akadémia informátiójának illetve kegyelmes úr jóságának ily szép, és különösen fiverenre ily örvendetes

eredmenyet látjuk nem mulaszthatom el, hogy úgy a magam mint egész családunk nevében leghálásabb mély köszönetünket újból is ne tolmácsoljam.

Régen tudom, hogy fivéremnek legforrókt vágya volt, kegyelmes Úrnak valaha szolgálatára lehetni és abba az szörnyeljes helyzetbe jutni valaha, hogy családunk iránt tanúsított kegyes pártfogásáért és jóindulatáért, tartozásunknak némi adóját leróhassa.

Bár valaha elkövetkezhetne ez az idő és akár ő, akár családunk bármely tagja szerény tehetségével szolgálatára lehetne Nagyméltóságodnak. –

Isten áldását kérve Nagyméltóságodra és kedves családjára, maradok mély tisztelője

Lukáts Sándorné
szul. Tengi Lenke

Lugos. 1917. III./27.

Érk. 1917. március 30.

301
1917

305
1917

305

1917.

An die geehrte Direktion des Kgl. preussischen
Aeronautischen Observatoriums

Lindenberg (Kreis Beeskow)

Auf Ihre gefällige Zuschrift vom 21. März d. J.
(V. Nr 383) beehre ich mich eine geehrte Direktion
zu verständigen, dass die Vaganille Akademie der Wissenschaften
mit grösster Bereitwilligkeit geneigt ist, mit
Ihrem Observatorium in einen Schriftenaustausch einzu-
treten. Da wir jedoch in Ihren Wirkungskreis fallende
Editionen nicht besitzen, müssen wir bitten, uns etwas
genauer anzugeben, welche Werke oder Zeitschriften
von uns gewünscht werden. Zu diesem Zwecke lege
ich ein Verzeichnis unserer Editionen bei.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Ergebenst, 1. April 1917

~~Der~~ Generalsekretär.

3

2

1

305
1917

2

Königlich Preussisches
Aeronautisches Observatorium
Lindenberg (Kreis Beeskow)

B.Nr. 383.

Bei der Antwort anzugeben.

Eisenbahnstation: Lindenberg-Glienicke
Fernsprecher: Beeskow Nr. 40
oder Glienicke Nr. 40

Lindenberg (Kreis Beeskow), den 21. März 1917.

Zur Vermeidung von Verwechslungen ist die postalische Bezeichnung Lindenberg „Kreis Beeskow" unerläßlich.

Das Königlich Preussische Aeronautische Observatorium in Lindenberg, Kreis Beeskow, gibt seit dem Jahre 1905 in einem Jahresbande regelmässig seine Veröffentlichungen heraus. Sie enthalten in der Regel eine Anzahl von Abhandlungen der wissenschaftlichen Arbeiten des Observatoriums, außerdem einen eingehenden Jahresbericht des Direktors und die Ergebnisse der mehrmals täglich angestellten Fesselaufstiege, der Registrierballonaufstiege und der Pilotballonaufstiege. Ich beehre mich, der

Ungarischen Akademie der Wissenschaften Budapest den Vorschlag zu machen, mit dem Observatorium in einen Schriftenaustausch einzutreten und wäre besonders dankbar, wenn sich dieser auch noch auf eine Reihe der verflossenen Jahre zurückerstrecken könnte.

Der Direktor

Hergesell

An die

Ungarische Akademie der Wissenschaften,

Budapest.

K. wr. O. 18.6.00

Érk. 1917. március 31.

305
1917

BUDAPESTI HIRLAP

SZERKESZTŐSÉG

Telefon: József 43, József 53, József 63

Budapest, 1917. III. 30

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Egyik olvasónk 100 koronát küldött hozzánk azzal, inditsunk gyüjtést pályadíjra, mellyel a nemzetiségi kérdéssel foglalkozó munkát díjaznók. Március 10-iki számunkban megirtuk, hogy vé leményünk szerint ennek kevés gyakorlati eredménye lenne, mire a névtelen adakozó közölte velünk, hogy a 100 koronát és leveleit küldjük el az Akadémiának. Az összeget pénztárunk már elinttatta, a levelet pedig ide csatoltan küldjük

Kiváló tisztelettel

BUDAPESTI HIRLAP

Érk. 1917 március 31.

306
1917.

Két melléklettel kiadatik a
II. osztálynak.

Budapest, 1917. március 31.

Heinrich
főispán

1

mint viszont a magyarok, - az elmúlt századokban, - nem csak pappjaikat akkor is okosabbnak vélték - s a magyar két-egy testvérnek is nagy ősök

[A Nemesvegi ereklyét aranyában vesztette el, vagy szerencsétlenségben a Nemesvegiek is, kikből majdnem annyi nemes volt, mint a magyarból! Megállapodás volt a Nemesvegi rendaer*) a jövő, igazságtalan viszonyaira, addig a folyóban nagyon csak a mi vitéz-gülöletes testvéreink mentek bemelt, mint az ismeretlen okokból nemes és egy papot kihasználtak]. különbözőségeinek határvonalai - akik mellett, hanem: A keresztet vagy egy ökölvérnek a mellébe való sajátos lovában, melyet a „Hogyra és Kloska" ilyen formán jártak el: „Az uralkodó parancsa szerint minden magyart meg kell hogy ölünk a ki anyanyelvét nem tudja - egy előtt olvasnak!" Ennek - egy keresztelőkeresztnek megvetésének és tiszteletlenségének a vádja szabadultak meg sokan a halálból!!! Azonban talán nem is tévedünk, ha a magyar vér a „Moldován" - okba is! Sok mindent felfedne egy alapos munka, melyet kettőn - három is írhatna, - leven legnagyobb anyag - az élet tár birtok - a más vonásai - ebbi mellett - a Nemzetiségi - veretlen, keresztnevek ismeretére, bár a régi divatis segít a keresztnevek változtatásával elhelyezésével! Hazai nemzetiségeink abból kiindulnak meg, hogy korlátlan rokonit a magyarnál kinn nem kaphatnak - magok szeretet honában is!!! Megkudhatná Gr. Tisza I. is - olák sugalmazójával együtt, hogy a magyarnak az olák: „Frátye" (Testvér) volt, - s csak a mióta a rendelt kifejlő kinn az ötvenes „Budós" jelrőjű, - a mint az ilyen jelrőket a magyar, - más nemzetiségelet illetve is, - csak erkölcsi hibáikra szolta alkalmazni! Megkudhatná Gr. Andrassy Gy. is, hogy, - ha még oláhországi miniszterrel vitázik, - azért van jogja a magyar országi olához, mert körei rokonai: Hármon Andrassy ágat is láttam elolához sodva! Van az minden, - az enyémből is, - sőt sok az övénél is magasabb rangú, - magyar családból is!!! Azonkét oláh Bánár lefőtt, felkértem figyelmeztet - intább - a bennük levő sok magyar vér kutatására, mire a nevet ve mondták: Tudjuk mi azt!" (megi magát kutatnal! azonban ne rajtak csodálkozzunk!!!). „De Gr. Tiszán volt az október, mert nem a Kelet: vallóst vette fel!" Fel.lésem: Azért: Mert vett fel!!!

Felhivásra - felelősséget (esetleg) névtelenségemben is állok! Tisztelettel

1917 5/III

*) (mely felett fő-ban az állam-hat-ság rendelkezik, akkor nem a nemzetiség)

Ad 306/1917

1

— **A cionisták kongresszusa Londonban.** *Hágából* táviratozza tudósítónk: A cionisták február közepén Londonban kongresszust tartottak. A gyülés elnökévé *Weizmannt*, a manchesteri egyetem tanárát választották meg Cowan helyett, a ki azt az álláspontot képviselte, hogy az Angliába bevándorolt orosz zsidókat katonai szolgálatra hivják be. A másik elnök *Gasser* portugál főrabbi lett. A két elnök egybehangzóan kijelentette, hogy a Palesztinára vonatkozó tervek megvalósitására meg sohasem volt annyi kilátás, mint most. A gyülésen uj British-Palestina egyesületet alakitottak, a melynek az a célja, hogy a békekötés után Palesztinát angol védőség alá segitse, hogy ilyen módon igyekezzék előmozditani a zsidók nemzeti életének a fejlődését. A gyülésen végül elhatároztak, hogy a németországi cionista irodákat egy semleges országba helyezik át és e semleges országnál kisérletképpen Hollandiát jelölték ki. (A.)

— **(A nemzetiségi kérdés.)** Egy olvasónkból száz koronát és lelkes levelet kaptunk, a mely főleg a nemzetiségi kérdéssel és megoldásával foglalkozik. Megoldásnak azt jelöli meg, hogy a nemzetből a nemzetiségek elkeverésse utján alakulion ki a magyar nemzet tömege. Ez, természetesen, neki csak ötlete, a melyet bővebben kellene kidolgoznia s ezért küldte nekünk a száz koronát mint első adakozó azzal, hogy indítsunk gyüjtést s szólitsuk fel a kormányt is, hogy járuljon hozzá egy nagy pályadij létesitéséhez, a melyet jutalmaztassék egy munka, a mely ezt az eszmét kifejti s gyakorlati kivitelének módozatait megirja. Mi azt hisszük, hogy tárgyilagos érdekes lenne is egy ilyen versenye a hozzáértő tollaknak, gyakorlati eredményt kevesebb tudna elérni és nem is közadakozás utján kell ilyen pályadijakat megszerezni. Az ideál ezzel kidobnánk, akár az Akadémia, akár a kormány elkaphatja és esetleg megvalósithatja, a száz koronát pedig névtelen barátunk rendelkezésére kiadóhivatalunk őrzi.

15. III.

Wertheim, b. kelettel kelt levelében tekintetes urnak tudomására hozta, hogy a Bankban gyüjtés alapján, Metternich alapunk részére beküldött 100 Korona összeget [azon célra, hogy kitüntetéssel nagyobb példányát tüntessék, mint a magyar országi nemzetiségek összekeverődését kiválóan feltüntető munkát, melyből, mint tudva s minden commentar nélkül fényből a fölösleget fel világosodhassanak, a vezérkarunk ellen dühösebb elfajzásig egyoldalu sértés és indokolatlan] — mint igazán mondom, reménytelen felül szépen dobbantak ki az időt b. Pester Lapod 1917 Márt. 10. „a Nemzetiségi Kérdés" nem nevü is szépitő s hamisságos - meltatásban, melyekért fogadd érette hálás köszönetemet, — Mintha általatom, hogy ez lap a pontos nincsen - nem bánthatja, de, mert én is erős-meggyőződéssel (- annál is, hogy a „nemzetiségek" - ben több magyar van, mint gondolják, sőt mondhatjuk, hogy az uralkodóréteg!), - akarattal küldtem, vissza nem vonom sem magam célból, nem ismerjük, hanem ide csak 5 kötet tendenciózus tyeget, Kegyeskedj az egyikkel elkülönitni — a másik bélyegzett levelemmel - s most örömtén de mellékelem az „Est" 1917 Márt 8. számát. „ villeskedő" cikkével együtt — A „Magyar Kultúrának" oda irányitom kérő szinmelyi, hogy ugyan jóggal kérjék tőle a Kormányhatóságot, lobbi - a bélyeggel - kérem szintén szépen lobbi a Kormánynak - az összest - kérésemnek, ők csak ezen illetékes helye! Ha ő sem, elégtelenül összes. —

Ovomban multi levelemben megjelölt gyanum hogy: Kenyeres urnak mérsékelt idejében kitörésének igazolásaul Kapcsolatos a mellékelem, tovább cikk, melyben a zsidóság kihirdeti a világháborut is ellenünk! Idézem beretnek ivadékai - nem pótolom elhalgatottait, sorbaveit a mellékelent, tent megjegyzem, mikor a „Korunk lobbi" talán mint Egyen „nemzetiségi" volkment ugis ez a lobbi - az Ők nem az Ujabbi elárulást elő lásik!

Meg kell jegyeznem még azt is, hogy a két Szabadsajtó" cikkeit szintén alább megjegyzem leforott. Midőn tendenciózus hangjuk az mikent 2000 Szab. kadőtelés kiadott alakorságára? Szintúgy a szolgálatkészek 2000 de 80 irásra!" Mindenek legalább vallásom - kinyilvánitásom és becsületem elő rendelt, de legelsőrendü ellenségünk is - magunk - fegyverneli adósa - magunkat - elárulásom az ellenségünk is! (L. Lukács)

Mindenkinek a megfelelő kiszolgálásával

15. - II/III

Sp

Ad 306/1917

2

398/1917

Tekintetes

Tiringer Béla úrnak

a M. Tud. Akadémia nyugalmazott könyvkiadóhivatali vezetőjének.

Budapest

Értesítem, hogy a M. Tud. Akadémia Igazgató-Tanácsa Önt f. évi márczius hó 29.-én tartott ülésében (f. 1917. május 1.-től) nyugdíjazta s nyugdíját 2664 k-ban és 800 k lakbérnyugdíjban állapította meg, ezenfelül tekintettel kiskorú gyermekeire, ezek neveltetésére 400 k ~~rendkívüli pótlékot~~ kegydíjat szavazott meg.

Budapest 1917. márczius 31.

Kiadandó 31/3.

Elnök

Magyar Tudományos Akadémia.

A Magyar Tudományos Akadémia ez idei ünnepélyes közülését május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját disztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 április.

elnök.

1917
308

[illegible]

1917.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] márczius hó [illegible]-én tartott ülésének [illegible].1917. [illegible] díját [illegible]664 K-ban és [illegible] [illegible] kimutattal kiskorú [illegible], [illegible] díjat [illegible]zott meg.

Budapest, 1917. márczius [illegible].

[illegible]

Z a bensőséges s mély rokonszenvre, mely a magyar nemzetet a török nemzethez, és arra

309
1917

Nagyméltóságú Főkonzul Úr!

F. évi márczius 5.-én kelt nagybecsű átiratára szerencsém van tisztelettel értesítem, hogy a M. Tud. Akadémia Igazgató-Tanácsa f. hó 29.-én tartott ülésében – tekintettel arra Z az értékes, szövetségi viszonyra ~~kapcsolatokra~~, mely az Ottomán birodalmat Monarchiánkkal egybe fűzi, – kész örömmel járul hozzá kéréséhez, mert reméli, hogy ezzel a közöttünk fonnálló ~~szö~~ őszinte barati viszonyt mezyéti s a cultural. érintkezést jelentekenyen elősegíti.

Az Igazgató-Tanács elhatározta, hogy a Feridun-alapítványnak az Akadémiát illető kamatairól (évi 3200 k-ról) 1918. január 1.-tól kezdődőleg lemond, illetőleg a kamatokat a tőkéhez csatoltatja 1922. december 31.-ig, s az alapítványi tőke 1923. január 1.-ével eléri az ~~a tőke~~ az összegel, melynek kamataiból az ösztöndíjak ~~kiirdetésének~~ az alapító levél értelmében kiirdethetők, ~~Az 1923. év januárjától kezdve az ösztöndíjak~~ s folyósíthatók.

Egyúttal tisztelettel értesítem, hogy az Akadémia az utóbbi években a Feridun-alap kamatait a Török történetírók ~~kiadására~~ műveinek, Budai basák magyar leveleinek és a Csuvas népköltési Gyűjteménynek kiadására fordította.

Fogadja stb.
Budapest, 17. márczius 31.
Nagyméltóságú

Kiadandó 31/3 [illegible]

Ahmed Hikmet
Ottomán cs. főkonzul úrnak

Bp. [illegible]

Magyar Tudományos Akadémia.

389

1917

Az

A Magyar Tudományos Akadémia ez évi ünnepélyes közülését május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját dísztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 április.

elnök.

309

1917.

[illegible]

F.évi márcsis [illegible]
van tisztelettel [illegible]
f.hó 29-én tartott [illegible] ges [illegible]
rokon [illegible]
értékes szövetséi [illegible]
kal egybefüzi- [illegible]
ezzel a közöttünk fennálló [illegible]
turali érintkezést [illegible].

Az [illegible]
az Akadémiát illető [illegible]
[illegible] lemond, [illegible]
[illegible] csatoltatja [illegible]
azt az [illegible]
[illegible]

[illegible]
években a Meridus-[illegible]
[illegible] magyar [illegible]
[illegible] fordította.

Tegedje [illegible]
Budapest, 1917. [illegible]

[illegible]

304

1917

315

1917

Nagyméltóságu Miniszter úr!

léje bevezetett és a k. könyvtári
igazgatóságon alján vázatban
vizsgálatot tartottak az intézet
épületében, meg alkalommal
konstatáltatott, hogy az intézet
épülete, bezen [illegible], [illegible]
felszerelése ép és [illegible], a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] az épület [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]

Az intézet ügyeit vezető bi-
zottság az elmúlt évben három
ülést tartott, a [illegible] [illegible]
administrativ jellegű ügyek
elintézésén kívül az 1916/17. évi
[illegible] megállapításával,
valamint az előző évi számadá-
sok átvizsgálásával foglalkozott
[illegible] [illegible], mint a [illegible]
adások annak ilyen [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

Az intézet épületének jó kar-
ban tartásáról, esetleges [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] bevezetett [illegible]
[illegible] és a k. könyvtári [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] az
épület [illegible] után [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] e
[illegible] a [illegible] k. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

+ az évben is

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

T. 316
1917.

geehrte
An die Direktion
der k.k.Haus- Hof- und Staatsbibliothek
München

Die im Schosse der Ungarischen Akademie der Wissenschaften bestehende Kommission für das Ungarische Historische Institut in Rom" arbeitet an der Ausgabe eines Corpus Tacticorum Graecorum, dessen I. Band derzeit in Druck und gleichzeitig wird durch Prof.Dr.R.Vári Bd.II. vorbereitet.

Prof.Vári benötigt zu seinen Arbeiten einzelne Photographien einer in der Haus- Hof- und Staatsbibliothek vorhandenen Handschrift und eines Druckwerkes.

Ich beehre mich daher die geehrte Direktion zu ersuchen, gütigst von fol.109r und fol.144-146 /sowohl recto als verso/ der Handschrift Cod. Monacensis gr 452. Photographien anfertigen zu lassen, ebenso vom Titelblatt des Druckwerkes Thévenot: Veterum mathematicorum opera /Parisiis 1693/ und der Seiten 1,10,50 und der letzten Seite des darin angeblich edierten griechischen Textes der Taktik Leo's.

Ich ersuche gefälligst die Platten dieser Aufnahmen sowie jeden Abzug dem Generalsekretariat der Ungarischen Akademie der Wissenschaften einsenden zu wollen. Der Betrag für die Aufnahmen wird umgehend der geehrten Direktion angewiesen werden.

Sollte die Übersendung der Platten unter den jetzigen Verhältnissen auf Schwierigkeiten stossen, so ersuche ich dieselben einstweilen zurückzuhalten und blos die Abzüge zu übersenden.

Budapest, am 31.März 1917.

Hochachtungsvoll

Generalsekretär

316

1417

316

1917.

An die geehrte Direktion

der k.u.l.Haus- Hof- und Staatsbibliothek

München

Die im Schosse der Ungarischen Akademie der Wissenschaften bestehende Kommission für das "Ungarische Historische Institut in Rom" arbeitet an der Ausgabe eines Corpus Tacticorum Graecorum. Von dieser Sammlung befindet sich Bd.I. derzeit in Druck und gleichzeitig wird durch Prof.Dr.R.Vári Bd.II.vorbereitet.

Prof. Vári benötigt nun zu seinen Arbeiten einzelne Photographien einer in der Haus- Hof- und Staatsbibliothek vorhandenen Handschrift und eines Druckwerkes.

Ich beehre mich daher die geehrte Direktion zu ersuchen, von fol.109 und fol. 144-146 /sowohl recto als verso/ der Hand - schrift Cod. Monacensis gr. 452. gütigst Photographien anfertigen zu lassen,ebenso vom Titelblatt des Druckwerkes Thévenot: Veterum mathematicorum opera /Parisiis 1693/ und der Seiten 1,10,50 und der letzten Seite des darin angeblich edierten griechischen Textes der Taktik Leo's.

Ich ersuche höflichst die Platten dieser Aufnahmen,sowie jeden Abzug dem Generalsekretariat der Ungarischen Akademie der Wissenschaften einsenden zu wollen. Der Betrag für die Aufnahmen wird umgehend der geehrten Direktion angewiesen werden.

Sollte die Übersendung der Platten unter den jetzigen Verhältnissen auf Schwierigkeiten stossen,so ersuche ich dieselben einstweilen zurückzuhalten und blos die Abzüge zu übersenden.

Budapest,am 31.März 1917.

Hochachtungsvoll

Generalsekretär.

316
1917

An die Direktion des k. k. Haus- Hof- und Staatsarchivs

in

München

fol 108r und fol 144–146 (sowohl recto als verso) der Handschrift Cod. Monacensis gr. 459 Photographien anfertigen lassen ebenso vom Titelblatt des Druckwerkes Thévenot: Veterum mathematicorum opera (Parisiis 1693) und der Seiten 1. 10. 50 und letzter Seite des darin angeblich edierten griechischen Textes der Taktik Leo's.

Ich ersuche die Platten dieser Aufnahmen wie je ein Abzug dem Generalsekretariat der Ungarischen Akademie der Wissenschaften einsenden zu wollen. Der Betrag für die Aufnahmen wird umgehend der geehrten Direktion angewiesen werden.

Sollte die Übersendung der Platten unter den jetzigen Verhältnissen auf Schwierigkeiten stossen, so ersuche ich dieselben einstweilen zurückzuhalten und bloss die Abzüge zu übersenden.

Budapest am 31. März 1917

Hochachtungsvoll,

317
190

Tisztelt Osztály !

F.évi január hó 1[illegible]-én kelt, az Igazgató-Tanácshoz intézett beadványára tisztelettel értesítem, hogy az Igazgató-Tanác f.hó 29-én tartott ülésében a T.Osztálynak a tulkiadások ügyében előterjesztett kérvényét nem fogadhatta el, mivel a leszétben van az Igazgató-Tanácsnak egyik legutóbbi [illegible]. [illegible] gel megigérte, hogy ha a f.év végével fedezet fog mutatkozni-, tulkiadások törlését engedélyezni fogja.

Budapest, 1917. március 31.

[illegible]

A II.o ztálynak

317

1417

317
1917

Tisztelt Osztály!

F. évi január hó 15.-én kelt, az Igazgató-Tanács-hoz intézett ~~kérvényére~~ beadványára tisztelettel értesítem, hogy az Igazgató-Tanács f. hó 29.-én tartott ülésében ~~az Akadém~~ a T. Osztálynak ~~mult évi túlkiadásait~~ ~~nem engedhette el~~ a túlkiadások ~~elő~~ ügyében elo-terjesztett kérvényét nem fogadhatta el, mivel ellen-tésben van az Igazgató-Tanácsnak egyik legutóbbi határozatával. De készséggel ~~fog~~ megigérte hogy ha a f. év végével federet fog mutatkozni, a túlkiadások törlését engedélyezni fogja.

Budapest, 1917. március 31.

Főtitkár

A II. osztálynak.

Magyar Tudományos Akadémia.

A Magyar Tudományos Akadémia ez évi ünnepélyes közülését május hó vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját dísztermében megtartani.

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19 április.

elnök.

3/2
1912

2

St. 1214 szám.

Cheque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv urnak

Budapest
Magyar Tudományos Akadémia
Budapest, 1917 márcz.31.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

926 kor.----fill' fizet ett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 227. 1916. XII/19. 1000

2

érk. 1917. ~~április~~ 2.

318
1917

T. Cz.

A kemigrafiai üzemekben feldolgozásra kerülő fémek, továbbá az üzem folytatásához szükséges különféle savak, vegyiszerek, fényképészeti cikkek stb. árának nagymérvü drágulása, nemkülönben a munkabérek emelkedése folytán a kemigrafiai munkák előállitási költségei olyan mértékben emelkedtek, hogy veszteség nélkül az eddig érvényben volt árak fenn nem tarthatók.

Alólirott kemigrafiai üzemek kénytelenek ennélfogva folyó évi március hó 15-től kezdve

eddigi áraikat 30%-kal felemelni,

olyan módon, hogy az alapárak változatlanul hagyása mellett a számlaösszeghez háborus pótlék cimén 30% fog hozzászámittatni.

A parancsoló kényszer folytán életbeléptetett ezen áremeléssel csak a károsodástól kivánják magukat megóvni a kemigrafiai üzemek, mert ezen áremelés nélkül a mai termelési költségek mellett kemigrafiai termék elő nem állitható.

Budapesten, 1917. évi március hó 12-én.

Kiváló tisztelettel

A BUDAPESTI KEMIGRAFIAI ÜZEMEK.

SOKSZOROSITÓ IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Érk. 1917. apr. 2.

319
1917

T.

Özv. Kereszt [illegible] [illegible]

[illegible]

A Magyar Tudományos Akadémia Igazgató-Tanácsa [illegible] tott ülésén helyeslő tudomásul vette az [illegible], hogy [illegible] Károly volt akadémiai tiszteletbeli érvelnek az [illegible] /[illegible]/ [illegible] korona utalványoztassék.

E határozat végrehajtásaképp egyidejűen utasítottam pénztárunkat, hogy a nevezett összeget [illegible] posta utján kéléje el.

Az Igazgató-Tanácsa [illegible] kimondta, hogy a segély ezzel az évvel megszűnik.

Budapest, 1917. március 29.

Tisztelettel

[illegible]

Özv. Berecz Károlyné
szül. Fabiánek Józefa
asszonynak,

Miskolcz

A Magyar Tudományos Akadémia Igazgató-Tanácsa mai napon tartott ülésén helyeslő tudomásul vette az Elnökség javaslatát, hogy ~~Önnek~~ Berecz Károly volt akadémiai tisztviselő árvának az idén is (200 kettőszáz) korona utalványoztassék.

~~Amidőn~~ E határozat végrehajtásaképp egyidejűen utasítottam pénztárunkat, hogy a nevezett összeget Önnek posta utján küldje el.

Az Igazgató-Tanács egyúttal kimondta, hogy a segély ezzel az évvel megszűnik.

Tiszteletel

Budapest, 1917. márczius 29.

Fötitkár

320
1917

A DEBRECENI MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI KARÁNAK DÉKANJA.

222. bk sz.
1916/7

Méltóságos Főtitkár Úr!

A tekintetes Akadémiát kegyes volt kiláttásba helyezni, hogy a debreczeni m. kir. tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karának két jeles hallgatóját, akiket a kar tanestülete arra mél tónak tart, akadémiai könyvjutalomban részesíti.

A mellékelt jegyzőkönyvi kivonat tanúsága sze rint e tanévben a szaktanár úr a magyar nyel szeti szak hallgatói közül nem talált az akadémiai könyvjutalomra különösebben érdemes hallgatót, ami nek magyarázata hallgatóságunknak a jelenlegi rendkívüli viszonyok közti csekély számában keresendő első sorban: úgyhogy e szak hallgatói közül ez alkalommal senkit sem ajánlunk. A történelmi szak hallgatói közül azonban a szak tanárok jelentése alapján Molnár András IV. éves bölcsészethallgatót ajánlja az akadémiai jutalomra.

Méltóságos
Dr. Heinrich Gusztáv úrnak
főrend. akadémiai főtitkár Úr
Budapest

Mély tisztelettel kérjük a tekintetes Akadémiát, hogy a kijelölt hallgatót a könyvjutalomban részesíteni méltóztassék.

Fogadja, kérem, Méltóságos Főtitkár Úr kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Debreczen, 1917. március 30.

Papp [illegible]
p. i. dékán.

Ad 321
1917

A DEBRECENI MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI KARÁNAK DÉKÁNJA.

ad 222 fk. sz.
1917/8

Kivonat

a debreczeni m. kir. tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karának 1917. március 22-én tartott VII. r. kari ülése jegyzőkönyvéből:

58. szám.

Elnöklő dékán jelenti, hogy az akadémiai könyvjutalmakra való ajánlás ideje elérkezett, kéri tehát a kart, hogy a magyar nyelvészeti és a történelmi szak egy egy érdemes hallgatóját kijelölni és jutalmazásra a M. Tud. Akadémiának ajánlani szíveskedjék.

A kar az illetékes szaktanárok jelentése alapján a magyar nyelvészeti szak hallgatói közül, mint hogy hallgatóink jelenlegi csekély száma miatt e jutalomra különösebben érdemes hallgató nincs, senkit sem ajánl; a történelmi szak hallgatói közül azonban Molnár András IV. é. bölcsészethallgatót ajánlja és felkéri a dékánt, hogy a kar ajánlatát a M. Tud. Akadémiához terjessze föl.

A jegyzőkönyvi kivonat hiteléül

Pap s. k.
a. t. dékán.

Érk. 1917. ápr. 2.

321
1917

A Magyar Földhitelintézet
tek. pénzügyi osztályát

Szerencsém van tisztelettel értesíteni, hogy az Igazgató-Tanács Tiringer Béla akadémiai tisztviselőt f. é. május 1-től nyugdíjazta. Az évi nyugdíjat 2664 koronában állapította meg, melyhez 600 kor. lakbérnyugdíj és a kiskorú gyermekek nevelésére 400 K kegydíj járul.

Ily értelmű szíves intézkedését kérve, kiváló tisztelettel vagyok

Budapest 1917. április 2.

főtitkár.

Z kis félévi részletben előre fizetendő

325
1917

Tisztelt Osztály!

Értesítem a t. Osztályt, hogy az Igazgató-Tanácsnak f. évi márcziny 29. tartott ülésében hozott határozatából a t. Osztály a Feridun-alapítvány kamatait 1918–1921. (négy éven át) nem veheti igénybe, mivel ez évekre az irodalmi alap kamatairól az ösztöndíj-alap javára lemondott.

Budapest, 1917. április 1.

Kiváló tisztelettel

H

főtitkár

Z az ottoman császár. kormány kéréére

326
1917

192

1917

Presvijetlome gospodinu dru G. Heinrich-u, Tajniku Madžarske Akademije Znanosti

u Budapešt-u.

Madžarska Akademija Znanosti blagoizvoljeva svake godine pojednog slušatelja hrvatske povijesti i madžarske književnosti odlikovati darivanjem znanstvenih književnih djela. Dr. Ferdo Šišić, j. r. profesor hrvatske povijesti predlaže slušatelja hrvatske povijesti VI sem. Miroslava Vanina, dr. Kazimir Grekša, kr. j. r. profesor madžarske književnosti pako slušatelja madž. jezika i književnosti V. semestra, Gizelu Tarczay kao vrijedne, da budu odlikovani.

Zagreb, 25. III. 1917.

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv úrnak, a Magyar Tudományos Akadémia titkárának

Budapesten.

A Magyar Tudományos Akadémia kegyeskedik évente a horvát történelem és a magyar irodalomtörténelem hallgatói közül egyet kitüntetni tudományos művelt adományozásával. Dr. Šišić Ferdo, a horvát történelem ny. r. tanára u.a. szaknak VI. féléves hallgatóját Vanino Miroslavot, dr. Grekša Kázmér a magyar ny. r. irodalomtörténet ny. r. tanára pedig u.a. szaknak V. féléves hallgatóját terjesztik elő, mint e kitüntetésre érdemeseket. A magy. szakosak közül Tarczay Gizellát.

Zagreb, 1917. III. 25.

25. III. 917

N.B. Slobodan sam u svoje ime moliti presv. gosp. Tajnika, da bi blagoizvolio, ako je moguće, slušatelju hrvatske povijesti podijeliti od izdanja M.A.Z. povjesne knjige, koje se odnose na povj. Bosne i Hr.

Dr K Grekša

N.B. Bátor vagyok kérni a méltóságos Titkár Urat, kegyeskednék, ha lehet, a M.T. Akadémia kiadványaiból Bosnia, Hercegovinára vonatkozó művet adományozni a hallgatóknak olvasni.

Dr Grekša

érk. 1917. apr. 2.

327

1917

1

2

1/APR 2 -

TÁVIRAT.

Lapszám: 41

Vezeték száma: 419

Felvette:

hivatalból	hó és nap	óra, percz	napszaka

BUDAPEST 42.

Továbbított:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat tárja	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	Hivatalos megjegyzések

Közbesítendő távirat.

1/APR 2 -

3

2

1

Évk. 1917. sym. 2.

328
1917

DIN ESCH
DIE
U'ISCHEN

MEI ERLAUTERUNGEN VON MUHAMMAD FARID

AUS DEM PERSISCHEN UBERSETZT VON DR. HELMUT RITTER

Dolmetscher im Stabe der Gesandtschaft Armanis in England

Die vorliegende Übersetzung aus dem Persischen ist in England von Dr. Hellmut Ritter angefertigt und mit dessen Vermittlung von C. H. Becker zur Veröffentlichung gestellt worden. Eine andere Abschrift übermittelte uns auf Wunsch Max Horten, der auch den Text mit dem in Halle befindlichen Original des Fetwa verglichen hat. Ihm und C. H. Becker verdanken wir Verbesserungen und Zusätze, ebenso wie unserem Mitarbeiter M. Hartmann, der insbesondere die Korrektur noch einmal verglichen hat. Das Fetwa wurde im Jahre 1916 verfaßt. Seine Abfassung eines von allen muslimischen Stellen unabhängigen Gelehrten ist als Fetwa ein charakteristisches Dokument für die Meinung ungewöhnlich gebildeter Muhammedaner der Hinterländer. Sprache und Inhalt verleugnen hier und da der Urkunde ihren ursprünglichen Reiz nicht.

Der Scheich es-Sanusi Heber ist Direktor einer Schule in Nedschef (Irak). Verfasser von „El Hidaje" (Leitfaden) und Herausgeber der Zeitschrift „El Hidaje".

Frage

Die Deutschen, die jetzt mit den Muslimen eines Sinnes und eines Weges und ihre Helfer mit Heeresmacht geworden sind, sind ein christliches Volk, wie die Russen und Engländer und Italiener und Franzosen auch Ungläubige und Christen sind. Wie kann dann für uns Muslime Freundschaft und Wohlwollen gegen die Deutschen erlaubt und das Töten der Andern Pflicht sein, da die Ungläubigen doch alle eine „Nation" bilden?

Antwort:

Es ist Pflicht für jeden wissenden und tätigen Menschen, solchen Zweifeln, die zumeist von Russen- und Engländerfreunden unter der einfältigen und unwissenden Menge der Muslime verbreitet und ausgestreut werden, mit heilsamen Antworten und ausreichenden Klarstellungen entgegenzutreten; denn wenn derartige Zweifel — wovor uns Gott bewahren möge — sich verbreiten und in den Gemütern festsetzen würden, so würde mehr als ein Heer in Waffen aus den islamischen Gefilden der Muslime hervortreten. Deswegen bitte ich um Verzeihung, wenn ich, um eine ausreichende Antwort zu geben, etwas weiter ausholе.

Wißt, daß das Gesetz des Islams zwei Arten von Ungläubigen unterscheidet, nämlich

KRIEGSURKUNDEN.

17. FETWA DES SCHEICH ES-SAHID HIBET ED-DIN ESCH SCHAHRASTANI EN NEDSCHEFI ÜBER DIE FREUNDSCHAFT DER MUSLIME MIT DEN DEUTSCHEN

MIT ERLÄUTERUNGEN VON MUHAMMAD FARISI

AUS DEM PERSISCHEN ÜBERSETZT VON DR. HELMUT RITTER

Orientalisch im Stabe der 6. Osmanischen Armee in Bagdad

Die nachfolgende Übersetzung aus dem Persischen ist in Bagdad von Dr. Helmut Ritter angefertigt und uns durch Vermittlung von C. H. Becker zur Verfügung gestellt worden. Eine andere Abschrift übermittelte uns auf Wunsch des Übersetzers C. Brockelmann, der auch den Text mit dem in Halle befindlichen Original des Fetwa verglichen hat. Von C. H. Becker verdanken wir Verbesserungen und Zusätze, ebenso wie unserem Vorsitzenden M. Hartmann, der insbesondere die Korrekturen durchgesehen hat. Das Fetwa wurde im Jahre 1915 verfaßt und in Arabisch über viele arabische Städte unabhängig verbreitet; es ist ein Fetwa für alle Muslime. Indem es für die Allgemeinheit gebildeter Muhammedaner des Mittelstandes bestimmt ist, vermeidet es Fremdwörter und Fachausdrücke, die dem Urteile ihren ursprünglichen Reiz nehmen.

Der Scheich es-Sahid Hibet ed-Din esch Schahrastani en Nedschefi ist zugleich Verfasser von el Hidâ wal-Islam und Herausgeber der Zeitschrift al-Dia.

Frage

Die Deutschen, die jetzt mit den Muslimen eines Sinnes und eines Weges und ihre Helfer mit Heeresmacht geworden sind, sind ein christliches Volk, wie die Russen und Engländer und Italiener und Franzosen auch Ungläubige und Christen sind. Wie kann dann für uns Muslime Freundschaft und Wohlwollen gegen die Deutschen erlaubt und das Töten der Andern Pflicht sein, da die Ungläubigen doch alle eine „Nation" bilden?

Antwort:

Es ist Pflicht für jeden wissenden und fähigen Menschen, solchen Zweifeln, die zumeist von Russen- und Engländerfreunden unter der einfältigen und unwissenden Menge der Muslime verbreitet und ausgestreut werden, mit heilsamen Antworten und ausreichenden Klarstellungen entgegenzutreten; denn wenn derartige Zweifel — wovor uns Gott bewahren möge — sich verbreiten und in den Gemütern festsetzen würden, so würde mehr als ein Heer in Waffen aus den islamischen Gefühlen der Muslime hervortreten. Deswegen bitte ich um Verzeihung, wenn ich, um eine ausreichende Antwort zu geben, etwas weiter ausholte.

Wißt, daß das Gesetz des Islams zwei Arten von Ungläubigen unterscheidet, nämlich:

1. die Ungläubigen, die nicht auf Raub an Land und Haus der Muslime ausgehen und auch keine Feindschaft und Vergewaltigung an unserer Religion und unseren Sitten ausüben.

Gegenüber dieser Art von Ungläubigen ist Freundlichkeit, Wohlwollen, Billigkeit und Gewährung der allgemeinen menschlichen Rechte geboten, wie es in dem erhabenen Koran heißt:

„Nicht verbietet euch Gott, diejenigen, die euch nicht bekämpften im Glauben und euch nicht aus eurer Heimat trieben, freundlich und gerecht zu behandeln; wahrlich, Gott liebt die, die gerecht behandeln." 60, 8.

2. Die zweite Art sind die Ungläubigen, die im Bunde miteinander unsere religiösen Feinde und Gegner sind mit der Absicht, unser Land und Haus zu rauben, und beständig unsere Macht und Kraft zu brechen und unsere staatliche und nationale Unabhängigkeit zu vernichten trachten.

Gegen diese Art Ungläubige ist es nach Vernunft und Gesetz nicht erlaubt, freundlich und liebevoll zu sein, sondern Feindschaft und Krieg muß gegen sie geführt werden, geschweige daß man Billigkeit und die allgemeinen menschlichen Rechte gegen sie zu beobachten hätte. Wie es im erhabenen Koran heißt:

„Gott verbietet euch vielmehr, daß ihr die, die euch bekämpften in der Religion und euch vertrieben aus eurer Heimat und zu eurer Austreibung mitwirkten, zu Freunden nehmet; die sie zu Freunden nehmen, solche sind die Unrechttuenden." 60, 9.

„Zum Freunde nehmen" heißt in diesem erhabenen Verse: „Freundschaft und Güte beweisen", wie aus der Zusammenstellung mit „Gerechtigkeit" und „Güte" im vorhergehenden Verse hervorgeht.

Es geht also der Unterschied zwischen beiden Arten der Ungläubigen aus dem göttlichen Worte selbst hervor. —

Betrachten wir nun die ungläubigen Nationen und Staaten, die in der obigen Frage genannt sind, etwas näher und sehen wir, zu welcher Art von Ungläubigen jede einzelne dieser Nationen gehört und bei welchen von ihnen wir religiöse Freundschaft oder Feindschaft und Beeinträchtigung in der Weltpolitik und im Völkerverkehr finden[1].

[1] **Anmerkung von Muḥammadi Fārisī.** Was das Wort anbelangt: „Die Ungläubigen sind alle eine Nation" so ist das ein Sprichwort, das für das Gebiet der Religion, nicht aber für Politik und Verkehr Geltung hat, übrigens ist es weder im Koran noch in der Prophetenüberlieferung zu finden.

Wohl aber finden sich, durch ununterbrochene Prophetenüberlieferung belegt, gradmäßige Unterscheidungen bei Ungläubigen und Heiden und Rangunterschiede zwischen ihnen — wenn es sich freilich auch nur um den Unterschied zwischen geringerem und größerem Übel handeln kann. Ich meine insbesondere die Überlieferung:

„Ich sehe, daß die Gemeinde Jesu, des Messias, des Sohnes der Maria, aus 72 Sekten besteht; eine davon wird Rettung finden, der Rest ist verloren."

Die feinen Worte dieser erhabenen Überlieferung verdienen genau beachtet und betrachtet zu werden.

Die Auszeichnung der Deutschen vor allen andern Christen oder die Verdienste der Deutschen um die Islambekenner.

In diesen letzten Menschenaltern, in denen der Verkehr und Handel zwischen Muslimen und Christen sich so sehr gesteigert hat, ist es durch sichere Daten und einwandsfreie Erfahrungen erwiesen, daß Staat und Nation der Deutschen zu der ersten Art von Ungläubigen gehören und daher zu allererst Anspruch auf jene wohlwollende und freundliche Haltung haben, während die Russen, Engländer, Franzosen und Italiener zur zweiten Art gehören und gemäß dem an zweiter Stelle zitierten Koranvers nicht das geringste Wohlwollen und Billigkeit verdienen. Es ist ja klar und allbekannt, daß das edle deutsche Reich und Volk niemals die Hand zu Übergriff und Raub nach den islamischen Ländern ausgestreckt hat. So hat auch das deutsche Volk und insbesondere sein hochherziger Kaiser seine Freundschaft am Grabe des Helden des Islams, des Emirs Salaheddin des Eijubiden und des Weisen Muhjieddin und anderen heiligen Stätten erwiesen und sich selbst als Freund und Schützer der islamischen Welt bezeichnet. Er hat auch die Muhammedaner, die im Kampf mit den Russen und Franzosen gefangen worden sind, schon vor dem Bündnis mit dem osmanischen Reiche freigelassen und nach der Hauptstadt des Kalifenreiches gesandt. Einen Teil von ihnen hat er in seiner Hauptstadt wie geehrte Gäste behandelt und hat Moscheen für sie gebaut.

Auch die Hilfe, die Deutschland den Albanern, ja auch den Türken im Balkankrieg geleistet hat, kann nicht unter dem Vorhang der Vergessenheit bleiben, obgleich in jener Zeit das türkische Ministerium englandfreundlich war und die Balkanstaaten mit der offenen Hilfe Rußlands und den geheimen Fingerzeigen Englands unsere blühenden Städte und Länder in Europa überfielen und zugrunde richteten. Damals griff der hochherzige deutsche Kaiser in das schwierige Spiel der euro-

päischen Politik ein und erklärte, daß die Türkei in Europa festen Fuß behalten müsse. Dadurch machte er die üblen Anschläge der Feinde zuschanden und verdammte sie zur Niederlage und Erfolglosigkeit. —

Ferner muß ein jeder, mag er wollen oder nicht, die Freundschaft und Hilfe anerkennen, die die Deutschen den Islambekennern erwiesen haben[1].

Aus alledem geht hervor, daß die Deutschen würdig sind der Billigkeit und des Wohlwollens nach dem Schlußsatz jenes Koranwortes, das da sagt:

„Siehe, Gott liebt die, die gerecht behandeln." (49,8.

Verfaßt von dem Saijid Hibet ed-Din esch-Schahrastani en-Nedscheli.

Zusatz vom Kommentator.
Die Angriffe der Großen der tyrannischen europäischen Staaten auf den Islam.

Wenn auch die Angriffe in Wort und Schrift und die unziemlichen Reden der Missionare und Religionsstürmer gegen den erhabenen Islam und den geehrten Propheten — über ihm sei Heil — schmerzlich und bedauerlich sind, so sind doch weit bedenklicher und beachtenswerter die religiösen Angriffe, die von den Politikern dieser treulosen und perfiden Nationen ausgegangen sind, wobei sie noch die Kühnheit haben, sich als gerecht und freiheitsliebend und Vertreter der religiösen Neutralität aufzuspielen.

Ihr werdet wohl alle von jenem Wort Gladstone's, des englischen Ministers des Äußern, gehört haben, das er im englischen Parlament gesagt hat:

„So lange noch der Koran des Muhammed als ein himmlisches Buch betrachtet wird, kann unsere Sache nicht vorwärts gehen."

Und ebenso das Wort des englischen Premierministers, Lord Salisbury:

„Jenes viereckige Haus" — er meint die ehrwürdige Kaaba — „das die Muhammedaner wie ein Magnetstein anzieht, ist ein Hindernis und Stein im Wege für unsere Ziele in der islamischen Welt."

[1] **Anmerkung von Muhammadi Färisi.** Ferner den Dank für die militärische Belehrung und Ausbildung, die österreichische und deutsche Offiziere den Heeren der beiden Reiche, des iranischen und des osmanischen, erwiesen haben, sowie für die zahllosen Waffen und Munition, die sie nebst anderem Kriegsgerät und Kriegsschiffen den islamischen Reichen geschenkt haben.

Ebenso werdet ihr wohl von jenem großen französischen Machthaber gehört haben, der gesagt hat:

„Wir müssen Mekka und Medina in unsere Hand bringen und die Leiche Muhammeds, des islamischen Propheten, in's Pariser Museum überführen, damit wir die Muhammedaner der ganzen Welt sie zu besuchen, und die weltlich Gesinnten sie zu begaffen in unsere Städte locken."

Auch stimmen alle Historiker der Kreuzzüge darin überein, daß Comte Bertram beim Betreten der Bibliothek in Tripolis in Syrien, in der viele Korane waren, Befehl gab, die ganze Bibliothek zu verbrennen, die 3 Millionen Bücher enthielt. So berichtet Dschirdschi Zeidan, der berühmte christlich-arabische Historiker. In der gleichen Weise haben die italienischen Herrscher, als Kairo in ihre Hand fiel, die dortigen Bibliotheken verbrennen lassen.

So haben auch die spanischen Heerführer im 15. christlichen Jahrhundert die Moscheen in Andalusien eingeäschert, und die Engländer haben das Grab des sudanischen Mahdiprätendenten geschändet und seine Leiche verbrannt. —

Oder was soll man sagen zu den Gewalttaten und Schändlichkeiten der Russen gegen die religiösen Sitten Persiens, wie das Aufstellen von Kanonen auf der heiligen Grabstätte des achten Imams Riza — über ihm sei Heil — am 11. Rebi' el-auwal 1329, und daß sie mit Pferden, Hunden und Stiefeln jene ehrwürdige Zufluchtsstätte der Engel betraten, daß sie in Teheran Moscheen zu Ställen machten, daß sie im Jahre 1325 das Parlamentsgebäude und das Grabmal des Märtyrers Hudschet el-Islam Saijid Behbahani einrissen, und zu der großen Metzelei in Täbriz am Aschuratage 1329, als sie den Scheich Zia ed-Din und den Aga Sikat el-Islam und viele andere Geistliche und Vornehme am Galgen aufhängten. —

Die ungerechten Gewalttaten der vier Ententemächte zur Vernichtung der Unabhängigkeit der islamischen Staaten.

Schon seit mehreren hundert Jahren bestreben sich diese vier Kolonialmächte, Russen, Engländer, Italiener und Franzosen, die Unabhängigkeit der islamischen Staaten zu untergraben und sie in ungerechter Weise anzugreifen. Die Muhammedaner ließen sie zuerst im Vertrauen auf ihre Kraft und Macht ruhig gewähren aus Gastfreundschaft, oder um freundliche Beziehungen aufrecht zu erhalten, oder weil sie nicht wußten, was da kommen würde, vielleicht aber aus Schwäche. Erst als

sie den Faden der Politik aus der Hand gegeben hatten, wachten sie auf, sahen sich aber nicht mehr imstande, den tödlichen Schmerz zu heilen. In dieser kurzen Übersicht können die zahllosen Beispiele von Übergriffen nicht aufgezählt werden, die jene im Laufe vieler Jahre an islamischen Staaten verübt haben. Doch ein schlagendes Beispiel für die russischen Bestrebungen zur Vernichtung der Unabhängigkeit Persiens scheint mir besonders erwähnenswert.

Im Jahre 1306 zwangen die Russen und Engländer Persien, die österreichischen militärischen Instrukteure, die seit etwa 30 Jahren an der militärischen Erziehung Persiens gearbeitet hatten, zu entfernen. Im Jahre 1318 zwang Rußland Persien zu einem Abkommen, daß es ohne seine Erlaubnis bei keinem Staate Anleihe machen und keine nichtrussischen Eisenbahnen im Lande bauen lassen würde, entzog ferner Persien das Recht, Dampfer auf dem Kaspischen Meere fahren zu lassen, obgleich der Süden dieses Meeres ein Geschenk Persiens an die Russen ist. Im Jahre 1324 zwangen die Russen und Engländer Persien zu einem Abkommen, daß es ohne ihre Einwilligung keinen auswärtigen Staaten irgend ein Privileg gewähren würde; im Jahre 1325 entzogen sie Persien das Recht der Anstellung auswärtiger Beamter und Berater, ohne ihre Zustimmung. Im Jahre 1330 entzogen sie ihm das Recht, ein stehendes Heer zu halten außer einer ganz geringen Truppenzahl für gewisse Bedarfsfälle, die zu bestimmen sie sich selbst vorbehielten, und erklärten Persien als unter ihrer Protektion stehend. Zu Anfang des Jahres 1333, im Beginn des Weltkrieges, belegten sie die Häfen des Südens mit Beschlag und raubten in Mohammera 200000 Patronen und eine Anzahl Waffen, die die persische Regierung zur Aufrechterhaltung der inneren Ordnung im Auslande gekauft hatte, genau so, wie sie 2 Kriegsschiffe des türkischen Reiches noch zur Zeit der Neutralität vor dem Kriege geraubt hatten, wo doch die 5 Millionen Pfund, die sie gekostet hatten, aus Gaben der schwachen Untertanen und dem Schweiße der armen Arbeiter aufgebracht waren. Solche Angriffe auf die Unabhängigkeit Persiens haben sie unzählige gemacht. Mit Heeren haben die Russen den Norden, die Engländer den Süden Persiens überzogen, haben mit den Bewohnern gekämpft, ohne mit der Regierung überhaupt zu verhandeln, haben ungläubige Armeen auf dem reinen Boden des Islams mehrere Jahre hindurch kampieren lassen, haben rohe Heerführer aufgewiegelt, die mit grundlosen Gelüsten sich gegen die Regierung empörten. Sie verwirrten das Reich, bedrohten die Hauptstadt und haben in diesem Kriege Heere das Land in allen Richtungen durchziehen lassen, trotz der Neutralität der Regierung, haben die türkischen, deutschen und österreichischen Konsuln und die Untertanen jener Staaten, die viele Jahre im Schutze Persiens geborgen dort gelebt hatten, gefangen gesetzt und viele andere unerhörte Dinge getan, die alle ihr Bestreben, die Unabhängigkeit Persiens zu vernichten, beweisen. —

Das alles hat seinen Ursprung in jenen 14 Paragraphen des Testaments Peters des Großen, das der Nation die Welteroberung vorschreibt und wie ein geheiligtes Programm zur Ausführung gebracht wird. In dem 9. Paragraphen dieses Testamentes heißt es:

„Führt Kriege bald mit Persien und bald mit der Türkei und bringt dadurch das Schwarze Meer in eure Gewalt."

Und im 13. Paragraphen:

„Wenn ihr Persien und die Türkei unterworfen habt, werdet ihr Europa ein Beispiel für die Verteilung der Welt geben."

Wahrlich, wer könnte so töricht und verschlafen sein, daß er nicht vor den üblen Absichten Englands und Rußlands auf der Hut wäre und trotz all dieser deutlichen Hinweise in die Grube ihrer Täuschung hineinfiele. —

Vertragsbrüche der perfiden Mächte Europas gegenüber den islamischen Staaten.

Bei allen ehrenhaften Leuten der Welt gilt nichts als so ehrlos, wie das Brechen eingegangener Verträge und das Handeln gegen geschlossene Bündnisse; aber wieviel gesetzliche Verträge haben die Politiker der perfiden Mächte mit den Königen und Regierungen islamischer Länder geschlossen und, nachdem sie die Oberhand gewonnen hatten, wieder gebrochen!

Wollten wir auch nur eine Probe geben von den Vertragsbrüchen der Kolonialstaaten Rußland, England, Italien und Frankreich, die sie in den letzten Jahrhunderten gegen die islamischen Mächte begangen haben, so würde der Leser sich langweilen und der Faden des Wortes lang auslaufen und 70 Mesnewis aus Papier entstehen.

Die Geschichte der letzten Jahrhunderte, insbesondere die Geschichte der persischen und der osmanischen Verfassungskämpfe und die Zeitungen, die sich darauf beziehen, und die Ereignisse in Egypten, Sudan, Indien, Oman, Krim, Kaschan, dem Kaukasus, Tripolis, Algerien, Tunisien, Marrokko und Spanien sind Zeugen für diese Behauptung, doch diese kurze Schrift hat nicht einmal den Raum für die Aufzählung der Vertragsbrüche, die die Russen und Engländer allein gegen Persien

sich haben zu Schulden kommen lassen. War es nicht der englische Minister des Auswärtigen, der Persien versprach, daß die Engländer und Russen ihre Truppen im Süden und Norden Persiens bis zu dem und dem bestimmten Datum von dem persischen Boden zurückziehen würden? Aber über dem Heute und Morgen sind nun schon Jahre hingegangen, und das Versprechen ist noch nicht erfüllt. Hat nicht der englische Vertreter in Persien i. J. 1907 offiziell mitgeteilt, daß der russisch-englische Vertrag die Unabhängigkeit Persiens garantiere und daß jede der beiden Mächte die andere am Eingreifen in die inneren Angelegenheiten Persiens verhindern würde? Warum handeln sie denn dauernd gerade entgegen diesem Vertrage? Haben wir nicht mit den Russen im Kaukasus, im Turkmenenkrieg, und anderen, und ebenso mit den Engländern bei den Ereignissen von Herat und Bachrein und Buschihr, und anderen Abkommen und Verträge geschlossen, von denen nach kurzem auch nicht eine Zeile, nicht ein Paragraph zu Persiens Gunsten zur Ausführung kam? Hat nicht der englische Minister des Äußeren beim Balkankrieg den Türken erklärt, daß das Eindringen der Balkanstaaten auf türkischen Boden nur als Abwehrmaßregel aufzufassen sei und sie nach dem Kriege in ihre alten Grenzen zurückgehen würden? Aber nach dem Kriege sagte er in der Antwort an die Türken: „Wie kann man von einem siegreichen Eroberer verlangen, daß er das eroberte Land wieder herausgibt?"

Da seht ihr, wie falsch und heuchlerisch die Engländer sich in der Zeit der aufrichtigsten Freundschaft und der besten Beziehungen gegen ihre Freunde, die türkischen Heerführer, das Kabinett Kamil Pascha betragen haben, um sie dadurch in's Verderben zu stürzen.

Hat nicht im Jahre 1884 der englische Premierminister Gladstone fest versprochen, daß nach vier Jahren die englischen Truppen aus Egypten zurückgezogen werden würden? Bis jetzt aber verschieben sie das von heute auf morgen und arbeiten von Tag zu Tag nur daran, wie sie Egypten immer sicherer zu ihrem Eigentum machen könnten. War es nicht einer der Vertragspunkte der Engländer, daß Abbas Hilmi zeitlebens die Würde des Chediven bekleiden sollte? Doch zu Anfang dieses Jahres haben sie ihn abgesetzt und an seine Stelle Husein Kamil zum Chediven gemacht. —

Haben nicht die Russen mit dem Reiche Georgien Verträge geschlossen, die dessen Unabhängigkeit garantierten mit der Erlaubnis, ein eigenes kleines Heer zu halten, und ebenso mit dem Sultanat Buchara und der Krim? Aber nichts von alledem ist gehalten worden. Alle diese Länder sind nach und nach dem russischen Reiche einverleibt worden.

Wie ist es möglich, daß ein wacher Staat den Schutz seiner Unabhängigkeit von seinem Feinde oder seinem Nebenbuhler erwartet?

Gibt es wohl ein Schaf, das so dumm wäre, daß es Schutz und Behütung von Wolf und Löwen erwartete? Oder sich auf die Schwüre und Verträge des Wolfes verließe? —

„Wer Augen hat zu sehen, der lasse sich warnen!"

Kerbela, Muhammadi Fariz 1334 1916.

MITTEILUNGEN.

TÜRKEI.

Allgemeines.

Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur. Die Herren Prof. Dr. F. Giese, Professor a. d. Universität Konstantinopel, Prof. Dr. G. Jacob, o. Professor a. d. Universität Kiel, Prof. Dr. G. Kampffmeyer, Dozent am Sem. für Or. Sprachen Berlin, Prof. Dr. E. Littmann, o. Professor a. d. Universität Göttingen, und Prof. Dr. R. Tschudi, Professor am Kolonialinstitut Hamburg, haben ein Rundschreiben ausgehen lassen, das den folgenden Wortlaut hat:

„Die Unterzeichneten haben sich zu einer freien Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur zusammengeschlossen. Sie verfolgen die unmittelbare Erreichung praktischer Ziele und bitten alle Fachgenossen und alle, die das Studium türkischer Verhältnisse aus den Quellen fördern wollen, sich ihnen anzuschließen und ihre Bestrebungen zu unterstützen.

Die Ziele sind diese:

1. Es soll zunächst eine möglichst reichhaltige Sammlung wichtiger türkischer Literatur zusammengebracht werden.

   Diese Sammlung soll in Konstantinopel in einer deutschen Bibliothek zur Benutzung durch deutsche Gelehrte bereit gestellt werden.

2. Im Orient lebende Mitglieder der Vereinigung werden eine möglichst nahe Fühlung mit den türkischen Schriftstellern und dem orientalischen Buchhandel unterhalten. Sie nehmen Geschenke, die der Vereinigung zukommen sollten, für diese entgegen. Sie leiten den Ankauf von türkischen Veröffentlichungen in die Wege und überwachen ihn.

3. Besondere Anstrengungen sollen gemacht werden, die wichtigere neu erscheinende türkische Literatur so vollständig als möglich zu sammeln. Die Mittel der Vereinigung werden in erster Linie für diesen Zweck aufgewandt, in zweiter Linie zum Ankauf von solchen wichtigen älteren türkischen Werken, von denen nicht wahrscheinlich ist, daß sie der Vereinigung bald kostenlos zufallen werden.

4. Es ist auch solche nichttürkische Literatur zu sammeln, welche dem Studium der türkischen Literatur zur Ergänzung und als Hilfsmittel dient.

5. Die Vereinigung will weiter nach Kräften dazu helfen, daß die wichtigere neu erscheinende türkische Literatur möglichst vollständig auch an deutsche öffentliche und Seminar-Bibliotheken gelange.

Es ist begründete Aussicht, daß die so in Konstantinopel zu schaffende Sammlung sowohl in ihren ersten Anfängen als auch später eine geeignete Unterkunft finden und sachgemäß verwaltet werden wird. Erreicht wird auf diese Weise, daß Deutsche, die in Konstantinopel aus den türkischen und anderen orientalischen Quellen schöpfen wollen, diese Quellen mit dem dazugehörigen wissenschaftlichen Apparat als deutsches Eigentum sicher zu ihrer Verfügung haben. Damit wäre der Kern eines islamischen Institutes gegeben. Die jetzt von den Fachgenossen gebildete Vereinigung

Ein vollständigerer Überblick über die Türkei (vgl. 1916 Heft 1/2) wird im nächsten Heft wieder gegeben werden.

könnte auch sehr bald schon den Gelehrten und Instituten der Heimat wertvolle Dienste leisten, nicht nur durch Vermittlung von Literatur, sondern etwa auch durch Vermittlung von Abklatschen, Photographien von Handschriften usw.

Es ist wünschenswert, mit der Sammlung der Literatur sofort zu beginnen. Der orientalische Buchhandel ist nicht organisiert. Wertvolle Literatur, die beim Erscheinen um ein Geringes zu haben ist, ist später nicht für teures Geld zu haben. Es ist daher wertvoll, daß sofort eine gewisse Summe für die Ankäufe in Konstantinopel zusammenkommt.

Beiträge einmalige oder laufende jährliche werden erbeten in Deutschland an die Deutsche Bank, Dep. K. A. Berlin W. 8, Mauerstr. 25/28, Konto: Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur, in Konstantinopel an die Deutsche Bank, Filiale Konstantinopel, Galata, gleichlautendes Konto.

Laufende Beiträge werden im Monat Januar fällig.

Bücher werden erbeten in Deutschland an die Geschäftsstelle der Deutschen Gesellschaft für Islamkunde, Berlin S. 42, Brandenburg Straße 37, mit der Hinzufügung „für Konstantinopel", in der Türkei an Herrn Professor Dr. F. Giese, Universität Konstantinopel.

Über alle Eingänge von Geldern und Büchern wird Quittung erstattet.

Soweit der Aufruf. Die praktische Bedeutung dieser scheinbar wenig geräuschvoll auftretenden Gründung liegt auf der Hand. Lange bevor die politischen Verhältnisse die so viel berufenen „deutsch-türkischen Beziehungen" schufen, hat hier in Deutschland Georg Jacob, der Begründer der „Türkischen Bibliothek", auf die wissenschaftliche Bedeutung der **türkischen Studien** hingewiesen und selber lange auf einsamem Posten stehend, in einem reichen Lebenswerk diese Studien auf das freudigste gepflegt. In Ungarn hat Ignaz Kúnos bahnbrechend gewirkt. So ist es eine Anknüpfung an bedeutsame vorhandene Traditionen, wenn jetzt in Konstantinopel eine **Arbeitsstätte** geschaffen wird, in der deutsche Gelehrte und selbstverständlich ebenso Gelehrte befreundeter Nationen die nötigen Materialien und das Handwerkzeug vorfinden sollen, um ihren orientalischen, insbesondere ihren türkischen und islamischen Studien, die sie hier inmitten des lebendigen orientalischen Lebens treiben können, die notwendige literarische Ergänzung zu geben. Eben jetzt ist das Dr. Hermann Thorning-Stipendium begründet (vgl. unten), Stipendiaten dieser Stiftung und andere Gelehrte, die Konstantinopel zu Studienzwecken aufsuchen werden und in denen es gewiß nicht fehlen wird, werden in diesem Institut den ihnen nötigen, hoch willkommenen Stützpunkt finden. Auf die in dem Aufruf angedeuteten Hilfsdienste, die ein solches Institut auch der Heimat leisten kann, und die ja klar zu Tage liegen, braucht hier nicht näher eingegangen zu werden. Betont soll hier nur werden, daß es sich nicht um ein mit viel Lärm und Prunk zu schaffendes Fernes und Überhebliches handelt, sondern um **unmittelbar zu verwirklichende praktische Arbeit**, die aus sich selber herauswachsen soll und wird. Es wird jetzt daran gearbeitet, einen wissenschaftlichen Apparat — eine gute für eindringende orientalische und islamische Studien genügende Handbibliothek — zusammenzustellen. Sobald dies geschehen ist, soll diese Handbibliothek zusammen mit der inzwischen möglichst tatkräftig zu fördernden Sammlung türkischer Literatur in Konstantinopel aufgestellt werden. Ein oder zwei Zimmer genügen dazu vorläufig vollkommen. Ein Haus ist dazu nicht nötig. Die rasche Zusammenstellung der Handbibliothek ist vorerst das Nötigste. Je eher diese aufgestellt werden kann, um so eher sind die Vorbedingungen für wichtige wissenschaftliche Studien erfüllt. Es seien daher auch an dieser Stelle Freunde der Sache gebeten, zu der raschen Erreichung des Zieles nach Kräften mitzuhelfen.

Schon hat die Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur wertvolle Hilfe gefunden. Geldbeiträge sind ihr bisher u. a. gespendet worden von den Herren Exz. Rasch dau, Dr. Tiesenhausen, Garbaty, Rosenthal, Schippan, Prof. Dr. Philipp, Zietz. Der erste Eingang von Büchern war eine vollständige Sammlung der Kataloge der Moscheebibliotheken Konstantinopels, die uns C. H. Becker, jetzt vortragender Rat im Preußischen Kultusministerium, zur Verfügung stellte. Besser als durch diese erste Zuweisung konnte das Ziel des jungen Instituts nicht angedeutet werden. Weitere wertvolle Bücher stifteten Georg Jacob, Enno Littmann, Exzellenz Imhoff Pascha und andere. Die Königliche Bibliothek zu Berlin, welche der Vereinigung auch als Mitglied beitrat, hat ihr die von der Königl. Bibliothek herausgegebenen Verzeichnisse der türkischen, persischen, arabischen, armenischen und syrischen Handschriften überwiesen. Sehr erfreut wurden wir durch das warme Interesse, das Ignaz Kunos in einem an uns gerichteten Briefe vom 22. Dezember 1916 für die Sache bekundete. Nicht nur schloß er sich der Vereinigung mit einem regelmäßigen Jahresbeitrage an, sondern er will auch seinerseits die Bibliothek durch Einsendung von Fachwerken bereichern.

Besonders lebhaften Anteil an den Bestrebungen der Vereinigung nimmt auch der rastlos tätige Vorsitzende der Deutschen Gesellschaft für Islamkunde Martin Hartmann. Auch er will sich mit seinen reichen Kenntnissen und seinen lebhaften Interessen, die sich ja gerade in der Richtung der Studienziele der Vereinigung bewegen, in den Dienst der Sache stellen, wie er uns sehr freundlich in einem Briefe vom 23. November 1916 geschrieben hat.

Möge das Werk bald vollendet sein, ein Denkmal ernsthafter wissenschaftlicher Arbeit und uneigennützigen Zusammenschlusses.

G. K.

Dr. Hermann Thorning Gedächtnis-Stiftung. Uns gingen im Dezember 1916 die Satzungen dieser neuen Stiftung zu, die folgendermaßen lauten:

§ 1.

Die Stiftung bezweckt, die Fortsetzung der von Doktor Hermann Thorning, welcher am 8. September 1914 in Frankreich fiel, in Angriff genommenen Studien zu unterstützen. Als Forschungsgebiete sollen demnach für sie folgende in Betracht kommen:

1. Das islamische Vereinswesen und seine Quellen, insbesondere die Futuwwetnames (arabische und türkische Zunftbücher).
2. Das Derwischtum in seinem ganzen Umfang.
3. Der Sufismus, besonders auch die sufischen Dichter, wie Hâfiz.
4. Ältere türkische Urkunden, vornehmlich die in deutschen Bibliotheken, Archiven und Museen reichlich vorhandenen, die zu sammeln, publizieren, übersetzen und verarbeiten wären.
5. Türkische und persische Miniaturen.

§ 2.

Zur Förderung des Stiftungszwecks kann jährlich an einen Studenten ausnahmsweise auch Hörer und Hörerin, die mindestens zwei Semester im Kieler Orientalischen Seminar gearbeitet haben, an Doktoren, die in Kiel mit einer Arbeit aus dem Gebiet der Islamkunde promoviert haben, bis zum 5. Jahre nach der Promotion, oder einen Privatdozenten der Kieler Universität ein Reisestipendium nach dem islamischen Orient verliehen werden. Die Ergebnisse, welche auf den § 1, 1 – 3 genannten Gebieten durch Unterstützung von Seiten der Stiftung gezeitigt werden, sollen möglichst in einer Publikationsserie gesammelt werden, die den Titel führt: Texte und Untersuchungen zur

Kenntnis des islamischen Vereinswesens, Derwischtums und Sufismus." In diese Publikation dürfen, damit sie möglichst das Beste auf diesem Gebiet vereinigt, auch besonders tüchtige Arbeiten, welche nicht von der Stiftung unterstützt sind, und zwar auch von solchen Orientalisten aufgenommen werden, die in keinem Verhältnis zur Kieler Universität stehen. Dasselbe gilt von den Veröffentlichungen der Urkunden und Miniaturen s. 1, 4 und 5, nur sind gute Kieler Arbeiten zu bevorzugen. Die Mittel der Stiftung sollen, sofern sie nicht zu Reisezwecken dienen, zur Druckunterstützung dieser Publikationen und zur Anschaffung einschlägiger Literatur, Handschriften und Drucke und Photographien für das Orientalische Seminar in Kiel verwendet werden, die als aus der Stiftung angeschafft kenntlich zu machen sind. Auch können aus den genannten Gebieten Preisaufgaben gestellt werden.

§ 3.

Die Verwaltung des Vermögens der Stiftung führt der akademische Senat nach den für die Universitäts-Stiftungen geltenden Regeln. Insbesondere sind die Bestimmungen der Vormundschaftsordnung über die Anlage und Verwaltung von Mündelgeldern zu beachten.

§ 4.

Von den Zinsen der Stiftung sind die Verwaltungskosten zu bestreiten; 2/3 der jährlichen Einkünfte sind jedesmal zum Kapital zu schlagen.

§ 5.

Der Vorstand der Stiftung besteht aus dem derzeitigen Rektor und den ordentlichen Professoren der islamischen und indischen Philologie. Er entscheidet über die jedesmalige Verwendung der Mittel auf Grund der Anträge des Direktors des Orientalischen Seminars. Die Entscheidung findet in einer Sitzung oder auch kapsularisch statt. Die Mitglieder des Vorstandes verwalten ihr Amt unentgeltlich.

§ 6.

Die in einem Jahre nicht verausgabten Gelder werden auf den nächsten bezw. übernächsten Etat übertragen, und wenn sie auch dann nicht in Anspruch genommen werden, zum Kapital geschlagen.

§ 7.

Die Verleihung der Stipendien und Preise erfolgt vor dem 8. Februar, dem Geburtstage Doktor Hermann Thornings; zu diesem Tage ist dem Stifter, solange er lebt, nach seinem Tode einem Vertreter der Familie, der jedesmal von seinem Vorgänger dem Stiftungsvorstand zu bezeichnen ist, von dem Direktor des Orientalischen Seminars zu Kiel ein Bericht einzusenden. Über die Zeit und Art der Auszahlung bestimmt der Vorstand der Stiftung.

Ungarisches wissenschaftliches Institut in Konstantinopel. Das ungarische Unterrichtsministerium veröffentlicht die Satzungen des neu errichteten wissenschaftlichen Instituts in Konstantinopel. Es hat die Aufgabe, Forschern, die sich mit dem Studium der byzantinisch-ungarischen und türkisch-ungarischen Beziehungen, mit Archäologie, mit der Kunstgeschichte von Byzanz und des Islams und mit vergleichender Philologie der türkischen und ungarischen Sprache beschäftigen, Gelegenheit zur Fortsetzung ihrer Studien zu geben und die Beziehungen zwischen dem ungarischen und türkischen Geistesleben zu pflegen. Das Institut steht unter der Aufsicht eines Direktoriums in Budapest, dessen Vorsitzender der Staatssekretär im Unterrichtsministerium, gegenwärtig Graf Kuno Klebelsberg ist. Das Institut veranstaltet wissenschaftliche Vorträge, bei denen

auch fremde Fachleute mitwirken können. Der Staat verleiht Stipendien für das Studium, jährlich 2000 Kronen, die Stipendiaten wohnen im Institut.

Weiter wird berichtet: Zum Direktor des Ungarischen wissenschaftlichen Instituts in Konstantinopel wurde Dr. phil. et jur. Anton Hekler, Privatdozent für klassische Archäologie an der Budapester Universität, Vorstand der Antikensammlung im Museum der bildenden Künste und Professor der antiken Kunstgeschichte an der Akademie für bildende Künste daselbst, berufen. Dr. Hekler, ein geborener Budapester, absolvierte seine Hochschulstudien an der Universität seiner Vaterstadt sowie in München unter Adolf Furtwängler. Im Jahre 1911 erwirkte Dr. Hekler seine Zulassung als Privatdozent an der Budapester Universität. 1914 erhielt er die Ernennung zum Vorstand der Antikensammlung. Der Gelehrte ist korrespondierendes Mitglied des Deutschen sowie des Österreichischen Archäologischen Instituts. Eine lange Reihe von Arbeiten veröffentlichte er in Fachzeitschriften. Selbständig erschienen: „Römische weibliche Gewandstatuen" dem Andenken A. Furtwänglers gewidmet 1909, „Die Bildniskunst der Griechen und Römer" 1912, „Stilprobleme der Plastik" 1915.

Gesetzgebung. Recht. Verwaltung.

Die Umgestaltung der türkischen Gesetzgebung wird uns demnächst näher beschäftigen. Hier sei hingewiesen auf einige darauf bezügliche Ausführungen in der Deutschen Levante-Ztg. 1916 Nr. 11 vom 16. Juli S. 543. Nach der Hukuk fakultesi mecmuasi: Bulletin de la Faculté de droit sind im Justizministerium drei besondere Kommissionen gebildet worden. Die erste hat die Aufgabe der Umgestaltung der Medschelle, des im Jahre 1869 vollendeten Gesetzbuches der Türkei (erschien 1870—75), das sich auf Privatangelegenheiten: Kauf, Verkauf, Pacht, Bürgschaft, Pfand, Schuldforderungen, Schenkung, Geschäftsgemeinschaft, Prozesse usw., bezieht. Die zweite soll die auf den Personenstand bezüglichen Gesetze bearbeiten. Dies Recht ist bisher nicht kodifiziert. Die dritte Kommission wird das Handelsgesetzbuch (1850 mit späteren Nachträgen), das in Anlehnung an den Code Napoléon entstanden ist, umwandeln.

Die Neue türkische Reichsgesetzsammlung. Die gewaltige Arbeit, über deren Geschichte und Wesen hier berichtet werden soll, verdient die Aufmerksamkeit aller, die sich als Forscher oder Politiker mit dem Osmanischen Reiche beschäftigen. Ihr allgemeiner Titel ist:

Düstur — Zweite Reihe — Enthält die Gesetze, Verordnungen, Staatsverträge, Verträge öffentlichen Charakters und Allerhöchsten Erlasse, zusammengestellt von der Direktion der Statistik und der Gesetzsammlungen beim Justizministerium — Konstantinopel, Kaiserl. Druckerei. (4°.

Davon liegen bis jetzt vor folgende Bände:

I: 24. Dschemazi II 1326 bis 27. Schauwal 1327/10. Juli 1324 bis 29. Oktober 1325 [23. Juli 1908 bis 11. November 1909]. Druckjahr 1329 [1913]. 20 — 882 Seiten.

II: 1. Zilka'de 1327 bis 11. Zilka'de 1328/1. November 1325 bis 31. Oktober 1326 [14. November 1909 bis 15. November 1910]. Druckjahr 1330 [1914]. 848 S.

III: 12. Zilka'de 1328 bis 21. Schauwal 1329/1. November 1326 bis 1. Oktober 1327 [14. November 1910 bis 14. Oktober 1911]. Druckjahr 1331 [1915]. 784 S.

IV: 21. Schauwal 1329 bis 3. Zilhiddsche 1330/3. Oktober 1327 bis 31. Oktober 1328 [16. Oktober 1911 bis 13. November 1912]. Druckjahr 1331 [1915]. 742 S.

V: 4. Zilhiddsche 1330 bis 13. Zilhiddsche 1331/1. November 1328 bis 31. Oktober 1329 [14. November 1912 bis 13. November 1913]. Druckjahr 1332 [1916]. 986 S.

VI: 16. Zilhiddsche 1331 bis 25. Zilhiddsche 1332/3. November 1329 bis 30. Oktober 1330 [16. November 1913 bis 12. November 1914]. Druckjahr 1333 [1916]. 11 — 8 S.

Ich gebe zunächst eine zusammenfassende Übersetzung, der nicht unterzeichneten jedenfalls von dem Vorsitzenden der Düstur-Kommission, Karakotschi Serkis Effendi herrührenden Einleitung von Band I.

„Mit Sammlung und Druck der Gesetze und Verordnungen des Osmanischen Reiches von Amtswegen wurde 1267 h. [beg. 6. 11. 1850] begonnen. Die erste Sammlung bildet einen Band von 142 Seiten ohne Titel, der am Ende von Rebi' II 1267 [beg. 3. 2. 1851] im Kaiserlichen Takwimchane gedruckt wurde. Der Stoff dieses Bändchens, soweit er nicht abholiert war, wurde mit Gesetzen und Verordnungen, die von den später mit der Gesetzgebung betrauten Stellen erlassen waren, zusammengearbeitet zu dem unter dem allgemeinen Namen „Düstur" Ende Scha'ban 1279 [beg. 22. 1. 1863] in der Kaiserlichen Druckerei gedruckten Bande (582 Seiten, heute selten). Sodann wurde, wiederum unter dem Namen „Düstur" 1282 [1865] eine neue Gesetzsammlung in der Kaiserlichen Druckerei hergestellt. Schließlich erschienen die nach getrennten alten Gesetzeszusammen mit späteren Gesetzen und Verordnungen als „Düstur", Band I, 2. 3. 4 in den Jahren 1282 (1865), 1290 (1873), 1293 (1876) und 1296 (1879). Band I wurde dann in der Druckerei Matbuat Bei neugedruckt, ohne Abweichung, nur die Seitenzahlen stimmen nicht. Daran schloß sich der Druck von vier zeitl. Nachtragsbänden v. 1298 (1881), 1299 (1882), 1300 (1883), 1302 (1885). Die Gesetze und Verordnungen vom 15. Safer 1302 (5. 12. 1884) bis zu der Verfassungserneuerung (10/23. Juli 1324/1908) sind vor dem neuen großen Werke nie in gesammelter Form herausgegeben worden. Die Reformen, die nach Verkündung der Verfassung in allen Regierungsämtern notwendig waren, machten sich auch für die bis dahin bei der Sammlung der Gesetze befolgte Methode fühlbar. Das Ministerium Ibrahim Hakki Pascha beschloß auf Antrag des Vorsitzenden des Staatsrats Nedschmeddin Bei, die vordem bei der Hohen Pforte bestandene Düstur-Kommission unter dem Vorsitz von Karakotschi Serkis Effendi wiederherzustellen. An die Stelle der bis zum Brande der Hohen Pforte am 24. Januar 1326 (6. Februar 1911) tagenden Düstur-Kommission trat Anfang Juni 1327/1911 das in dem Justizministerium unter Leitung des genannten Effendi gebildete *Dersiam nezaudan nezarti qanuniye qalemi* „Amt für Statistik und Gesetzessammlungen". Die Bezüge dieses Amtes wurden bestimmt durch § 2 des Gesetzes vom 2. Dschemazi II 1329 [1. Mai 1911] und § 9 der Geschäftsordnung des Justizministeriums vom 8. Dschemazi II 1328 [7. Mai 1911] und sind mit dem Gesetz über den allgemeinen Haushalt vom 10. Dschemazi II 1329 angenommen worden). Für die Düstur-Sachen wurde an diesem Amte eine besondere Abteilung gebildet. Diese gliederte das ganze Material in zwei Gruppen: erste Reihe *(tertibi evvel)* enthaltend sämtliche Gesetze, Verordnungen, Staatsverträge und Konventionen aus den 69 Jahren von den Reformen *(tanzimati chairije)* des Hatti Humajun von 1856 bis zur Verkündung der Verfassung, und zweite Reihe *(tertibi sanei)*, enthaltend das genannte Material seit Verkündung der Verfassung 10. Juli 1324/23. Juli 1908. An der ersten Reihe ist bereits fleißig gearbeitet worden: Karakotschi Serkis Effendi hat alles vorbereitet, die Texte sind durch Vergleichung mit den in dem Reichsarchiv befindlichen Originalen in sicherer Gestalt festgestellt, und es blieb nur noch, an den Druck zu gehen. Diese Sammlung ist auf dreißig Bände geschätzt, und ihre Drucklegung hätte recht lange Zeit in Anspruch genommen. Da die erste Reihe völlig selbständig ist und mit der zweiten Reihe nichts zu tun hat, so wurde wegen der allgemein anerkannten Dringlichkeit zunächst an den Druck der zweiten Reihe gegangen. Um die Vollständigkeit und Korrekt

heit dieser Arbeit zu sichern, wurden Leitgedanken festgelegt, die den bei solchen Arbeiten in den zivilisierten Ländern angewandten Methoden entlehnt sind, nämlich:

1. Die Gesetze und Verordnungen sollen in den Düstur in der Folge der Kaiserlichen Bestätigung aufgenommen werden; dadurch wurden die älteren Bestimmungen, die für die Herstellung des Düstur von 1279 galten und durch § 4 des Reglements für die Düstur-Kommission vom 16. Ramazan 1294 [2. September 1293 / 25. 9. 1877] bestätigt worden waren, aufgehoben und das Gesetz vom 2. Dschemazi II 1329 [31. Mai 1911] betreffend die Publikation der Gesetze und Verordnungen gesichert.

2. Es sollen nicht blos, wie es vordem im Düstur gehalten wurde, die Gesetze und Verordnungen, sondern auch die Verträge mit andern Staaten sowohl türkisch, als in dem für den diplomatischen Verkehr maßgebenden französischen Text[1] und die „allgemeinen Konventionen" einbezogen und aufgenommen werden; dagegen sind alle Entscheidungen und amtlichen Schriftstücke, die nicht die Kaiserliche Bestätigung erhalten haben, von der Aufnahme in den Düstur ausgeschlossen worden.

3. Während bisher die Gesetze und Verordnungen, betreffend das Heer in den Düstur nicht aufgenommen wurden, ist dieser Mangel jetzt beseitigt; ferner sind die Allerhöchsten Erlasse, die sich auf die Allgemeinheit oder auf die Bewohner eines Ortes beziehen und die die Kraft einer Verordnung besitzen, in den Düstur aufgenommen, dagegen sind die, die nicht öffentlichen Charakter haben und ebenso die, die auf die Organisation Bezug haben und zugleich eine Ernennung enthalten, ausgeschlossen worden; von den Ernennungsdiplomen für geistliche Würdenträger sind nur die für Patriarchen und Chachambaschys (Oberrabbiner) aufgenommen worden. Es ist nicht Brauch, daß die Beschlüsse des Senats, welche die Gesetzesvorlagen nach Annahme durch das Haus der Abgeordneten bestätigen und ihre Vorlegung zur kaiserlichen Genehmigung bestimmen, in die Gesetzsammlung aufgenommen werden; es sind jedoch in dem ersten Sitzungsjahr des Hauses der Abgeordneten einige Staatsverträge und Konventionen nicht von einem Gesetzes-

[1] Die Nichtaufnahme eines besonderen Artikels betreffend die Einbeziehung der Staatsverträge und Konventionen in das Gesetz vom 2. Dschemazi II 1329 betreffend die Publikation der Gesetze bildete Gegenstand der Verhandlung in der Justizkommission des Senats (siehe das am 11. Mai 1327 [24. Mai 1911] in der 68. allgemeinen Sitzung verlesene Protokoll S. 1078); danach ist die Nichterwähnung der Staatsverträge und Konventionen in dem Gesetze deshalb erfolgt, weil sie der Bestätigung durch ein Gesetz oder eine Verordnung nicht entbehren können und einen wesentlichen Bestandteil eines solchen Gesetzes bezw. Verordnung bilden." Diese Anmerkung sagt etwas Selbstverständliches; die Betrachtung ist aber insofern nicht ohne Bedeutung, als dadurch der Gegensatz der Übung in der konstitutionellen Türkei zu der früheren Übung ausdrücklich festgestellt wird, bei welcher Abschluß von Staatsverträgen und von den Staat belastenden Konventionen die Angelegenheit einzelner Behörden bezw. des Herrschers war, und die Notwendigkeit einer Festlegung durch Gesetz nicht empfunden wurde.]

„Die zwischen dem Osmanischen Reich und den fremden Mächten von Anfang Ramazan 975 [1. Ram. 975 = 23. 2. 1568] bis zum 25. Dschemazi II 1298 [25. Mai 1881] abgeschlossenen Staatsverträge sind von dem Ferik Mahmud Mesud Pascha zusammengestellt und in fünf Bänden von 1294—1300 in der Druckerei der Militärzeitschrift *(dscheride'i 'askerije)* gedruckt worden; diese Arbeit hat aber keinerlei amtlichen Charakter." [Diese Ablehnung ist scharf, aber nicht unverdient; die Arbeit ist gänzlich ungenügend.]

2

Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur

Fernspr.: Moritzpl. 9815
9—1

Berlin S42, Brandenburgstr. 37

den 19 .

Die Unterzeichneten haben sich zu einer freien

Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur

zusammengeschlossen. Sie verfolgen die unmittelbare Erreichung praktischer Ziele und bitten alle Fachgenossen und alle, die das **Studium türkischer Verhältnisse aus den Quellen** fördern wollen, sich ihnen anzuschließen und ihre Bestrebungen zu unterstützen.

Die Ziele sind diese:

1. Es soll zunächst eine möglichst reichhaltige Sammlung wichtiger türkischer Literatur zusammengebracht werden.

   Diese Sammlung soll in Konstantinopel in einer deutschen Bibliothek zur Benutzung durch deutsche Gelehrte bereit gestellt werden.
2. Im Orient lebende Mitglieder der Vereinigung werden eine möglichst nahe Fühlung mit den türkischen Schriftstellern und dem orientalischen Buchhandel unterhalten. Sie nehmen Geschenke, die der Vereinigung zukommen sollten, für diese entgegen. Sie leiten den Ankauf von türkischen Veröffentlichungen in die Wege und überwachen ihn.
3. Besondere Anstrengungen sollen gemacht werden, die wichtigere neu erscheinende türkische Literatur so vollständig als möglich zu sammeln. Die Mittel der Vereinigung werden in erster Linie für diesen Zweck aufgewandt, in zweiter Linie zum Ankauf von solchen wichtigen älteren türkischen Werken, von denen nicht wahrscheinlich ist, daß sie der Vereinigung bald kostenlos zufallen werden.
4. Es ist auch solche nichttürkische Literatur zu sammeln, welche dem Studium der türkischen Literatur zur Ergänzung und als Hilfsmittel dient.
5. Die Vereinigung will weiter nach Kräften dazu helfen, daß die wichtigere neu erscheinende türkische Literatur möglichst vollständig auch an deutsche öffentliche und Seminar-Bibliotheken gelange.

2

Cd 329
1917

Es ist begründete Aussicht, daß die so in Konstantinopel zu schaffende Sammlung sowohl in ihren ersten Anfängen als auch später eine geeignete Unterkunft finden und sachgemäß verwaltet werden wird. Erreicht wird auf diese Weise, daß Deutsche, die in Konstantinopel aus den türkischen und anderen orientalischen Quellen schöpfen wollen, **diese Quellen mit dem dazugehörigen wissenschaftlichen Apparat** als **deutsches Eigentum** sicher zu ihrer Verfügung haben. Damit wäre der Kern eines islamischen Institutes gegeben. Die jetzt von den Fachgenossen gebildete Vereinigung könnte auch sehr bald schon **den Gelehrten und Instituten der Heimat** wertvolle **Dienste leisten,** nicht nur durch Vermittlung von Literatur, sondern etwa auch durch Vermittlung von Abklatschen, Photographien von Handschriften usw.

Es ist wünschenswert, mit der Sammlung der Literatur sofort zu beginnen. Der orientalische Buchhandel ist nicht organisiert. Wertvolle Literatur, die beim Erscheinen um ein Geringes zu kaufen ist, ist später nicht für teures Geld zu haben. Es ist daher wertvoll, daß sofort eine gewisse Summe für die Ankäufe in Konstantinopel zusammenkomme.

Beiträge (einmalige oder laufende jährliche) werden erbeten in Deutschland an die **Deutsche Bank, Dep.-K. A. Berlin W 8, Mauerstr. 25-28,** Konto „Vereinigung von Freunden der türkischen Literatur", in Konstantinopel an die **Deutsche Bank, Filiale Konstantinopel, Galata,** gleichlautendes Konto.

Laufende Beiträge werden im Monat Januar fällig.

Bücher werden erbeten in Deutschland an die **Geschäftsstelle der Deutschen Gesellschaft für Islamkunde, Berlin S 42, Brandenburg-Straße 37,** mit der Hinzufügung „für Konstantinopel", in der Türkei an Herrn **Professor Dr. F. Giese,** Universität Konstantinopel.

Über alle Eingänge von Geldern und Büchern wird Quittung erstattet.

Prof. Dr. F. Giese
Professor a. d. Universität Konstantinopel.

Prof. Dr. G. Jacob
o. Professor a. d. Universität Kiel.

Prof. Dr. G. Kampffmeyer
Dozent am Sem. für Or. Sprachen Berlin.

Prof. Dr. E. Littmann
o. Professor a. d. Universität Göttingen.

Prof. Dr. R. Tschudi
Professor am Kolonialinstitut Hamburg

TÁVIRAT

szám: 63

koenigliche akademie der
wissenschaften budapest

BUDAPEST 42.

zens krakow fr krakow 3.-26 18 2/4 12 m =
= wizepraesident der krakauer akademie der wissenschaften
dr friedrich zoll gestorben = ulanowski general sekretaer +

Erk. 1917. apr. 3.

331
1917

2 másolat vékony papíron.

Bíráló Szegh Dezső Albánia cz. művéről

Tekintetes Hagy.tud. Akad. Budapest

Szegh Dezső" cz. bírálatra bocsátott Albániáról szóló munkájuk kétségtelenül rengeteg sok érdekes adatot az első magyar nyelven írott Albániáról szóló összefoglalás.

A munka egy tökéletesen új eredeti megfigyelés nincsen, új eredeti gondolat alig van benne, de a geológiai adatokat kivéve nem is tartalmaz nagyobb kiadást.

A munka egyes részeit a következőkben találom:

1) A szerző összes az általánosan ismert, a külföldi irodalomban először közzétett részét ismerjük későbbi és legújabb irodalomban csak az Osztrák-Magyar írók által írott, vagy Ausztria-Magyarországon megjelent munkák segítségével írtak.Az újabb külföldi irodalmat [illegible] kivételektől eltekintve egyáltalán nem ismeri.

2) Az által, hogy a szerző részletesen sok helyen [illegible] nagyobb részt, nem az a lényeg, hogy [illegible] kerülés keletkezik, [illegible] világosan [illegible] valóban [illegible]

3) Tekintetbe [illegible] nagyobb részt [illegible] alig [illegible] publikálására [illegible]

Ilyen körülmények között Szegh Dezső munkája tudományos [illegible] nem lehet [illegible] Albániáról szóló [illegible] kiadást [illegible]

Akadémiai [illegible]

Érk. 1917 apr. 3.

332
1917

+ mésolatot átvettem
[illegible]

1917. [illegible]

[illegible] cz. [illegible]

A munka egy eléggé szorgalmas compilatio. Uj, eredeti megfigyelés nincsen, uj, eredeti gondolat alig van benne, de a geologiai adatokat kivéve nem is tartalmaz nagyobb hibákat.

A munka gyenge oldalait a következőkben találom:

1/ A szerző csakis az általánosan jobban ismert, a kül- és belföldi irodalomban sokszor idézett régibb munkákat ismeri; az ujabb és legujabb irodalomban csak az osztrák és a magyar irák által irott, vagy Ausztria- Magyarországon megjelent munkák egy részében jártas. Az ujabb külföldi angol, francziа és olasz irodalmat, egyes kivételektől eltekintve, egyáltalában nem ismeri.

2/ Az által, hogy a szerző rendkivül sok helyen déliti kutforrásait, melyekből merit, nem tájékozott olvasóban az a [illegible] keletkezik, hogy a szerző eredeti megfigyeléseket közöl, mig valóban csak más idegen nyelvü munkák röviditett részeit adja elő.

3/ Formahiba gyanánt tekintendő az a körülmény, hogy a munkának egyes részei tulhosszuak, mig mások tulrövidek, sőt alig tartalmaznak jellemző adatokat. A tartalomjegyzék teljes hiánya szintén emlitésre méltó.

Ilyen körülmények közt Szegh Dezső munkáját jelenlegi állapotában nem lehet tudományos pályamünek tekinteni, de minthogy magyar nyelvü Albániáról szól összefoglaló munka még egyáltalában nem létezik, Szegh munkája tehát irodalmunk egy hézagát kitölti, legczél szerübbnek látom, ha a tek. Magy. Tud. Akadémia Szegh Dezső urat a következőkre felszólitja:

a/ javitsa ki a szerző az általam a szövegben kitüntetett hibákat,

b/ dolgozza át és bővitse ki a botanikai részt az Adamovic munkájában idézett irodalom alapján,

c/ dolgozza át a geologiai részt Hopcsa ujabb munkái alapján,

d/ bővitse ki a zoologiai részt Apfelbeck Leiser Lodge Seilberendt és egyebek nyomain,

e/ a klimatologiában használja fel Trzebitzky adatait,

f/ etnografiai szempontból Durham Hopcsa Lirth Pisko és Gozzi munkái számbavendők. Ami a Thrak-Illyr kérdést illeti, Kretschmer munkáján kivül Fick Pauli Kibezzo Penka és Hopcsának /az Antropos-ban megjelent/ munkái figyelemre méltók,

g/ Glück és Virchov Traeger és Durham antropologiai adatai felhasználandók,

h/ a gazdászati fejezetben vegye szerző tekintetbe az olasz irodalmat és igyekezzen betekintést kapni Riedl munkájába és olvassa a Commis per lo Studio della Albania /Rome 1915/.

Ainthogy a Wissenschaftl. Mitteilungen a Bosn.u.d.Herzegov. utolsó-előtti kötetében sok erre vonatkozó adat már össze van hordva /1912/, ezek követelések teljesitése nem okozhat nehézségeket. Jó szolgálatokat fognak továbbá a szerzőnek tenni a Janek-Pekmesi-Stotz és a Legrand-féle bibliographiak. Mindezen javitásokon kivül idézze szerző minden egyes fejezetkezdeten őszintén az összes kutforrásait és adja azután ismét be a munkát, hogy adassék ki, mert ez, ilyen változások után, a magyar közönséget jól fel fogja világositani Albániáról és igy hivatásának meg fog felelni. A nem kifogásolt fejezetek már most is teljesen kielégitők.

BUDAPEST
JÓZSEF-TÉR 7

1917. III. 22.

Tekintetes Akadémia!

A Keleti Bizottságtól Németh József min. o. tan. úr „Szerbia" czímű munkájának megbírálására küldetvén ki, véleményemet röviden a következőkben foglalhatom össze:

A munka, a mely különben a Keleti Bizottság megbízásából és boldogult Thallóczy Lajos vezetése mellett készült és a melyet a Keleti Bizottság ki is fog adni, nálunk föltétlen hézagpótló. A szerb források gondos felhasználása alapján, szerencsés körülmények között készült: szerző a belgrádi kormányzósághoz lévén beosztva.

Földrajzi szempontból nem hasonlíthatom a modern földrajzi monografiairodalom legjobb termékeihez. Az anyag elrendezésében ezeknél régiesebb, systematizálóbb beosztást követ. Ez azonban nem hibája a munkának, mert az irodalom jelentékeny részénél még általános a földrajzi leirás anyagának kategóriákra bontása és össze nem foglalása. Mint adattár azonban a munka becses. Meg kell jegyezzem, hogy egyes adatainak helyességét, nem lévén Szerbia ismerője és a munka sokban eddig hozzá nem férhető, vagy csak szerbül megjelent anyag alapján

kérzülvén, nem ellenőrizhettem. A mennyire azonban e nélkül a részletekbe elmélyedtem, azokban helyes beállítást, sok helyt a lényegesnek nagyon világos és szép kidomborítását találtam. E tekintetben különösen is rámutathatok: a Moravavölgy jelentőségének jellemzésére (40.), Belgrád városleírására és főleg a környék jellegzetes jellemzésére (70.). Nagyon helyes elvet követ szerző, a mikor a demografiai adatoknál gyakran hasonlít önze hazánkkal, valamint abban, hogy a városok fekvése és fejlődése okainak keresésében kerüli az oly szokásos mesterséges általánosításokat.

Mindezek alapján a munkát a pályadéj elnyerésére érdemesnek tartom.

Tisztelettel

[illegible]

lev. Ing.

Érk. 1917. apr. 3.

333/1917

Ajánlás

[illegible] 1861–1911. [illegible]

[illegible]

[illegible]

3

12

1

2

szaban 1866 ben. Igaz ugyan, hogy az előbbi czikkben Románia
befuggetlenségéről van szó, az utóbbiban pedig a magyar oláh viszony-
latának, tehát inkább külügyi természetű tárgy, mégis Románia e
s esztendőjének egymásutánja miatt vagy [illegible] tárgyalása ko-
runkra [illegible] erős befolyást [illegible] és visszatérést
elkerülni. Ezt az eseteket kivéve a [illegible] mondott [illegible]
nélkül [illegible].

A szövegezést illetőleg fel kell emlitenem, hogy a XIX. pont első
kikezdése a 16. lapon levő mondat a 153. ner végső mondata,
a 176. lapon levő mondat, a 124–130 l. l. levő mondatok,
a 216. lap mondata, a 279. lapon levő s a rovidebb utan a
280. lapon levő mondat mind egy [illegible] egy [illegible]
terjed, hogy az átmenetek mind ugyes egymás vett figyelmet kiválasz-
ták, s ugy a munka folyását megnehezítik. Mivel pedig könnyen
szétoszlatók azt kell hinnem, hogy csak elsietésből eredtek. Utolsó
megjegyzésem a nem latin betüs nevek átirásával vonatkozik.
Mivel nézve szükséges volna a 6. lapon a [illegible] alapon [illegible]
hány sorban utbaigazitás, mert pl. szerző a [illegible] Delyannist Deligiannes-nek irja, sőt [illegible] hogy Sagot [illegible]
gyakoribb a Savot. Hibás a Makkarov Mutkurov helyett. Mind-
[illegible] ezek apróbb hibák, melyeken egészen könnyen segité-
ni lehet s a munka [illegible] mit sem vonnak le.

Van azonban nézetem szerint [illegible] és ugy mint

a) lehet, hogy valamint de ugy érzem munkája a 11. lapon
a balkáni kérdés megoldásával és a [illegible] vagy [illegible]
átmenet [illegible] valami [illegible]. [illegible] szerint szerzőnek
a balkáni kérdés régebb és ujabb korszakra van helyes megfontolva

3

2

1

3

2

1

amelyben pár szóval jellemezni kellene az orosz politikának állandóan aggressiv irányát a n. században, s hogy ezzel szemben a többi hatalmak, amelyek nekáv kereskedelmileg voltak érdekelve a keleten csaknem állandóan a területileg már nagyon körülnyírbált török statusquo fenntartása érdekében az orosz ellen működnek. Ennek kellene az orosz politika és hatalmi törekvések ürügyeit és titkos rúgóit: az orosz ortodoxiát, a tengerszorosok kérdését satb., s ezzel szemben Franczia ország és Anglia desinteressementjébe burkolódzó Földközi tengeri érdekeltségét, azaz az orosz világrészügyi birtoklásával szemben körülő angol vélt ~~[illegible]~~ kereskedelmi törekvéseket.

b) Mivel az orosz ortodoxiának a saját hierarchiája [illegible] azon vallási balkáni nepek elnyomása volt a vesszőparipája, ezt [illegible] a többi hatalmak veszont a portál reformokra osztokéltek a II. korszakban helyén volna pár mondatban vag. [illegible] ismertetni az 1830-ki gulhanei halti sherifet és az 1855-ki halti humajunnat a törökök reformtörekvéseivel, amiről 1855 ben Eichmann külön művet irt [illegible] des osmanischen Reichs, 1904 ben [illegible] a már [illegible] Schöpff [illegible] et la protection des chrétiens en Turquie 1673–1914 [illegible]. [illegible] nem értana nemcsak a vallási politikai és hadi dolgokat ismertetni, hanem itt ott, ahol alkalmasan lehet, a kereskedelmi szempontok is triateni, hiszen pl. már a karlóczai békekötésnek is van külön szöve gezett kereskedelmi megállapodása.

végül c) a szöveg alatt [illegible] ~~[illegible]~~ teljes [illegible] [illegible] mert [illegible] elvfordul, hogy a szövegben [illegible] az 50. lapon Kallóczy [illegible] [illegible], vag a 180. lapon Tomini [illegible] Tasmuni [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] csak ~~[illegible]~~ [illegible] az irodalomról szóló fejezetben [illegible] az ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] teljes [illegible] a 416 lapon [illegible] a Tomini [illegible] [illegible]

ogáltalan nem.

Az irodalmi fejezetben felvetek a 414. lapon Cunibert. Essai historique sur les révolutions et l'indépendance de la Serbie 1804–1850, 1885 ben megjelent műve, továbbá a már elsőt alkalommal emlitett Karić: Srbija i balkanski sevez. Belgrad 1895, továbbá Piroćanac: Megjunarodni položaj Srbije. Belgrad 1902.

Mindezek hely a hiányok mit a pótisa szelem nezetem szerint jelvitanának a munkán, de e hiányok nem oly lényegesek, hogy a munka érdeméből levonnának. Szert is mételtem is ajánlatom a munka kiadását, meg leven győzdve hogy a balkáni kérdés ismeretét szélesebb körben elő fogja mozdítani.

~~Eszeny~~ 1917 március 30.

Tagányi Károly

Hodinka Antal.
előadó

Erk. 1917 aprilis 5.

Pala

334
1917

Nagys. Főtitkár Úr!

F. évi márc. hó 28 ról 286/1917 sz. alat kelt nagybecsű hivatalos értesítését vettem s amidőn azt hálás szívvel megköszönöm, egy úttal van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Tudományos Akadémiának f. évi apr. hó 30 án tartandó összes ülésén személyesen óhajtom a szerenységemnek ítélt jutalomösszeget átvenni és hálásan megköszönni.

Szivélyes üdvözlettel és hiváló tisztelettel vagyok

Rimaszombat 1917 apr. 1

alázatos szolgája
Förhály Jozs
áll. [illegible] fiúisk. igazgató

Erk. 1917. apr. 5.

335

1917

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

K i i r t c z i k k

a M.Tud.Akadémia Igazgató-Tanácsának 1917.március hó 29-i ülésének jegyzőkönyvéből.

14. Főtitkár jelenti, hogy az Akadémia f.évi március 26-án tartott harmadik összes ülésében a jutalmakra vonatkozólag kettős indítványt fogadott el: 1. megujitja azt az ismételve hangoztatott óhaját, hogy az Akadémia ne legyen továbbra is kénytelen értéktelen pályaműveknek kiadni a jutalmat; - és 2. megfontolandónak tartja, vajjon az Akadémia a mostani viszonyok közt is köteles-e az egyes pályázatoknál a jutalmakat továbbra is aranyakban kifizetni.- Az Igazgató-Tanács teljes mértékben méltányolja a két indítvány indokolt és fontos voltát és a kérdéses ügyeknek főleg jogi szempontból megvitatására és előkészitésére bizottságot küld ki, melynek tagjai /az akadémiai ügyészen kivül/ Concha Győző, Plósz Sándor és báró Wlassics Gyula ig.tagok.

Kelt mint fent.

3

338

1917

K i r a c z i k a

a M.Tud.Akadémia Igazgató-Tanácsának 1917.március hó 27-i ülésének jegyzőkönyvéből.

14. Főtitkár jelenti,hogy az Akadémia f.évi március 26-án tartott harmadik összes ülésében a jutalmakra vonatkozólag kettős indítványt fogadott el: 1.megujitja azt az ismételve hangoztatott óhaját,hogy az Akadémia ne legyen továbbra is kénytelen értéktelen pályamüveknek kiadni a jutalmat; - és 2. megfontolandónak tartja, vajjon az Akadémia a mostani viszonyok közt is köteles-e az egyes pályázatoknál a jutalmakat továbbra is aranyakban kifizetni.- Az Igazgató-Tanács teljes mértékben méltányolja a két indítvány indokolt és fontos voltát és a kérdéses ügyeknek főleg jogi szempontból megvitatására és előkészitésére bizottságot küld ki,melynek tagjai /az akadémiai ügyészen kivül/ Concha Győző, Plósz Sándor és báró Wlassics Gyula ig.tagok.

Kelt mint fent.

Nagyságos Uram !

Szerencsém van hazafias tisztelettel értesiteni, hogy a M.Tud.Akadémia Igazgató-Tanácsának március hó 29-én benutattam a Holló Barnabás szobraira vonatkozó szerződést, melynek létrejötte körül Nagyságod nagy érdemeket szerzett.

Az Igazgató-Tanács a szerződést egész terjedelmében elfogadta s kedves kötelességemmé tette, hogy Nagyságodnak ez ügybeni kifejtett fáradozásaiért, de különösen azon készségéért, hogy szives volt a szobrok kifaragása fölött a felügyeletet és a művészi kivitel iránt a felelősséget teljes önzetlenséggel elvállalni, az Akadémia legelegebb elismerését és köszönetét tolmácsoljam.

Midőn az Igazgató-Tanács e megbizatásának a legnagyobb örömmel eleget teszek, egyuttal felhasználom az alkalmat kiváló igaz tiszteletem kifejezésére.

Budapest, 1917.április 7.

főtitkár.

Nagyságos

Telcs Ede szobrászmuvész urnak

---Budapest---

3

Z a szerződést egész terjedelmében [illegible]

Nagyságos Uram!

Szerencsém van hazafias tisztelettel értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia Igazgató=Tanácsának [illegible] márczius hó 29.=én bemutattam a Holló Barnabás szobraira vonatkozó szerződést, melynek létrejötte körül (Nagyságod) nagy érdemeket szerzett.

Az Igazgató=Tanács kedves kötelességemmé tette, hogy Nagyságodnak ez ügyben kifejtett fáradozásaiért, de különösen azon készségeért, hogy szíves volt a szobrok kifaragása fölött a felügyeletet ~~elvállalni~~ és a művészi kivitel iránt a felelősséget teljes önzetlenséggel elvállalni, az Akadémia legmelegebb elismerését és köszönetét tolmácsoljam.

Midőn az Igazgató=Tanács e megbízatásának a legnagyobb örömmel eleget teszek, egyúttal fölhasználom az alkalmat kiváló igaz tiszteletem kifejezésére.

Budapest, 1917. április 7.

Főtitkár

Nagyságos

Telcs Ede

szobrászművészünnek

Bp.

12

3

1

2

540
1917

Mayr: Statistik u. Gesellschaftslehre III. a. müvet átvettem.

Bp. 1917. apr. 13.

alkönyv. tárnok

340

1917

Tutzing am Starnbergersee
(Oberbayern) 30. März 1917.
Villa Lugo

Hochverehrter Herr Präsident!

Es ist mir als auswärtigem Mitglied der Ungarischen Akademie der Wissenschaften eine besondere Ehre und Freude mein nunmehr zum Abschluss gebrachtes Werk „Moralstatistik mit Einschluss der Kriminalstatistik" — für das mir auch die ungarische Statistik wertvolle Aufschlüsse geboten hat — der Akademie

als Zeichen meiner Dankbarkeit und
Anhänglichkeit zu überreichen.

Die erste Lieferung des Werks war
1909 erschienen, mit der jetzt erschienenen
fünften Lieferung ist der Gesamtband,
wie ich ihm gleichzeitig Euerer Exzellenz
als Postpaket zugehen lasse, zum
Abschluss gebracht.

Ich bitte die Akademie dieses Buch,
eines treuergebenen auswärtigen Mitglieds
das dieser der Akademie der Wissen-
schaften der in Treuer Waffenbrüderschaft

mit dem Deutschen Reich vereinten Ungarlands zu überreichen sich beehrt, mit gütigem Wohlwollen entgegenzunehmen.

In aufrichtiger Verehrung
Euerer Exzellenz

ganz ergebenster

Dr Georg v Mayr
Kaiserl. Unterstaatssekretär z. D.

Erk. 1917. apr. 6.

340

1917

4149/917 szám.
eln.

:/:

Nagyméltóságu Elnök úr!

Mult évi november hó 20-án 804 szám alatt az orosz hadifogolytáborokban végzendő tudományos kutatások tárgyában kelt nagybecsü iratára hivatkozva van szerencsém Nagyméltóságodnak dr.Balassa József, dr.Beke Ödön, dr.Kunos Ignácz, dr.Lenhossék Mihály, dr.Munkácsi Bernát, dr.Németh Gyula és dr.Vikár Béla tudósoknak, a cs.és kir.hadügyminisztérium által hozzámjuttatott, a fogolytáborok látogatására feljogositó igazolványait oly kéréssel van szerencsém Nagyméltóságodnak megküldeni, hogy nevezetteket a kézbesitéssel együtt arról is méltóztassék tájékoztatni, hogy érkezésükről -a hadügyminiszter ur óhajának megfelelően- az illető hadifogolytábor parancsnokságát előzetesen értesiteni tartoznak.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest, 1917.évi április hó 5.

A miniszter rendeletéből:

miniszteri osztálytanácsos,
elnöki titkár.

Nagyméltóságu

dr. B e r z e v i c z y A l b e r t urnak,

v.b.t.t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,

Budapest.

Erk. 1917. apr. 6.

341
1917.

Érk. 1917. apr. 10.

343
1917

A csatolt kézirattal együtt kiadatik a II. osztálynak.

Budapest, 1917. apr. 10.

[illegible]
főtiszár

Méltóságos Heinrich Gusztáv Úrnak,
a Magy. Tudom. Akadémia Főtitkárának,
Budapesten.

Méltóságos Uram!

Hivatkozással $\frac{339}{1917}$ számú átiratára, kérem szíves intézkedését, hogy a M. Tud. Akadémia tulajdonát képező I. Ferencz József király és Erzsébet királyné gipszmellszobra, valamint a talapzat rajza Dávid István küszobrásznak kiadassék.

A szerződés értelmében a kőanyag beszerzésére és a munka megkezdésére Dávid István részére 2000 korona esedékes. Ezen összeg kiutalványozását is tisztelettel kérem.

Maradtam Méltóságos Uram alázatos szolgája

Bpest 917. IV. 9. én.

Telcs Edg.

Érk. 1917. apr. 10.

344
1917

2000 k. Eintalvánzoz-
tatott az „Előre nem látott"
rovatból 9.7.IV.10.

MÉLTÓSÁGOS FŐTITKÁR URI

Idemellékelve bátor vagyok beterjeszteni: a/ Vargha Damján pályamunkájának /A magyar codexek forrásairól/ kéziratát 3 csomagban; b/ a fenti munkáról szóló biráló jelentést; c/ a Halmos Izor-féle pályázatra beérkezett „Megbizást kérek" jeligéjü pályázathoz mellékelt mutatványt /2 + 1 - 290 l./

Egyben legyen szabad megjegyeznem, hogy a b/ alatti jelentést ő m-ga az I. oszt. Titkára az április 16-iki zárt ülésben óhajtja bemutatni; - a c/ alatti iratcsomót pedig Badics Ferencz és Jánosi r. tt. uraknak kellene látniok, mivel addig csupán nekem volt alkalmam elolvasnom.

Méltóságodnak

Budapesten 1917. április 10.

mély tisztelettel
alázatos szolgája
Horváth Gyula
lev. tag.

Ent. 1917. apr. 10.

345

1917.

Budapest [illegible]

Érk. 1917. apr. 10.

368
1917

Méltóságos Hrom,

március 29.-én kelt levelére vonatkozólag arra kérem, ha lehetséges kegyeskedjék még legalább egy hónapig birtokomban hagyni a mélan levő Akadémiai értesítőket s az 1916-i Almanachot. Az Akadémia múltjáról s jelenéről írok honzalbb dolgozatot s szükségem van még a kötetekre. Szíves értesítéséig a engedelmével – nem küldöm el a kötetéket.

Kiválóan tisztelettel
Roboz Jenő

Nagyságos

Dr Winkler Lajos egyetemi ny. r. tanár urnak

Budapest.

Alulirott ezennel igazolom, hogy Dr Winkler Lajos egyetemi ny. r. tanár, akadémiai tag úrtól a „Glukosidek synthetikus előállítása" czimu pályamunkámat kiegészités czéljából a mai napon átvettem. Kiváló tisztelettel

Budapest, 1917 április 4 én

Dr Mauthner Nandor.

Ork. 1917. aprilis 10.

349
1917

Dr. Mautner Vándor úr
alismervénye
pályamunkája visszavétetvén

A GYERMEKÉRT – ORSZÁGOS GYERMEKEGÉSZSÉGÜGYI TÁRSASÁG
IDEIGLENES IRODA: VI., PODMANICZKY-UTCA 18. — TELEFON: 163—67.

NAGYMÉLTÓSÁGU

B E R Z E V I C Z Y A L B E R T

V.B.T.T. URNAK,

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKÉNEK,

B U D A P E S T.

Van szerencsém NAGYMÉLTÓSÁGODNAK azon lekötelező készségéért, mellyel a Magyar Tudományos Akadémiának egyik termét „A Gyermekért.-„ Országos Gyermekegészségügyi Társaságnak alakuló közgyülése megtartására átengedni kegyes volt, a közgyülés részéről hálás köszönetünket tolmácsolni.

Társaságunk a jövő nemzedék egészségének és továbbfejlödésének a biztositását tüzte ki feladatául és a mindannyiunkat érintő közös nagy nemzeti ügyhöz méltóbb helyet a Magyar Tudományos Akadémiánál nem találhattunk volna.

Fogadja tehát NAGYMÉLTÓSÁGOD ismételten hálás köszönetünk nyilvánitását

és maradtam

Budapesten, 1917 április 5-én

teljes tisztelettel:

v.b.t.t. orsz. képviselő

elnök.

Erk. 1917. apr. 10.

350

1917

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA. K. K. B.

27. II.
1917

Igen tisztelt Barátom!

Az 1917–1919. évi cyklusra vonatkozó Pláirási Archivás kérivatát van szerencsém idemellékelve megküldeni. Mint láthatod, nem kis fáradtságomba került a szerző uraktól megszerezni a fejezet-vízmeket; de azt hiszem, jak sokkal becsületesebben és méltóbban tájékoztat, jak előfizetőinket, mint az eddigiekhez hasonló üres phrasisokkal. Különös figyel medbe ajánlom a kérivat 4. lapját. Két változtatást tettem, kazik az, hogy a bármentek küldést egészen tövöltem. Ezzel és megtakarítunk valamit a mai viszonyok közt. Kiesség a portót az előfizetők. Másodszor az 5, ill. 6 koronát módosítottam 6, ill. 7 koronára. Ez megfelel a jegyzőkönyvi határozatnak. Az előfizetési árt közetem szerint nem tanácos felemelni; legföljebb talán a körött pétsányt lehetne felemelni, de azt

Te fogod legjobban tudni.

Őszinte tisztelettel

igaz híved

Fináczy

1917. IV. 8.

A Szerzőnek Szívem!

Érk. 1917. ápr. 11.

351

1917

V-ik hadikölcsön.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvany-utcza 7. sz.

P. sz.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál 16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Budapest, 1917. április 10.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia

letétjéből kivett elismervény ellenében ezen letéthez csatoltunk

K.200.000.----- névértékü 6 %-os m. kir. áll. adómentes járadék törlesztéses

kölcsön (V-ik hadikölcsön) kötvényt 1917 május ~~április~~-i szelvénynyel.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Erk. 1917. apr. 11.

352

1917

A császári és királyi Ház és a külügyek
cs. és kir. ministeriuma.

Wien, 1917.évi április hó 5.-én .

27.339 / 8

Római Magyar Történeti Intézet.

. . / . Melléklet.

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest.

A cs.és kir.külügyministerium tisztelettel nyugtázza a Magyar Földhitelintézettől ideérkezett 2500 korona vételét.-

Az az összeg itt bevételeztetett s a római spanyol királyi nagykövetség felkéretett, hogy a 2004 lirányi megfelelő ellenértéket a rendelkezésére álló alapból, annakidején leendő elszámolás ellenében, fordítsa a Magyar Történeti Intézet részére teljesitendő fizetések fedezésére.

Egyuttal tisztelettel csatoltatik a római Magyar Történeti Intézet számára 1916.évi julius hó 1-jétől december hó 31-ikéig eszközölt kifizetésekről Schwendt cs..és kir.. irodai tanácsos részéről ide bemutatott elszámolás a vonatkozó számadási okmányokkal és a római Nast-Kolb és Schumacher bankház egy folyószámla kivonatával együtt.

A minister helyett :

Gratz

Érk. 1917. ápr. 12

355
1917

Kiadatik Áldásy
Antal bir. előadónak.
Budapest, 1917. ápr. 12.

Heinrich
főtitkár

356
1917

Nagyméltósága Gróf, Minister Úr!

Tisztelettel van szerencsém Nagyméltóságodat megkeresni, hogy a mellékelt két levelet a spanyol kir. nagykövetség ujján Schwendt (Schwendt) lovag cs. és k. követségi irodatanácsos úrnak Rómába eljuttalni méltóztassék.

Jelen átiratommal tisztelem a Magyar Tudomány intézet, mint a M. Tud. Akademia vagyonkezelője által 1200 (Egyszerkettőszáz) koronát utalta kam át a Nagyméltóságod vezetése alatt álló ministerium kézipénztárába. Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy ezt a

Kiadandó 12/4 [illegible]

Csatolva 1 levél

Nagyméltósága
Gróf Czernin Ottokár cs. b. t. t.
cs. és k. külügyminister úrnak
Bécs

összeget szintén Schwendt
irodatanácsos úrnak Rómába
a Római Magyar Történeti
Intézet körül teljesítendő
kisebb kiadások fedezésére
eljuttatni méltóztatott.

Fogadja Nagyméltóságod
kiváló tiszteletem kifejezését

Budapest 1917 április 11-én

Elnök

56

1914

Ad 356/1917

Euer Hochwohlgeboren!

~~Geehrter Herr Kanzleirat!~~

Aus Ihrem Schreiben vom 1. März l. J. habe ich mit Beruhigung ersehen, dass das Gebäude und die Einrichtung des Ungarischen Historischen Instituts sich in Ordnung befindet und unversehrt ist. Ich erhielt schon Anfang d. J. im Wege des hohen K. u. K. Ministeriums des Aeusseren beruhigende Nachrichten.

Für Ihre im Interesse des Instituts entfaltete Bemühungen spreche ich Euer Hochwohlgeboren im Namen der Akademischen Kommission des Instituts den verbindlichsten Dank aus, und ersuche ich Sie auch fernerhin dem Institut Ihre werthe Aufmerksamkeit

Hochwohlgeboren

Herrn K. u. K. Kanzleirat Graf Ritter v. Schwendt

Schwendt

Rom

samkeit zuwenden zu wollen.

Die in Ihrem Briefe erwähnte Zahlungsausammenstellung samt Belege ist von dem k.u.k. Ministerium des Äußeren mir ~~[illegible]~~ heute nicht zugestellt worden.

Ich habe gleichzeitig mit diesem meinem Schreiben verfügt, dass Ihnen im Wege des oberwähnten Ministeriums für die laufenden Ausgaben der Betrag von 1200 (Eintausendzweihundert) Kronen zugesendet werde.

Herr Prof. Vári, Sekretär des Instituts unterbreitete mir das [1] Ansuchen des Portiers Onori um Gewährung einer Teuerungszulage. In Würdigung der in Ihrem an Prof. Vári gerichteten Schreiben enthaltenen Motiven bewillige ich dem Portier Onori für ein Jahr einen Teuerungsbeitrag von Lire 300.— (Dreihundert) und ersuche ich Sie diesen Betrag in monatlichen Raten von 25 Lire, ab 1. März l. J. ihm auszubezahlen zu Lasten des

[1] durch die unterstützte

überwandten Betrag von
Kr. 1200.— —
Mit vorzüglicher Hoch-
achtung
Budapest am 11. April 1917

Kiadandó
12/4 Kreuz

356
1917.

Euer Hochwohlgeboren !

Aus Ihrem Schreiben vom 1.März l.J. habe ich mit Beruhigung ersehen, dass das Gebäude und die Einrichtung des Ungarischen Historischen Institutes sich in Ordnung befindet und unversehrt ist. Ich erhielt schon Anfang l.J. im Wege des hohen k.u.k.Ministeriums des Aeusseren beruhigende Nachrichten.

Für Ihre im Interesse des Instituts entfaltete Bemühungen spreche ich Euer Hochwohlgeboren im Namen der Akademischen Kommission des Instituts den verbindlichsten Dank aus, und ersuche ich Sie auch fernerhin dem Institut Ihre werte Aufmerksamkeit zuwenden zu wollen.

Die in Ihrem Briefe erwähnte Zahlungszusammenstellung samt Belege ist von dem k.u.k.Ministerium des Aeusseren mir heute zugestellt worden.

Ich habe gleichzeitig mit diesem meinem Schreiben verfügt, dass Ihnen im Wege des oberwähnten Ministeriums für die laufenden Ausgaben der Betrag von 1200 /Eintausendzweihundert/ Kronen zugesendet werden.

Herr Prof. Vári, Sekretär des Instituts unterbreitete mir das durch Sie unterstützte Ansuchen des Portiers Onori um Gewährung eines Teuerungszulage. In Würdigung der in Ihrem an

Hochwohlgeboren

Herrn K.u.k. Kanzleirat Josef Ritter v.Schwendt

R O M

Prof.Véri erichteten Schreiben enthaltenen Motiven bewillige ich den Portier Onori für ein Jahr einen Teuerungsbeitrag von Lire 300.- /Dreihundert/ und ersuche ich Sie,diesen Betrag in monatlichen Raten von 25 Lire, ab 1.März l.J. ihm auszubezahlen zu Lasten des überbandten Betrages von K 1200.--

Mit vorzüglicher Hochachtung

Budapest, am 11.April 1917.

elnök.

356
1917.

Nagyméltóságu Gróf, Miniszter Ur !

Tisztelettel van szerencsém Nagyméltóságodat megkeresni, hogy a mellékelt két levelet a spanyol kir.nagykövetség utján Schwendt lovag cs.és k. követségi irodatanácsos urnak Rómába eljuttatni méltóztassék.

Jelen átiratommal egyidejüleg a Magyar Földhitelintézet, mint a M.Tud.Akadémia vagyonkezelője által 1200 /Egyezer-kettőszáz/ koronát utaltattam át a Nagyméltóságod vezetése alatt álló miniszterium készpénztárába. Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy ezen összeget szintén Schwendt irodatanácsos urnak Rómába, a Római Magyar Történeti Intézet körül teljesitendő kisebb kiadások fedezésére eljuttatni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1917. április 11-én.

Elnök.

Nagyméltóságu

Gróf Czernin Ottokár v.b.t.t.

cs.és kir. Külügyminister urnak

P é c s

356
1917.

Nagyméltóságu Gróf, Minister Ur !

Tisztelettel van szerencsém Nagyméltóságodat megkeresni, hogy a mellékelt két levelet a spanyol kir.nagykövetség utján Schwendt lovag cs.és k. követségi irodatanácsos urnak Rómába eljuttatni méltóztassék.

Jelen átiratommal egyidejuleg a Magyar Földhitelintézet, mint a M.Tud.Akadémia vagyonkezelője által 1200 /Egyezer-kettőszáz/ koronát utaltattam át a Nagyméltóságod vezetése alatt álló ministerium kazipénztárába. Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy ezen összeget szintén Schwendt irodatanácsos urnak Rómába, a Római Magyar Történeti Intézet korul teljesitendő kisebb kiadások fedezésére eljuttatni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1917. április 11-én.

e l n ö k .

Nagyméltóságu

Gróf Czernin Ottokár v.g.t.t.

cs. és kir. kulügyminister urnak

P é c s

357/1917.

357

1917

Breslau 7 IV 78

Der

magyarischen Akademie
der Wissenschaften

spreche ich meinen ehr-
erbietigen Dank aus für
die Übersendung des letz-
ten Heftes der „Nyelvtu-
dományi közlemények"
Zugleich erlaube ich mir,
meine soeben erschienene
Arbeit „La langue basque
et les langues ouralo-alta-
iques" der hohen Akademie

Dankbarst zu überreichen.
Einer Empfangsbescheinigung bedarf es nicht.

Heinrich Winkler
Breslau XVI
Hansastrasse 18 I

Ersk. 1917. apr. 12

360
1917.

Mélyen tisztelt Főtitkár ur !

Mivel értesülésem szerint a Teleki dijat az Ősi átok cimü dráma nyerte el s igy pályázatom már tárgytalan, kérem a Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar jeligéjü és A honahagyott cimü munkámat visszaküldeni. Azonban kérem kegyeskednék majd a legközelebbi Értesitőt is megküldeni, hogy a kritikát elolvashassam és az átdolgozásnál figyelembe vehessem.

Zombor, 1917. április 10. Kiválo tisztelettel

Lombos Alfréd

evang. lelkész.

Tisztelt Uram!

Folyó hó 10-dikén kelt b. levelére szerencsém van értesíteni, hogy a Teleki-pályázatra beküldött munkáját csakis korlátolt időre és másolár czéljára adhatom ki, ha igazolni fogja, hogy a szóban levő pályamünek ön a szerzője.

Tisztelettel

Főtitkár

Érk. 1917. ápr. 13.

361
1917

Copie.

Wien, 12.April 1917.

Der Generalsekretär
der Kaiserlichen
Akademie der Wissen-
schaften in Wien.

No. 247/1917.

An die

königl.ungarische Akademie der Wissenschaften

in Budapest

Unter Bezugnahme auf die mit dem Herrn Präsidenten der geehrten königl.ungarischen Akademie der Wissenschaften Sr.Excellenz des Herrn Albert von BERZEVICZY im Herbst 1916 getroffene Vereinbarung beehre ich mich zu berichten, dass die mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse der Kaiserlichen Akademie eine geologische Erforschung des Berglandes zwischen Valjevo und Drinatal in Serbien plant, wofür die Genehmigung des k.u.k. Armee-Oberkommandos bereits gewährt wurde. Mit der Durchführung sind die Herren Dr.W.Hammer, Geologe der k.k.geologischen Reichsanstalt und Dr. O.Ampferer, Adjunkt derselben Anstalt betraut. Die Reise wird in den Monaten Mai bis Juli ausgeführt werden.

Über die im vorigen Jahre durchgeführten Forschungsreisen in Serbien, Sandschak und Albanien sind vorläufige Berichte im Anzeiger der mathematisch-naturwissenschaftlichen Klasse 1916 No. 17, 19, 25, 26, 27 und 1917 No.5 enthalten, auf die ich mir erlaube hinzuweisen.

F. Becke m.p.

DER GENERALSEKRETÄR
DER KAISERLICHEN AKADEMIE
DER WISSENSCHAFTEN
IN WIEN.

Wien, 12. April 1917.

No. 247/1917.

An die

Königl. ungarische Akademie der Wissenschaften

in

Budapest.

Unter Bezugnahme auf die mit dem Herrn Präsidenten der geehrten königl. ungarischen Akademie der Wissenschaften Sr. Exzellenz des Herrn Albert von BERZEVICZY im Herbst 1916 getroffene Vereinbarung beehre ich mich zu berichten, daß die mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse der Kaiserlichen Akademie eine geologische Erforschung des Berglandes zwischen Valjevo und Drinatal in Serbien plant, wofür die Genehmigung des k.u.k. Armee-Oberkommandos bereits gewährt wurde. Mit der Durchführung sind die Herren Dr. W. HAMMER, Geologe der k.k. geologischen Reichsanstalt und Dr. O. AMPFERER, Adjunkt derselben Anstalt betraut. Die Reise wird in den Monaten Mai bis Juli ausgeführt werden.

Ueber die im vorigen Jahre durchgeführten Forschungsreisen in Serbien, Sandschak und Albanien sind vorläufige Berichte im Anzeiger der mathematisch-naturwissenschaftlichen Klasse 1916 No. 17, 19, 25, 26, 27 und 1917 No. 5 enthalten, auf die ich mir erlaube hinzuweisen.

Becke

Érk. 1917. apr. 13.

363
1917

Elnök úr elé!

C o p i e .

Wien, 12.April 1917.

Der Generalsekretär
der Kaiserlichen
Akademie der Wissen-
schaften in Wien.

No. 247/1917.

An die

königl.ungarische Akademie der Wissenschaften

in Budapest

Unter Bezugnahme auf die mit dem Herrn Präsidenten der geehrten königl.ungarischen Akademie der Wissenschaften Sr.Excellenz des Herrn Albert von BERZEVICZY im Herbst 1916 getroffene Vereinbarung beehre ich mich zu berichten, dass die mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse der Kaiserlichen Akademie eine geologische Erforschung des Berglandes zwischen Valjevo und Drinatal in Serbien plant, wofür die Genehmigung des k.u.k. Armee-Oberkommandos bereits gewährt wurde. Mit der Durchführung sind die Herren Dr.W.Hammer,Geologe der k.k.geologischen Reichsanstalt und Dr. O.Ampferer, Adjunkt derselben Anstalt betraut. Die Reise wird in den Monaten Mai bis Juli ausgeführt werden.

Über die im vorigen Jahre durchgeführten Forschungs - reisen in Serbien, Sandschak und Albanien sind vorläufige Berichte im Anzeiger der mathematisch-naturwissenschaftlichen Klasse 1916 No. 17, 19, 25, 26, 27 und 1917 No.3 enthalten, auf die ich mir erlaube hinzuweisen.

F. Beck m.p.

Oszt.

363
1917

A SZENT ISTVÁN AKADÉMIA

1917. évi április hó 22-én, vasárnap d. e. 11 órakor

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT DÍSZTERMÉBEN

(VIII., Szentkirályi-u. 28. sz. a.)

ARANY JÁNOS SZÜLETÉSE SZÁZADIK ÉVFORDULÓJÁNAK ÜNNEPLÉSÉVEL EGYBEKÖTÖTT

II. ÉVI ÜNNEPI ÜLÉSÉT

TARTJA,

A MELYRE A TUDOMÁNY ÉS IRODALOM BARÁTAIT

MEGHIVJA.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitóbeszéd. *Giesswein Sándor* elnöktől.
2. Főtitkári jelentés. *Reiner János* főtitkártól.
3. Arany János emlékezete. *Zoltvány Irén* r. tagtól.
4. Ádám koponyája. Holicsi kép. *Divald Kornél (Tarczay György)* r. tagtól. Felolvassa *Vargha Damján* osztálytitkár.

Kiadja a Szent István Akadémia. Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Érk. 1917. ápr. 16.

365
1917

Érk. 1917. ápr. 16.

Expo.

366
1917

Kiadatik Gróf Teleki
Pál bir. elöadó

Budapesten, 1917. ápr. 16.

Heinrich
államtitkár

A Nagyszalontai Arany Emlékegyesülettől.

Igen tisztelt Czim!

A legmüvészibb magyar költő, a mi nagy szülöttünk: *Arany János* emlékét születésének századik évfordulója alkalmából egyesületünk az által is meg akarja örökiteni, hogy a centennarium emlékére müvészi emlékérmet veret.

Az emlékérem előlapján a nagy költő képe, hátlapján pedig az ő örökéletü költészetét jelképező dombormü lesz.

Az emlékérem megmintázásával a magyar éremmüvészet egyik legkiválóbb müvelőjét: *Beck Ö. Fülöp* szobrászmüvészt biztuk meg s igy annak müvészi becse kétségbevonhatatlan. Örök dísze lesz ez az emlékérem minden iskolai és mügyüjteménynek, — minden müvelt ember lakásának s maradandó jele a nagy költő emléke iránt tanusitott kegyeletes tiszteletnek.

A midőn erről Czimet értesitjük, egyszersmind tisztelettel kérjük, hogy az emlékérem megvásárlása által annak terjesztésében s igy az Arany kultusz ápolásában segitségünkre lenni kegyeskedjék.

Az érem 65 mm. nagyságban készül s ára azok részére, kik azt a f. évi május 1-ig nálunk megrendelik, az ezüstöt utánzó, szép tartós hadiféméből 20 korona, ezüstből 50 korona. Később az érem csak kereskedői uton kapható és pedig 30 koronáért.

A megrendeléseket kérjük a mellékelt levelező lap felhasználásával *H. Fekete Péter polg. leányiskolai igazgató, érembizottsági elnökhöz küldeni.*

Nagyszalonta, Arany János 100. születési évében

Kiváló tisztelettel:

H. FEKETE PÉTER,
polg. leányisk. igazgató, érembizottsági elnök.

TATÁR BALÁZS,
fogimn. igazgató, egyesületi elnök.

Vátor segyok javasolai, hogy egy 50 koronás egyik érmet segyünk könyv- és iratáruk szamára.
Szeg. 1917. április 18.

Heinrich Gyula Dörötkár.

Érk. 1917. ápr. 18.

369

1917

371

1917

Nagyméltóságu Minister Ur !

Hivatkozással Nagyméltóságodnak 1916.évi junius hó 19-én kelt 54984/916. IV. sz. a. hozzánk intézett nagybecsu átiratára, melyben Dr.Szentpétery Imre V.kar.áll.főgimnáziumi rendes tanárt az 1916/7. tanévre a M.Tud.Akadémia Történeti Bizottsága tudományos munkálatainak végzésére köteles heti óráinak fele alól felmenteni méltóztatott, most ujból azzal a kéréssel fordulok Nagyméltóságodhoz, méltóztassék őt az 1917/18.tanévben is a M.Tud.Akadémia rendelkezésére bocsátani, hogy az Árpádkori oklevelek tudományos feldolgozását tovább folytathassa.

E munka a magyar történettudomány szempontjából rendkivül fontos és annyi időt igényel, hogy Szentpétery Imre ur rendes heti óraszámai mellett kutatásaival csak hosszu idő elteltével készülhetne el.

Fogadja Nagyméltóságod kitünő tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1917.április 18-án.

elnök.

Nagyméltóságu

Dr. Jankovich Béla v.b.t.t.

m.kir. vallás- és közoktatásügyi minister urnak

Budapest

371

1917

St.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest

Budapest, 1917 április 17-én.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Sipőcz László ur a Gróf Andrássy Dénes hagyatékára vonatkozó hagyatékrendezési megállapodás illetve osztály egyezség eredeti példányát letette ma pénztárunknál, melyet a Magyar Tudományos Akadémia letétjébe helyeztünk.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

2

Érk. 1917. apr. 18.

372
1917

Méltóságos Uram!

Az Igazgatótanács az akademiai kiadványok leltározását elhatározta. Méltóságod ennek végrehajtásával és a könyvraktárak kezelésével engem bízott meg. A raktár kezelését, a mennyiben ez a könyvkiadó hivatalnak szükséges kiadványok kiadására és a nyomdáktól beérkezett munkák átvételére vonatkozik, már a mult hónapban megkezdtem. A leltározást a helyiségek hidegsége miatt még nem kezdhettem meg. Mihelyt az idő kissé enged, ehhez is hozzáfogok. Mennyi ideig fog e munka tartani, azt előre megmondani nem tudom. A kiadványok nagy mennyisége, a helyiségek szérszortsága, az állványok csekélysége nehezzé teszi a rendezést. De törekedni fogok arra, hogy az ősszel elkiszüljek. A leltározáshoz kellő segítséget kérek.

A mi a két munka tiszteletdíját illeti, arra nézve azt az óhajomat bátorkodom előterjeszteni, kegyeskedjék azt 2000 koronában jóváhagyni. Tekintve a munka terhességét, kiszem, hogy kívánságom nem szerénytelen. Ezzel kapcsolatban még az a kérésem van. A mennyiben ez összeget jóváhagyná Méltóságod, vagy az Elnökúr ő Excellenciája kegyeskerjék megengedni, hogy juniusban 400–500 koronát felvehessek.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1917. apr. 11

Kész szolgája

Hellebrant Árpád

Hozzájárulok.

1917. apr. 16

[illegible]

373
1917

Az Elnökség a Főtitkárhoz intézett ezen beadványban foglalt ajánlatát összes felszólalóival együtt elfogadta.

Bp. 1917. ápr. 19.

Főtitkár

Budapest 1917. április 19.

Tisztelt barátom!

A Budapesti Philologiai Társaság tegnap tartott választmányi ülésében elhatároptа, hogy a néhai nagyérdemű elnökünk P. Thewrewk Emil fölök tisztaságunknak jövő évi nagygyűlésén (1918. január vége) tartandó megemlékezésére ~~megtartására~~ Vat kéri föl. A társaság nem ohajt formális emlékbeszédet (ugyanaz Akadémiák fog tartatni), hanem a jeles férfiúnak nagy vonásokban rajzolt jellemzését, fötekintettel a Budapesti Philologiai Társasághoz való viszonyára.

Midőn, tisztelt kolléga úr, a Társaság nevében fölkérem, hogy e fölhivásunkat jóakaratulag elfogadni és erről engem két sorban értesíteni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel és szívi üdvözlettel vagyok

Őszinte híve

Elnök.

Ugos Dr. Pruzsinszky János főgymnásiumi igazgató úrnak

Budapesti

375
1917

Bírálat

Márton Béla: „A Balkán-félsziget leírása, föld- és néprajzi, gazdasági és műrelődési tekintetben" cz. pályamunkája fölött.

—

A kis terjedelmű pályamű először is a nagy műnek tartalmát közli, azután mintegy 50 oldalon a Balkán-félsziget orohidrografiai összefoglalását tárgyalja.

A kis itendő mű tartalomjegyzéke azt árulja el, hogy a pályázó nem tartozik a modern geografusok közé, a modern német, angol, francia és amerikai geografusok törekvéseiről és megállapodott munkásságáról, elveiről nem ven tudomást. A geografiai leírás ma összefüggő geografiai képeket igyekezik adni s nem a tudós ugyek sátorgott, szerfüggésteben tajezetsorozatait.

A hegy- és vízrajz leírása egésen kezdetleges, szerző a tektonika és morfológia alapelmeinel sincs tisztában. Sinte csodálkozunk kell, hogy a kalémiai pályamunkára vállalkozott, oly tudással, amely az egyetemi sokrinsgai bázi bolgozatok kiv in lenin k sem volna képes megfelelni.

A Balkán-félsziget szakezetének alapbeosztását is teljesen elhibázta. A pálal Balkán-hegyláncot egyben szepte a balkáni masszám

8. oldal. A lemü bürgió leírása
tökéletesen rossz. A nés körvet szét
nem vágja a víz mert kemény? Elsőr
is a homokkö kemé ugyebb lehet,
mint a nés kö, mes alsor a nés
körvet igen nagy mértékben „vágja"
a víz.

11. oldal. A lössz nem forlyami
eredelü. A fö beosztigból az aurániai
Pulkin-hegység kimarodt.

12. oldal. A Dunu nem „kitünö
határoszul". A szakszeti határ,
bulgár-tábla éles elhatárolódik
a romániai alföldel szemben
ez tesi itt a Dunu mentét jó
határi!

13. oldal. A Dobrudzsa leírása
egésen helytelen. Régi Dunu-mezer
nincs végte.

16. oldal. Szerző nem hudja, ha
a különbség kégó is szerős kört!

17-18. oldal. A Kimmeros part
megjelenése rosz. Mi az a vulkanikus
bomb?

22. oldal. Ha Imbrosz stb. vulkanos, akkor nem tartozik a trik
mesni rimhoz. Ha nem vulkanos,
akkor igen. A kérdést egyetlen pillantással eldönthette volna a
„Carte géologique internationale"
megfelelő lapján. De így kitsik nég
ezt sem is mert szerző.

29. oldal. A „steppe" nem tartoniki kifejezés.

De elég ennyi, s 2 kikapott
példákat mint hok. Minden sor,
minden szakkifejezése megbirhatt-
lan s kö nyom mi mint tele jó tévedést

Erk. 1917. apr. 20.

376

1917

B i r á l a t .

Márton Béla: "A Balkán félsziget leírása, föld- és néprajzi, gazdasági és művelődési tekintetben" cz. pályamunkájáról.

A kis terjedelmü pályamü először is a nagy münek tartalmát közli, azután mintegy 50 oldalon a Balkán-félsziget hidrografiai összefoglalását tárgyalja.

A készitendő mü tartalomjegyzéke azt árulja el, hogy a pályázó nem tartozik a modern geografusok közé, a modern német, angol, francia és amerikai geografusok törekvéseiről és megállapodott munkásságáról, elveiről nem vesz tudomást. A geográfiai leirás nem összefüggő geografiai képeket igyekezik adni s nem a tankönyvek szétaprolt, összefüggéstelen fejezetsorozatát.

A hegy- és vizrajz leirása egészen kezdetleges, szerző a tektonika és morfológia alapelemeivel sincs tisztában. Szinte csodálkoznunk kell, hogy akadémiai pályamunkára vállalkozott oly tudással, amely az egyetemi szakvizsgai házi dolgozatok kivánalmainak sem volna képes megfelelni.

A Balkán-félsziget szerkezetének ábrázolását is teljesen elhibázta. A Balkán-hegyláncot egybecsapta a balkáni sokkal, de sokkal régibb maturus és szenilis hegyvidékeivel. Az Olimposi görögországi Dunavidékkel egybefoglalta, a bulgár-táblát a Rhodope masszivumával egy fejezetben tárgyalja. A Balkán félszigetet szerkezetét ugyan még nem ismerjük minden részletében, de már Sievers könyvében is lényegesen tökéletesebb leirást olvashatott volna Phillipsontól, Phillipson legujabb munkái, Leirkoff könyve, s idevonatkozó dolgozatai egészen másként állitják elénk a hegyszerkezetet.

A hegyek keletkezésének általános ismeretére itt semmi szükség sincs, inkább a balkáni hegyek genezisét ismertette volna a szerző helyesen ! Különösen rosszul esik olvasnunk a Dunavidék leirá-

sát, mert erről a magyar irodalomban is akadhatott volna jó kutfőkre.

A szövegnek majd minden oldalán, minduntalan helytelen kifejezésekre, tévedésekre akadunk. Néhány példát sorolok fül.

2.oldal. Nincsen olyan hegy, amely a szerves életnek "korlelhetetlen ellensége" volna.

4.oldal. Hegyek keletkezését a "rüpitő erővel" magyarázni furcsa gondolat. A vetődés nem "vizszintes eltolódás" éppen ellenkezőleg!

8.oldal. A demudáczió leirása tökéletesen rossz. A mészkövet azért nem vájja a viz, mert kemény? Először is a homokkő keményebb lehet, mint a mészkő, másodszor a mészkövet igen nagy mértékben "vájja" a viz.

11.oldal. A lössz nem folyami eredetü. A főbeosztásból az Balkán-hegység kimaradt.

12. A Duna nem "kitünő határvonal" A szerkezeti határ, a bolgár-tábla éles elhatárolódás a romániai alfölddel szemben, ez teszi itt a Duna mentét jó határrá!

13.oldal. A Dobrudzsa-leirás egészen helytelen. Régi Dunameder nincs rajta.

16.oldal. Szerző nem tudja, mi a különbség hegy és szoros közt!

17-18.oldal. A part magyarázata rossz. Mi az a vulkanikus domb?

22.oldal. Ha Imbrosz stb. vulkános, akkor nem tartozik a Ha nem vulkános, akkor igen. A kérdést egyetlen pillantással eldönthette volna a "Carte géologique internationale' megfelelő lapján. De ugy látszik még ezt sem ismeri szerző.

29.oldal. A "steppe"nem tektonikai kifejezés.

De elég ennyi, csak kikapott példákat mutatok. Minden sora, minden szakaszkifejezése megbizhatatlan s könnyen kimutatható tévedést tartalmaz.

A benyujtott pályamüvet tehát egyáltalában nem tartom olyannak, amely a mértéket megütné.

Címzett kéri a pénzes levelek
[illegible]
[illegible]
[illegible]

377

1917

MAGYAR NYELVŐR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF PART 27. 1917. IV. 19.

Kedves barátom!

Kegyeskedjél az ide mellékelt táviratot mentül előbb föladatni. Több dolgunk nem lesz evvel az üggyel, mert megegyeztünk Kornfeld báróval, a Ganz-gyárak elnökével (ki a legnagyobb előzékenységgel megad minden kedvezményt), hogy a többit ők fogják elintézni.

Szívesen köszönt igaz híved

Simonyi Zsigmond.

Ad 377
1917

P. 1111 szám.

Cheque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest.

Magyar Tudományos Akadémia.

Budapest, 1917 április hó 19-én.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~megbizásából~~ mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

--1.100.--- kor. -- fill' fizetett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1916. XII/19. 1000

érk. 1917. ápr. 21.

378
1917

A M. Tud. Akadémia T. Osztályának

terjesztek jelentés

Balogh Jánosnak "Sumir nyelvtan" c. művéről

A tek. Osztály megbízásából alkalmam volt harmadéve jelentést tenni Balogh Jánosnak "Sumir magyar szójegyzet" című kéziratáról oly értelemben, hogy "bár az egész alapul önálló kutatáson, hagyományokon nyugszik mégis igen figyelemreméltó kapcsolatokat állapított meg a művelődéstörténet és nyelvtudomány irodalmában oly nagy jelentőségű sumir szókincsen kívül több mint 13,000 szót [illegible] tárgyaló adatokban rendkívül megbízható gyűjteményét [illegible] mellett a szerző hosszú évek szorgalmával sok [illegible] számára használható forrásul állított össze". Kívánatos azzal kapcsolatban arra, hogy e mű [illegible] a kezdő tanulók számára a könnyebb [illegible] céljából [illegible] szükséges volna még, hogy bevezető része kibővített irodalmi tájékoztatóval és a sumir nyelvtan vázlatával, továbbá hogy néhány nyelvi mutatvány is csatlakozzék a műhöz fordítással és magyarázatokkal".

E jelentésen közölteknek megfelelően az érdemes szerző kívánt nyelvtani vázlat helyett alig öt hónap alatt egy bevezetésen kívül legalább 17 nyomtatott ívre terjedő munkát, egy bő anyagú sumir nyelvtant írt és nyújtott be Akadémiánk előbbi műve mellé. Az új munka első fejezete nem a várt irodalmi tájékoztató, bár nem egy magában véve érdekes, de legalább adott terjedelmében a sumir nyelvtanhoz nem szorosan tartozó értekezés "a sumir művelődés kialakulásának főbb helyeiről". A második fejezet "az ékjegyek és az ékjegyírás" ismertetése, a harmadik "a sumir irodalomról" szól. Maga a nyelvtan a rokondús fejezetek után [illegible] a "hangilleszkedéssel" foglalkozik. E két fejezet mellett a többi [illegible] egy másik [illegible] tartozó hangjelenségek [illegible] megkülönböztet [illegible] "más- és [illegible] és "magánhangzó-illeszkedés". Az előbbinél esetek szerint a másalhangzói hasonulások (pl. ud-dé-na vagyok, hol -dé a többes -ne képző helyett való), utóbbinál másalhangzói [illegible] mellett a [illegible] illeszkedés szinte. A sumérban t.i. a szótagvégi [illegible] magánhangzó a nyelvtani viszonyt kifejező hangzó, pl. a, mely [illegible] "phonetikus kiegészítőnek" nevez, [illegible] [illegible] mondja,

pl. gab 'kebel' az 1. személyű -ma birtokossaggal: gab-ba-ma, ad 'atya' a 2. személyű -zu birtokossaggal: ad-da-zu, šäg 'ő' a 3. személyű -na birtokossaggal: šäg-ga-na, hul 'öröm' a -da raggal: hul-la-da 'örömmel'. A szótő végső -d az ilyen esetekben a "phonetikus kegyelő" a záró hangot (t.i. a szóvégi magánhangzót) magához vonzotta, "illetve reduplikálta" s ezért nevezi "illeszkedő"-nek. Nagyobb súlyt helyez a "magánhangzó illeszkedésre" kudarcaiban azért, mivel az e rovatba sorolt hangtani jelenségek alkothák legtöbb bizonytalanságot a sumir-akkad altaji nyelvek rokonságáról való elméletben. De végig ielülvizsgálva a tő magánhangzó, melyet a szótárra nézve kimutat, nem találjuk sehol világos bizonyítékát a vocalis harmonia törvényének alkotórészeiben, amilyen az az urál altaji nyelvekben érvényesül. Mert van szótő (különösen személynevekben pontjából pl. az, hogy a határos -ra rag u hangzóra végződő hozzáült -ra előtt ől (pl. lugal-mu-ru 'királyomnak'), ha magánhangzóban végződik a régi -ra s nem -re az pl. Nini-ra 'Ninihez', pa-te-ši-ra 'jegedelemnek', šeš-šeš-ra 'testvér testvér előtt'. Ezek igazán bizonyítják, hogy pl. a dug-gi-éš 'barátságosan', hul-lu-éš 'örömmel'; gal-li-éš 'ragyerőn' fölé adverbiumokban a modalis -éš (-iš) ragban s nem, mint az urál-altaji nyelvekben törlési, a tőhöz ragnak kalmagyarok a előhangzó. Sok példában a végső ragok hangzóival együtt nyilvánvalóan csak graphikus, pl. a fentemlített -ra rag ily változatában: lugal-mu-ur 'királyomnak', lugal-ni-ir 'királyának', Gudea-a-ar 'Gudea elé', vagy midőn a -šu rag helyett ily alakulatok jelentkeznek: kar-ra-aš 'kővel', ud-da-uš 'napra', gur-ru-uš 'darabolva'. Ezekben tiszta végmagánhangzó kapcsolva csak a -r és -š mássalhangzók a ragok, míg az előttük állókat per pleonasmum magánhangzó a előhangzó.

A következő példákat tárgyai: az articulus, a névmokról, só-ról, személyekről, a főnév többes száma, a névmások, birtokragozás, határozók, igekötők, előtagok, számnevek, a cselekvő, a cselekvő igeragozás, végül a modalis -e-t. Szórendi tanulmányok hiányában kimutatni a mű fogyatékait. Hogy a név- mint az igeragozás tárgyalásában nagyon érezhető az alakok világos áttekintésének hiánya

ma, sd alja összefoglalásul, mely tehát a magyar nyelvtan
szerző az ő a részletekkel a mellett hogy ez alapul szerint a tárgyat nem
le de össze külön pontokba foglalva, hanem a egyik részben tárgyalva, az egyes nyelv
szóra hangot paradigmákban részletesen tanulják, úgy hogy egy az olvasó magát képe
pokázta" s tehát kihagyhatlan az idáig példából. Minden a fogyatkozás ugy
hangzó illeszkedés ban rokon egyéb apró körülmény egyik irány a tárgyat jegyzett
tanulmányát be egy gyakorló gyakorlat rész után a mint az elmélet a tárgyat
nyelvtan a mű ama magyarázatok mellett, hogy minden nyelvi jelenség tárgyalá
nélkül a szó adat nagy bőség ben ezzel föl példával, mégpedig többnyire nyelvtör
ténelmi a tárgyi korok szerint csoportosítva s az idegen forrás szavak pontos
nyomozásával el magyarázatával.

Megemlítendő Szily János tárgyi nyelvtanára nézve
is azt a nézetet, melyet magam is már többször nyilvánítottam,
hogy t. i. tanári tanulók részére külön a kezdő tanulók számára
szánt, alkalmasan válogatott példákkal és összefüggő szöveggel
ellátott nyelvtan a mi tanulóinkat sokkal könnyebben és gyorsabban
fel lehet és kell vezetni. Ajánlatos is lenne a tkl. Akadémiának, ha ennek
a (-ső) által utját az a körülmény, hogy a mű bevezetésével ennek önként
magával fogadott és megállapított (pl. a tárgyas ragnak az alanyos ragok arányá
ragozásával négis ragozásban egyenes a mi tanulóinkat nagyon, hogy ezt
-ra ragnak kik kiadása pedig az Akadémia ragozásával nem egyező. Mind
ig inkább az Akadémia nem vehetné magára többé tanügyi
ng helyett e műnek, mint hogy ő is több más tanügyi tényezővel
-ső -re- tól – talán a jelenlegi tagjaival – a tanügyi kultuszkormány
a kapcsolatba tanulmányba vesse, hogy e tanügyi nyelvtan egy alapos tudományos
a állóket a "turáni népek tudományát" megalapítani "fejlődési" sorából
nagyobb munkát kiadandó tervbe vette. A "turáni" jelzővel egybefog-
lalt keleti népeknek tudományos és nyelvtudományi megismerése
, sőt az
, a mely
lo fejlett
nyelvi ső
ige ragozá
t tagolás

Budapest 1917 március 8-án

Szinnyei József

Erk. 1917. apr. 21.

379
1917

[illegible]

[illegible] XIX: 515. [illegible]

[illegible]

„bolondúl"

[illegible]

Érk. 1917. ápr. 21. 380

1917

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Van szerencsém jelenteni, hogy az I. osztály a Salemann Károly k. t. fölött mondandó emlékbeszédre Kégl Sándor l. tagot, a Ponori Thewrewk Emil t. t. fölött mondandó emlékbeszédre pedig Psengeri János l. tagot kérte föl.

Budapest, 1917. április 17.

Kiváló tisztelettel

Szinnyei József
osztálytitkár.

Erk. 1917. apr. 21.

382

1917

Az I. osztály 1917. április 16-i zárt ülésének jegyzőkönyvéből kiírt cikk.

16. Előterjesztetik Horváth Cyrill l. tagnak Vargha Damján A magyar kódexek forrásai c. pályamüvéről szóló jelentése, amely ezzel végződik: „Mindent megfontolva a pályamunkát jelen alakjában kiadásra még alkalmatlannak és ezés kinyomatása előtt mulhatatlanul átdolgorandónak tartom; is merve azonban a szerzőnek szorgalmát és komoly igyekezetét, nem kételkedhetem, hogy a szükséges módosításokat lehetőleg rövid időn belül teljesíti, s ezén a 2000 koronás jutalmat részére már ez idő szerint is kiadhatónak ítélném.

Az osztály a bírálói javaslatát elfogadja és ajánlja az összes ülésnek, hogy a jutalom kiadását határozza.

A kivonat hiteléül:
1917. április 17.

Szinnyei József
osztálytitkár

Érk. 1917. ápr. 21.

383
1917

2

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET.

Méltóságos Főtitkár úr!

Az E. M. E. jog és társadalomtudományi szakosztálya Elnökségünkhet ide mellékelt kéréset meg a mult év deczember végén beadta, de részint a köszénhiány miatt irodahelyiségünkben 3 hónapig szünetelt fűtés, részint egy kellemetlen és sajnálatos kezelési tévedés miatt csak most került sorra.

Tisztelettel kérem a kérés kegyes továbbítását és támogatását.

Mély tisztelettel maradok:

Kolozsvár, 1917 április 17

Kelemen Lajos
titkár

Ad 384/1917

2

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET.

Ad 384/1917

148/916. szám

Tekintetes Akadémia !

Az E. M. E. jogi szakosztálya örömmel és jóleső érzéssel vette tudomásul, hogy a II. osztálynak 1916 X/9.-én tartott zárt ülésében hozott határozat értelmében az Akadémia nem zárkózik el a kért segélyezés elől, azonban a kérelmet az Erdélyi Múzeum Egyesület Elnöksége kell, hogy előterjessze.

Szakosztályunk 1916.XI/6.-án az Akadémia nagybecsű határozatát az E. M. E. Elnökségéhez másolatban megküldötte és 155/916. szám alatt a másolatban csatolt átiratot intézte.

Az E. M. E. elnöksége 1916. XI/27.-én 156/916. szám alatt a szakosztályt felkérte, hogy a támogatás iránt részletesen indokolt kérését tegye át az E. M. E. Elnökségéhez, hogy azt pártólólag felterjeszthesse.

Ily körülmények közöt az E. M. E. jog- és társadalom-tudományi szakosztály első sorban utal a 35/916 szám alatt előterjesztett és a Tkts. Akadémia II. osztálya által már tárgyalt kérelmünkben foglalt tényi adatokra.

Ezuttal a kifejtettek után arra kívánunk utalni, hogy az ország kulturális haladása a tudományos élet decentralizált fejlesztését is igényli.

Az ország erdélyi részei a jelen határ

alatt két irányban vonták magukra a köz-figyelmet.

Első sorban, hogy ez az országrész a Magyar birodalomnak büszke és féltett fellegvára, amelynek megvédését a szövetségesek is fontos érdeknek ismerték fel.

Ezzel szemben másodsorban ennek az országrésznek a magyar kultura szempontjából még igen nagy feladatokat kell megvalósitania.

A feladatok között nem kis jelentőségü a tudományos élet fellendítése, hogy ez országrészben is érezze mindenki magyar kultura elvitathatatlan fölényét.

Az ország 4-ik egyetemének városában 1872. év óta igen sokszor kisérelték meg a jobb tudományos müvelésének szervezését, azonban egyik kisérlet se kecsegtetett sikerrel.

Végre kedvező időben szemesés kezü emberek céltudatos munkásságával a megindult mozgalomnak oly irányt tudtak szabni, hogy a szervezkedés 10 évi fennállás alatt már ismertetett és bemutatott munkásságot fejthette ki.

Ugy véljük, hogy most, amikor az országnak már négy egyeteme van, akkor minden adott lehetőséget támogatni szükséges, hogy a nagy tömeg tehetségei minél könnyebben felszinre kerülhessenek és az ország haladásának minél nagyobb energiát tegyenek képessé szolgálatába állitani.

Ily módon a központ részére szükséges munkaerők is egyenletesebben fejlődnek.

Munkásságunk anyagi forrásaira részletesen reá mutattunk a VII. kötet 19. lapján.

Azt tekintényes anyagot, amelyeket kiadványaink I.-VII. kötetben feldolgoztak, csak ugy voltunk képesek kiadni, hogy a szerzők a legnagyobbmérő altruismussal a lehető legcsekélyebb honoráriumra reflektáltak.

A szakosztály kiadmányainak VIII. kötete is sajtó alá már elő van készítve s mihelyt a viszonyok javulnak, azt is kiadjuk.

Sőt a IX. kötet anyagának feldolgozása is folyamatban van.

Ez önálló munkának indul s erdélyrészi vonatkozásánál fogva szakosztályunk tevékenységének érdekkörébe esik.

Ezekben voltunk szerencsések a kért anyagi támogatás szükségességét feltárni.

Az Akadémia bölcs elhatározását kérve, szakosztályunk nevében maradtunk mély tisztelettel:

Kolozsvár, 1916. december hó 11.-én

Dr Farkas tagja
szakosztályi elnök

a Tud. Akad. lev. tagja, ~~[illegible]~~
Pohl György dr
sz. o. titkár

érk. 1917. apr. 22.

A Magyar Tudományos Akadémiának

BUDAPESTEN.

384
1917

Kérése:

az E. M. E. Jog- és Társadalom-tudományi szakosztályának

Kiadatik a II. osztálynak.

Bpest, 1917. apr. 22.

Heinrich
főtitkár

tudományos kiadványainak anyagi támogatása tárgyában.

2 melléklet

729/916 számmoz.

60/916. II. oszt. sz.

1 melléklettel.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

szám.

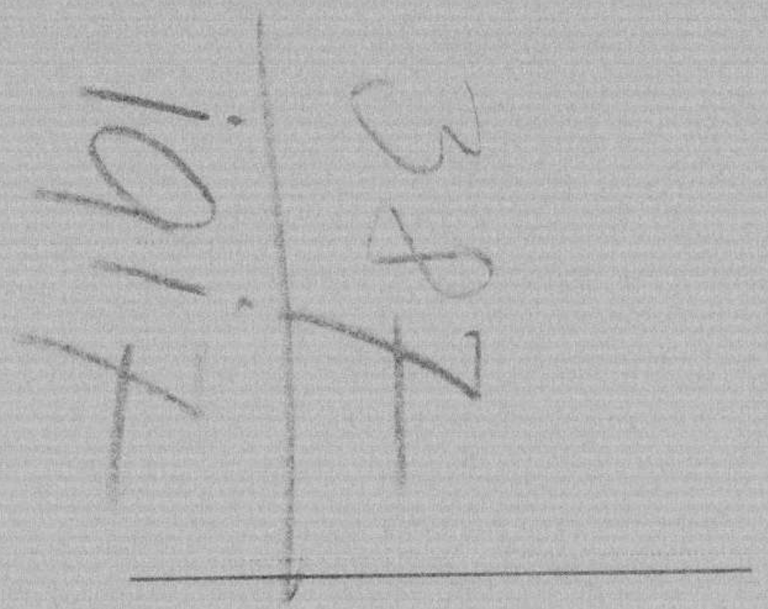

Szentes Károly
irodatiszt
1870-től 1917-ig szolgált

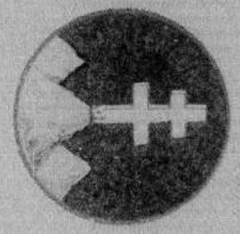

BUDAPEST

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége és tisztikara szíves megilletődéssel jelentik, hogy

SZENTES KÁROLY

AZ AKADÉMIAI KÖNYVRAKTÁRAK KEZELŐJE

f. évi április hó 22-én rövid betegség után életének 83-dik évében csendesen elhunyt.

A megboldogultnak földi maradványai kedden, április hó 24-én d. u. 4 órakor fognak a Kerepesi-út mellett temető halottas házából a rom. kath. egyház szertartása szerint a rákoskeresztúri temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az Akadémia, melynek egy félszázadon keresztül hűséges, hasznos tisztviselője volt, kegyelettel fogja őrizni emlékezetét.

Budapest, 1917. április hó 23-án.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége és tisztikara szíves megemlékezéssel jelentik, hogy

SZENTES KÁROLY

AZ AKADÉMIAI KÖNYVRAKTÁRAK KEZELŐJE

f. évi április hó 22-én rövid betegség után életének 82-dik évében csendesen elhunyt.

A megboldogultnak földi maradványai kedden, április hó 24-én d. u. 4 órakor fognak a Kerepesi-út mellett levő halottas házából a róm. kath. egyház szertartása szerint a rákoskeresztúri temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az Akadémia, melynek egy félszázadon keresztül hűséges, hasznos tisztviselője volt, kegyelettel fogja őrizni emlékezetét.

Budapest, 1917. április hó 23-án.

2

FILLÉR

[illegible]

Kelet		Tartozik			Követel		
19[illegible]		[illegible]	kor.	fill.	[illegible]	kor.	fill.
[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]
	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]
	[illegible]						
	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
	[illegible]						
	[illegible]					[illegible]	
[illegible]	[illegible]					[illegible]	
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
	[illegible]					[illegible]	
[illegible]	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]					[illegible]	
[illegible]	[illegible]					[illegible]	
	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
	[illegible]		[illegible]	[illegible]			
[illegible]			[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]

[illegible]

Ent. 1917. apr. 23.

389
1917

Nagyméltósága Minister Úr!

A Római Magyar Történeti Intézet bizottságának gondozásában most az sajtó alatt a Corpus Tactico-rum Graecorum T. kötete, amely Bölcs Leo Taktikájának T. XII. Konstitutiait tartalmazza. A munka jelenleg más anyiro előrehaladt, hogy a kötet megjelenése ~~[illegible]~~ rövid idő belül várható. A kötet költeggi az Első Magyar Általános Biztosító Társaság megyelkű adományából nyernek fedezést.

D. Vári Pernő úr, az intézet titkára, a ki a kötetet sajtó alá rendezte, kiadásra elkészítve

Kiadandó.
21/5. Verkey

Nagyméltósága

D. Jankovich Pál v. b. t. t.
Vallás és Közoktatásügyi m. kir. Minister úr nak

Budapest

a II. Kötet kéziratát és a
mely a nyár folyamán szakbi-
rálat alá fog kerülni, úgy hogy
az a folyó év ősszén sajtó alá
adható lesz.

Az I. kötet nyomdai költsé-
gei, tekintettel a kötet terjedel-
mes voltára, az Első Magyar
Általános Biztosító Társaság
adományozta összeget — a nyolc
koronát — előre látható lag-
nagyobb részben igénybe fogják
venni, úgy hogy a II. kötet
nyomdai költségei abból fe-
dezést nem fognak nyerhetni. Vi-
szont szerfelett kívánatos, hogy
a munka folytatása minél
előbb szintén napvilágot lát-
hasson, mert ezzel nemcsak a
szaszi, hanem a külföldi tudo-
mányos világnak is nagy szolgála-
tot teszünk.

Az intézet ügyeit vezető akka-
demiai bizottság legutóbbi ülésén
mérlegelvén ezen körülményeket
olyképp határozott, hogy ~~[illegible]~~ körelmezni
fogja beleegyezését, hogy mindaddig míg az
intézet tényleges működését
meg nem kezdheti, az I. kötet
eltérében az öszbündiszakra elő-

T intézet

irányzott ösztöndíj — 5000 korona — az intézeti kiadványok költségeire legyen fordítható. A miáta az intézet az állam részéről ádi-telett, a káború miatt az ösztöndíjakra (lásd irányzott ösztöndíj felhasználásra nem került, a mi az államra nézve jelentős megtakarítást jelent. Előre látható, hogy az intézet az 1917/18 évben nem fogja tényleges működését megkezdhetni, így hogy ilyformán az 1917/18. Költségvetési évben az 5000 korona ösztöndíjakra kintén nem fogjuk felhasználhatni.

Ennek alapján tehát arnal a tiszteletteljes megkeresésnek fordulok Nagyméltóságodhoz méltóztatnék hozzájárulni ahhoz, hogy mindaddig még az intézet tényleges működését meg nem kezdi az intézet költségvetésében ösztöndíjakra helyett az intézeti kiadványok fedezésére 5000 koronát az irányzott hamunk elő.

Ehhez kérem tisztelettel kérem Nagyméltóságod nagybecsű hozzájárulását ahhoz is, hogy az 1916/17 évi költségvetésben ösztöndíjakra felvett 5000 koronának a költségvetési év most folyó II. felére eső 2500 (kettőezerötszáz

annál inkább, mert a tudományos kiadványok ép úgy az intézet feladatkörébe tartoznak, mint az ösztöndíjasok tanulmányai, csakhogy azok költségvetési fedezetéről más körülmények közöt esetleg később és külön történt volna gondoskodás.

501

1917

körről más ne adóra,
II. kerületi kiállítási pénztárnál
felvehetők.

Kéjtelen kötelességemnek tartom a miniszter úr figyelmét arra a körülményre felhívni, hogy a m. kir. állami [illegible] 10.000 [illegible] korona [illegible] napjában a m. kir. [illegible] kiadni, amely [illegible], mert az intézetnek [illegible] [illegible] [illegible]

47740/1917 szám.

IV.

Nagyméltóságu Elnök Úr!

Van szerencsém Nagyméltóságodat értesiteni, hogy a Római Magyar Történeti Intézetről és annak bizottsága működéséről szóló hozzám felterjesztett 1917. évi március 26-án 315 szám alatt kelt jelentésében foglaltakat, jóváhagyó tudomásul vettem.-

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1917. április hó 17.

A miniszter helyett:

Dr Thoovay Lajos

államtitkár.

Nagyméltóságu

dr. B E R Z E V I C Z Y A L B E R T v.b.t.t. Úrnak, mint a Magyar Tudományos Akadémia és Római Magyar Történeti Intézet elnökének,

Budapest.

Évre 1917. április 24.

391
1917.

Kiadatik Áldásy Antal
biz. előadónak.
Budapest, 1917. apr. 24.

Heinrich
főtitkár

MÜLLER GYÖRGY
KÖNYVKÖTÉSZETE

BUDAPEST, 1917 [illegible] 22.
V., Vöröskereszt 30.

A Magyar Tud. Akadémia
Tekintetes Pénztári Hivatalának

Budapest.

A Tud. Akadémia [illegible] kötendő [illegible] bekötésére [illegible] a Tekintetes Pénztári Hivatalnak a következő ajánlatot [illegible]

[illegible] kötés [illegible] darabonkint [illegible] 1.[illegible]

[illegible] 7.[illegible]

[illegible] szükséges [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Müller Erzsébet

É.E. 1917. április 24.

392
1917.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Alulirottak a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató-Tanácsa 1917.márczius 29-én tartott ülésében az Akadémia 1916. évi számadásainak megvizsgálására kiküldetvén, szerencsénk van jelenteni, hogy a Magyar Földhitelintézet helyiségeiben megjelenvén, az érintett számadásokat megvizsgáltuk s pontosan vezetettnek, azoknak egyes tételeit az intézet könyveivel s a szükséges tanusitványokkal teljesen egyezőknek, a pénztárban elhelyezett papirokat pedig a legnagyobb rendben találtuk.

Ehhez képest inditványozzuk, hogy az Igazgató-Tanács a Magyar Földhitelintézetnek az 1916.évi számadásokra nézve a fölmentvény megadása mellett, azon jelentékeny szolgálatért, hogy az Akadémia vagyonát önzetlenül, minden dij nélkül kezeli, ezüttal is köszönetét nyilvánitsa, az intézet könyvvivőjének pedig pontos és lelkiismeretes fáradozásaiért 1800 /egyezernyolcszáz/korona utalványoztassék.

Budapest, 1917.április 24.

(Szekszárdi Béla)

Kötöri Lovász

Ek. 1917. ápr. 25.

393

1917.

Akadémiai Számadások.

Alulirottak a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató-Tanácsa 1917.márczius 29-én tartott ülésében az Akadémia 1916. évi számadásainak megvizsgálására kiküldetvén, szerencsénk van jelenteni, hogy a Magyar Földhitelintézet helyiségeiben megjelenvén, az érintett számadásokat megvizsgáltuk s pontosan vezetettnek, azoknak egyes tételeit az intézet könyveivel s a szükséges tanusitványokkal teljesen egyezőknek, a pénztárban elhelyezett papirokat pedig a legnagyobb rendben találtuk.

Ehhez képest inditványozzuk, hogy az Igazgató-Tanács a Magyar Földhitelintézetnek az 1916.évi számadásokra nézve a fölmentvény megadása mellett, azon jelentékeny szolgálatért, hogy az Akadémia vagyonát önzetlenül, minden dij nélkül kezeli, ezuttal is köszönetét nyilvánitsa, az intézet könyvvivőjének pedig pontos és lelkiismeretes fáradozásaiért 1800 /egyezernyolcszáz/ korona utalványoztassék.

Budapest, 1917.április 24.

393

14.7

32
II. o.

Kiirt cikk

a Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya 1917. április 23-ikán tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

6./ Osztálytitkár bemutatja a főtitkár átiratát, melyben az osztály az elhunyt Csoma József l. tag fölött emlékbeszéd tartása felől intézkedésre hivatik fel.

Az osztály mély megilletődéssel vesz tudomást nagyérdemü tagja elhunytáról és emlékbeszéde tartásával Áldásy Antal l. tagot bizza meg.

K. m. f.

Fejérpataky
osztálytitkár

A M. Tud. Akadémiának

ÉE. 1917. ár. 25.

394
1917.

33
I.

Kiirt czikk

a Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya 1917. április 23-ikán tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

14./ Osztálytitkár inditványozza, hogy tegye meg az osztály a szükséges lépéseket arra, hogy Lukinich Imre ur mint vendég "Erdély területi változásai" c. akadémiai pályanyertes munkájából valamely osztályülésen egy mutatványt személyesen olvashasson fel.

Az osztály erre nézve a szükséges lépéseket az Akadémiánál megteszi.

K. m. f.

Jejérés ottely
osztálytitkár

A M. Tud. Akadémiának

Érk. 1917. ápril. 25.

395.
1917.

K i i r t c z i k k

397/1917 a Magyar Tudományos Akadémia II.osztálya 1917.április 3-ikán tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

15/ Osztálytitkár bemutatja az Erdélyi Muzeum-Egyesület Jog- és Társadalomtudományi Szakosztályának az egyesület elnöksége által anyagi támogatás érdekében az Akadémiához beterjesztett kérvényét.

A II.osztály a szakosztálynak ily kérésével 1916.október 9-én tartott ülésében már foglalkozott és akkor a következő határozatot hozta:

"A M.T.Akadémia teljes méltánylásban részesiti ugyan azt az irodalmi tevékenységet, a melyet a szakosztály kifejt, mindazáltal anyagi támogatását, a melyért a M.T.Akadémiához folyamodik, most még sem teheti megfontolás tárgyává, mert anyagi helyzete a támogatást nem engedi meg". E határozathoz még azt teszi hozzá, hogy az Akadémia anyagi helyzete a határozat kelte óta nem javult és így most sincs abban a helyzetben, hogy anyagi támogatással járuljon a szakosztály tudományos czéljainak megvalósitásához.

K.m.f.

A másolat hiteléül

főtitkár.

Az Erdélyi Muzeum-Egylet Jog- és Társadalomtudományi Szakosztályának

K o l o z s v á r

4°

397/1917

Kiirt czikk

a Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya 1917. április a3-ikán tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

15./ Osztálytitkár bemutatja az Erdélyi Muzeum-Egyesület Jog és Társadalomtudományi Szakosztályának az egyesület elnöksége által anyagi támogatás érdekében az Akadémiához beterjesztett kérvényét.

A II. osztály a szakosztálynak ily kérésével 1916. október 9-én tartott ülésében már foglalkozott és akkor a következő határozatot hozta: " A M.T.Akadémia teljes méltánylásban részesiti ugyan azt az irodalmi tevékenységet, a melyet a szakosztály kifejt, mindazáltal anyagi támogatását, a melyért a M.T. Akadémiához folyamodik, most még sem teheti megfontolás tárgyává, mert anyagi helyzete a támogatást nem engedi meg". E határozathoz még azt teszi hozzá, hogy az Akadémia anyagi helyzete a határozat kelte óta nem javult és igy most sincs abban a helyzetben, hogy anyagi támogatással járuljon a szakosztály tudományos czéljainak megvalósitásához.

K. m. f.

Jegyzőkönyv osztálytitkár

A másolat hiteléül

Az Erdélyi Múzeum = Egylet Jog= és Társadalomtudományi Szakosztályának.

Kolozsvár

A M. Tud. Akadémia ~~[illegible]~~ hivatalának

~~[illegible]~~ főtitkár

Ekb. 1917. april. 25.

397
1917.

31 sz.
K. o.

Kiirt czikk

a Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya 1917. április 23-ikán tartott zárt üléséneh jegyzőkönyvéből.

12./ Osztálytitkár több tagnak megnyilvánuló kivánsága alapján javasolja, járulna az osztály azzal az inditvánnyal a naggyülés elé, hogy kötelességteljesitése közben megrendítő baleset áldozatává lett nagyérdemü tagjának, Thallóczy Lajos r.tagnak arcképét festesse le.

Az osztály az inditványt egyértelmüleg magáévá téve, eziránt a naggyülésnek előterjesztést tesz.

K. m. f.

Fejérpataky
osztálytitkár.

A M. Tud. Akadémiának

Èk. 1917. april. 25.

396
1917.

Kiirt czikk

a Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya 1917. április 23-ikán tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

7./ Osztálytitkár bemutatja Tagányi Károly és Hodinka Antal l. tagok bir latát, Horváth Jenő "A balkáni kérdés története" czimü művéről, melyet a szerző a megelőző bírálat utasitásai alapján átdolgozva küldött be. A bírálat némi hiányok megjelölésével a munkát kiadásra ajánlja.

A bírálat Horváth Jenő munkájával egyetemben áttétetik a Keleti Bizottsághoz, a melynek a balkáni tárgyakra vonatkozó felhivást annak idején közzétette.

K. m. f.

Fejérpataky
osztálytitkár

A Keleti Bizottságnak

Érk. 1917. april. 25.

398
1917.

Kiadatik gr. Teleki Pál elbadónak a Keleti Szivattyú számára.

Szeg. 1917. ápr. 25.

Hecsárichy
főtiszár.

Musolat a 2207/res.M.E.II.a.szanhoz.

K.u.k.Kri-gsministerium.
Präs.Nr.8174/5.Abt.
Tragen von Uniformen der
kgl.ung.Anademie.

An den königlich ungarischen Ministerpräsidenten in Budapest.
Wien, am 4.April 1917.

Mit Beziehung auf die geschätzte Note 1509/ME.res.vom 16.März 1917 beehre ich mich Euer Exzellenz mitzuteilen, dass ich dem Tragen einer Uniform durch die nicht im Offiziersrange stehenden Expeditionsmitglieder der königlich ungarischen Anademie für die Dauer ihrer Reise ausnahmsweise zustimme.

Die Uniform hätte jener zu gleichen, welche für das Personal des rumänischen Wirtschaftsausschusses, das keinen militärischen Grad besitzt, mit Normalverordnungsblatt für das k.u.k.Heer, 7. Stück von 1917, Zirkularverordnung vom 9.Februar 1917, Abt.13. Nr.79307/16 festgesetzt worden ist.

Betreffs freier Fahrt der Expeditionsmitglieder auf den k.u.k. Heeresbahnen und auf den unter militärischer Administration stehenden Bahnen Bosniens und der Hercegovina hat die Zentraltransportleitung bereits das Erforderliche veranlasst.

Genehmigen Euer Exzellenz den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung

Krobatin m.p.

K.u.k.Kriegsministerium.ZTL.Nr.88248.
Freifahrtscheine für die Mitglieder einer ung.Studienkommission auf den Heeresbahnlinien und den Linien der MED. 7.-

An Seine Exzellenz den Herrn königl.ung.Minister - Präsidenten

Wien, am 1.April 1917. Budapest.

Auf die sehr geschätzte Note vom 16.März 1917 Nr.1509 res. beehrt sich das Kriegsministerium die hinsichtlich Erteilung von Fahrbegünstigungen für die Mitglieder der Balkanexpedition an

./.

das Heeresbahnkommando Sud und den Chef des deutschen Feldeisenbahnwesens ergangenen Schreiben mit dem diensthöflichen Ersuchen mitzuteilen, von deren Inhalt auch die königl.ung.Akademie der Wissenschaften in Kenntnis setzen zu wollen.

Genehmigen Euer Exzellenz den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung.

Für den Minister alairas.

K.u.k.Kriegsministerium.ZTL.Nr.88248. Abschrift.
Freifahrscheine für die Mitglieder einer ung.Studienkommission auf den Heeresbahnlinien und den Linien der MED. 7.

An das k.u.k.Heeresbahnkommando Sud,
Wien 1.April 1917. Belgrad.

Ebenso wie im Vorjahre wird die kgl.ung.Akademie der Wissenschaften auch in diesen Jahre eine wissenschaftliche Balkanexpedition in die okkupierten serbischen Gebiete entsenden.

Das Heeresbahnkommando wird angewiesen, allen Expeditionsteilnehmern, welche die kgl.ung.Akademie der Wissenschaften seinerzeit namhaft machen wird Freifahrtsscheine erster Klasse, für alle Heeresbahnlinien, mit Gültigkeit für die von der Akademie als wünschenswert bezeichnete Zeitdauer auszustellen.

K.u.k.Kriegsministerium.Abt.ZTL.Nr.88248. Abschrift.
Freifarhtscheine für die Mitglieder einer ung.Studeinkommission auf den Heeresbahnlinien und den Linien der MED. 7.-

An den Chef des deutschen Feldeisenbahnwesens
Wien, am 1./4. 1917.

Ebenso wie im Vorjahre wird die königlung.Akademie der Wissenschaften auch in diesen Jahre eine wissenschaftliche Balkanexpedition in die okkupierten serbischen Gebiete entsenden.

Die kuk.Heeresverwaltung wird ihrerseits, soweit die Linien der k.u.k.Heeresbahn Süd in Frage kommen, dieses Expedition unter anderen auch dadurch fursern, dass sie allen Expeditionsteilnehmern Freifahrtscheine für die Heeresbahnlinien ausfolgt.

Das Kriegsministerium beehrt sich im Hinblicke auf die grosse

./.

Bedeutung der in Aussicht genommenen Expedition das d.h. Ersuchen zu stellen, diese auch a.s. in der Weise zu begünstigen, dass an die Reiseteilnehmer, welche die kgl.ung. Akademie der Wissenschaften s.z. der Militäreisenbahndirektion 7 namhaft machen wird, Freifahrtsscheine erster Klasse für die Linien der Militär-Eisenbahndirektion 7 mit Gültigkeit für die von der Akademie als wünschenswert bezeichnete Zeitdauer ausgefolgt werden.

Es wird diensthöflich ersucht, über das schon Verfügte das Kriegsministerium Zentraltransportleitung und die königl.ung. Akademie der Wissenschaften in Budapest in Kenntnis setzen zu wollen.

Clerk. 1917. apr. 26.

ad $\frac{400}{1917}$

St. 18799 szám.

Cheque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv urnak

Budapest

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest, 1917 április 2[illegible]-án.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~megbizásából~~ mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1,200 kor----fill' fizet ett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1916. XII/19. 1000.

érk. 1917. apr. 27.

401

1917

K. u. k. Militärkommando Pozsony

M.A. Nr.

An

in

Pozsony, am

A b s c h r i f t .

K.u.k.Militärkommando Pozsony.

M.A. No. 33756/Kgf.

Kgf.Tscheremissen,Ueberstellung nach Budapest zwecks Sprachforschungszwecken.

An

das Kommando des k.u.k. Kriegsgefangenenlagers

in

Pozsony,am 25. April 1917. Kenyérmező.

Ueber Bitte der ung. Akademie der Wissenschaften, Budapest, V.Akademie u. 2 sind die im Kriegsgefangenenlager Kenyérmező befindlichen Tscheremissen, u.zwar Kyril Nikolajewics, Grigori Nikolajew Nyikityin Ignatij Nyikitovics ehestens (falls dieselben nicht im Lager, sondern auf Arbeit auswärts wären, nach raschester Ablösung) an die Waggonfabrik Ganz Danubius A.G., Budapest X. Kőbányai út 31 zu überstellen, wo sie bei ihrer Einteilung auf Arbeit der Akad.d.Wiss. zu Sprachforschungen zur Verfügung stehen.

Das Abgehen der Kriegsgefangenen ist der Akademie d. wissensch. auf obige Adresse bekanntzugeben, und dem Militärkommando zu melden.

Für die richtige Abschrift:

Für den Militärkommandanten
Tschandl Oberst m.p.

A b s c h r i f t.

K.u.k.Militärkommando Pozsony.

M.A. No. 33756/Kgf.

Kgf.Tscheremissen, Ueberstellung nach Budapest zwecks Sprachforschungszwecken.

An

das Kommando des k.u.k. Kriegsgefangenenlagers

in

Pozsony, am 25. April 1917.

Mit H. No. 8630 vom 3/IV.1916 wurde gemeldet, dass sich im dortigen Lagerstande 40 Tscheremissen befinden, fast durchwegs jedoch auf auswärtigen Arbeitsstellen.

Ueber Ansuchen der ung. Akademie d. Wissenschaften, Budapest v. Akadémia u. 2 sind sieben Kgf. Tscheremissen ehestens (falls dieselben nicht im Lager, sondern auf Arbeit auswärts wären, nach raschester Ablösung) an die Waggonfabrik Ganz Danubius A.G., Budapest X. Kőbányai út 31 zu überstellen, wo sie bei ihrer Einteilung auf Arbeit der Akademie d. Wissenschaften zu Sprachforschungen zur Verfügung stehen.

Das Abgehen der Kriegsgefangenen ist der Akad. d. Wiss. auf obige Adresse bekanntzugeben und dem Militärkommando zu melden.

Für die richtige Abschrift:

Für den Militärkommandanten:
Tschandl Oberst m. p.

Érk. 1917. ápr. 27.

402
1917

Visszavárólag meg=
küldetik Simonyi
Zsigmond r. tagnak.

Budapesten 1917. ápr. 27.

Heinrich
főtitkár

1) Daday: Monographie systématique des phyllopodes anostracées Paris, 1910,

2) Daday: Die Süsswasser = Mikrofauna Deutsch = Ost = Afrikas, Stuttgart, 1910.

Cz. műveket s róluk szóló 2 uzomtatott füzetet (ismertetést) átvettem.

Budapest, 1917. apr. 27

Lovass József k. hoptár

érk. 1917. apr. 27.

403

1917

A BUDAPESTI KIR. M. TUDOMANYEGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMANYI KARANAK
DÉKÁNI HIVATALA.

1237 szám.
1916/17.

Méltóságos

Dr. HEINRICH GUSZTÁV

főtitkár urnak

B u d a p e s t e n.

Szerencsém van Méltóságodnak szives tudomására hozni, hogy a bölcsészettudományi kar a folyó tanévi V. rendes ülésben a Magyar Tudományos Akadémia történeti könyvjutalmára T ó t h J e n ő III. éves, a nyelvészeti könyvjutalomra pedig V e n d l J ó z s a IV. éves bh.-t jelölte.

Budapest, 1917. április 28.

bölcsészetkari e.i. dékán.

Leirta: B.-né.
Olv.: fy

Érk. 1917. apr. 30.

406
1917

Ech. No 5740
1917

A

magy. kir. Andrássy akadémiának

Budapest.
Akadémia utca 2[illegible]

Ostffyasszonyfa [illegible] aprilis 27.

Tisztelettel értesítem hogy a
porsonyi cs és kir. kaponai paranyszolnag
M.A. 33756/Kgf. kémi rendeletére értelmé-
ben 7 cseremisz orosz hadifoglyot a
Janz Dambins vagongyárnál Kőbányai
ut 31. felyt. [illegible]

Érk. 1917. ápr. 30.

405
1917

Kiadatik Simonyi Zsigmond
v. t., bir. előadónak.

Budapest, 1917. ápr. 30.

Herrmann
főkönyvtáros

K. Hof- und Staatsbibliothek.

München. 26. IV. 1917

Der Ungarischen Akademie
der Wissenschaften

senden wir gleichzeitig die gewünschten Photographien nebst der Rechnung des Photographen. Die Sendung der photographischen Platten macht unter den jetzigen Verhältnissen grosse Schwierigkeiten: der Photograph hat sie daher bei uns hinterlegt. Sie stehen jederzeit zu Ihrer Verfügung. Bei den Aufnahmen aus Cod. graec. 452 ist die sehr schlechte Erhaltung der Handschrift en

unter diesem Gesichtspunkte sind die Aufnahmen als sehr gut und scharf zu bezeichnen.

Hochachtungsvoll

Z. L.

Handschriften-Abteilung

v. Leidinger

Érk. 1917. apr. 30

407
1917

Arthur Schneider

ARTHUR SCHNEIDER
Hofphotograph
MÜNCHEN
Tel. 54748 · Nymphenburgerstr. 67.

~~Alling b.~~ München, den 23. April 1907
Nymphenburgerstraße 67

Rechnung

für die Ungarische Akademie der Wissenschaften, [illegible]

Sandte Ihnen heute auf Ihre Rechnung und Gefahr:

12 Aufnahmen 24×30 cm
incl. je 1 Copie m. d. k. Hof- u. Staatsbibliothek
à pCt. Mk 108,00

Hochachtend
Arthur Schneider

Reklamationen können nur innerhalb 8 Tagen berücksichtigt werden.

Rendben erhöltem [illegible]
[illegible]
Budapest 1917 April 30 [illegible]
[illegible]

~~Emballagen werden billigst berechnet, bei franko Retoursendung Betrag zurück.~~
~~Zahlungs- und Erfüllungsort Alling b. München.~~
[illegible]

ad $\frac{407}{1917}$

Kintalvánzortatott!
1917. IV/30.

ad 923/1916. ikt. szám

4 számu Balkáni pályázat.

Jelentés

Sebes Gyula főgimnáziumi tanárnak „Romania A román királyság földrajzi, történelmi, politikai, néprajzi, közgazdasági és művelődéstörténeti ismertetése" czimü pályamüvéről.

Budapest 1917 április 30-n.

Dr Jancsó Benedek

Jelentés

Sebes Gyula gimnáziumi tanárnak „Románia. A román királyság földrajzi, történelmi, politikai, néprajzi, közgazdasági és művelődéstörténeti ismertetése." czimü pályamüvéről

E pályamü bevezető fejezetét a román királyság tevületének földrajzi ismertetése alkotja 49 írott lapnyi terjedelemben. Hogy e fejezetnek a földrajzi tudomány szempontjából mi a tudományos értéke, arról nem lévén szakember, nem nyilatkozhatom. Miután nem nevezi meg a szövegben forrásait sem, melyekből adatait meritette, azt sem itélhetem meg, hogy azokat helyesen használta-e fel, vagy sem? Müve végén ugyan felsorolja azon irodalmi termékeket, a melyekből müvének anyagát meritette és ezek között három, Románia földrajzát tárgyaló munkát is, - nevezetesen G. I. Lahovary „Marele dicţionar geografic al Rômâniei", Martonne lyoni tanárnak 1902-ben Párisban megjelent „La Valachie" czimü, - továbbá Murgoci bukaresti tanárnak „Rômânia şi ţerile locuite de rômânii" czimü müveit, - de a szövegben egyre sem hivatkozik. Nem emlit egyetlen német nyelvü forrást sem, holott Theobald Fischer marburgi tanárnak az Albert Scobel féle Geographisches Handbuch I. 100 és köv. lapjain megjelent Románia földrajzi is-

./.

mertetését összefoglalóan tárgyaló cikke megérdemelte volna, már csak a benne rajzolt kép plasticitása és világossága miatt is, hogy figyelmére méltassa. A mi forrásainak felhasználását illeti, a tekintetes Akademiához pályaművével egyidejűen benyujtott kísérő iratában azt mondja, hogy a forrásokra való hivatkozást a szövegben azért mellőzte, mert zavarban hatna az olvasásban. Igaz-e ez az állitás, vagy sem? – nem akarom vitatni. Annyi azonban bizonyos, hogy a biráló feladatát a források miként való felhasználásának ellenőrzésében ezzel nagyon meg nehezíti, sőt bizonyos tekintetben lehetetlenné is teszi.

E fejezetben, eltekintve az előadás nehézkességétől és bizonyos, a magyar gondolkozással és előadásmóddal meg nem egyeztethető modorosságtól, a mi nyilvánvaló jele, hogy forrásának szövegéhez szószerint ragaszkodott, – eléggé érthető és elég világosan felfogható képet rajzol a román királyság földrajzi alkatáról.

Az ujabb földrajzi irók – nyilván a világháború hatására – szeretik ugynevezett geopolitikai fejtegetésekkel is érdekesebbé tenni előadásukat. E geopolitikai fejtegetések azonban – nézetem szerint – aligha illeszthetők bele az exact természetű geografiai leirásokba, még akkors, ha elfogadható igazságot tartalmazó elméletek lennének, nem pedig csak többé kevésbbé igaznak látszó szellemes történeti vagy politikai természetű ötletek. Ettől szerző sem mentes. Mindjárt művének első lapján Románia gondviselésszerű politikai hivatását, annak a topografiai helyzetnek alapján, hogy Románia a középponti hatalmak és Bulgaria között betömi azt a hézagot, mely Oroszországot elválasztja a Balkántól – abban állapitja meg, hogy hullámtörőül szolgáljon a Balkán felé irányuló orosz hatalmi törekvések ellen. Viszont, természetellenesnek mondja, hogy a Duna torkolata nem egészen a román király-

ság birtoka. Ha ez geopolitikai szempontból igaz, akkor hogyan egyeztethető meg vele az a másik geopolitikai tétel, hogy a Prút, a geografusok egyező véleménye szerint is éles geografiai folyóhatár keleten Oroszország felé? Ha olyan igazságok ezek az ugynevezett geopolitikai elméletek, mint szerző is vallja, akkor éppen e geopolitikai akadály miatt nem lehetne egyáltalán a Dunanak Prúton túl fekvő torkolata Románia birtoka, holott ezt a szerző egészen természetesnek veli.

Eltekintve az ilyes fajtaju kitérésektől és a jelzők használatában való némi tulzásoktól, mint a milyen a többi között az, hogy a romániai folyók roppant mély medreket mostak ki magoknak, holott magában a mély jelző is elég és a valóságnak inkább megfelelő volna-és némely más apróbb tévedéstől, e fejezet ellen nem lehet nagyobb kifogásokat tenni. Némi javitással, főleg az előadást könnyebbé és folyamatosabbá tevő átdolgozással élvezhető olvasmánynyá lehetne tenni.

A II. fejezetben (az 50. laptól a 249. lapig) 200 lapon a mai román királyság megalakulásának történetét adja elő.

E fejezet első pontjában 25 lapon (az 50-től a 75-ig) vazlatosan a két oláh vajdaság történetét adja elő a vajdaságok megalapitásától egészen addig az időpontig, mikor a krimi háboru befejezése után tartott párisi kongresszuson a keleti kérdés rendezésével kapcsolatosan az oláh vajdaságok ügye is szóba került.

Szerző idézett beadványában azt mondja hogy müvének szóban forgó történeti részet – körülbelül ing 100 irott lapnyi terjedelemben – még néhány fejezettel szeretné kiegészíteni a mely fejezetekben az ország belső történetét és külső politikáját ismertetné a királyság megalapitása óta, továbbá Románia szerepét a mostan folyó világ háborúban. Nézetem szerint sokkal helyesebben cselekednék, ha müvének ezt a részét bővítené meg

a jelzett terjedelemben. Erre vonatkozó okaimat a következőkben vagyok bátor a tekintetes Akademia elé terjesztem:

Az oláh vajdaságok megalakulásának időpontjából kezdve egészen az erdélyi fejedelemség megszűnéséig a magyar állam és a vajdaságok között az érintkezés igen szoros és igen gyakori volt. A magyar állam keleti politikájában a vajdaságoknak igen fontos szerepök volt. Sok dolognak mi a magyar nemzeti politika szempontjából ma is nagy fontosságu, eredete és jelentősége éppen ebben a viszonyban keresendő. A magyar közönség előtt azonban az oláh vajdaságok történelme teljesen ismeretlen. Az oláh vajdaságok történeti életéről és a régi magyar állam keleti politikájában való szereperől alig van még a magyar nemzet történetének tudományos eredményeit ismerő és jelentékenyebb irodalmi, politikai és társadalmi szereppel bíró emberéinknek is kellő ismerete. Ez ok miatt az oláh vajdaságoknak a mai román királyság megalakulásáig terjedő történetet tárgyaló irodalmi mű igazán szükséges és hézagpótló könyv lenne. Addig is azonban, míg az oláh vajdaságok régi történetet ismertető mű megiratnék, igen czélszerű lenne, ha szerző az általa tervezett bővítést jelen művének ebben a részében hajtanú végre.

Ezt a feladat könnyebb is volna, mert az erre vonatkozó anyag kialakultan és készen állana a rendelkezésre, míg Románia azon belső és külső politikájának ismertetése, melyet királysággá alakulása után követett, éppen az anyag rendezetlensége és a megbízható kellő forrásoknak hiánya miatt csak töredékes és felszínes lehetne. E tekintetben valami érdemesebbet alkotni a romániai viszonyoknak oly sok oldalu és mélyre ható tanulmánya alapján lehetne, a melyhez szerző idővel és – jelenlegi műve alapján ítélve – kellő elő tanulmányokkal alígha rendelkezik.

Művének ez a része általában kevés kifogás ala esha-

Atik. Előadásmódján és stílusán is meglátszik hogy anyagán sokkal jobban és biztosabban uralkodik, mint az előbbi fejezetben. Forrásaihoz nem tapad annyira, mint az előbbiben s azért előadása is szabadabb és több írói képességet eláruló. Anyagát elég jól ismeri és jól is tudja csoportosítani. Természetesen, apróbb hibák adat és ténybeli tévedések ebben a részben is fordálnak elő, de nem olyanok és nem is olyan nagy számúak hogy a mű értékét leszállítanak.

Ilyen apróbb hibákhoz számítható az az állítása is, hogy Oroszországnak a párisi békében vissza kellett adnia az oláh vajdaságoktól 1812-ben elrabolt Bessarábiát (74 l.) A valóság az, hogy nem az egész Bessarábiát, hanem annak csak kisebb részét – három kerületét – 8335 □ km terjedelemben; azt a területet, mellet az 1878 ki berlini kongresszus ismét vissza adott (~~Romániának~~ Oroszországnak). Ilyen téves állítás a 111 ik lapon az is, hogy a magyarság, mikor Austria nem akarta Cuza fejedelemmé választatása után a fejedelemségek unióját elismerni – az 1848/49 ki két ellenség: Austria és a románság küzdelmében rokonérzésével inkább az utóbbiak mellett volt. A valóság az, hogy 1848/49 ben a magyarságnak Austria mellett másik ellensége nem a két oláh vajdaság románsága volt, hanem a hazai románság. A vajdaságok román értelmiségének rokonérzése 1848/49 ben inkább mellettünk volt, mint Austria mellett; így tehát a magyarság nem Austria ellen való gyűlöletből volt az oláh fejedelemségek egyesítése mellett, hanem azért mert meg volt győződve annak helyes és jogos voltáról.

Téves (a 128. lapon) az az állítása is, hogy Cuza az úgy nevezett „felajánlott kolostorok" imarlanait megváltotta volna. Ez nem megváltás, hanem sacularisationak nevezett minden féle kárpótlás nélkül való elkobzás volt. Téves az az állítása is (143 l.) hogy Cuza idejében Romániában francia volt az állami levelezés nyelve, ha ez állítás azt akarja jelen-

teni, hogy az állam hivatalos nyelve a franczia volt. Az oláh fejedelemségek ~~nyelve~~ hivatalos nyelve sohasem volt franczia. Az állami levelezés nyelve is csak annyiban, a mennyiben a nemzetközi érintkezést illette. Ez ma is így van más államokban is. Tévesen nevezi (153. l.) a Hohenzollern-Sigmaringen családot III. Napoleon rokonának, a melynek kedvezni akart, mikor a magoknak fejedelmet kereső románoknak figyelmét Károly herczegre irányozta III. Napoleon ezt nem rokonsági tekintetek miatt tanácsolta a románoknak, hanem tekintettel arra a feszült viszonyra, mely Austria és Poroszország között volt akkor.

Kisebb nagyobb tévedései között azonban a legmegfoghatóbb az, mit azokra a dakoromán izgatásokra vonatkozóan mond, a melyeknek szintezéve Románia az 1867 ki kiegyezést közvetlenül követő években lett. Azt mondja ugyanis (186. lap.) „A magyar nemzet azonban már akkor nem volt abban a helyzetben, hogy kénytelen lett volna minden áron tűrni . . . . . A magyar országgyűlés türelmetlenséget mutatott az országterületén lakó román ajkú polgársággal szemben, a kiket az 1848/49 ki szabadságharczban való magoktartása miatt a hazaárulás vádjával kellett megbélyegezni és ellenök, valamint romániai fajrokonaik ellen, kik orosz izgatásra Magyarországnak a Tiszáig való elfoglalásával fenyegettek, honvédség szervezését szorgalmazta."

Igazán meglepő magyar írónál olvasni hogy az a magyar országgyűlés, a melyik 1868 ban a nemzetiségi törvényt alkotta türelmetlen volt az ország román ajkú polgárával szemben és őket 1848/49. k. magoktartásáért a hazaárulás vádjával bélyegezte meg. Még furcsább és hallatlanabb dolog a honvédség felállitását azzal magyarázni, hogy annak első sorban való inditéka a romániai irredentista törekvések voltak. Ilyesféleket eddigelé csak magyar ellenes román

irodalmi termékekben olvasnattunk. Valószínű is, hogy mindezeket szerző forrásai között valamely magyarellenes czélzatú román irodalmi termékben olvasta és azt félreértve, helytelen és rosz fogalmazásban iktatta be könyvébe.

Hogy forrásait szövegközben nem idézi, ilyen dolgokban boszulja meg magát. Forrásának ilyen félreértéséből származhatott amaz állítása is, hogy 1877-ben, mikor arról volt szó, hogy Románia minő álláspontot foglaljon el Oroszország annak vetelésével szemben, hogy Törökország ellen a maga területen az orosz hadseregnek akadálytalan átvonulást biztosítsan, Andrássy azt tanácsolta volna, hogy a román katonaság és a közigazgatás álljon félre az utból és ősi oláh szokás szerint vonuljon fel kis-Oláhország hegyei közé. Andrássynak uligha lehetett arról tudomása, hogy ősi oláh szokás volt veszedelem idejen térlenül, minden ellenintézkedés vagy védelem nélkül felvonulni a havasokra; de valott volna is, alig hihető, hogy a XIX század utolsó negyedében ilyen primitiv és gyermekes tanácsot adjon.

Nagyon ragaszkodik a román forrásokhoz, vagy azon erősen román sugalmazású német forrásokhoz adkor is, mikor azt mondja, hogy 1877-ben, mikor a román hadsereg átkelt a Dunán, hogy Plevna alámenyjen az orosz hadsereg segítségére az orosz hadseregnek a legszégyenletesebb megsemmisítéstől mentette meg. Bizonyos hogy Károly fejedelem az oroszoknak igen értékes segítséget adott, mikor a Dunán átkelve, Plevna alá ment, – de hogy az orosz hadseregnek a román segítség mentette volna meg a legszégyenletesebb elpusztulástól, ob tulzása a valóságnak, melyet a kritikai szemmel vizsgálódó történetíró igazsággyanant nem hirdethet. Plevna alá az szesen 40.000 fénye román hadsereg ment. Ha a román hadsereg nem ment volna át a Dunán, valószínű, hogy az orosz hadseregnek is vissza kellett volna a [illegible]

a Duna balpartjára, Romániai területére vonulnia, de csak addig, míg Oroszországból nagyobb erősítéseket nem vonhatott volna magához, mert azt állítani, hogy Oroszország nem tudott volna ez alkalommal 40.000 fényi hadsereget pótlásul még hanzba vinni, olyan állítás, a melyet csak a maga nemzetének szerepét és hadseregének katonai dicsőséget naiv hazafias lelkesedésében túlságosan nagyra becsülő romániró engedhet meg magának.

Eltekintve ezektől a fogyatkozásoktól, ez a fejezet szerző művének egyik legértékesebb és legjobban megírt részét alkotja.

A mű harmadik részét az államhatalom ismertetését tartalmazó III. fejezet alkotja.

Az első pontban Románia érvényben levő alkotmányát ismerteti eléggé jól és eléggé világosan. Egy két tévedés azonban ebben is fordul elő. Így, a mikor a választói jogosultságot ismertetve, azt mondja, hogy az első osztályú választó kollégiumba azok tartoznak, kiknek birtokjövedelmik után járó adója meghaladja a 3550 leit. Helyesebben azok, a kik 3550 lei birtokjövedelem után fizetnek adót. Azt sem lehetne egész igazság gyanánt elfogadni, hogy az agrárszocialista izgatás Romániában azért nem járhat eredménnyel, mert a paraszt függése tudatában nem a forradalmi eszméktől, hanem a király és földesura iránt való hűség következményeképpen remélli sorsa javulását. Az időnként megismétlődő kisebb-nagyobb parasztlázadások ellenkezőt bizonyítanak. Hogy a szocializmus nagyobb sikereket a román parasztság politikai pártta való szervezésében nem érhetett el, annak oka nem a román paraszt királyához és földesurához való hűsége volt, hanem az, hogy a román paraszt analfabetizmusa lehetetlenné tesz köztök mindenféle sikeres politikai propagandát

A mit az ország kozigazgatási, ünzságszolgáltatási, pénzügyi, hadügyi és egyházi szervezetéről ír, helyesen és érthetően van megírva. Helytelen azonban, hogy az állam hivatalos vallását a görög keletit ókatholikusnak nevezi. Valószínű hogy miutan a görögkeleti egyház magát orthodoxnak és katholikusnak nevezi forrását félreértve, az orthodox fogalmat alapja az ókatholikus szóval kifejezni. Ez azonban helytelen és miutan az ókatholikus kifejezés egy, a római katholikus egyházban a mult század 70-s éveinek elején keletkezett – Döllingerféle – irány számára van lefoglalva, súlyos félreértésre is adhat okot.

A IV. fejezetben Románia lakosságát ismerteti. Az elsó pontban az ország népesedési mozaelmait és állapotait tárgyalja, de nem az utolsó, hanem az 1897-ki népszámlálás alapján. Már említett kisérő irataban maga mondja, hogy az 1912-ki népszámlálás eredményei alapján ezt az egész fejezetet át kell dolgozna. E fejezet második pontjában a románságot néprajzi szempontból tárgyalja. Ebben a részben foglalkozik a románság eredetének kérdésével is. Általában kellő tájékozottsággal és helyes szempontok szerint. Egy két apróbb tévedés ebben is fordul elő. Ilyen tévedés, mikor azt mondja, hogy a dunánninneni és a macedoniai román nyelv között csupán kiejtésbeli különbség van. Az igazság az, hogy a kettő közötti dialektusbeli különbség van, a mely lényegesen nagyobb és több, mint az előbbi. Tévedés az az állítása is, hogy azokat az oláhokat, a kik a tatárjárás előtt az Olt áttörésének vidékén laktak, királyaink határőröknek hozták be a szomszédos kúnok ellen. A valóság az, hogy az oláhoknak ezen a vidéken a tatárjárás előtt is volt egy kis telepök, de arról, hogy oda hogyan vándorolták be, semmitsem tudunk és egyetlen forrás sem tanuskodik a mellett, hogy ezek az oláhok határőrök lettek volna s nem egyszerű pásztorok.

A IV. fejezet s pontjában azoknál a más nemzetiségeknek

ismertet meg, a melyek a jelenlegi román államban laknak s ezek között
első sorban a magyarsággal is, melynek során szóba kerülnek a
csángók s azokkal együtt a régi századok moldovai magyarsága
is. Igen sok érdekest és figyelemre méltót mond rájok vonatko-
zóan. Meglátszik, hogy ezzel a kérdéssel szeretettel és a rávonat-
kozó irodalom áttanulmányozásával foglalkozott. Egy kissé azon-
ban túlló a célon, mikor egész bizonyosra veszi, hogy az atelközi
magyarság a Szerettől ~~[illegible]~~ nyugatra és délre egészen a mai Kis-Oláh-
országig megtelepült és maga után népi nyomokat hagyott volna
hátra és hogy az 1211–1222 között a Kimországba benyomult német
lovagrend védelme alatt keletkezett magyar telepek, maig sem
pusztultak el teljesen. Az, hogy a honfoglalást megelőzően Atel-
közből a magyarság benyomult volna a mai román királyság te-
rületére és ott mielőtt mai hazájába bejött volna huzamosabb
időt töltött, csak valószínűség látszatával biró feltevés, a mit azon-
ban nem igazol sem okleél, sem pedig valami, e korból való tör-
téneti lelet. Hogy a mai moldovai magyarság kitelepedése a
XIV. század vége előtt történt volna meg, arra vonatkozóan sincs
semmi bizonyítek, – de igen is van arra, hogy ez a kitelepedés ~~a XIV.~~
ezután történt és pedig java részében a XV. században.

E fejezet negyedik pontjában széles történeti alapon ismerteti
a román falút. Általában helyesen és jól van megírva ez a részlet is.
Kisebb tévedésekre itt is akadunk. Így a többi között azt mondja
hogy a román kormány a Duna deltájának szigetein több minta
falút építtetett. Ezeket a minta falukat nem a Duna deltájának
szigetein, hanem a Baragán pusztaságon építették, a mely terü-
let a Jalomica alsó folyása és a Dunának északi irányban való
elhajlása között van. Az 5. pontban a romániai városokat
ismerteti szintén széles történeti alapon. Apróbb tévedések ebben
a részben is vannak. Így a többi között azt állítja hogy Krajova
XVII. századbeli alapítás, a mi egyáltalán nem felel meg az i-

gazságnak mert e város sokkal régebbi alapítás.

Az V. fejezetben Románia közgazdasági állapotaival ismertet meg. Az első pontban a földmüveléssel foglalkozva, részletesen megismertet a földbirtok megoszlással kiterjeszkedve a román parasztság jelenlegi helyzetének történelmi előzményeire, a jobbágyfelszabadításra s azzal kapcsolatosan a román parasztság gazdasági életének későbbi fejlődésére. Részletesen megismertet a románian földmüveles termelési viszonyaival, továbbá az állattenyésztéssel és az erdőgazdálkodással, valamint a bányaszattal, behatóbban foglalkozva ez utóbbival kapcsolatosan a román petroleum termeléssel is. Könyvének ez a része mondható egészben a legértékesebbnek. Helyesen tájékoztat és világosan áttekinthető képet fest az V. fejezet 5. pontjában Románia iparáról és a 6-ban kereskedelméről, súlyt fektetve mindenütt a hazánkkal való kapcsolatokra. A 7. pontban az ország közlekedési viszonyait rajzolja, előadván benne a vasutügy fejlődésének történetet, valamint azt a munkásságot is, melyet a román kormány az ország a nyugi erejének megfeszítésével a tengeri- és folyamhajózás fejlesztése érdekében kifejtett.

A VI fejezetben Románia müveltségi állapotát vázolja. E fejezet első pontjában Románia iskolázását ismerteti meg velünk, még pedig történelmi előzményeivel egyéttemben. Általában helyes és világos képet fest róla. Apróbb tévedések, melyek legnagyobb részt használt forrásai illető helyének félreértéseből származhattak, ebben a részben is fordálnak elő. Ilyen tévedés, mikor azt mondja hogy a kazan György által a mult század második gotizedében Bukarestben alapított román nyelvü iskola hatása következtében bezárultak Romániában a századok óta müködő görög iskolák. A valóság az, hogy a görög iskolák nem századok óta müködtek az oláh vajdaságokban, hanem csak a fanárióta származásu fejedelmek utalkodásának kezdete óta, tehát tulajdon képpen

száz évig sem. Tévedés továbbá az is, midőn (541 l) a romániai csangókra vonatkozóan azt mondja, hogy azok, mind román állampolgárok lévén, kifogástalanul beszélnek románul s így az állam nem türhette, hogy tanítási nyelvök más legyen, mint a román. Egészen mást mond erre vonatkozóan e csangó falvak iskoláit személyesen meglátogatott középajtai Barna Endre „Romania nemzetiségi politikája és az oláh ajkú magyar polgárok." czimü könyvének 51. és következő lapjám, melyből kitünik, hogy a romániai tiszta magyar nyelvü községek tankötelesei, mikor a román népiskolába belépnek, általában véve semmitsem tudnak románul.

A következő 2, 3 és 4 pontokban a romániai tudományos, irodalmi és müvészeti állapotokat ismerteti, vázlatosan ugyan, de megis rámutatva a fontosabb tudományok, irodalmi és müvészeti mozzanatokra, úgy hogy az olvasó e tekintetben is kielégitő tájékozódast szerezhet magának. Apróbb tévedések természetesen ezekben is fordulnak elő. Egyik másik irónak, költőnek, tudósnak neve helytelenül van irva. Így Densuşan Ovidot következetesen Desusan-nak irja. A jelzőkkel általában igen pazarul bánik. A világhirü, halhatatlan stb. jelzőket igen bőkezüen osztogatja. Így a többi között a mütörténet terén világszerte ismeretes tudósnak mondja Şigara Samurcaş-t, a ki a román népmüvészetnek igen derék és alapos ismerője ugyan, de azért még sem az egész világ hireesége. Ilyen tulzás az is, hogy Eminescu költeményei rengeteg példányban forognak közkézen. Elég, ha azt mondjuk: sok példányban. Vlahuţa igen derék lirikus és novella iró, de azért mégsem emelkedett világhirre, úgy szintén „România pitorească" czimü müve is nagyon népszerü olvasmány Romániaban, de azért még sem mondhatjuk, hogy minden paraszt kunyhójában otthonra talált, már csak azért sem, mert a román parasztságnak mintegy 83%-a

analfabéta lévén, egyáltalában semmiféle könyvet sem olvas.

Megismertetvén a szóban forgó pályamű tartalmát s előadván emelhető kifogásaimnak nagyobb részét, véleményemet a következőkben foglalom össze:

A szóban forgó pályamű érdemes irodalmi alkotás. Írója nem csekély írói képességű ember, ki tárgyával előszeretettel és igen figyelemre méltó tudással foglalkozott. A rávonatkozó irodalmat elégge ismeri, noha nem lehetne állítani, hogy művében ennyegát a román közélet, társadalom, irodalom és tudományosság közvetetlen mélyrehatóismeretéből merítette volna. A tárgyalt dolgokat a rólok írt művekből ismeri és nem közvetetlen tanulmányból. Ezt maga is őszintén bevallja, mikor többször emlitett kisérő iratában azt mondja hogy a legfőbb ok, a miért munkáját jelenlegi alakjában be nem fejezettnek kell tekintenie az hogy még nem járt Romániában. Azt remélli, hogy helyszínen szerzendő benyomásai segítségével könyvekből összegyűjtött adatai jellegzetesebb színezést és elevenebb életet fognak nyerni.

Művét, az előbbiekben felsorolt hiányok ellenére is érdemesnek tartom arra, hogy a tekintetes Akadémia jutalomban részesítse és mint irodalmunkban rézagpótló művet kiadja, azzal a feltétellel azonban, hogy szerzője a jelen viralatban felsorolt hibákat kijavítsa és a fennsőb ~~jelen viralatomban~~ kiemelt szempontokat elfogadva a megjelölt részeket átdolgozza. De ez esetben is szükségesnek tartom, hogy műve ez ujabb alakjában is, mielőtt sajtó alá kerülne átnézés végett alkalmas szakembernek kiadassék.

Jelentésem megtétele után maradtam a tekintetes Akadémiának

Házatok szolgája

Budapest 1917 április 3-án

[illegible]

Erk. 1917. apr. 30.

409

1917

J e l e n t é s

Sebes Gyula gimnáziumi tanárnak „Románia. A román királyság földrajzi, történelmi, politikai, néprajzi, közgazdasági és művelődéstörténeti ismertetése" cimü pályamüvéről.

Z pályamü bevezető fejezetét a román királyság területének földrajzi ismertetése alkotja 49 irott lapnyi terjedelemben. Hogy e fejezetnek a földrajzi tudomány szempontjából mi a tudományos értéke, arról - nem lévén szakember, - nem nyilatkozhatom. Miután nem nevezi meg a szövegben forrásait sem, melyekből adatait meritette, azt sem itélhetem meg, hogy azokat helyesen használta-e fel, vagy sem? Müve végén ugyan felsorolja azon irodalmi terméke ket, melyekből müvének anyagát meritette és ezek között három, Románia földrajzát tárgyaló munkát is, nevezetesen G. I. Lahovary „Marele dictionar geografic al Romaniei", Martonde lyonitanárnak 1902-ben Párisban megjelent „La Valachie" cimü, - továbbá Murgoci bukaresti tanárnak „Románia si terile locuite de romanii" cimü müveit, - de a szövegben egyre sem hivatkozik. Nem emlit egyetlen német nyelvü forrást sem, holott Theobald Fischer margburgi tanárnak az Albert Scobel féle Geographisches Handbuch I. 700 és köv. lapjain megjelent Románia földrajzi ismertetését összefoglalóan tárgyaló cikke, megérdemelte volna, márcsak a benne rajzolt kép plasticitása és világossága miatt is, hogy figyelmére méltassa. A mi forrásainak felhasználását illeti, a tekintetes akadémiához pályamüvével egyidejüen benyujtott kisérő iratában azt mondja, hogy a forrásokra való hivatkozást a szövegben azért mellőzte, mert zava-

róan hatna az olvasásban. Igaz-e ez az állítás, vagy nem? – nem akarom vitatni. Annyi azonban bizonyos, hogy a bíráló feladatát a források miként való felhasználásának ellenőrzésében ezzel nagyon megnehezíti, sőt bizonyos tekintetben lehetetlenné is teszi.

A fejezetben, eltekintve az előadás nehézkességétől és bizonyos, a magyar gondolkozásnak és előadásmóddal meg nem egyeztethető modorosságtól, a mi nyilvánvaló jele, hogy forrásának szövegéhez szószerint ragaszkodott, eléggé érthető és világosan felfogható képet rajzol a román királyság földrajzi alkatáról.

Az újabb földrajzi írók – nyilván a világháború hatására – szeretik ugynevezett geopolitikai fejtegetésekkel is érdekesebbé tenni előadásukat. A geopolitikai fejtegetések azonban – nézetem szerint – aligha illeszthetők bele az exact természetü geografiai leirásokba, még akkor sem, ha elfogadható igazságot tartalmazó elméletek lennének, nem pedig csak többé kevésbbé igaznak látszó szellemes történeti, vagy politikai természetü ötletek. Ettől szerző sem menti fel. Mindjárt művének első lapján Románia gondviselésszerü politikai hivatását annak a topográfiai helyzetnek alapján, hogy Románia a Központi hatalmak és Bulgária között betöri azt a hézagot, mely Oroszországot elválasztja a Balkántól – abban állapitja meg, hogy hullámtörőül szolgáljon a Balkán felé irányuló orosz hatalmi törekvések ellen. Viszont, természetellenesnek mondja, hogy a Duna torkolata nem egészen a román királyság birtoka. Ha ez geopolitikai szempontból igaz, akkor hogyan egyeztethető meg vele az a másik geopolitikai tétel, hogy a Prut, a geografusok egyező véleménye szerint is éles geografiai folyóhatár keleten Oroszország felé? Ha olyan igazságok ezek az ugynevezett geopolitikai elméletek, mint szerző is vallja, akkor éppen e geopolitikai akadály miatt nem lehetne egy Italián a Dunának Prutón tul fekvő torkolata Romania birtoka, holott azt

a szerző egészen természetesnek véli.

Eltekintve az ilyen fajtáju kitérésektől és a jelzők használatában való némi tulzásoktól, mint amilyen a többi között az, hogy a romániai folyók roppant mély medreket mostak ki magoknak, holott magában a mély jelző is elég és a valóságnak inkább megfelelő volna - és némely más apróbb tévedéstől, e fejezet elsen nem lehet nagyobb kifogásokat tenni. Némi javitással, főleg az előadást könnyebbé és folyamatosabbá tevő átdolgozással élvezhető olvasmánnyá lehetne tenni.

A II. fejezetben /az 50. laptól a 249. lapig/ 200 lapon a mai román királyság megalakulásának történetét adja elő.

E fejezet első pontjában 25 lapon /az 50-től a 75-ig/ vázlatosan a két oláh vajdaság történetét adja elő a vajdaságok megalapitásától egészen addig az időpontig, mikor a krimi háboru befejezése után tartott párisi kongresszuson a keleti kérdés rendezésével kapcsolatosan az oláh vajdaságok ügye is szóba került.

Szerző idézett beadványában azt mondja, hogy művének szóban forgó történeti részét - körülbelül ugy 100 irott lapnyi terjedelemben - még nehány fejezettel szeretné kiegészíteni, amely fejezetekben az ország belső történetét és külső politikáját ismertetné a királyság megalapitása óta, továbbá Románia szerepét a mostan folyó világháboruban. Nézetem szerint sokkal helyesebben cselekednék, ha művének ezt a részét bővitené meg a jelzett terjedelemben. Erre vonatkozó okaimat a következőkben vagyok bátor a tekintetes Akadémia elé terjeszteni:

Az oláh vajdaságok megalakulásának időpontjától kezdve egészen az erdélyi fejedelemség megszünéséig a magyar állam és a vajdaságok között az érintkezés igen szoros és igen gyakori volt. A magyar állam keleti politikájában a

vajdaságoknak igen fontos szerepök volt. Sok dolognak, mi a magyar nemzeti politika szempontjából ma is nagy fontosságu, eredete és jelentősége éppen ebben a viszonyban keresendő. A magyar közönség előtt azonban az oláh vajdaságok történelme teljesen ismeretlen. Az oláh vajdaságok történeti életéről és a régi magyar állam keleti politikájában való szerepéről alig van még a magyar nemzet történetének tudományos eredményét ismerő és jelentékenyebb irodalmi, politikai és társadalmi szereppel biró embereinknek is kellő ismerete. Ez ok miatt az oláh vajdaságoknak a mai román királyság megalakulásáig terjedő történetét tárgyaló irodalmi mü igazán szükséges és hézagpótló könyv lenne. Addig is azonban, mig az oláh vajdaságok régi történetét ismertető mü megiratnék, igen célszerü lenne, ha szerző az általa tervezett bővitést jelen müvének ebben a részében hajtaná végre.

Ez a feladat könnyebb is volna, mert az erre vonatkozó anyag kialakultan és készen állana a rendelkezésre, mig Románia azon belső és külső politikájának ismertetése, melyet királysággá alakulása után követett, éppen az anyag rendezetlensége és a magbizható kellő forrásoknak hiánya miatt csak töredékes és felszines lehetne. Ettekintetben valami érdemesebbet alkotni a romániai viszonyoknak oly sok oldalu és mélyre ható tanulmánya alapján lehetne, a melyhez szerző idővel és - jelenlegi müve alapján itélve - kellő előtanulmányokkal aligha rendelkezik.

Müvének ez a része általában kevés kifogás alá eshetik. Előadásmódján és stilusán is meglátszik, hogy anyagán sokkal jobban és biztosabban uralkodik, mint az előbbi fejezetben. Forrásaihoz nem tapad annyira, mint az előbbiben s azért előadása is szabadabb és több irói képességet eláruló. Anyagát elég jól ismeri és jól is tudja csoportositani. Természetesen, apróbb hibák, adat és ténybeli tévedések ebben a részben is fordulnak elő, de nem olyanok és

nem is olyan nagy számuak, hogy a mű értékét leszállitanák.

Ilyen apróbb hibákhoz számitható az az állitása is, hogy Oroszországnak a párisi békében vissza kellett adnia az oláh vajdaságoktól 1812-ben elrabolt Bessarábiát / 74 l. / A valóság az, hogy nem az egész Bessarábiát, hanem annak csak kisebb részét - három kerületét - 8335 □ km. terjedelemben; azt a területet, melyet az 1878-iki berlini kongresszus ismét visszaadott Oroszországnak. Ilyen téves állitás a 111-ik lapon az is, hogy a magyarság, mikor Austria nem akarta Cuza fejedelemmé választatása után a fejedelemségek unióját elismerni - az 1848/49-iki két ellenség: Austria és a románság küzdelrékem rokonérzésével inkább az utóbbiak mellett volt. A valóság az, hogy 1848/49-ben a magyarságnak Austria mellett másik ellensége nem a két oláh vajdaság románsága volt, hanem a hazai románság. A vajdaságok román értelmiségének rokonérzése 1848/49-ben inkább mellettünk volt, mint Austria mellett; így tehát a magyarság nem Austria ellen való gyülöletből volt az oláh fejedelemségek egyesitése mellett, hanem azért, mert meg volt győződve annak helyes és jogos voltáról.

Téves a 128. lapon az az állitása is, hogy Cuza az ugynevezett "felajánlott kolostorok" ingatlanát megváltotta volna. Ez nem megváltás, hanem saecularisationak nevezett mindenféle kárpótlás nélkül való elkobzás volt. Téves az az állitása is / 143. l. / hogy Cuza idejében Romániában francia volt az állami levelezés nyelve, ha ez állitás azt akarja jelenteni, hogy az állam hivatalos nyelve a francia volt. Az oláh fejedelemségek hivatalos nyelve sohasem volt francia. Az állami levelezés nyelve is csak annyiban, a mennyiben a nemzet szimpáriatkezése illette. Ez ma is igy van más [illegible] ban is. Tévesen nevezi / 155. l. / a Hohenzollern-Sigmaringen csak det III. Napoleon rokonának, amelynek kevezni akart, mikor a magoknak fejedelmet keresé

románoknak figyelmét Károly herczegre irányozta. III. Napoleon ezt nem rokonsági tekintetek miatt tanácsolta a románoknak, hanem tekintettel arra a feszült viszonyra, mely Austria és Oroszország között volt akkor.

Kisebb nagyobb tévedései között azonban a legmeglepőbb az, mit azokra a dakoromán izgatásokra vonatkozóan mond, a melyeknek szinterévé Románia az 1857-iki kicgyezést közvetlenül követő években lett. Azt mondja ugyanis /186. lap/ „A magyar nemzet azonban már akkor nem volt abban a helyzetben, hogy kénytelen lett volna minden áron türni . . . . . A magyar országgyülés türelmetlenséget mutatott az ország területén lakó román ajku polgársággal szemben, a kiket az 1848/49-iki szabadságharczban való magoktartá a miatt a hazaárulás vádjával kellett megbélyegezni és ellenök, valamint romániai fajrokondik ellen, kik orosz izgatásra Magyarországnak a Tiszáig való elfeglalásával fenyegettek, honvédség szervezését szorgalmazta."

Igazán meglepő magyar irónál olvasni, hogy az a magyar országgyülés, a melyik 1868-ban a nemzetiségi törvényt alkotta türelmetlen volt az ország román ajku polgáraival szemben és éket 1848/49-iki magoktartásáért a hazaárulás vádjával bélyegezte meg. Még furcsább és hallatlanabb dolog a honvédség felállitását azzal magyarázni, hogy annak első sorban való inditéka a romániai irredentista törekvések voltak. Ilyesféléket eddigelé csak magyar ellenes román irodalmi termékekben olvashattunk. Valószinü is, hogy mindezeket szerző forrásai között valamely magyarellenes célzatu román irodalmi terméken olvasta és azt félreértve, helytelen és rosz fogalmazásban iktatta be könyvébe.

Hogy forrásait szöveg közben nem idézi, ilyen dolgokban boszulja meg magát. Forrásának ilyen félreértésébő származhatott amaz állitása is, hogy 1877-ben, mikor arról volt szó, hogy Románia minő álláspontot foglaljon az Oroszország ama

követelésével szemben, hogy Oroszország ellen a maga területén az orosz hadseregnek akadálytalan átvonulást biztosítson, Andrássy azt tanácsolta volna, hogy a román katonaság és a közigazgatás álljon félre az utból és Ősi oláh szokás szerint vonuljon fel Kis-Oláhország hegyei közé. Andrássynak aligha lehetett arról tudomása, hogy Ősi oláh szokás volt vesszedelem idején tétlenül, minden ellenintézkedés vagy védelem nélkül felvonulni a havasokra; ha lett volna is, alig hihető, hogy a XIX. század utolsó negyedében ilyen primitív és gyermeki tanácsot adjon.

Nagyon ragaszkodik a román forrásokhoz, vagy azon erősen román sugalmazásu német forrásokhoz akkor is, mikor azt mondja, hogy 1877-ben, mikor a román hadsereg átkelt a Dunán, hogy Plevna alá menjen az orosz hadsereg segítségére, az orosz hadsereget a legszégyenletesebb elpusztulástól mentette meg. Bizonyos, hogy Károly fejedelem az orosznak igen értékes segítséget adott, mikor a Dunán átkelve, Plevna alá ment, – de hogy az orosz hadsereget a román segítség mentette volna meg a legszégyenletesebb elpusztulástól, oly tulzása a valóságnak, melyet a kritikai szemmel vizsgálódó történetiró igazság gyanánt nem hirdethet. Plevna alá összesen 40,000 főnyi román hadsereg ment. Ha a román hadsereg nem ment volna át a Dunán, valószínű, hogy az orosz hadseregnek is vissza kellett volna a Balkánról a Duna balpartjára, Romániai területére vonulnia, de csak addig, míg oroszországból nagyobb erősítéseket nem vonhatott volna magához, mert azt állítani, hogy Oroszország nem tudott volna az alkalommal 40,000 főnyi hadsereget pótlásul még harcba vinni, olyan állítás, a melyet csak a maga nemzetének szerepét és hadseregének katonai dicsőségét naiv hazafiasi lelkesedésében tulságosan nagyrabecsülő román író engedhetett meg magának.

Itekintve szerzőtől a fogyatkozásoktól az a fejezet szerző művének egyik legértékesebb és legjobban megírt részét alkotja.

A mü harmadik részét az államhatalom ismertetését tartalmazó III. fejezet alkotja.

Az első pontban Románia érvényben levő alkotmányát ismerteti eléggé jól és eléggé világosan. Egy két tévedés azonban ebben is fordul elő. Így, amikor a választói jogosultságot ismertetve azt mondja, hogy az első osztályú választó kollégiumba azok tartoznak, kiknek birtokjövedelmük után járó adója meghaladja a 3550 leit. Helyesebben azok, akik 3550 lei birtokjövedelem után fizetnek adót. Azt sem lehetne egész igazság gyanánt elfogadni, hogy az agrárszocialista izgatás Romániában azért nem járhat eredménnyel, mert a paraszt függése tudatában nem a forradalmi eszméktől, hanem a király és földesura iránt való hűség következménye képpen reméli sorsa javulását. Az időnként megismétlődő kisebb nagyobb parasztlázadások ellenkezőt bizonyítanak. Hogy a szocializmus nagyobb sikereket a román parasztság politikai párttá való szervezésében nem érhetett el, annak oka nem a román paraszt királyához és földesurához való hűsége volt, hanem az, hogy a román paraszt analfabetizmusa lehetetlenné tesz köztük mindenféle sikeres politikai propagandát.

A mit az ország közigazgatási, igazságszolgáltatási, pénzügyi, hadügyi és egyházi szervezetéről ír, helyesen és érthetően van megírva. Helytelen azonban, hogy az állam hivatalos vallását, a görög keletit ókatholikusnak nevezi. Valószínű, hogy miután a görögkeleti egyház magát orthodoxnak és katholikusnak nevezi, forrását félreértve, az orthodox fogalmat akarja az ókatholikus szóval kifejezni. Ez azonban helytelen és miután az ókatholikus kifejezés egy, a római katholikus egyházban a mult század 70-es éveinek elején keletkezett – döllinger féle – irány számára van lefoglalva, sulyos félreértésre is adhat okot.

A IV. fejezetben Románia lakosságát ismerteti. Az első pontban az ország népesedési mozgalmait és állapotait

tárgyalja, de nem az utolsó, hanem az 1899-iki népszámlálás alapján. Már említett kiséré iratában maga mondja, hogy az 1912-iki népszámlálás eredményei alapján ezt az egész fejezetet át kell dolgoznia. A fejezet második pontjában a románságot néprajzi szempontból tárgyalja. Ebben a részben foglalkozik a románság eredetének kérdésével is. Általában kellő tájékozottsággal és helyes szempontok szerint. Egy két apróbb tévedés ebben is fordul elő. Ilyen tévedés, mikor azt mondja, hogy a dunaninneni és a macedoniai román nyelv között csupán kiejtésbeli különbség van. Az igazság az, hogy a kettő között dialektusbeli különbség van, a mely lényegesen nagyobb és több, mint az előbbi. Tévedés az az állítása is, hogy azokat az oláhokat, akik a tatárjárás előtt az elő áttörésének vidékén laktak, királyaink határőröknek hoztak be a szomszédos kunok ellen. A valóság az, hogy az oláhoknak ezen a vidéken a tatárjárás előtt is volt egy kis telepök, de arról, hogy oda hogyan vándoroltak be, semmitsem tudunk és egyetlen forrás sem tanúskodik a mellett, hogy ezek az oláhok határőrök lettek volna s nem egyszerű pásztorok.

A IV. fejezet 3. pontjában azokkal a más nemzetiségekkel ismertet meg, a melyek a jelenlegi román államban laknak s ezek között első sorban a magyarsággal is, melynek során azóba kerülnek a csángók s azokkal együtt a régi századok moldovai magyarsága is. Igen sok érdekest és figyelemre méltót mond rájuk vonatkozóan. Meglátszik, hogy ezzel a kérdéssel szeretettel és a rá vonatkozó irodalom áttanulmányozásával foglalkozott. Egy kis sé azonban tullo a célon, mikor egész bizonyomra veszi, hogy az atelközi magyarság a szerettől nyugatra és délre egészen a mai bis-bláhországig megtelepült és maga után négi nyomokat hagyott vonaszhátra és hogy az 1211-1222 között a kunországba bonyomult német lovagrend védelme alatt keletkezett magyar telepek, mai nem pusztultak el teljesen. Az, hogy a honfoglalást megelőzően átelközből a

magyarság benyomult volna a mai román királyság területére és ott mielőtt mai hazájába bejött volna, hozamosabb időt töltött, csak valószínűség látszatával biró feltevés, a mit azonban nem igazol sem oklevél, sem pedig valami, e korból való történeti lelet. Hogy a mai moldovai magyarság kitelepedése a XIV. század vége előtt történt volna meg, arra vonatkozóan sincs se mi bizonyitók, - de igen is van arra, hogy ez a kitelepedés ezután történt és pedig java részében a XV. században.

A fejezet negyedik pontjában széles történeti alapon ismerteti a román falut. Általában helyesen és jól van megirva ez a részlet is. Kisebb tévedésekre itt is akadunk. Igy a többi között azt mondja, hogy a román kormány a Duna deltájának szigetein több mintafalut épittetett. Ezeket a mintafalukat nem a Duna deltájának szigetein, hanem a Baragán pusztaságon épitették, a mely terület a Jalomica alsó folyása és a Dunának északi irányban való elhajlása között van. Az 5. pontban a romániai városokat ismerteti szintén széles történeti alapon. A rébb téve és kicsiben a részben is vannak. Igy a többi között azt állitja, hogy krajova XVII. századbeli alapitás, a mi egyáltalán nem felel meg az igazságnak, mert e város sokkal régebbi alapitás.

Az V. fejezetben Románia közgazdasági állapotaival ismertet meg. Az első pontban a földmüveléssel foglalkozva, részletesen megismertet a földbirtok megosztással, kiterjeszkedve a román parasztság jelenlegi helyzetének történelmi előzményeire, a jobbágy felszabadításra az azzal kapcsolatosan a román parasztság gazdasági életén és bbi fejlődésére. Részletesen megismertet a romániai földmüvelés termelési viszonyaival, továbbá az ulkatt nyésztéssel és az erdőgazdálkodással, valamint a bányászattal, behatóban foglalkozva ez utóbbival kapcsolatosan a román petroleum termeléssel is. Könyvének ez a rész mondható egészben a legértéke-

sebbnek. Helyesen tájékoztat és világosan áttekinthető képet fest az V. fejezet 5. pontjában Románia iparáról és a 6.-ban kereskedelméről, sulyt fektetve mindenütt a hazánkkal való kapcsolatokra. A 7. pontban az ország közlekedési viszonyait rajzolja, előadván benne a vasutügy, fejlődésének történetét, valamint azt a munkásságot is, melyet a román kormány az ország anyagi erejének megfeszítésével a tengeri és folyamhajózás fejlesztése érdekében kifejtett.

A VI. fejezetben Románia műveltségi állapotát vázolja. E fejezet első pontjában Románia iskolázását ismerteti meg velünk, még pedig történelmi előzményeivel együtt. Általában helyes és világos képet fest róla. Apróbb tévedések, melyek legnagyobb részt használt forrásai illető helyének félreértéséből származhattak, ebben a részben is fordulnak elő. Ilyen tévedés, mikor azt mondja, hogy a Lazar György által a mult század második évtizedében Bukarestben alapitott románnyelvű iskola hatása következtében bezárultak Romániában a századok óta működő görög iskolák. A valóság az, hogy a görög iskolák nem századok óta működtek az oláh vajdaságokban, hanem csak a fanáriótá származásu fejedelmek uralkodásának kezdete óta, tehát tulajdonképpen száz évig sem. Tévedés továbbá az is, midőn /541. l./ a romániai csángókra vonatkozóan azt mondja, hogy azok, mind román állampolgárok lévén, kifogástalanul beszélnek románul s igy az állam nem türhette, hogy tanltási nyelvők más legyen, mint a román. Egészen mást mond erre vonatkozóan e csángó falvak iskoláit személyesen meglátogatott közégajtai karna mere Románia nemzetiségi politikája és az oláh ajku magyar polgárok czimü könyvének 51. és következő lapjain, a kyből kitünik, hogy a romániai tiszta magyar nyelvü községek tankötelesei, mikor a román nagyiskolába belépnek, általában véve semmit sem tudnak románul.

A következő 2, 3. és 4. pontokban a romániai

tudományos, irodalmi és művészeti állapotokat ismerteti, vázlatosan ugyan, de mégis rámutatva a fentomabb tudományos, irodalmi és művészeti mozzanatokra, ugy, hogy az olvasóbe tekintetben is kielégithető tájékozódási szerezhet magának. Apróbb tévedések természetesen ezekben is fordulnak elő. Egyik másik irónak, költőnek, tudósnak neve helytelenül van irva. Igy Densusan Ovidot következetesen Desusan-nak irja. A jelzőkkel általában igen pazarul bánik. A világhirü, halhatatlan stb. jelzőket igen bőkezüen osztogatja. Igy a többi között a mütörténet terén világszerte ismeretes tudósnak mondja Tigara Samurcas-t, aki a román népművészetnek igen derék és alapos ismerője ugyan, de azért mégsem az egész világ hiressége. Ilyen tulzás az is, hogy Minescu költeményei rengsteg példányban forognak közkézen. Elég, ha azt mondjuk: sok példányban. Vlahuta igen derék lirikus és novellairó, de azért mégsem emelkedett világhirre, ugyszintén „Románia pitoreasca" czimü müve is nagyon népszerü olvasmány Romániában, de azért még sem mondhatjuk, hogy minden paraszt kunyhójában otthonra talált, már csak azért sem, mert a román parasztságnak mintegy 83 %-a analfabéta lévén, egyáltalában semmiféle könyvet sem olvas.

Megismertetvén s szóbanforgó pályarü tartalmát s előadván emelhető kifogásaimnak nagyobb részét, véleményemet a következőkben foglalom össze:

A szóban forgó pályarü érdemes irodalmi alkotás. Irója nem csekély irói képességü ember, ki tárgyával előszeretettel és igen figyelemre méltó tudással foglalkozott. A rá vonatkozó irodalmat eléggé ismeri, noha nem lehetne állitani, hogy müvének anyagát a román közélet, társadalom, irodalom és tudományosság közvetlen mélyreható ismeretéből meritette volna. A tárgyalt dolgokat a rólok irt müvekből ismeri és nem közvetetlen tanulmányból. Azt maga is őszintén bevallja, mikor többször erdlitett kisérő iratában azt mondja, hogy

a legfébb ok, a miért [illegible] jelenlegi alakjában be nem fejezettnek kell tekintenem az, hogy még nem járt romániában. Azt reméli, hogy hamyszinén szerzemő [illegible] segitségével könyvekből összegyüjtött statai jellegzetesebb szinezést és elevenebb életet fogunk nyerni.

Művét, az előbbiekben felsorolt hiányok ellenére is érdemesnek tartom arra, hogy a tekintetes Akadémia jutalomban részesitse és mint irodalomban hézagpótló művet kiadja, azzal a feltétellel szemben, hogy szerzője a jelen birálatban felsorolt hibákat kijavit a és a fennebb kiemelt szempontokat elfogadva, a megjelölt részeket átdolgozza. Ez az esetben is szükségesnek tartom, hogy müve ez alakjában is, mielőtt sajtó alá kerülne, átmézés végett alkalmas szakembernek kiadassék.

Elismervény

arról, hogy a M. Tud. Akadémia Főtitkári hivatalától a mai napon átvett a m. az „Ipolyi" díjra beadott s „Magyar Kódetek forrásai" ámú munkám 3 kötetét a hivatalos bírálat kéziratával mely utóbbit legközelebb tiszteletel vissza fogom juttatni.

Budapest, 1917. máj. 3.

Vargha Damján
ciszt. r. gimn. tanár.

411

1917

M. kir. 2/37. honvéd tábori tarackos ülég

Nr.

An

in

Absendungs- { Ort:

Zeit: am ten 19 um h m

Überbringer:

Unterschrift:

Gangart:

Die anzuwendende Gangart ist zu unterstreichen: Trab ‡

Trab und Galopp ‡‡

Empfangsbestätigung am Kuvert

Érk. 1917. május 2.

Raum für Vorbemerkungen und eventuelle Ergänzungen der Meldung im Sinne des Punktes 2. des Dienstreglements für das k. u. k. Heer II. Teil.

Empfangs- { Ort: Zeit: am 19 um

413/1917

Kiadatik az I. osztálynak.
Bp. 1917. május 2.

Heinrich
főtitkár

L. 413/191 457/1917 alatt a forelitást

Nagyméltóságu

Berzeviczy Albert v. b. t. t. a

Magyar Tudományos Akadémia Elnöke stb. stb. Urnak

Budapest

Nagyméltóságu Elnök Úr, Kegyelmes Uram!

F. évi márczius hó 1. én kelt 308/1917 számu nagybecsü átirata vételét igazolva mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat hogy férjem Tiringer Béla nyugdíjaztatását revisio alá vétetni s a nyugdíjat férjem munkásságához főleg azonban a mostani visszonyokhoz képest megszabni kegyeskedjék.

Alázatos kérésemet a következőkben vagyok bátor indokolni:

Férjem 26 éven át szolgálta a Magyar Tudományos Akadémiát és ezen idő alatt nem csak elvégezte a reá bizott teendőket hanem ő fejlesztette a könyvkereskedőkkel való forgalmat a mai szinvonalra; ugyszólván ő volt ezen üzletág megalapitója. Munkaképtelensége teljesen ön hibáján kivül állott be, éppen a mostani rettenetes időben mikor a megélhetési visszonyok súlya soha nem remélt módon nehezedik a velem hasonló sorsban lévő családokra. Férjem teljesen munkaképtelen lett, engem pedig minden munkától eltilt egyrészt férjem betegsége, más részt még 4 kiskorú gyermekem nevelése

A megállapított nyugdíj mostani visszonyok közt, semmiképen sem elegendő egy népes család ellartására s ez indit arra, hogy Nagyméltóságodhoz és a Tudományos Akadémia Igazg. Tanácsához forduljak, hogy a súlyos helyzetet a mostani visszonyokat figyelembe véve, férjemet az élvezet teljes fizetéssel nyugdíjazni kegyeskedjenek.

Budapest, 1917. V/2

Legmélyebb tisztelettel
Nagyméltóságodnak alázatos szolgája
Tiringer Béláné.

Érk. 1917. május 3.

419

1917

Válasz l. 426 - 917.

P. szám.

Cheque- és clearingforgalmi a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1617. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv urnak

Budapest.

Magyar Tudományos Akadémia.

Budapest, 1917 április hó 30-án.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

~~megbizásából~~ mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

----708-------- kor. 82 fill' fizetett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztuk.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Érk. 1917. május 4.

423
1917

~~216~~

424

1917

KOMMANDO DES K. UND K. KRIEGSGEFANGENEN-
ESZTERGOM-LÁGER

91

Érk. 1917. május 4.

425
1917

Kiadatik Munkácsi Bernát
v. t. írnok.

Budapest, 1917. május 4.

Heinrich
főtitkár

426
1917

Nagyságos ~~Úrnő~~
Viringer Béláné
úrhölgynek
Bp.

F. évi május hó 2-án kelt beadványára őszinte sajnálattal értesítem, hogy a M. Tud. Akadémia Igazgató-Tanácsa legnap tartott ülésében kérését az állami nyugdíjtörvénye való tekintettel, a melyre a M. Tud. Akadémia tisztviselőire is irányadó, nem tartotta teljesíthetőnek.

Tisztelettel

Budapest, 1917. május 4.

Előkelő

426

1918

TÁVIRAT.

51

Vezetők száma:

:= meltosagos heinrich gusztav
urnak akademia palotaja bp :=

BUDAPEST 42.

Felvette

hivatalból hó és nap óra perez napszaka

Továbbította

vezetékek hó és nap óra perez napszaka

A távirat osztálya | felvevő hivatal | pénztári szám | szó | hó és nap | óra | perez | napszaka | Hivatalos megjegyzések

temeswar 6,-89-24,-4,-8:-16,- m

uennepi muesorban nem leven aranyodat szivesen allanek
rendelkezestekre ilyen versemmel valasz szombat estyig nem kesz
= szabolcska +

Kézbesitendő távirat.

Érk. 1917 május 4.

429
1917

A SÁROSPATAKI REF. FŐISKOLA KÖZIGAZGATÓI HIVATALA.

195 szám.

Méltóságos Főtisztelettel!

Tisztelettel kérjük hogy a Sárospataki ref. főiskolát illető Karinczy díjból a fögymnasium részére az 5 aranyat megküldetni méltóztassék. Ez ötlag f. hó 13 án fog a nyertesnek átadatni.

A theol. és jogakadémián az idén nem érkezett pályamunka a Karinczy díj 10 aranyát.

Sárospatak 1917. máj. 2.

Kiváló tisztelettel

A Sárospataki Ref. Főiskola nevében:

Rohonka Jenő
igazgató

Érk. 1917. május 4.

430
1917

Budapest székesfőváros IV kerületének elüljárósága.

5991 szám.
1917

Válasz esetén legyen szíves erre a számra hivatkozni.

A Magyar tudományos akadémia nagyszintesű Igazgatóságának
Budapest

A f. hó 22-én Borz u. 14. a. lakásán meghalt Szentes Károly hagyatéki ügyében kérjük hívesedjék tudatni, van e valami hagyatéka, ingósága stb. esetleg végrendelete a Magyar tudományos akadémia biztokában, vagy örökhagyó hivatalos helyiségében.

Budapest, 1917. április 30.

A IV. ker. elüljárósága

Gorecki
ker. elüljáró

A tekintetes budapesti IV. ker. Elöljáróságnak (ápr. 30-án)

f. é. 5991 számú becses átiratára szerencsém van tisztelettel értesíteni, hogy néh. Szentes Károly akadémiai irodatisztnek végrendelete sem az Akadémiánál letétben, sem hivatalos irónsztala fiókjaiban ~~végrendelete~~ találhatóan nem volt.

Kitünő tisztelettel
Ápr. 1917. május 5.

Főtitkár

A ker. elülj. szolg. ut. 16 a sz. mintája.

Székesfővárosi házinyomda 1916.

érk. 1917. május 5.

431
1917

Budapest 1917 május 5

Bibliothèque Hongroise kötetének [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Érk. 1917. május 7.

434
1917

a trimzet [illegible]
Erzsébet [illegible]

TAVIRAT. 16/7

Nemi york

Kapszám: 27

Vérdők száma:

= nagymeltosagu berzeviczy albert

a m . [illegible] . tudomanyos akademia elnoeke

- bpest =

BUDAPEST 42

A távirat szolgálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

hof . - s rtba 212.- nro 570 4/5 4/10- nm

nagyméltóságodnak és a magyar tudományos akadémianak az engem rendkivuel megtiszteloe megválasztatásomért igaz szivboel legbensoebb koeszoenetet mondok , legnagyobb sajnálatomra azonban itteni fontos koetelmeim nem engedik hogy a vasárnapi uennepelyes koezgyuelésen résztvehessek, reméllem hogy a háboru dicsoeséges befejezte után lesz alkalmam éloe szóval kifejezhetni azt amit határozatuk bennem felkoeltoett , addig is mint tagtársuk legmelegebben uedvoezloem mindnyájukat = dr . József foeherczeg vezérezredes +

Rezbesítendő távirat

Érk. 1917. május 7.

435
1917

M É L Y E N T I S Z T E L T B I Z O T T S Á G !

A Balkán félszigetnek ránk nézve úgy kulturális, mint közgazdasági szempontból rendkivül fontos része az a terület, melyet Ó-Szerbia és Macedonia néven ismer a földrajzi tudomány és térképezés. E terület az 1913-iki bukaresti békéig Törökország szalonikii -koszovói és monasztiri vilajetjeit alkotta, azután pedig Szerbia, Bulgária és Görögország között osztatott föl. Éjszaki részei közvetetlenül szomszédosak a nagy magyar medencével s egészben arra van hivatva, hogy Magyarország népének, a békés közgazdasági és kulturmunka szempontjából egyik legközelebbi mozgási területéül szolgáljon.

Ó-Szerbia és Macedonia részletes ismertetésével alaposan eddig sem magyar sem más nyelvü Közép- vagy nyugateurópai munka nem foglalkozott. Bár német, francia és angol nyelven egész könyvtárra menő irodalom jelent meg, melynek egyes termékei mind foglalkoznak Ó-Szerbiával és Macedoniával, ezek egyike sem ad megbizható tudományos tájékozást. Mert inkább gyors, felületes ujságirói információkat tartalmaznak, politikai érdekeket szolgálnak, a nyugati nagyhatalmak, egy-egy aktuális politikai célját kivánják elómozditani, de nem nyujtják a szóban levő területek tudományos ismertetésének azokat a reális és állandó értékü részleteit, a melyekre a békés kulturális és közgazdasági munka támaszkodhatik. A magyar tudományos irodalom meg éppenséggel nagyon hézagos e tekintetben s itt az ideje annak, hogy a Magyar Tudományos Akadémia intézkedéséből és támogatásával napvilágot lásson oly munka, mely a szóban levő fontos szempontokból kielégitő s alapját veti meg a jövőbeli egészséges, tudományos erősségeken nyugvó irodalmi, kulturális és közgazdasági fejlődésnek.

./.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KELETI BIZOTTSÁGÁNAK

BUDAPESTEN.

E célt igen hasznosan szolgálná dr. Cvijics Jánosnak, a belgrádi egyetem tanárának Ó-Szerbia és Macedonia földrajzi és geologiai ismertetését tartalmazó művének átültetése, mely „ Osznove zu geografiju i geologiju Szt. Szrbije i Makedonije " cim alatt, a Szerb Kir. Akadémia kiadásában 1906-ban, szerb nyelven, cirill betüvel jelent meg. A mü terjedelme 1272 folio lapon, három kötet = 79 és fél iv; mellékletét 10, a macedoniai tavakra vonatkozó térképlap és egy 8 lapból álló geologiai atlasz alkotja.

Tartalmát az egyes fejezetek és fontosabb alfejezetek következő cimei jelzik.

I.és II. kötet.

Földrajzi helyzet és általános földrajzi jellemvonások.

Kartometriai adatok. Dedinác Radoje-tól.

A szkoplyei katlan.

I. A szkoplyei Crna Gora

II. A szkoplyei sikság.

III. Karsijak, az alsó és felső falvak, Torbesko, Jakupica.

IV. A szkoplyei tertiär kora és a szkoplyei katlan tektonikus folyamatai.

A kumanovo-presevoi meridionális mélyedés.

A Pcsinya és Kriva folyók körüli eruptiv vidék.

Az Ovcse Polye, Stip környéke, a Lakavica

A kocsanei katlan.

A Males-Oszogovo hegységek.

A Plaus hegység és a Sztrumica folyó. Jankovics P.-től.

A Pirin. Jankovics P.-től.

A veleszi szoros.

A Topolka és Babuna medencéje, a Hasz és Klepa zsupák.

Rajac és Tikves.

Morihovo és Meglen.

A Ciganszka Kliszura.

A gyevgyelii katlan és a Bojmija.

A Demir kapu.

A szalokii sikság./:Campania:/ ./.

és öböl,

A szalonikii öböl.

A szalonikii földfelszin történeti fejlődése.

A teszszáliai Olymp.

A szereszi katlan és az Andzsiszta völgye.

A drámai katlan és a Nuzratli-Buk völgyek.

Antropogeografiai megfigyelések.

Néhány megfigyelés a macedoniai szlávok etnografiájához.

Macedonia és Trácia határa és Trácia felosztása.

A trák egei tengermellék.

A Marica medencéje.

A subbalkan pliocén folyók.

A Boszporus és a Dardanellák.

Az I. és II. kötetben van 134 geologiai és geografiai, szövegközi profilrajz vázlat és 19 fénykép melléklet.

III. kötet.

Délmacedonia és Tesszália tó vidéke.

A daszareti tócsoport.

Az Ochridai tó.

A Preszpa katlan.

A katlanok származása és a tómedencék plasztikája.

A korcsai katlan és a Malicsko Jezero .

A kasztoriai tó.

A Pelagonia /: bitoly-prilepi :/ katlan.

Az eordeai tó. /: Osztrovo:/.

Teszszáliai katlanok.

Az akszíai, migdonai és sztrimoni tavak.

Régi tavak, preliminikus és posztliminikus plasztika

Antropogeografiai és etnografiai megfigyelések Nyugat Macedoniában.

I. A földrajzi viszonyok befolyása.

II. A közlekedési utak, karavánok és hánok.

III. Etnografiai alkat és település.

IV. A városok fekvése és fejlődése.

Porecs, Kicsevo és Kopacs.

A kacsaniki szoros.

A tetovói katlan és a Szuhodolica.

A Sár hegység.

Koszovo.

Metohija és Prizren vidéke.

A Rogozna és Novibazár vidéke.

Etnografiai változások és okaik; régi lakosok és települtek.

A lakosság kimutatása és etnografiai adatok.

A koszovoi lakosság kimutatása.

A Metohija, Plava és Rugova lakossága.

A prizreni vidék lakossága.

A koszovoi lakosság migrációja és eredete.

Az ibárvidéki Kolasin.

A Morava vidék lakosságának eredete.

E vidékek városai.

A Drim melléki és metohijai városok.

A koszovoi vasutmenti városok.

A félreeső városok.

A III. kötetben van 24 szövegen kivüli térkép és fénykép és 71 szövegközi profil és vázlatrajz.

Minden fejezet ismét geologiai, geografiai és etnografiai, továbbá az egyes kissebb geografiai egységeket alkotó vidékeket ismertető alfejezetekre oszlik, melyek cimének fölsorolását mellőzhetni véltem.

Forditás, átdolgozás és felülvizsgálás tiszteletdija ivenként 120 K .....

összesen:..

A munka egész terjedelmében nem lenne lefordi-tandó s Cvijics etnografiai és közgazdasági fejtegetéseit és következtetéseit csak a szükséges tárgyilagos módositásokkal lehet átültetni. Geologiai és geografiai szakembereink most folyó tanúlmányai is fölhasználandók lennének. Tehát nem egyszerü forditásról van szó, hanem érdemleges átdolgozásról vagyis oly magyar tudományos munka alkotásáról, a mely Cvijics dr. tanúlmányait megfelelő pótlásokkal és helyesbitésekkel ültetné át. A magyar szöveg terjedelmét az eredetinél kissebre, legföllebb 40 ivre lehet tenni.

A fölmerülő tetemes költség három év költségvetésének terhére lenne elosztható. A nyomdai költség a mos-

./.

tani árak szerint 260 koronájával 10,040 koronát, a clichek költsége .1900.....koronát tenne, mely utóbbi összeg 30-40 %-al a munka tudományos értékének csorbitása nélkül csökkenthető.

Valószinü azonban, hogy kellően megokolt kérelemre, a M.T.Akadémia az érdekelt tárcáktól, a vallás és közoktatásügyi , kereskedelmi és földmivelésitol is kaphatna segitséget. Nem ismert költségtétel még a geologiai atlasz 18 lapjának előállitása. A geologiai térkép előállitása volna csak föltétlenül szükséges, a mely a Peterman féle Mitteilungen 162 kötetében /: 1908 :/ kissebbitve szintén megjelent. Ugyan e vállalat Cvijics szóban levó munkájának I. kötetét rövidebb átdolgozásban publikálta. A II. kötet azonban csak szerb eredetiben van meg.

A szerb eredetiből való átültetésre dr. Timko Imre m.kir. főgeologussal együtt tisztelettel alulirott vállalkoznék, azzal a fölhatalmazással, hogy a szükséges segitő szakmunkásokat alkalmazhassak és a megállapitott budget keretében honorálhassuk.

Végül van szerencsém bemutatni Cvijics dr. szóban levő munkája három első fejezetének ő kivonatát.

Mély tisztelettel:

Budapest,1917. április hó 30-án.

alázatos szolgája:

ministeri osztálytanácsos.

ork. 1917. május 7.

Németh
(Gvijič)

436
1917

Kiadatik Gróf Teleki
Pál biz. előadónak.
Budapest, 1917. május 7.

Heinrich
főtitkár

M á s o l a t .

VAGYONOM 1917. MÁRCZIUSBAN.

1. Pécsi Takarékpénztárnál Betéti könyv 336 sz., lapszám 9, könyvecske 113.209. Édes anyámtól /meghalt 1916.május 10./ örökség 46.500 kor. /illetéket fizettem a szekszárdi adóhivatalnál 1916. X/24-én 467 koronát/. Tőkésitve az 1916.évi kamattal együtt 1917.jan.1-én . . . . . 48.171.30 K

2. Szekszárdi Takarékpénztárnál 46.könyv,769 lap /Saját szerzemény/ . . . . . 81.000.-- " X

3. Szekszárdi Takarékpénztárnál 48.könyv, 157 lap /Temetésem költségeire/ . . . . . 600.-- "

4. Egy db. hadi kölcsön kotvény /az elsőből/ E.betü, 48491. sz. /Saját szerzemény/ . . . . . 10.000.— "

ÖSSZESEN 139.771.30 K

ÖSSZES JÖVEDELMEM 1916-BAN

Évi nyugdij 3780 kor., lakáspénz 720 kor., összesen	4.500.-- K
Pécsi takarékpénztárnál /1/ kamat 1916-ban	1.671.30 "
Szekszárdi Takarékpénztárnál /2/ kamat	3.620.50 "
Szekszárdi Takarékpénztárnál /3/ kamat	16.50 "
A hadi kölcsön kötvény /4/ kamata	600.-- "
ÖSSZESEN	10.408.30 K

X Május 2-án hozzátettem 1300 koronát.

1916-ban fizettem állami adót . . . . . 91.80 K

1916-ban fizettem hitfelekezeti iskolaadót . . . . 25.53 "

Vagyonadó 132.000 - 144.000 koronáig . . . . . 320.— "

Jövedelemadó 9800 - 10.600 koronáig . . . . . 290.— "

Szekszárd, 1917.évi márczius

Balogh Ádám-utcza 35.sz.

Dr. Hollós László s.k.

áll.főreálisk. nyug. tanár.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁNAK,

hálás köszönetet mondok azért a megtisztelő buzditásért, hogy egyik munkámat, "Magyarország földalatti gombái"-t a Marczibányi mellékjutalommal megkoszoruzni méltóztatott. Kérem az ötven darab aranyból álló jutalmat visszatartani és édes anyám emlékére "Hollós Alajosné alapitvány" czimen kamatoztatni, egészen a halálomig, amikor hagyatékommal szaporitva, az alapitvány évi kamata tudományos czélra, MAGYARORSZÁG GOMBÁSZATI KUTATÁSÁRA lesz felhasználható.

Ugyanis: 191[illegible].évi decemberben hó 7-ónkelt, eredetiben idecsatolt végrendeletem szerint: "Bármi néven nevezendő vagyonomat a MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁRA hagyom. Kötelességévé teszem azonban, hogy annak kamatait félévenkint, januáriusban és juliusban édes anyámnak, Özvegy Hollós Lajosnénak utalja ki. Édes anyám halála után ezen megszoritás, illetve kamatkikötvény önmagától megszünik."

437
1917

Édes anyám 1916.évi május hó 10-én meghalt és igy végrendeletem értelmében vagyonom minden megszoritás nélkül száll a Magyar Tudományos Akadémiára.

A mellékelt jegyzék szerint, mely pontosan egyezik a szekszárdi adófelügyelőséghez ez idén beadott vagyon és jövedelem adó bevallási ivemmel, jelenleg kerek egyszázhuszonezer koronát tesznek ki a nevemhez kötött, csak nekem vagy törvényes örökösömnek kifizethető takarékbetéteim és tizezer koronát egy hadikölcsön kötvényem.

Kérem a tekintetes Akadémiát, hogy az idecsatolt eredeti végrendeletemet s vagyonom jegyzékét megőrizni, halálom esetén jogát érvényesiteni, a befolyó összeget a most alapitványul letett ötven darab aranyhoz csatolni és az egész "Hollós Alajosné alapitvány"-nak évi kamatját Magyarország gombászati kutatására forditani méltóztassék.

Családdal nem szolgáltam hazámat, nőtlen maradtam s most egyedül állok a világban. Tanár voltam, magyar szellemi munkás s ezért a legméltóbb helyre, a magyar tudomány oltárára teszem le egész vagyonomat! Igaz, hogy nem sok, de mocsoktalan és nem a hirtelen, könnyü meggazdagodás, nem a most dühöngő hitvány uzsoráskodás eredménye, hanem két szellemi munkás nemzedék, a szüleim és a magam egész élete józan takarékoskodásának a gyümölcse. Ha van igazságos sors, áldás lesz rajta!

A tekintetes Akadémiának hálás köszönettel és kiváló tisztelettel,

Szekszárd, 1917.évi május 7.

készséges szolgája

Hollós László dr.

l. tag.

Másolat.

Végrendelet

Halálom esetére a következő végintézkedést teszem:

Holttestemet a legegyszerűbb koporsóban és a legegyszerűbb szertartással temessék el, éder atyámnak, Hollós Alajos ügyvéd, 48-as honvéd főhadnagynak sírboltjába, mely a szegszárdi felső új temetőben fekszik.

Bármi néven nevezendő vagyonomat a Magyar Tudományos Akadémiára hagyom. Kötelességévé teszem azonban, hogy annak kamatait félévenként, januariusban és júliusban, éder anyámnak, özv. Hollós Alajosnénak utalja ki. Éder anyám halála után ezen megszorítás, illetve kamat kikötmény önmagától megszűnik.

A Magyar Tudományos Akadémia szabad rendelkezési jogát nem kívánom megkötni, mégis óhajtanám, ha éder anyám halála után az összeg kamatait Magyarország gombászati kutatására, vagy egyáltalán mykologiai vizsgálatok támogatására és az eredmények közlésére fordítaná.

Szegszárd, 1914 évi deczember hó 7-én.

Dr. Hollós László s.k.
áll. főreálisk. nyugalm. tanár,
Czimzetes igazgató,
a M. T. Akadémia l. tagja.

Mi alólirott mint dr. Hollós László szegszárdi lakos végrendelkező által ünnepélyesen felkért, egyszerre és együtt jelen volt végrendeleti tanúk, a kik föntnevezettet személyesen is ismerjük, – ezennel bizonyítjuk, hogy illető a fenti okiratot saját végrendeletének jelentette ki, az általa sajátkezűleg irottnak és sajátkezűleg általa alairottnak ismerte el.

Kelt Szekszárd, 1914 deczember 7-én.

Dr. Hilbert Ivan s.k.
Mikula Dezső s.k.
tanú

M á s o l a t .

VAGYONOM 1917. MÁRCIUSBAN.

1. Pécsi Takarékpénztárnál Betéti könyv 336 sz., lapszám 9, könyvecske 113.209. Édes anyámtól /meghalt 1916.május 10./ örökség 46.500 kor. /illetéket fizettem a szekszárdi adóhivatalnál 1916. X/24-én 467 koronát/. Tőkésitve az 1916.évi kamattal együtt 1917.jan.1-én . . . . . 48.171.30 K

2. Szekszárdi Takarékpénztárnál 46.könyv,769 lap /Saját szerzemény/ . . . . . 81.000.-- " X

3. Szekszárdi Takarékpénztárnál 48.könyv, 167 lap /Temetésem költségeire/ . . . . . 600.-- "

4. Egy db. hadi kölcsön kötvény /az elsőből/ E.betü, 48491. sz. /Saját szerzemény/ . . . . . 10.000.-- "

ÖSSZESEN 139.771.30 K

ÖSSZES JÖVEDELMEM 1916-BAN

Évi nyugdij 3780 kor., lakáspénz 720 kor., összesen 4.500.-- K
Pécsi takarékpénztárnál /1/ kamat 1916-ban 1.671.30 "
Szekszárdi Takarékpénztárnál /2/ kamat 3.620.50 "
Szekszárdi Takarékpénztárnál /3/ kamat 16.50 "
A hadi kölcsön kötvény /4/ kamata 600.-- "

ÖSSZESEN 10.408.30 K

X Május 2-án hozzátettem 1300 koronát.

1916-ban fizettem állami adót . . . . . 91.20 K

1916-ban fizettem hitfelekezeti iskolaadót . . . . 85.53 "

Vagyonadó 138.000 - 144.000 koronáig . . . . . 320.-- "

Jövedelemadó 9800 - 10.600 koronáig . . . . . 290.-- "

Szekszárd, 1917.évi március

Balogh Ádám-utca 35.sz.

Dr. Hollós László s.k.

áll.főreáliskk. nyug. tanár.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁNAK,

hálás köszönetet mondok azért a megtiszteltő bizalomért, hogy egyik munkámat, "Magyarország földalatti gombái"-t a Marcibányi mellékjutalommal megkoszoruzni méltóztatott. Kérem az ötven darab aranyból álló jutalmat visszatartani és édes anyám emlékére "Hollós Alajosné alapitvány" czimen kamatoztatni, egészen a halálomig, amikor hagyatékommal szaporitva, az alapitvány évi kamata tudományos czélra, MAGYARORSZÁG GOMBÁSZATI KUTATÁSÁRA lesz felhasználható.

Ugyanis: 1914.évi decemberhó 7-énkelt, eredetiben idecsatolt végrendeletem szerint: "Bármi néven nevezendő vagyonomat a MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIARA hagyom. Kötelességévé teszem azonban, hogy annak kamatait félévenkint, januáriusban és juliusban édes anyámnak, Özvegy Hollós Alajosnénak utalja ki. Édes anyám halála után ezen megszoritás, illetve kamatkikötvény önmagától megszünik."

Édes anyám 1917.évi május hó 10-én meghalt és igy végrendeletem értelmében vagyonom minden megszoritás nélkül száll a Magyar Tudományos Akadémiára.

A mellékelt jegyzék szerint, mely pontosan egyezik a szekszárdi adófelügyelőséghez ez idén beadott vagyon és jövedelem adó bevallási ivemmel, jelenleg kerek egyszázharmincezer koronát tesznek ki a nevemhez kötött, csak nekem vagy törvényes örökösömnek kifizethető takarékbetéteim és tizezer koronát egy halikölcsön kötvényem.

Kérem a tekintetes Akadémiát, hogy az idecsatolt eredeti végrendeletemet s vagyonom jegyzékét megőrizni, halálom esetén jogát érvényesiteni, a befolyó összeget a most alapitványul letett ötven darab aranyhoz csatolni és az egész "Hollós Alajosné alapitvány"-nak évi kamatját Magyarország gombászati kutatására forditani méltóztassék.

Családdal nem szolgáltam hazámat, nőtlen maradtam s most egyedül állok a világban. Tanár voltam, magyar szellemi munkás s ezért a legméltóbb helyre, a magyar tudomány oltárára teszem le egész vagyonomat! Igaz, hogy nem sok, de mocsoktalan és nem a hirtelen, könnyü meggazdagodás, nem a most dühöngő hitszány uzsoráskodás eredménye, hanem két szellemi munkás nemzedék, a szüleim és a magam egész élete józan takarékoskodásának a gyümölcse. Ha van igazságos sors, áldás lesz rajta!

A tekintetes Akadémiának hálás köszönettel és kiváló tisztelettel,

Szekszárd, 1917.évi május 7.

készséges szolgája

Hollós László dr.

l. tag.

437
1917

A végrendelet – melyben az Akadémiát teszi meg egyetlen örökösévé, – áttétetett az Ügyészhez.

1917. V. 10.

Tisztelt Osztály!

Alulirott tisztelettel kérem, méltóztassék mellékelt és „Angol irodalmi hatások hazánkban Széchényi István fellépéséig" című dolgozatom kiadására vállalkozni. Dolgozatomat a M. Tud. Akadémia I. osztályának 1917. április hó 16-án tartott gyülésén volt szerencsém bemutatni.-

Kérésemet ismételve vagyok

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1917. május 8-án.

Dr. Fest Sándor
gyak. főgimn. tanár

Érk. 1917. május 8.

438
1917.

Kiadatik – a csatolt kéniratt al együtt – az I. osztálynak.

Budapest, 1917. május 8.

Heinrich
főtitkár

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

2

1

Meg hiratalos meghívó kuldendő:

Vogát Miles Commandantnak

Turóczy tanácsi elnöknek.

Szt. Istvan akad. elnöktegének.

Kamáli Carino igazgatóságának.

~~gr. Széchenyi Hertalan v. Szt. Ist. fő~~

~~dohány alelnöknek.~~

Henedes L. König tiros. márodelnöknek

gr. Andrássy Gyula kepsőm tárn. elnöke

tb.

Széchenyi Hertalan

Kisjegyné

Turóczy

Meghívó nélkül csak programm kuldendő.

~~Mátyás L. Sóstrer Szemenczenek~~ [illegible]

~~Mátyás L. Pelczi Sándor [illegible] Vörösmarty n. 34~~

Mélt. Tormay Cecile alapító Kisjegyné Kőfaragó

~~Mélt. L. Orozdy Fülöpnének Dunajevich n. 12.~~

1

2

N a g y g y ű l é s

1917. május 2-án, szerdán

d.u. 5 órakor.

1. A harmadik osztály jelentése a Nagyjutalomról és a Marczibányi-mellékjutalomról.
2. Az ünnepélyes közülés programmjának bemutatása.
3. Széchenyi életrajza.
4. Wodianer-néptanitók jutalma.
5. Bródy-jutalom hirdetése /publicistika/
6. Balkán-félsziget leirása és szótárai.
7. Wahrmann-jutalom hirdetése /kereskedelem/

Az I. osztály jelentései

a/ a pályázatok eldontéséről :

8. Sámuel-dij /nyelvészeti értekezés/
9. Halmos Izor-jutalom /szépirodalmi kritika/
10. Marczibányi-jutalom /nyelvészet/
11. ~~Ormódy Amélie-jutalom /szépirodalom/~~

b/ az uj jutalomtételekről :

12. Teleki-pályázat /vigjáték/
13. Bulyovszky-pályázat /óda/
14. Nádasdy-pályázat /elbeszélő költemény/
15. Farkas-Rasko-pályázat /hazafias költemény/
16. Ormódy-jutalom /szépirodalom/

17. Pécsely-jutalom /történeti regény/

18. Sámuel-díj /nyelvészeti értekezés/

19. Vojnits-jutalom /1917-ben előadott szinművek/

20. Lukács Krisztina-pályázat /Nyelvészet/

A II.osztály jelentései

a/ a pályázatok eldöntéséről:

21. Gorove-pályázat /II.Lajos udvartartása/

22. Buk-pályázat /a török uralom története/

23. Schreiber-Kautz-pályázat /List Frigyes hatása/

24. Ullmann-pályázat /háboru és külkereskedelem/

25. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-jutalom /közgazdasági és pénzügyi munkák/

b/ az uj jutalomtételekről:

26. Lévay-pályázat /a 16 szepesi város/

27. Vigyázó-pályázat /banderiális szervezet/

28. Gorove-pályázat /erkölcstan/

29. Schreiber-Kautz-pályázat /adózási viszonyok/

30. Dóra-pályázat /belkereskedelem/

30a) Ullmann-pályázat (háború és külkereskedelem)

A III.osztály jelentései

a/ a pályázatok eldöntéséről:

31. Pózsay-pályázat /természettudomány/

32. Lukács Krisztina-pályázat /mathematika/

b/ az uj jutalomtételekről:

33. Nagyjutalom és Marczibányi-mellékjutalom /mathematikai és technikai munkák/

34. Forster János-pályázat /burgonyatermelés/

35. Pósán-pályázat /biologia/

36. Vályi Gyula-pályázat /mathematika/

37. Tomori-pályázat /mathematika/

x

x x x

38. Egyetemi hallgatók jutalma.

39. Jeligés levelek elhamvasztása.

40. A már hirdetett jutalomtételek újrahirdetése.

41. Meddőn maradt pályázatok

a/ Balkán-félszigeti nyelvek szótárai.
b/ Vigyázó-pályázat.
c/ Kereskedelmi Csarnok Széchenyi-alapítványa.
d/ Kőrösy-alapitvány.
e/ Péczely-alapitvány.
f/ Ipolyi-alapitvány.

42. Zemplén Győző és Thallóczy Lajos arcképeinek kifüggesztése és szavazás.

43. Az osztályok tagajánlásainak bemutatása.

44. Jegyzőkönyv hitelesitése.

a förendikát és a képviket elnökeinek szóló meghívót így szövegezendők.

„... Mulatjuk és a { Förendikátat ... / Képv. házat } meghívni."

Meghívandók még:

gr. Ráday Gedeon pestmegyei főispán

privát Ormody Vilmos förendik. tag, veszérigazgató

~~Náray Lajos v. b. t. t. képvh. alelnök~~

~~Kabós Ferenc~~ ~~[illegible]~~ " "

~~gr. [illegible]~~

A Nemzeti Casino

az orsz. ln. gazd. Egylet

" " Lovaregylet

~~A nemz. Mindszapárt köre~~

~~az orsz. Fogyell és 48-as párt~~

~~" " " " Kossuth párt~~

~~" " Néppárt~~

az orsz. Casino

3

3

2

1

Lendl Adolf	26 Bogen	11 [illegible]
Steiner Sages l.t.	32 "	6
Filarsky Händel l.t.	24	2 "
6. Nopera [illegible]		

3

2

[illegible]

21 [illegible] Gr. [illegible]

22 Mellé Gr. [illegible]

23 [illegible]

24 Nagy [illegible]

25 Mellé [illegible]

26 " Fülöpp [illegible]

27 Nagy [illegible]

28 Mellé Rádosi [illegible]

29 Nagy [illegible] Gr. [illegible]

30 " Dr. Berzeviczy [illegible]

31 " Dr. Popovics [illegible]

32 Nagy [illegible]

[illegible]

3

2

1

2

3

2

1

2

Nagygyülés

1917. május 2-án, szerdán

d.u. 5 órakor.

1. A harmadik osztály jelentése a Nagyjutalomról és a Marczibányi-mellékjutalomról.
2. Az ünnepélyes közülés programmjának bemutatása.
3. Széchenyi életrajza.
4. Wodianer-néptanitók jutalma.
5. Bródy-jutalom hirdetése /publicistika/
6. Balkán-félsziget leirása és szótárai.
7. Wahrmann-jutalom hirdetése /kereskedelem/

Az I. osztály jelentései

a/ a pályázatok eldöntéséről :

8. Sámuel-dij /nyelvészeti értekezés/
9. Halmos Izor-jutalom /szépirodalmi kritika/
10. Marczibányi-jutalom /nyelvészet/
11. ~~Ormódy Amélie-jutalom /szépirodalom/~~

b/ az uj jutalomtételekről :

12. Teleki-pályázat /vigjáték/
13. Bulyovszky-pályázat /óda/
14. Nádasdy-pályázat /elbeszélő költemény/
15. Farkas-Raskó-pályázat /házafias költemény/
16. Ormódy-jutalom /szépirodalom/

17. Pázsely-jutalom /történeti regény/

18. Sámuel-díj /nyelvészeti értekezés/

19. Vojnits-jutalom /1917-ben előadott szinművek/

20. Lukács Krisztina-pályázat /Nyelvészet/

A II.osztály jelentései

a/ a pályázatok eldöntéséről:

21. Gorove-pályázat /II.Lajos udvartartása/

22. Buk-pályázat /a török uralom története/

23. Schreiber-Kautz-pályázat /List Frigyes hatása/

24. Ullmann-pályázat /háboru és külkereskedelem/

25. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-jutalom /közgazdasági és pénzügyi munkák/

b/ az uj jutalomtételekről:

26. Lévay-pályázat /a 16 szepesi város/

27. Vigyázó-pályázat /bandériális szervezet/

28. Gorove-pályázat /erkölcstan/

29. Schreiber-Kautz-pályázat /adózási viszonyok/

30. Dóra-pályázat /belkereskedelem/

30a. Ullmann-pályázat (Háború és Külkereskedelem)

A III.osztály jelentései

a/ a pályázatok eldöntéséről:

31. Pázsay-pályázat /természettudomány/

32. Lukács Krisztina-pályázat /mathematika/

b/ az uj jutalomtételekről:

33. Nagyjutalom és Marczibányi-előkjutalom /mathematikai és technikai munkák/

34. Forster János-pályázat /borgonyatermelés/

35. Pósán-pályázat /biológia/

36. Vályi Gyula-pályázat /mathematika/

37. Tomori-pályázat /mathematika/

x

x x x

38. Egyetemi hallgatók jutalma.

39. Jeligés levelek elhamvasztása.

40. A már hirdetett jutalomtételek újrahirdetése.

41. Meldőn maradt pályázatok

a/ Balkán-félszigeti nyelvek szótárai.
b/ Vigyázó-pályázat.
c/ Kereskedelmi Csarnok Széchenyi-alapítványa.
d/ Kőrösy-alapítvány.
e/ Péczely-alapítvány.
f/ Ipolyi-alapítvány.

42. Zemplén Győző és Thallóczy Lajos arcképeinek kifüggesztése
A szavazás.

43. Az osztályok tagajánlásainak bemutatása.

44. Jegyzőkönyv hitelesítése.

A Könyvkiadó Bizottságba:

Beöthy Zsolt r. t.
Csáfer Ekmé l. t.

201
1916.

Kürt czikk

a M. Tud. Akadémia 1916. évi október 2.- iki
összes ülésének

jegyzőkönyvéből.

Főtitkár mély megilletődéssel bejelenti

Leskien Ágost kt.

halálát.

Az I. osztály főtkéretik, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozni szíveskedjék.

Klemm
főtitkár.

Az I. osztálynak.

KÁROLY GYÖRGY, BUDAPEST

Jelentés
a pályázatok eldöntéséről.

1. Marczibányi-pályázat: „A fontosabb művelődéstörténeti érdekű magyar szólásoknak és közmondásoknak művelődéstörténeti szempontok szerint való magyarázata." (Nyilt pályázat.) — Beérkezett egy mű, címe: „A magyar nyelv művelődéstörténeti emlékei," szerzője Kertész Manó dr. székesfővárosi főreáliskolai tanár. Az osztály a pályadíj kiadását javasolja.

2. Halmos Izor pályázat: „A magyar szépirodalmi kritika története." Beérkezett két pályamunka. Az osztály a pályadíj kiadását nem ajánlja, hanem azt javasolja, hogy a pályadíj ugyancsre még egyszer kitüzessék 1919 szeptember 30-i határidővel.

3. Sámuel-díj. Az osztály azt javasolja, hogy a díjjal Sebestyén Irénnek „Finn jelzős szerkezetek" c. értekezése (megj. Nyelvtud. Közlem. XLIV) jutalmaztassék meg. Dicsérettel való kitüntetésre ajánlja a következőket: Benigni Gyula: „Az ó- és új-iráni nyelvek szórendjéről," Pável Ágost: „A legújabb vend irodalom nyelve," Kilár István: „A magyar kódexeknek nyelvi sajátságai."

Budapest, 1917. május 2.

Szinnyei József,
osztálytitkár

Jelentés a tagajánlásokról.

Az I. osztály

tiszteleti tagnak ajánlja:

Szilády Áron r. tagot 26 szavazattal (egyhangúlag);

rendes tagnak a B) alosztályba:

Ferenczi Zoltán l. tagot 22 szavazattal 3 ellenében.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Budapest, 1917. május 2.

Szinnyi József
osztálytitkár

A II. osztály jelentése
a tagajánlatokról.

A II osztály rendes tagokul ajánlja:

Angyal Dávid l. tagot 33 szóval 3 ellen

Magyary Géza l. tagot 27 " 12 "

levelező tagul:

Szentpétery Imre egyetemi m. tanárt,
a diplomatika művelőjét
30 szóval 10 ellen.

Külső tagul:

Steindorff György lipcsei egyetemi
tanárt, egyiptologust 30 szóval 5 ellen.

A Könyvkiadó bizottsága az osztály
részéről tagul ajánlottak:
Domanovszky Sándor l. t.

Budapesten, 1917. máj. 2.

Gyémánt
osztályjegyző

3

2

2

2

2

1

1

2

Nagygyűlés

Harmadik nap

1917. május 3-án.

Tárgysor

1. Az osztályok sorrendje.
2. Jegyválasztás.
3. Zemplén Győző l. t. arczképe.
4. Thallóczy Lajos r. t. arczképe.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST
KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1917.

FOLYTATÁSA
KÖVETKEZIK